BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
26 B
25

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PANCARPIVM MARIANVM,

Septemplici Titulorum ſerie diſtinctum:

vt in B. VIRGINIS odorem curramus, et CHRISTVS formetur in nobis.

Auctore P. IOANNE DAVID, Societatis IESV Sacerdote.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
M. DC. VII.

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Sereniſſimæ
ISABELLAE
CLARÆ EVGENIÆ
INFANTI
HISPANIARVM
Belgicæ Principi.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

HVnc SPONSI SPONSAEQVE PARADISVM, quantus quantus eſt, tuo quidem nomini SERENISSIMA PRINCEPS, cariſſimique coniugis tui, coniunctim & in ſolidum, L. M. dicatum volui. Verùm, quia quorumdam fortaſſis arbitrio, pars iſta ſeparatim ab altera compingetur diſtraheturque; viſum fuit (ne hæc ſeparata procedens, ſuo patrocinio deſtituta credatur) hîc quoque teſtatum facere, quòd, vt prior illa, MESSIS MYRRHAE ET AROMATVM,

Digitized by Google

Sereniſſimo coniugi tuo eſt peculiaris; ſic iſta poſterior tibi cedat, MARIANVM PANCARPIVM. In quo, ſi tua SER^TAS ſurculo ſeu floſculo quolibet defringẽdo, vindicias capiet; primùm, exiguis hiſce areolis mirum quantum adſpirarit honoris & gratiæ; tum, ne quid liuidus hîc carpat vnguis, ad ipſam PANCARPII frontem, pro votis inuictam nominis ſui tutelam ſuſpenderit.

Joannes Dauid.

Ad eamdem Epigramma.

Roſcidulos dum libat apis populeïa flores,
Dulcia de lacrymis ſugere mella poteſt.
In MARIÆ PANCARPINEIS *ſi ſaltibus errans,*
Virgineos flores, & melimela leges;
Quas non delicias, quos non ſpirabis odores?
Immò, eris ætherei nectaris ipſa fauus.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆFATIO.

LIBELLVS hic, vti geminus eſt illi quem PARADISVM SPONSI ET SPONSÆ inſcripſi; ita eum reſpicit, re & tractatione coniunctus. Ac Apoſtolus quidem Paulus hac vna ſententia ad vtriuſque ſcopum collineaſſe, & attigiſſe mihi viſus eſt: Ideò pro omnibus Chriſtus mortuus eſt; vt, 2.Co.5.
qui viuunt, iam non ſibi viuant; ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt. Vt enim in Paſſionis Dominicæ INSTRVMENTIS explicandis id nobis propoſitum fuit, vt Chriſto per veram affectuum mortificationem commoreremur; ita modò hoc agimus, vt rediuiui iam non nobis ſed ipſi viuamus, qui pro nobis mortuus eſt. In eam rem celebriores Beatæ Mariæ Virginis titulos expendemus, vt ipſam (quà fas eſt) cùm in matris officio, tum vitæ exemplo imitemur, donec formetur in nobis Chriſtus. Vtrumque hoc munus in titulis ipſius ita adumbratum videbimus, vt quidam eorum id potiſſimùm officij nobis luculenter exhibeant, quo ſpiritales Chriſti matres in nobiſmetipſis eſſe debemus; alij verò abſolutiſſimum VITÆ CHRISTI exemplar, in eius Matre nobis proponant. De quibus, quia in ſequente PRÆAMBVLO fuſiùs, hîc plura non diſſeram. Hæc modò de ſumma huius Libelli (qui nouæ vitæ in Chriſto degendæ normam proponit) quo clarior

Digitized by Google

fiat, adiiciam: præterquam quòd Deiparæ Virginis exemplo hîc Chriſtum in nobis ſumus parituri,& in adultam vſque ætatem educaturi; Chriſti quoque veros imitatores nos fore, ſi Matris eius boni æmulatores fuerimus. In qua, cui dubium eſſe poſſit, quin perfectiſſimum ſuæ voluptatis ſuarumque virtutum & actionum exemplar expreſſerit? vt de ea meritò illud

Exo. 25 vſurpare liceat: Inſpice, & fac ſecundùm exemplar, quod tibi in monte monſtratum eſt. Et verò, ſi beatus Apoſtolus de ſe confidenter dixit, coram Domino, in cuius conſpectu ſem-

1. Cor. 11. per ſtabat; Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti; potiori ſanè ratione in B. Virginem Deique Matrem hoc cadere oportet; Imitatores Mariæ eſtote, & imitatores eritis Chriſti.

Phil. 3. Ita igitur ambulemus, ſicut habemus formam eius; & ne latum vnguem à Chriſti veſtigiis ad ſequelam præfixis deflectemus.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆAMBVLVM,

Tripartitam præſenti Libello præferens facem.

Fax prima Præambuli.

QVEMADMODVM *opus vniuſ-
cuiuſque, qualecumque illud ſit
tandem, fœtus illius optimè nun-
cupari ſolet: ita labor ille atque
conatus, quo opus illud producitur,
partus ſeu parturitio appellatur, atque eius au-
ctor, patrator & parens meritò dici conſueuit.
Hinc, non tantùm boni bonis malíque malis arbo-* Matth.
ribus, bonos malóſve fructus proferentibus, com- 7.
*parantur; verumetiam, cum ipſis parentibus pa-
rientibuſq; mulieribus conferuntur.*

*Ad malos ſiquidem dolendúmque ipſorum
partum pertinet, quod dicit Apoſtolus; Concupi-* Iac. 1.
*ſcentia, cùm conceperit, parit peccatum: peccatum
verò, cùm conſummatum fuerit, generat mortem.
Ad bonos autem, laboremq; quem virtutibus
producendis, vt fœtui enitendo, impendunt, illud
ſpectat, quod ipſe Dominus hac pariendi metapho-
ra dignatus eſt illuſtrare; nóſque omnes in ſuis
Apoſtolis, ad bonæ vitæ veluti partus labores &
dolores alacriter obeundos, animare; dum ſic eos
alloquitur: Contriſtabimini: ſed triſtitia veſtra* Ioã. 16
*vertetur in gaudium. In mundo preſſuram habe-
bitis; ſed confidite. Mulier, cùm parit, triſtitiam*

Digitized by Google

habet, quia venit hora eius: cùm autem pepererit puerum, iam non meminit preſſuræ, propter gaudium, quia natus eſt homo in mundum.

Quandocumque igitur quiſpiam, ſiue ex auditu verbi diuini, ſiue ſacra piaq; lectione, alióve modo gratiâ Dei inſpirante, bonæ vitæ vel virtutis alicuius patrandæ propoſitum facit; meritò illum, & quidem de Spiritu ſancto, concepiſſe fatebimur. Dumq; ſecum de optima in actum deducendi ratione recogitat, iamq; variis illum in diuerſa rapientibus deſideriis, piiſq; votis inceßitur, conatúmque omnem ad id opere præſtandum quod conceperat, adhibet; rectè eumdem & geſtare vterum, & more prægnantium variis vrgeri appetitibus, & parturientis dolores ac labores ſuſtinere, profitemur.

Deinde, ſicuti quædam mulieres concipiunt quidem, ſed non pariunt; vel quia abortum faciunt, vel quia modo alio, quod conceptum erat, euaneſcit; ita mira quidam, inſtar montis parturientis, quandoque animo voluunt, veréque parturire dicas; ſed nihil vmquam, vel parum admodum, in opus deducunt. Sunt hi in primis, auditores verbi & non factores; quíque illud pro-
Iſa. 26. *pheticum dicere poſſunt: Concepimus, & quaſi parturiuimus; & peperimus ſpiritum: ſalutes non fecimus in terra. Quia ſcilicet inanem in ventum & fumum vniuerſi boni conceptus abierunt, & euanuerunt.*

Vt verò faciles quædam ſunt, ad pariendum, quædam è contra difficiles: ita valde agiles promtiq; ſunt aliqui, ad vitam probam capeſſendam; quidam verò tardi admodum, & non niſi cum

magno

Digitized by Google

magno labore enitentes. Prioribus illis hoc aptari poteſt quod dicit Iſaias, Sionis ſiue Eccleſiæ fæcunditatem promtámque verbi Dei proſeminationem hoc modo loquendi præfigurans; Antequam parturiret, peperit; antequam veniret partus eius, peperit maſculum. Quis audiuit vmquam tale? & quis vidit huic ſimile? Illis verò, qui, ſiue ad corporalem ſiue ad ſpiritalem partum difficiliores ſunt, illud non malè quadret, quod de matre Iabes legitur: Mater eius vocauit nomen illius Iabes; dicens: Quia peperi eum in dolore.

Iſa.66.

1. Par. 4.

Sterilibus autem, &, qui quidquid audiunt, vident, legunt; quidquid Deus, quò ad meliorem frugem adducantur, excogitat; æquè ſemper aridi, infæcundi, & à fœtu vitæ probioris manent immunes; hoc non immeritò occinatur, quod apud citatum iam ſuprà Prophetam audire eſt: Erubeſce Sidon, ait mare, fortitudo maris, dicens: Non parturiui, & non peperi; & non enutriui iuuenes, nec ad incrementum perduxi virgines.

Iſa.23.

Interim, in malis concipiendis pariendiſq; ſunt fæcundiſſimi: vt illud Eccleſiaſtici in ipſis locum habeat: A facie verbi parturit fatuus, tamquam gemitus partus infantis. Vt qui nimirum audito verbo minùs ſuaui, minùſve decenti, continere ſe nequeunt, quin erumpant in malum. Quibus è conuerſo conſilium ibidem dat huiuſmodi Sapiens: Audiſti verbum? &c. commoriatur in te: fidens, quoniam non te dirumpet. At primario noſtro ſcopo viciniores accedamus.

Eccli. 19.

NVnc animaduertendum, nos non ſimpliciter tantùm, iuxta demõſtratum variis Scripturis modum, vitæ in melius productæ matres meritò appellari, verum etiam matres Chriſti, ac quaſi ſpiritales, vt ſic dicam, Marias. Quia, dum nos ipſos ad Chriſti imitationem, iuxta nominis etymon, effingimus, ſiue ſimile erga alios ſtudium adhibemus; Chriſtum parturimus, parimus, educamus. Nam, quemadmodum in Baptiſmate Chriſtum induimus, & per adoptionem filÿ Dei Chriſtique fratres facti ſumus; ita per vitæ quoque & conuerſationis verè Chriſtianæ ſanctitatem, idem nouo modo perficimus.

Huc ſpectat D. Pauli dictum, factumq́: qui ſecundarium hunc poſt Fontis regenerationem Gal. 4. *partum in ſe explicabat; Filioli mei, quos iterùm parturio, donec formetur Chriſtus in vobis. Iam per Baptiſmum illos ſemel, per Eccleſiæ matris vterum, Chriſto pepererat, magno eos ſtudio ad Chriſtum conuertens efficienſq́; Chriſtianos; vt* 1. Cor. 4. *& de Corinthiis dicit: In Chriſto Ieſu per Euangelium ego vos genui, ſed, quia per prauum quorumdam conatum à recto abducti fuerant, iterùm inſtar parturientis ſatagebat, illos per meliorem vitam maioremq́; in fide ſtabilitatem, ad debitam veri Chriſtiani normam adducere, & denuò quaſi ipſorum fieri mater.*

Dumq́; pium hoc ſtudium erga ſe ipſum quiſpiam impendit, vt per adoptionem in Baptiſmo factus Dei filius & Chriſti frater, per condignam quoque fiat conuerſationem; & ipſe tum quaſi

Digitized by Google

alter Chriſtus eſt,& ſuiipſius quaſi Mater, altera Maria. Adeóque iam de tali vox illa Dei patris prolata poſsit æſtimari: Hic eſt filius meus dile- Matth. ctus, in quo mihi complacui. Aequè, inquam, 3. ſupra Chriſtianum hominem Chriſtum moribus & vitâ referentem, atque priùs ſupra eumdem in ſacro Fonte Chriſtum induentem. Dicit namque Apoſtolus, non ſolùm quòd in Baptiſmo vita no- Col. 3. ſtra prior abſcondita ſit cum Chriſto in Deo; & quòd quicumque in Chriſto baptizati ſumus, Chriſtum induimus, atque ita iam per aquam & ſpiritum renati Chriſtum repræſentemus; verumetiam hortatur ad vitæ ſanctitatem. Vt vita, in- 2. Cor. quit, Ieſu manifeſtetur in corporibus noſtris; adeó- 4. que addit; in carne noſtra mortali. Ac ſi dicat, quemadmodum per adoptionem in Baptiſmate filij Dei ſumus effecti; ita & ſimus in exteriori conuerſatione vitæq; ſanctitate.

Quòd autem, dum iſtud adnitimur, Chriſtum in nobis è nobis efformamus, matreſq; Chriſti ſpiritaleſq; quodammodo Mariæ efficiamur, ex claris ipſiuſmet verbis manifeſtum eſt, quibus ſic ait: Quicumque fecerit voluntatem patris mei, qui in Matt. cælis eſt; ipſe meus frater, & ſoror, & mater eſt. 12. Vtq; alius Euangeliſta habet: Mater mea & fra- Luc. 8. tres mei hi ſunt, qui verbum Dei audiunt, & faciunt. Sícquè oſtendens diſcipulos ſuos, dicebat; Ecce mater mea, & fratres mei. Dum ſiquidem Chriſtianè viuunt, quaſi alij Chriſti ſunt, fratréſque eius: dumq; ſe ipſi tales pio nixu efficiunt, ſui ipſorum (vt dixi) quodammodo matres fiunt: vt vnus idemq; bonus Chriſtianus, voluntatem patris faciens, & ad Chriſti imitationem ſe confor-

mans,

mans, & frater & mater Chriſti poſſit appellari.

Cùm verò ſtudium hoc nobis ſemper cordi debeat eſſe; quãdiu in hoc mortali corpore degimus; ſemperq́; de nouo Chriſti in nobis partu, per ſancti propoſiti conceptuſq́; boni effectum, ſit cogitandum; meritò etiam (quæ prægnantium cura eſſe conſueuit) nos prouida ſollicitudo prudentes vigilantéſque efficiat. Quemadmodum igitur illæ, partum vicinum præſtolantes, de omnibus ſibi proſpiciunt, cunctáſque res præparant, quæ ad puerperium, & quæ poſteà ad felicem prolis educationẽ ſunt neceſſariæ; ita nobis quoque faciendum.

Hæc ſollicitudo, rerúmque ad vitæ ſanctæ partum neceſſariarum procuratio, in Manue Samſonis patre ſollicito, nobis pulchrè admodum adumbratur. A *Poſtquam enim ille ex ſua vxore cognouerat, diuinitus ſibi nuntiatum, naſciturum ex ipſis* B *filium; ſic Dominum magno animi æſtuantis affectu deprecatus eſt: Obſecro Domine, vt vir Dei,* (Iudic. 13.) *quem miſiſti, veniat iterùm, (Angelus ſcilicet qui vxori apparuerat) & doceat nos, quid debeamus facere de puero, qui naſciturus eſt. Quid nempe circa ipſum, à primo eius ortu, & deinceps in educatione, nobis ſit ex mente Domini obſeruandum: & quomodo ipſemet puer ſe gerere debeat, in quo ipſum à teneris aſſuefaciamus. Idq́; eſt* C *quod dicit Manue Angelo ſibi quoque iam apparenti: Quando ſermo tuus fuerit impletus; quid vis vt faciat puer, aut à quo ſe obſeruare debebit?* D *Angelus ei reſpondit quidem, ſed illum ad ea quæ prius vxori eius dixerat, remiſit: Ab omnibus,* E *inquit, quæ locutus ſum vxori tuæ, abſtineat ſe. Ita nos meritò ad Deiparam virginem Mariam,*

veri

veri noſtri Samſonis matrem, velut ab Angelo quodam diuinitus miſſos exiſtimare poſſumus: vt quæ exactiſſimè, ab eodem priùs edocta, non ſolùm intellexerit omnia, quæ ad beatum optatæ prolis partum & educationem pertinent; verumetiam, tam in corporali filij ſui Ieſu Chriſti partu, quàm in eiuſdem ſpiritali progenitura perfectiſſimum nobis in ſe exemplar præſtiterit. Tam enim ipſa ſpiritalis fuit Chriſti mater; (quales & Apoſtolos omnéſque verbi factores Chriſtus appellauit, qualéſque nos eſſe voluit) vt nulla ratione futura fuerit mater corpore, niſi priùs fuiſſet & mente, & vitæ ſanctimonia, cum Dei voluntate congruente.

Fax Præambuli tertia.

CVm eam igitur modò teneamus, quæ & vera naturaliſq; Chriſti Mater fuit, & ſpiritalis Genitricis (quales eſſe deſideramus) abſolutiſſimũ in ſe nobis præbet prototypon; ad ipſam, vt ad Samſonis matrem recurramus, audituri quomodo nos in ſpiritali hac partione geramus; & quid fa- Iudic.
cere debeamus de puero qui naſciturus eſt: quo- 13.
modo nos intus & exteriùs componamus, donec in nobis formetur Chriſtus. Ab hac ſiquidem & fœcundum à Spiritu ſancto conceptum, tranquillam vteri geſtationem, felicem partum, atque optatiſſimam ſpiritalis Ieſu veriq; Chriſtiani educationem ac perfectionem addiſcemus. Síque eam in his omnibus eiúſque fructum imitati fuerimus; nihil erit quod in nobis poſſit ad hominis Chriſtiani for-

ni for-

ni formam deſiderari; poterítque de nobis dici; quod à Chriſto de ſuis ſuprà dictum audiuimus;
Matt. 12. *Ecce mater mea, & fratres mei.*

Vt autem ſuauis ac percommoda ad tantam felicitatem dignitatemq; ineatur ratio; titulos à S. Scriptura per Eccleſiam Diuæ Virgini Mariæ piè attributos, per modum piarum meditationum ſeu potiùs ſoliloquiorum tractandos ſuſcepi: quibus & Dei in primis gloria, & glorioſiſſimæ virginis ac Matris Mariæ dignitas, & quidquid demum noſtri muneris eſt, vt ſpiritales Chriſti matres efficiamur, pro noſtra tenuitate elucidabitur.

Tituli porrò iſti (ceu præclara quædam Dei Matris elogia) ex innumeris aliis, vt propoſito noſtro ſeruientes, electi, quinquaginta ſunt numero: quos ita per ſeptem Septenarios partitus ſum, vt ſeptimus ſeptem quidem contineat titulos, ſed in ſacri Septenarij conſummationem vnum adiecerim, qui efficiat Octonarium. Ille ſiquidem propriè beatorum eſt numerus; qui ſui maieſtate omnia in ſe complectitur ac perficit; conſummatq; optatam tantoperè cæleſtis Iubilæi Quinquageſimam.
Aug. li. 1. de ſer. D. in monte. *Sic namque & D. Auguſtinus myſticatur: Septenario, inquit, numero ſepties multiplicato, quo fiunt quadraginta nouem, octauus additur; vt quinquaginta compleantur.*

In diſtributione verò titulorum iſtorum honorabilium hic ordo ſeruabitur; vt, iuxta humanæ vitæ decurſum, à primo conceptu ſpiritalis noſtri hominis (quem vt ſpiritales Mariæ parere peroptamus) eiúſque ortu exordiamur; & ita, per media ordinata, ad perfectionem, vltimúmque ipſius finem deducamus. Hæc autem omnia, per ſacra-

Digitized by Google

ſacratiſſimam Virginem, verámque Dei ac Redemtoris noſtri Matrem, non ſolùm inſtructi addiſcemus; verumetiam ſingulari eius ope adiuti conſequemur: titulis hiſce illuſtriſſimis ac diuinis non modò facem præferentibus, ſed & corda noſtra ſancto calore inflammantibus.

Tantæ igitur Matris ac Patronæ confiſi ſuffragiis, ad Dei gloriam, ſanctum hoc puerperium aggrediamur, quod piè præſumimus: vt ad beatiſſimæ Genitricis huius normam nos conformantes, iam diuinæ ſobolis per ſanctam vitam matres efficiamur; quo partu, & diuinæ de nobis expectationi reſpondeamus, ipſámque Dei matrem magis magiſque glorificemus (vt quæ tot tantíſque præſidiis nobis quaſi futura ſit obſtetrix) & certam ipſi nobis ſalutem pariamus, Chriſti facti imitatores.

Quantum ſiquidem talibus tantíſque ſuppetiis patrociniíſque miſeriæ noſtræ neceſſitas indiget; tantum & amplius meretur digniſſima Patronæ noſtræ beatitudo. Quod ita futurum, de ſe ipſa (tametſi humillima) prophetauit; dum magnificæ Dei exaltationis quaſi fluctibus abſorpta, ſuam quoque laudem (vt ad maiorem Dei gloriam pertinentem) intexuit, dicens; Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Nóſque ad id inuitans, Tranſite, inquit, ad me omnes qui concupiſcitis me; & à generationibus meis implemini. Luc. 1. Eccli. 24.

TITV-

Titvlorvm quinquaginta partitio, prout in præſenti Tractatu ſunt digeſti.

NATALITII VII.

1. Sancta Maria. Luc. 1
2. S. Dei genitrix. Luc. 2
3. S. Virgo virginum. Iſa. 7
4. Mater viuentium. Gen. 3
5. Mater pulchræ dilectionis. Eccli. 24
6. Mater ſanctæ Spei. Eccli. 24
7. Mater honorificata. Eccli. 15

NVTRITII VII.

8. Lignum vitæ. Gen. 2
9. Vena vitæ. Prou. 10
10. Nauis inſtitoris de longe portans panem. Prou. 31
11. Fauus diſtillans. Cant. 4
12. Fons ſignatus. Cant. 4
13. Puteus aquarum viuentium. Cant. 4
14. Torrens mellis & butyri. Iob 20

ORNANTES VII.

15. Domus Sapientiæ. Prou. 9
16. Speculum ſine macula. Sap. 7
17. Thronus Salomonis. 3. Reg. 10
18. Mulier amicta ſole. Apoc. 12
19. Pulchra vt Luna. Cant. 6
20. Electa vt Sol. Cant. 6
21. Honorificentia populi noſtri. Iudith 15

TVTELARES VII.

22. Virga Moyſis. Exod. 4
23. Ciuitas refugij. Num. 35
24. Vrbs fortitudinis. Iſa. 26
25. Clypeus omnibus in te ſperantibus. Prou. 30
26. Turris eburnea. Cant. 7
27. Turris Dauidica. Cant. 4
28. Caſtrorum acies ordinata. Cant. 6

ALLICIENTES VII.

29. Paradiſus voluptatis. Gen. 2
30. Deſiderium collium æternorum. Gen. 49.
31. Lilium inter ſpinas. Cant. 2
32. Rubus ardens incombuſtus. Exod. 3
33. Hortus concluſus. Cant. 4
34. Tabernaculum Dei cum hominibus. Apoc. 21
35. Thalamus ſponſi. Pſal. 18

CORROBORANTES VII.

36. Tabernaculum fœderis. Exod. 25
37. Altare thymiamatis. Exod. 30
38. Virga Ieſſe. Iſa. 11
39. Vellus Gedeonis. Iudic. 6
40. Stella matutina. Eccli. 50
41. Aurora conſurgens. Cant. 6
42. Lapis adiutorij. 1. Reg. 2

RAPIENTES VIII.

43. Sanctuarium Dei. Exod. 25
44. Arca teſtamenti. Exod. 25
45. Propitiatorium Altiſſimi. Exod. 25
46. Scala Iacob. Geneſ. 28
47. Porta cæli. Gen. 28
48. Gloria Ieruſalem. Iudith 16
49. Solium gloriæ Dei. Ier. 14
50. Regina cæli. Pſal. 44.

PANCAR-

Digitized by Google

PANCARPIVM MARIANVM,

Septemplici Titulorum ſerie diſtinctum:

Auctore P. IOANNE DAVID, Societatis IESV Sacerdote.

IN VII. TITVLOS NATALITIOS ARGVMENTVM.

SEPTEM *iſtos primos Deiparæ Virginis titulos appellare* NATALITIOS *lubuit, quòd ad ortum munuſq́; maternum, certa conſideratione referrentur. Sancta Maria haud dubiè mater eſt noſtra ſpiritualis, per quam, vitam in Eua prima omnium matre deperditam recuperamus. Id tituli ſeptem proximè ſequentes illuſtrant, noſq́; mirificè ad gratiarum actionem incendunt, pro tam clari generis obtento ſplendore: docentq́; nos inſuper, quo pacto in nobis Matris Chriſti ſpiritualis munia dignè adornemus. Quia, vt dicit Auguſtinus, Nobilitas* Au. ſuper Ioã. *fuit Chriſti naſcentis, in Virginitate parientis: nobilitas verò parientis, in Diuinitate naſcentis. Ita & nos noſtri intuitu dicere poſſumus, & gratantes profiteri: Noſtri ortus diuini nobi-*

litas, in Chriſti diuinitate, cuius filiȷ & fratres efficimur; & in Virginis Mariæ dignitate, cuius in hoc myſtico partu vices obimus; vt ſpirituales ea ratione Chriſti matres efficiamur, poßimuſq́; verè ſpiritualis Mariæ titulo inſigniri. Amb. li. 3. de Virg. *Rectè huic noſtro propoſito conſentit Ambroſius, qui Chriſtum inducit, Mariam Magdalenam compellantem, quando illum iuxta monumentum hortulanum exiſtimabat; ſicq́; habet: Tunc ait illi Dominus; Maria; reſpice ad me. Quando non credit, mulier eſt; quando conuerti incipit, Maria vocatur; hoc eſt, nomen eius accipit quæ parturit Chriſtum. Eſt enim anima, quæ ſpiritualiter parit Chriſtum. Ita mellifluus ille doctor Eccleſiæ.*

Agedum igitur, atque in exemplar, quod Exo. 25 *nobis in ſummæ perfectionis monte monſtratum eſt, acies oculorum intendentes, qua decet puritate, modeſtia, & cordis affectu, ſacroſanctam hanc Virginem matrémque verè ſingularem alloquamur. Atque ſuauiſsimo hoc cum ipſa colloquio, veluti puro mollíq; prælo, totum id conemur elicere, quod & in ipſa nobis eſt imitandum, & per eius preces ac merita impetrandum.*

1. SAN-

1. SANCTA MARIA.

Virgo tuum pronâ quæ concipis aure parentem;
Imprægnet nati me precor aura tui.

A SANCTA MARIA, ſingulare ad te confugientium præſidium & ſolamen; ne deſpicias, obſecro, in meis neceſſitatibus ad te ſuppliciter clamantem. Audio, conqueritur de me Rex regum & Dominus dominorum, ſuper confuſione ſterilitatis meæ; immò ob id magnæ me quoque ingratitudinis inſimulat. Nunc ergo, veni; accipiam oro conſilium & auxilium à te; & ſalua animam meam. Ingrediar ad regem, ponamque animam meam in manibus meis, & pro gratia deprecabor: me autem cum ipſo loquente, accede benigna & miſericors; aſſiſte humiliter ſupplicanti, & comple ſermones meos. *3. Reg. 1.*

DOMINE, omni potentatui dominans, ac benigniſſime ſupplicũ exauditor; audio te iamdudum de me ſeruulo tuo inutili lamentantem, quin & ſummo iure mecum expoſtulantem, ſuper ſterilitate & ingratitudine mea imcomparabili. Dicis ſiquidem, & meritò: Retribuebant mihi mala pro bonis: Sterilitatem animæ meæ. Agnoſco, Domine Ieſu, infœcunditatem meam, neque dignus ſum qui terram occupem. Sed tu Domine adiuua me, potens es enim. Ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. Vſquequo clamabo ad te, & non exaudies? Vt quid me feciſti virum dolorum & deſideriorum, & non mittis angelum tuum ad me, qui confortet cor meum, & intelligere faciat myſterium verbi tui? Non ceſſat intereà ſerpens ille veternoſus *Pſ. 34.*
B in aures meas inſibilare; & in animam meam viru-

lentum illud ſterilitatis inſtillare conſilium, quo velut alteram Euam decipiat, & pro viuentium matre, peccatum eam concipere faciat, & fœtum parere, qui conſummatus generet mortem. Clama itaque, anima mea, in iſta tua neceſſitate, qua vim pateris: clama, inquam, & dic Domino tuo, dilecto tuo, ſponſo tuo;
Gen. 30 dic: Domine, vim patior, reſponde me; Da mihi liberos; alioquin moriar. Neque eſt, quòd iraſcaris, Domine; quia Deus meus es tu, cuius ope etiam ſterilis peperit plurimos. At indignus ſum, qui auditui
Iſa. 8. meo des gaudium. Scio quid faciam. Acceſſit Propheta tuus ad Prophetiſſam, reginam Prophetarum; & concepit & peperit filium: & non alium niſi te; quoniam ita placitum fuit ante te, & non niſi propter me: accedam igitur ego quoque ad eam, ſi forſan eius interuentu concipiam.

Sancta Maria, Virgo caſtiſſima, Prophetiſſa mirabilis, & Dei mater, ad te ſupplex conuerto, tuam hîc opem imploro, vt tandem auferatur opprobrium ſterilitatis animæ meæ. Sonet vox tua in auri-
Luc. 1. bus meis; quæ cùm ſalutabas Elizabeth exultare fecit infantem in vtero. Quis ſcit, ſi fortè & animæ meæ tunc vox iſta cælitùs inſonet: Beata quæ credidiſti; quoniam perficientur ea, quæ dicta ſunt tibi à Domino? Scio; quamplurima mihi quidem à Domino dicta confiteor, ſed an debitam dictis fidem adhibuerim, ignoro. Adiuua, pia Virgo, meam incredulitatem; vt, verbo diuino in aures cordis aliquando fructuoſiùs influente, de Spiritu ſancto concipiam. Audio, Domina; loqueris etenim pro me ad Dominũ meum
1. *Re.* 2. Regem, filium tuum. Obſecro, mi Domine; Ego ſum illa mulier, quæ ſteti coram te, & pro puero iſto oraui. Da mihi, fili mi, petitionem meam, quia poſtulaui pro eo; & erit commodatus tibi, cunctis diebus vitæ ſuæ. Ero, te donante, Domine: ſi inuenero gratiam in oculis tuis.

Faceſſat

Digitized by Google

Faceſſat interim omnis maligni ſpiritus inſufflatio, totus mundus cum creatis omnibus obmuteſcat, ſileatque vniuerſa tumultuantium affectuum turba; vt audiam quid loquatur in me Dominus Deus: Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus. Feſtina, conuertere in temetipſam, anima mea: citò introrſum te recipe; videor ſiquidem audire dilectum ex millibus, oſtium cordis noſtri pulſantem. Feſtina, aperi illi, intromitte in ſecretum cubilis tui; ſi fortè in hac die bona benè faciat tibi, & oſtendat tibi rem. *Pſ. 84.*

C Curre interim tu Iacob Patriarcha ſanctiſſime, diſpone canales euangelicos, tuis illis olim præſignatos; virgaſque impone populeas, mira virtutum varietate diſtinctas; in diuino Saluatoris conceptu, eiuſque illibata Matre præ ceteris obſeruandas. Ego tantiſper omnibus exteriorum ſenſuum meorum portis occluſis, tota contemplationis efficaciâ introrſum reductâ, mentis aciem in canales aquarum, tot cæleſtium donorum myſteriis variegatos, conuertam; vt (ſicut olim oues tuæ) in eorum contemplatione concipiam. *Gē. 30.*

D Benè habet; te contemplor, Virgo diuina, ſalutatam ab angelo, prudentem, attentam, circumſpectam, Deo plenam; ipſumque conſidero ſalutantem, ſupereffluentem gratiam gratiâ plenæ promittentem; dicta, promiſſa, factaque perpendo penitiùs; & cordis mei intima repleri percipio neſcio quâ cæleſti dulcedine. *Luc. 1.*

O rem diuini fauoris pleniſſimam! Vnde hoc mihi, vt & Dominus meus veniat ad me? Ecce; Acceſſi ad propheti ſſam, & concepi. O mater fœcunda, mater pulchræ dilectionis & ſanctæ ſpei! Vnde hoc mihi, vt me indignum vermiculum tanto dignetur beneficio, qui tibi obumbrans concipere te fecit de Spiritu ſancto? Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto eius: quia repleuit in *Eccli. 24.* *Pſ. 102*

bonis deſiderium tuum: renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.

Gratias tibi ago, benigniſſime Domine, quod in corde meo tam ſalutari me non es dedignatus alloquio, per quod anima mea tibi viuet, & ſemen meum ſeruiet tibi. Verè verba vitæ æternæ habes; & ſpiritus tuus eſt, qui viuificat. Sic ſic annuntiabitur Domino generatio ventura. Iam enim non modò bonum benè velle conceſſiſti, ſed & ſpem certam perficiendi largitus es. Congratulamini mihi, omnes qui diligitis me. Magnifica, ô anima mea, Dominum, & exultet ſpiritus meus in Deo ſalutari meo. Os cordis mei aperui, & attraxi ſpiritum, & concepi. Fecit mihi magna, qui potens eſt; eſurientem impleuit bonis.

Abeſto lamentum ſterilis illius, olim à Deo fœcundatæ; quæ, quòd colliderentur in vtero eius paruuli, gemebunda clamabat: ſi ſic mihi futurum erat;
Gen.25 quid neceſſe fuit concipere? Non ita ego, Domine; ſed aliam planè è conuerſo tibi canto cantionem:
Rom.7. dico equidem; Quia ſentiebam in membris meis aliam legem, repugnantem legi mentis meæ; ideò per omnem modum mihi neceſſe fuit concipere. Vt per hoc quod de te naſcetur in me ſanctum, ſuperetur
Luc.11 quodcumque à malo eſt; fortiorque ſuperueniens fortem eiiciat ſubiugétve, licet armatum; ac maior præſumente ſuperbia, ſeruiat humilitatis prærogatiuâ minori: ſicque omnes affectuum, ſenſuum, motuumque meorum tribus ſeruiant tibi.

Gen.16 Abi tu quoque procul, Agar, neque mihi tam execrando tuo exemplo ponas offendiculum; quæ concepiſſe te videns, deſpexiſti Dominam tuam. Ego tibi, beatiſſima Virgo, Domina mea, patrona ſingularis, quò mihi plus gratiæ à filio tuo Domino meo impetraris, eò fidelius tibi ſemper obſequium ſpondeo, maioremque ex animo gratiarum actionem.

Con-

Digitized by Google

Congratulamini, iterùm dico, congratulamini mihi, vicini omnes & amici; quoniam hodie ſalus huic domui facta eſt. Adiuro vos, omnes Dei creaturæ, vt eius munificentiam vno mecum ore laudetis: & pro eo quod dixit olim quidam in ſpiritu lo- *Iob 3.*
quens: Pereat nox, in qua dictum eſt; Conceptus eſt homo: dicamus omnes; Felix in æuum viuat hic dies, in quo dici potuit; Conceptus eſt Spiritus; conceptum de Spiritu ſancto vitæ melioris propoſitum.

Equidem exultans, vocemque exaltans de turba ſtrepentium contrà cogitationum, clamo, dicens: Ecce, nunc cœpi: hæc mutatio dexteræ Excelſi: quâ *Pſ. 76.*
me duxit in cellam vinariam feruentiſſimæ ſuæ dilectionis; & ibi ordinauit in me charitatem. Reſtat nunc vt tuo, Virgo ſancta, patrocinio conceptum fœtum geſtem prouidè, atque ad felicem inde partum diſponam: & tum me nemo deſpiciat. Id autem ſancti tui nominis contemplatione futurum confido.

SANCTA MARIA! O cæleſte præconium! ô ſancti nominis & elogij maieſtatem! Magna profecto Sanctitatis æſtimatio: ſed procul & de vltimis *Pro. 31*
finibus pretium eius. SANCTA! Heu quàm vaſtum chaos magnumque interuallum inter hanc ſanctitatem & nos, ô anima mea? Verumtamen eam vel à longe ſalutemus, atque aliquam ſaltem cum eâ gratiam inire ſtudeamus: non enim fruſtrà ſcriptum *Pſ. 17.*
lego; Cum ſancto ſanctus eris.

Tu quidem ſolus, omnipotens Domine, natura tua ſanctus es, & ſanctificans quidquid præter te ſanctitatis nomine decoratur: at beatiſſima hæc Domina noſtra, vnigeniti tui Filij genitrix MARIA, ſingulari diuinæ tuæ gratiæ dono, ſancta & ſanctificata præ omnibus creaturis agnoſcitur, & eſt multis modis.

Digitized by Google

Sanctificata es, ô Virgo ſingularis, (quod non tibi ſed mihi gratulando commemoro) in primis in æterna illa Dei prædeſtinatione: deinde in ſacratiſſima tua conceptione; ita vt anima tua, cùm primùm corpori infunderetur, omni labis contagione libera fuerit, & ab originali peccato ſpecialiter præſeruata. Sanctitatis iterùm eximiæ fulgore dotata es, in admiranda diuini Verbi incarnatione; quando filium Dei priùs mente conceptum, corpore quoque virgineo concepiſti. Et poſtremò quando è terris in cælum ſublata, redundantem ſanctitatis & glorificationis tuæ cumulum, præmiumque immenſum adepta es.

Quid porrò tu interim, ô anima mea? Num verè etiam agnoſcis, quid quantumque ſanctitatis à Conditore tuo, omnium gratiarum largitore, atque vniuerſæ ſanctitatis fonte acceperis; quídve tibi adhuc deſit ad cumulum? fortè in ignorantiæ tenebris, & ita in profundo ingratitudinis, atque proinde in cœno vitiorum volutaris. Dumque audire deberes; Qui ſanctus eſt, ſanctificetur adhuc: fortè penitiùs in aures tuas inſonet; Qui ſordidus eſt, ſordeſcat adhuc.

Apoc. 22.

Surge igitur, ſurge, excutere de puluere, gratantique animo, quibus ſanctitatis titulis à ſponſo tuo ornata vmquam fueris, tecum expende; quídve adhuc in te deſideretur obſerua: vt habenti detur; & ne non vtenti (vt non habenti) id quod habet à te auferatur.

Sanctificata es in primis, dum ex æterni reatus ſtatu, & ex peccati ſeruitute ac inquinamentis, ſanguine Chriſti quaſi agni immaculati abluta, fuiſti liberata: ſicut & Eccleſia, velut grex tonſarum aſcendentium de lauacro, ſanctificata cenſetur. Sanctificata es inſuper (ô anima! ne neſcias) quotieſcumque aliud à baptiſmo Sacramentum dignè ſuſcepiſti; vel ſpeciali

Can. 4. Rom. 15 Eph. 5.

ciali aliqua à Deo tuo gratia & benedictione fuiſti colluſtrata.

Eia igitur, quin & vitæ ſanctæ titulo meritò condecoraris? quid torpes? quid abiectæ conuerſationis pauimento adhæres, anima mea? Audin' clamantem Apoſtolum, tubâ cælo datâ tonantem? Hæc eſt *1.Theſ.*
voluntas Dei; ſanctificatio veſtra. Præconis voce *4.*
non moueris? Domini ipſius commonitionem vide ne negligas: Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum. Simus, anima mea, ſancti; Deo per omnia *Leu.11*
placentes; congregantes cor noſtrum in ſanctitate eius. Ad hoc enim vocauit nos, in partem ſortis San- *Colo.1.*
ctorum, in lumine.

Heu inexplicabilem peccati fœditatem! Non immeritò tot immunditiis immundiſque rebus in veteri Teſtamento fuiſti præfigurata; vt neque citra cauſam tot ablutionibus, baptiſmatibus, & purificationibus præſignata fuerit tui repurgatio, & ſanctificatio per te contaminatorum. Tot igitur veræ ſanctificationis mediis, in noua Lege nobis à Christo conceſſis inceſſanter vtamur. Vade anima mea ad natatoriam Siloë, quod eſt interpretatum, miſſus; & *Ioan.9*
lauare ibi, vt munda inueniaris: neque ita ampliùs, poſtquam ſanctificata fueris, & pedes & caput coinquinemus.

SANCTA MARIA! Vt ſanctitatis tuæ me multum incendit ad vitæ ſanctioris amorem exiſtimatio; ita me nominis tui dignitas ſpero, ad debitam mei muneris functionem inflammabit. Vtinam verè aliquando ſim ſpiritualis Maria, & aliquid tam ſancti tui nominis mihi iuſtè conueniat!

MARIA! hoc tibi nomen proprium, Virgo à Deo electa, primùm quidem in terris à parentibus inditum fuit, ſed à Deo per cæleſtem nuntium Gabrielem confirmatum; qui te hoc nomine compellauit, ſicut ipſi à Domino (cuius legatione fungebatur)

Exo. 15 fuerat imperatum.. Vtque ſoror Moyſis & Aaron Maria, hac te nomenclaturâ præceſſit;ita & Virginitatis encomio, & ductricis Iſraëlitici populi per mare rubrum præcellentiâ, non obſcura tui figura fuiſſe dignoſcitur.

O Virginem innumeris ornamentorum monilibus decoratam, vel ipſo ex nomine elucentibus! Si
Exo. 15 te, MARIA, amarum mare nuncupemus; nihil niſi laudabile depromemus. Quis enim neſciat (qui quantum filij tui dilectiſſimi occaſione pertuleris, vtcumque norit) quàm rectè cum illa Noëmi dicere E
Ruth 1 potueris? Ne vocetis me Noëmi; id eſt, pulchram; ſed vocate me Mara, id eſt, amaram: quia amaritudine valde repleuit me omnipotens. Neque mirum: nam dolores, quos caſtiſſima Virgo, in partu euaſiſti; illos in Filij tui paſſione & morte abundè ſuſtinuiſti: quibus nos omnes in Vnigenito tuo parturiebas.

Sin verò te ſtellam maris, MARIA, vocitemus; F
rectè dixerimus; es etenim, maris ſcilicet huius magni & ſpatioſi, mundi inquam: quo titulo ſpecialiter in ſequentibus venies à nobis decoranda. Te quoque optimè Mariam, hoc eſt illuminatam, illuminatricem, doctricem, ac magiſtram compellamus. Quin & te Syro ſermone, Maria, Dominam iure profitemur: quia totius mundi Dominum peperiſti. Peperit gratia Dominam, Anna Mariam: Maria verò Domina, Dominum dominorum.

Vtinam nunc, SANCTA MARIA, Dei mater alma, ac Virgo ſingularis, tuarum precum meritorumque præſidio, aliquid benedicti tui nominis valeam obtinere: vt ſanctus mente & corpore, caſtum bonæ conuerſationis fœtum felix mater in lucem edere tuis auſpiciis promerear.

Oratio.

Digitized by Google

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui ſanctiſſimam virginem Mariam in Filij tui Matrem eligere dignatus es, eique ad id diuina tua virtute obumbraſti, & abundantia gratiæ tuæ in omnibus adſtitiſti: da mihi indigno famulo tuo, quæ recta & ſancta ſunt, ſemper cogitare ac velle, atque eadem te donante perficere. Amen.

2. S. DEI

2. S. DEI GENITRIX.

Te mihi Diua parens obſtetricante, bonorum
Símque potens operum, propoſitiq́; Parens.

ANGVSTIÆ mihi ſunt vndique. Dolo-
Dan.13 rem ſentio, ſicut eſt dolor in vtero ha-
bentis. Heu! quamdiu ponam conſilia
in anima mea, dolorem in corde meo
per diem? Bonus, pius, humilis, & Deo placens eſſe
deſidero, & non fio; quia non quod volo bonum,
Rom.7. illud ago. Velle adiacet mihi (nam hoc Deus dedit)
Exo.1. perficere autem necdum inuenio. Me miſerum!
Verè non ſunt Hebrææ ſicut Ægyptiæ mulieres: ſed
æquè verè; non ſunt omnes omnium nationum
mulieres, ſicut Hebrææ. Iſtæ enim obſtetricandi
habent ſcientiam; quæ norunt, ſe hîc non habere
permanentem ciuitatem, ſed futuram inquirunt:
eiuſmodi, priuſquam veniant ad eos obſtetrices, pa-
riunt. Ego verò, ſicut quæ concepit, & cùm appro-
pinquauerit ad partum, dolens clamat in dolori-
Iſa.37. bus ſuis: Venerunt filij vſque ad partum, & vires
non habet parturiens.

Sic mecum agitur; ea eſt nunc animæ meæ volen-
tis & non volentis conditio. Quid dicam? aut quid
iuſtè reſpondebo, meam mihi ſocordiam imprope-
Pro.13 ranti; Vult & non vult piger? Infelix ego homo!
Iam tempus pariendi aduenit; dico Domino; Para-
tum cor meum, Deus, paratum cor meum: & ecce;
Gen.25 Gemini in vtero meo reperti ſunt. Dumque ſto & cla-
mo, pro iure ſpiritus mei, contra carnis proteruiam;
Gen.21 & ingemino; Non erit heres filius ancillæ cum filio
liberę, quam Chriſtus liberauit; itaque eiice ancillam,
neque ſemen videamus ex ea: dum hoc inquam con-
tendo;

tendo; cor meum, ſicut parturientis, phantaſias patitur; & propemodum deſideria in diuerſum trahentia occidunt me. *Pro. 21*

A Clamo itaque ad te, recurro ad te iterùm, alma Mater, Sancta Dei genitrix, ac Virgo intemerata; adeſto mihi in tam periculoſo ac laborioſo meo partu, quo verum in me, ex me, Chriſto Chriſtianum parere deſidero, & non valeo. Tu eſto mihi obſtetrix; tu caſta faue Regina, tam pio meo conatui; & opitulatrices manus miſero protende, ô benigna!

Liceat mihi eapropter pro felici conceptus noſtri piique partus auſpicio, ſacroſancta hac eminentiſſimæ tuæ dignitatis vti compellatione. Mirificum hoc tuum elogium pectori meo ſuperponam; & velut amuleto de cælo delapſo fretus, quæ mihi hoc titulo delibanda propinantur, ſpiritu deuotionis attracta, dulciter applicabo, ſpe votis potiundi permagnâ.

Sancta Dei genitrix! Verè, neſcio an mirabilius, an maius aliquid dici aut excogitari ſecundùm Deum poſſit, quàm Dei matrem appellari & eſſe. O quàm caſta generatio cum claritate! Caſta, quia B genitrix Virgo eſt: clara, quia filius, Deus. Audio, *Sap. 4.* pia Virgo, magnum quemdam præ tui admiratione ſe non capientem, & exclamantem; Quid nobilius Dei matre? quid ſplendidius eâ quam ſplendor elegit? Quid caſtius eâ, quæ corpus ſine corporis contagione generauit? Quid enim in ſingulis morer? Quæ digna fuit, ex qua Dei Filius naſceretur? Et iu- C bar, quod carne veſtierat, ceu ſpeculum, inuiolata tranſmitteret? Audio & alium præclarè tuarum laudum encomia paucis perſtringentem. Sicut in comparatione Dei nemo bonus; ita etiam in comparatione Matris Domini nulla inuenitur perfecta; quamuis eximia virtutibus comprobetur. Meritò itaque Matris noſtræ Eccleſiæ voce te laudans dico; Sancta Dei genitrix, quibus te laudibus efferam

neſcio:

Digitized by Google

neſcio: quia, quem cæli capere non poterant, tuo gremio contuliſti. Meritò in tua ſublimitate ſtupeſcit vniuerſus orbis: nam, tu parens parentis, fons D fontis, origo principij: quia ille ex te prodiit per materiam carnis, qui caput eſt & initium omnium rerum, per eſſentiam Deitatis.

I nunc, ſerpens antique, deroſaſque primæuæ fallaciæ machinas, huic arci nequidquam admoueas. Sicut olim à principio, vas fictile generis noſtri per fragiliorem anſam arreptum fœdâ ruinâ protriuiſti; ita illud idem plaſmatoris induſtriâ ac bonitate reſtauratum, per eamdem anſam in Dei matre, virgine Maria, moliris euertere, ſed fruſtrà. Odio nempe tam ſalutaris antidoti ringeris; atque eapropter ſub omni ſaxo atque herba latitans, diabolicum hæreſeôn virus exſibilas; quo eam nec Dei matrem, nec virginem, nec vllo dignam honore proclames. Sed rumparis licet tu, iuratuſque huius tituli hoſtis & impugnator Neſtorius; nos, cum vniuerſa per totum orbem Eccleſia, Mariam Theotocon agnoſcimus, & conſtanter profitemur. Qui non ſic credit, hæreticus eſt: Neſtorianos mitte foras.

Sed, vide nunc, ô anima mea, quàm nobile tibi prototypon præſumſiſti; quod intuita parturias, & enitaris, donec in te formetur Chriſtus! Hanc igitur fixa contemplare. Magnum haud dubiè molimen meditaris; partui caſto, materni muneris vnire fœcunditatem: attamen viriliter age, virago: confortetur cor tuum: omnia poteris in eo qui te confortat. E Dominus dedit benignitatem; & terra noſtra dabit fructum ſuum: fructum labiorum, fructum pœnitentiæ, fructum vitæ benedictum. En menſis eſt ſextus, & ampliùs, ei quæ dicitur ſterilis: immò & ſterilis inuenta eſt, quæ in ſenectute ſua, centenario peperit filium: & potens eſt Deus de lapidibus filios ſuſcitare.

Dicite

Dicite ergo, omnia oſſa mea Domino; Domine, quis ſimilis tibi? Ecce, ego nunc ſeruus tuus, & filius ancillæ tuæ. Verè, riſum fecit mihi Dominus; ſed neutiquam deridendum. Numquid enim parum vobis videtur, matrem eſſe Regis, Chriſti, Dei? Dico, edico, quod ſentio; Viuo ego, iam non ego: ſed viuit in me Chriſtus. Nunc itaque oculos meos ad te conuerto, Sancta Dei genitrix; inueniam quæſo gratiam in oculis tuis: Et doce me deinceps, vt cœpiſti (quoniam ab angelo ad hoc edocta es) quid debeam iam facere de puero, qui datus eſt nobis. *Gal. 2.*

Oratio.

DEus, fœcundæ caſtitatis amator, qui in dilecta Filij tui Matre, admirandæ nobis ſanctitatis exemplar, & præſidium præſtitiſti; da bonis ſanctæ vitæ ſucceſſum initiis; vt immaculatos nos ab hoc ſæculo cuſtodientes, dignum vitæ æterna fructum bonorum operum producamus. Amen.

Digitized by Google

3. S. VIRGO VIRGINVM.

Heroina polis ſalue vnica, & vnica terris,
Ducere palmaris ſigna pudicitiæ.

EGREDIMINI filiæ Ieruſalem, & congratulamini animæ meæ, quia magnificauit Dominus miſericordiam ſuam cum illa. Triſtitiam quidem cùm pareret ha-
Luc. 1. Ioã.16. buit; ſed iam non meminit preſſuræ, quia natus eſt homo in mundum. Et, quis putas puer iſte erit? Egrediens ſiquidem anima præ dolore partuſque difficultate, vocauit eum Ben-oni, id eſt, filium doloris:
Gen.35 ſed potiùs appelletur Ben-iamin, hoc eſt, filius dexteræ; tametſi nemo ſit hactenus in cognatione noſtra, qui vocetur hoc nomine: hæc enim mutatio dexteræ Excelſi.

Quid tu ad hæc interea, ô anima mea? Numquid felici hoc partu, mortua es mundo, vt viuas Deo; & deinceps ſimul in nouitate vitæ ambulemus? Confeſſa eſt, & non negauit: confeſſa eſt, quia mortui ſumus, & vita noſtra abſcondita eſt, cum Chriſto in Deo; vt non iam ſecundùm carnem viuamus: ſed, ſi ſpiritu viuimus, ſpiritu & ambulemus. Vtinam nunc
Gen. 17 igitur Domine, viuat Iſmahel coram te: non iſte in perſona vel figura eius, qui ferus homo fuit; cuius manus cõtra omnes, & manus omnium contra eum, ſed Iſmahel vocis ſignificatione, quæ exauditio Dei interpretatur. Ego ſiquidem pro hac clamaui ad te; & tu exaudiſti me. Viuat Iſaac, in quo mihi riſum feciſti: viuat Ben-iamin, dexteræ tuæ filius, quem mihi dediſti: & viuat coram te Iſmahel, in quo
Iudic. 13. me exaudiſti: vt viuam ego quoque ſecundùm cor tuum.

At, rogemus nunc, quid facere debeamus, de puero qui

Digitized by Google

qui natus eſt nobis, & de Filio, qui datus eſt nobis.
A Sancta Virgo virginum, id lego, tituli præſentis apicibus, quaſi virgineis margaritis inſculptum: caſtitatem nempe nouæ proli cum primis commendatam: vt in carne, non ſecundùm carnem, ſed ſecundùm ſpiritum. viuat: vt ſit ſancta, & corpore & ſpiritu. Audi anima mea, audi noua creatura, quomodo caſtitatis monile, cæleſtibus encomiis, à magno caſtitatis amico, exaltetur, quò magis in eius amorem exardeſcas. Virginitas eſt ſoror Angelorum, victoria libidinum, Regina virtutum, poſſeſſio omnium bonorum. Sic, ecce, de virtutis huius pretio ac præſtantia teſtantur periti & experti; qui, venditis omnibus, vnam hanc pretioſam margaritam ſibi compararunt. De virginibus, non minora per ora Sanctorum feruntur elogia. Sic idem inſtar omnium; Flos eſt ille eccleſiaſtici germinis; decus atque ornamentum gratiæ ſpiritualis; illuſtrior portio gregis Chriſti.

1. Cor. 7.

B

Habeat, habueritque olim mundus ſuas virgines, primarias dæmonum cultrices; Iunonis, Palladis, Dianæ, Veſtæ ſacerdotes, & ſacrorum antiſtites. Faceſſant eiuſmodi portenta, carne virginum, ſpiritu verò fornicantium & adulterarum.

At tu, ô anima mea, te conforma virginibus Chriſti, quales tibi ab Apoſtolo, virginum pronubo, deſcribuntur: qualiumque, virginum Virgo, Dei mater appellatur.

1. Cor. 7.

Audi, quàm magnifica quoque talibus per Prophetam promittit Dominus, virginum amator & ſponſus. Non dicat Eunuchus; Ecce, ego lignum aridum. C Quia, hæc dicit Dominus Eunuchis (ſeipſos Virginitatis lege caſtrantibus) Dabo eis in domo mea, & in muris meis, locum; & nomen melius à filiis & filiabus; (pudica virtutum propagine) Nomen ſempiternum dabo eis, quod non peribit. Virgines enim ſequuntur agnum, quocumque ierit; qui ſemel

Iſa. 56.

Apo. 14

Digitized by Google

occiſus non moritur in æternum. Hanc domum, hoc nomen, ac generoſam hanc virtutum genealogiam, per te, Virgo virginum, conſequamur.

Tu tympaniſtria noſtra es: quia cùm Emmanuel promiſſus aduenit, exultaſti in ſpiritu, & Canticum Deo ſuauiſſimum, ac piis vbique gentibus per totum mundum inſonandum, cecinisti. Illa olim tympaniſtria, palmam ſalutis publicæ, prærogatiuâ quidem virginitatis obtinuit; ſed tu digniori trophęo eamdem promereris & conſummas. Cumque quaſi duas ſponſæ genas efficitis; tu dextræ dignitate præfulges. Prima illa Maria, ſoror Moyſi, virginitatem coluerit; tu prima vouiſti, & ſacratiùs illâ perfuncta es. Virginum in veteri ac nouo Teſtamento principes eſſe perhibemini; ſed quantò iſtud illo præclarius; tantò maiori es veneratione digniſſima, præ illa, atque vniuerſis.

O quàm multis inſignibus huius tibi tituli ſplendor affulget, Maria! In primis, Virgo virginum nuncuparis, eò quòd prima omnium, nec præceptum, nec conſilium, neque exemplum habens, ſola ſpiritus vnctione te docente, votum Virginitatis emiſiſti. Neque te terruit, quòd ſterilis & contemtibilis in Iſrael cenſereris; dummodo latentem hunc tam pretioſum theſaurum tibi comparares.

Nónne, & virginum Virgo meritò diceris, quòd virgo ſimul & mater exſtitiſti? A ſæculo non eſt auditum, vt hæc duo ſimul in vna eademque perſona conſiſterent. Quanta virginitatis gratia, ob quam à Chriſto eligi meruiſti; vt eſſes corporale Dei templum; in quo, plenitudo diuinitatis corporaliter habitaret! Virgo genuiſti: genitrix virgo permanſiſti. Genuiſti; quem? quid? quod virginem decebat matrem: mundi ſalutem, vitam vniuerſorum, regem ſæculorum, Dei filium, Virginum ſponſum. Quidni te quoque Virginem virginum appellemus, eò quòd omnium virginum excellentiſſima dignoſcaris, & Domina

Colo. 2.

Digitized by Google

Domina vniuerſorum? Filiæ ſiquidem multæ congregauerunt diuitias: ſed tu ſupergreſſa es vniuerſas. *Pro. 31*
Sic etiam, nónne & Canticum canticorum, Sanctum ſanctorum, & Dominum dominorum, per excellen- *Exo. 25*
tiam nuncupamus? Et quoniam exemplar es ſingulare, quod Deus cunctis virginibus, in perfectionis *Zach. 9.*
monte monſtrauit; ideò quoque iure Virgo virginum prædicaris.

At, nobis, ô anima mea, modus ille præ omnibus placeat; quo Domina noſtra, Virgo virginum vocatur, quòd Virgines germinet, producat, tueatur, & ad Virginitatis aureolam adducat. Singulare *Sap. 18*
itaque præſidium, Maria! cùm ſciam, quia non poſſum eſſe continens, niſi Deus det; tu mihi ſis aduocata apud Filium; vt per te, tantæ felicitatis prærogatiuâ fulgentem, ab ipſo promerear, vt caſtè viuam in hoc ſæculo nequam: expectans beatam ſpem, & immortalitatis coronam.

Oratio.

CVm nemo poſſit mundum facere, de immundo conceptum ſemine, niſi tu Deus, qui ſolus es; da nobis in hac fragili carne degentibus, Virgine virginum intercedente, vt caſto tibi corde & corpore ſeruiamus, atque agnum ſequamur in cælis, quocumque ierit. Amen.

4. MATER VIVENTIVM.

Eua, parens mortis, vitam tranſcribe MARIÆ:
Tu neque mors illi, vitaq́; facta tibi eſt.

Pro. 3. FILI mi, ne effluant hæc ab oculis tuis. Cuſtodi legem atque conſilium, & erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis. Iterúmne nobis Domine, quærendum, quid debeamus facere de puero qui natus eſt nobis? Certè, viuere debet, & quidem æternùm. Conceſſiſti ſiquidem vitam mihi, ſicut pollicitus es: & tu protector vitæ meæ; à quo trepidabo? Noſtrum nunc igitur eſt (ô anima mea!) non ſolùm non interimere nouam in nobis creaturam; neque tantummodo contra noxia quæque benè cuſtodire; verumetiam fouere, & omnia vitæ vtilia procurare: vt agnoſcentes gratiam, quæ nobis à Deo facta eſt, in nouitate vitæ ambulemus. *Rom. 6.* Dilige itaque, ô dilecta, Dominum Deum *Deu. 30* tuum: ipſe eſt enim vita tua. Et timor Domini, fons vitæ.

Quapropter, ad te me rurſum conuerto, Dei genitrix Maria; A vt, cuius in hoc ſpirituali partu patrocinium & formam adeptus ſum, auxilium à te quoque recipiam, quo nouum hunc fœtum, non ſolùm in viuis conſeruem, ſed ad plenam quoque perfectamq́ue maturitatem perducam.

O quàm præclarè titulus hic præſens, quod opto, prætendit & ſpondet! O Maria! ô Mater viuentium! Te veneror, te in adiutricem imploro, te (quantum à dilecto tuo filio Domino noſtro pro me impetraris) imitari eſt animus. O, abſit, abſit procul à me, & ab omni ſeruo Dei mei, vitam ſanctam, vt ſobolem nouam, educanti; abſit, inquam, illud omen abominabile ciuis illius Ieroſolymitanæ, quæ proprium ſuum

natum

Digitized by Google

natum enectum etiam coctum in eſcam parauerat. Itáne quiſquam ad te conuerſus, Domine, cùm ſpiritu cœperit, carne conſummet? itáne quiſquam, quod
B te donante conceperit ac pepererit, vel acediæ torpore depreſſus, vel craſſâ ſalutis incuriâ, dormiendo opprimat? Siccine quiſquam fructum ſuum ſpiritualem, tot precibus expetitum & lacrymis, tanto tempore geſtatum, tantis laboribus in lucem productum, vel Herodi diabolo trucidandum obtrudat, vel ipſe videns volenſque interimat, & de vtero tranſportet ad tumulum? Domine, vitam petij à te, & tribuiſti mihi: fac obſecro, vt meritis tuæ Matris interuenientibus, illam habeam, & abundantiùs habeam.

O Mater viuentium! ô præſtanti hoc titulo digniſſima! quem non tam debito iure, quàm quadam figurâ tibi prætulit prima omnium noſtrûm mater
C Eua. Nam Adam, poſt peccatum dolendamque illam pœnitentiæ ferendæ ſententiam, iam iamque è paradiſo exturbandus, vocauit nomen vxoris, Heua; eò quòd mater eſſet cunctorum viuentium. Te verò, ſanctiſſima Dei Mater, Virgo Maria, meliori iure, maiorique cum ratione Matrem viuentium appellamus: cùm Eua mater tantùm corporalis eorum extiterit, qui vitæ huius miſeræ vſuram acceperant: ſed alioqui facta eſt veriùs morietium mater, quibus ipſa mortem quoque, tam corporis quàm animæ procurauit. Numquid verè Sanctus quidam eapropter ſic inquit? Auctrix peccati Eua, auctrix meriti Maria; Eua occidendo obfuit, Maria viuificando profuit. Illa percuſſit, iſta ſanauit.

Si prior Eua mater viuentium dicta, ex qua ſecundùm carnem infeliciter naſcimur; quantò te magis, ô felix Eua ſecunda, Matrem viuentium nuncupemus, ex qua in Chriſto, ſecundo Adam, iuxta ſpiritum regeneramur? Nónne te ritè per Moyſi matrem
D figuratam agnoſcimus? Illa ſiquidem in Ægypto, libera ſemper fuit, inter omnes alias matres mirabi-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

liter conſeruata. Quàm ingenti fuit illa priuilegio ornata, vt filium ſuum ad totius populi ſalutem, & feliciter pareret, & magno futurorum præſagio, diſpoſitione diuina enutriret! Numquid omnes aliæ morientium matres fiebant, quando Pharaonis edicto, maſculi omnes in profluentem demergebantur?

Agedum anima, certum eſto inter nos decretum, & quaſi inuiolabili lege ſancitum; vt piiſſimam Virginem Mariam, Matrem viuentium, atque adeò vitæ ipſius matrem in æternum veneremur. Nónne Chriſtus vita noſtra; atque ita mater Chriſti, vitæ mater appellanda eſt, & habenda? nónne cum Eccleſia rectè concinimus; Vita, dulcedo, & ſpes noſtra, ſalue?

3. Reg. 3. Commoueantur ad hanc vocem omnia interiora noſtra, atque ipſa viſcera in nobis teſtentur, quòd matris viuentium Mariæ genuinam ſectari formam velimus, in fœtus noſtri ſpiritalis vita, incolumitate perfectaque educatione contuenda. Matri huic inſiſtamus, lateri eius hæreamus, ſectemur veſtigia, gratiam aucupemur, imitemur exemplum. Videamus attentè, quid egerit de filio, qui ei naſciturus erat, quid de iam nato. Certum, quòd eumdem ardentiſſima charitate ſummaque cum humilitate conceperit, omni cura ac ſollicitudine nouem menſibus geſtarit in vtero; & in ſumma quidem paupertate atque egeſtate & peregrè, ſed hilariter, ac diuinè peperit: quem ſedulò quoque enutriuit, fouit, cuſtodiuit, ſeque abſentantem quæſiuit; cui & in morte fideliter adſtitit, ſolata & compaſſa eſt.

O Mater Dei! ô mater ac magiſtra noſtra! ô mirabilium factrix & doctrix! Doce nos, & iuua nos, munus tuum maternum rectè obire: vt quæ Deum genuiſti, per quem & cui omnia viuunt in cælo, terra, & mari, nobis ſis Mater viuentium & vita. Numquid de vitali atque viuifico tuo partu ſic Scriptura commemo- E

memorat; Qui producit in montibus fœnum, & herbam ſeruituti hominum: Qui dat iumentis eſcam ipſorum, & pullis coruorum inuocantibus eum? Ad te, piiſſima Virgo, ſunt oculi noſtri, ſicut oculi ancillæ in manibus Dominæ ſuæ, donec miſerearis noſtri. Denique ô Domina verè noſtra vide, quanto te iure interpellemus. Monſtra te eſſe Matrem viuentium, quæ à Filio tuo moriente nobis in Ioanne donata es. Viuæ fuit vocis oraculum, ab vniuerſorum imperatore, in throno crucis reſidente prolatum. Pſ. 146.

Oratio.

DEus, à quo cuncta creata procedunt, & cuius gratia vegetantur, & creſcunt: da nobis, intercedente tua genitrice Maria; vt qui ſine te eſſe non poſſumus, ſecundùm te viuere valeamus. Amen.

Digitized by Google

5. MATER PVLCHRÆ DILECTIONIS.

Aeternumq́; in fonte bonum, riuoſq́; per ipſum,
Fac purè puri Mater amoris amem.

Sap. 4. O QVAM pulchra eſt caſta generatio, cum claritate! O admirabile commercium! A Creator generis humani animatum corpus ſumens, de Virgine naſci dignatus eſt; & procedens homo ſine ſemine, largitus eſt nobis ſuam deitatem. O ſanctum, pulchrum, caſtumque puerperium, per quod Chriſtianus, Spiritu ſancto cooperante, virtuteque diuina illi obumbrante, Chriſtum in ſe formans per vitæ nouitatem parit!

O Mater pulchræ dilectionis, Maria! ô Mater pulchræ quoque dilectionis in temetipſo ſic pariens B Chriſtum, Chriſtiane!

Veni, veni, anima Deo deuota, & tam caſta fœcunditate à ſponſo dilecto tuo, fratre tuo, donata; & in perfectiſſimum iſtud exemplar cõiunctim acies oculorum intendamus, vt ex ipſius in caſtiſſima Virgine contemplatione, inardeſcat in nobis magis ac magis tam pulchræ dilectionis ſtudium, & creſcat affectus. Numquid in primis vides, quòd variis multiſque modis ſancta Maria, patrona noſtra, mater pulchræ dilectionis appelletur? Tè quidem oramus, ô Virgo piiſſima, ac ſingulare generis noſtri ſtabilimentum, hanc nobis hodie gratiam facias; vt dum in te magnalia Dei, ſuper hoc titulo, reuerenter ac deuotè recolimus; tu interim nobis apud filium tuum gratiæ incrementum implores, vt hæc tuarum dignitatum meditatio, fiat ſalutaris in nobis virtutum acceſſio. Sic namque fiunt conceptus boni, ſic ſpirituales gignuntur, & producuntur in lucem fructus mentis, ſine ſtrepitu, ſine dolore vel clamore, ſed tacita cordis motione, & Spiritus ſancti operatione, velut ſibilo

auræ

Digitized by Google

auræ tenuis. Accingimur itaque,& trãquillo diſcurſu memoriæ, per ſingula ibimus; vt quandoquidem amare nihil difficile eſt homini, ideóque ne malum amet, bonum benè amet neceſſum eſt; caſta & pulchra ſit omnis noſtra dilectio,quam parimus. Nónne cum primis pulchræ dilectionis Mater meritò Maria nuncupatur, quòd caſtam & pulchram dilectionem erga Deum & homines habuerit? Nónne meritò pulchra mater dicta eſt, quæ pulchritudine concepit filium? Numquid ideò quoque, quòd Deus viciſſim illam pulchrâ dilectione & ſanctâ amauit, elegit, & præelegit in matrem? Dominus tecum; inueniſti gratiam apud Deum.

C Quis non videat, tunc votum illud Iudith impletum meliùs quàm præfiguratum; Capiatur laqueo oculorum ſuorum in me, & percuties illum ex labiis charitatis meæ? Quis factum id neget, cùm ipſe teſtetur; Vulneraſti cor meum ſoror mea, ſponſa, in vno oculorum tuorum,& in vno crine colli tui? Sed numquid & vos,ô filij hominum, rectè Mariam pulchræ dilectionis matrem vno omnes ore fatemini, & confitemini gratulantes;quòd ipſa quoque verè vt mater pulchram dilectioné nobis pepererit? Nónne pulchra dilectio eſt, dilectio pulchri & dilecti? Hanc peperit Virgo,quia antè non erat. Verè itaq; tu dicis filio tuo; ô Mater & Virgo; Ecce, Tu pulcher es, dilecte mi, & decorus. Ita ſiquidem nobis,ô Maria,caſtiſſimæ dilectionis es cauſa, dum Chriſtum, dilectum tuum patriſque dilectum nobis peperiſti, vt ipſius quoque dilectionis mater dici merearis. Pulchra reuera dilectio,quę omnis eſt expers carnalis fœditatis: pulchra dilectio, charitas ordinata; qua Deum ſuper omnia, & proximum ſicut nos ipſos diligimus: pulchra dilectio, qua Creatorem purè in creatis diligimus; non ſolùm abſque animæ diligentis vel minima contaminatione verumetiam cum maiori pulchritudinis incremento.

Iudith 9. *Cant. 4* *Cant. 1*

Numquid verò, ô cariſſimi dilectionis filij, omnimodæ huius dilectionis,eiuſque qua Deus nos, antea proiectos & exoſos, rurſus vt opus manuum ſuarum incepit diligere, vt pro nobis Filiú ſuum vnigenitum daret, mater eſt virgo glorioſiſſima Dei genitrix Maria? Sed, ô rem miram! Quis non admiretur raritatem? Nónne matrem eam pulchræ dilectionis ex hoc quoque prædicamus,quòd, cùm pulcherrima mulierum fuerit, nemo tamen vmquam eius adſpectu ad turpem cogitationem fuerit motus, ſed econtrariò, adſpicientium oculos & corda puriora reddiderit?

Iudith 11. O nouum formæ & pulchritudinis genus & opus? Non eſt talis mulier ſuper terram, in adſpectu, & in pulchritudine, & in ſenſu verborum: & tamen ſemoto cuiuſcumque mali motus periculo, in oculis intuentium & mentibus caſtimoniam generat. Quid hîc præ cunctis admiremur & extollamus? Pulchritudinem tuam,ô Maria, ſingularem? Sicut Chriſtus filius tuus ſpecioſus fuit præ filiis hominum; ita tu iudicio omnium,cunctarum mulierum ſpecioſiſſima prædicaris.De te ſiquidem,quoad corpus & animam verè dictum accipimus; Tota pulchra es,amica mea: tota pulchra, intus & foris; & macula non eſt in te. Sola namque poſt Chriſtum,obtinuiſti iuſtitiam originalem, in qua primos parentes creatos agnouimus. Iam verò, ſicut corpori glorioſo ingens ex animæ beatæ efficacia futurus eſt ſplendor; ita ex tam ſancta anima tua, etiam per corpus, omni alioqui pulchritudine prȩditum,perq; tuos oculos certi radij eluxiſſe meritò exiſtimantur. An verò illud potiùs admiremur, quod forma tam præcellens, puritatis fuerit in animis intuentium,incentiuum? Oculis fixi manſiſſe putantur in tuo decore, quicumque te adſpicerent; tamquam ex tua claritate attoniti morúmque honeſtate detenti. Et quid mirum, cùm impuram mulierem, ſolo picti Polemonis inſpectu, aliamque duorum Religioſorum notatâ modeſtiâ, conuerſas lega-

legamus ? Procul igitur omnis impudica dilectio, mundanorumque amatorum dementia , & carnales
D illecebræ; quibus irretiti, nefandum Amnonem pro- 2. Reg.
priam ſororem, caſtiſſimam virginem Thamar , per- 13.
ſequentem imitantur.

Eò nos igitur, ô anima, redeamus, vnde admirari, delectari, moueriique ad ſanctum amorem incepimus : dicamuſque iterùm ; O quàm pulchra & caſta Sap. 4.
generatio, cum claritate! O matrem pulchræ dilectionis. Tu nobis, ô Maria, Deum generans, & virgo & mater effecta, claritatem animæ, caſtitatem , & diuinam pulchritudinem genuiſti. Tuæ pulchritudinis adſpectus , omnem in animis noſtris rubiginem turpis amoris exurit ; ac velut myrrha venenum corruptionis elidit. Sicut igitur tuo conſpectu & conſortio Ioſeph ipſe caſtiſſimus, in virginitatis propoſito, magis ac magis confirmabatur; ita nobis magiſtra fias & auctrix, quo verè ſpirituales matres pulchræ dilectionis eſſe poſſimus.

Oratio.

DEus caſti conſilij ſeminator, & amator puritatis ; concede propitius, vt gratiâ illâ, quam apud te tua mater inuenit, adiuti ; & te ſuper omnia, & omnia propter te, ſincero mentis affectu diligamus . Amen.

6 MATER SANCTÆ SPEI.

Fluctuat hic mũdus? crux anchora, portus IESVS;
Mater io ſancta ſis Cynoſura Spei.

1. Pet. 1 BENEDICTVS Deus, & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui ſecundùm miſericordiam ſuam magnam regenerauit nos in ſpem viuam. Multum quidem Domine per omnem modum, atque omni gratiarum actione digniſſimum eſſe confiteor; quod de ſpirituali fœcunditate veriùs dicere poſſum quàm Rachel de corporali, poſtquam iam ex ancilla (cùm ipſa eſſet ſte-
Gen. 30 rilis) tuam benedictionem obtinuiſſet, dicens; Iudicauit mihi Dominus, & exaudiuit vocem meam, dans mihi filium. Sed, ô Domine, quid iuuat peperiſſe, ſi ſpes educandi, & in vitam æternam per tot pericula prouehendi defecerit? Proinde ſpe tantæ tamque neceſſariæ Spei, ad tuam infinitam gratiam, in tua genetrice, vt ſanctæ Spei matre, me conuertam; vt ipſe quoque eius exemplo & patrocinio ſpem concipiam, atque inceſſanter vſque ad mortem ſpem ex ſpe generans, ſanctæ Spei mater efficiar.

Iam ecce tertiùm, ô virgo Maria, Matris nomenclaturâ te compellamus; matrem viuentium, matrem pulchræ dilectionis, & iam matrem ſanctæ Spei nominando. Verè, nullum eſt nomen amantius indulgentiuſque, quàm maternum: ideoque, piiſſima Domina, tam confidenter ad maternum tuæ gratiæ ſinum confugimus. An ergo nihil eſſe putabimus, fruſtràve accidiſſe, quòd octies in ſacra Scriptura te matrem vocari notauimus; bis verò tantùm certa quadam diſpenſatione nuncupatam mulierem, prout res & tempus tunc poſtulabant? Quis illud quoque carere myſterio credat, quòd felix virgineuſque tuus A
partus,

partus, per ſeptem matres ſteriles ex certa ſpecialique gratia parientes, fuerit præfiguratus? Numquid ſignum hoc eſt, quòd ſingulari Dei beneficio, te in ſuam electam, nobis quoque in matrem dederit? Optimè eapropter omnes, pro tanta noſtra felicitate ac ſublimatione gloriantes & congratulantes cum Sancto quodam aſſerimus, dicentes; Maria ex gratia mater facta: quia nec immeritò ex Anna ceu gratia priùs nata.

Dicite itaque mecum omnes virgines, filiæ Ieruſalem & Sion, omneſque animæ fideles, Chriſti ſanguine redemtæ, dicite vos quoque primi noſtri parentes & confitemini ei; Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio templi tui: qui erat vterus virginalis beatæ Mariæ matris tuæ, matris ſanctæ Spei. Scire autem deſideratis, quare & quas ob cauſas, dulciſſimam Dominam noſtram & patronam, Matrem ſanctæ ſpei nuncupemus? Attendite. Nónne Spes ſancta, pura, & firma dicenda eſt, iuxta geminam ſancti ſignificationem? Quippe quę conſtanter hîc gratiam, & poſteà gloriam ſperet atque exſpectet. Spes enim mundana & humana, & inſtabilis & impura eſt, ideoque nec ſancta. Accedite igitur, atque hunc in finem maternalium titulorum ſeriem in ſacræ Scripturæ decurſu perpendamus, & quod quærimus, ſponte ſe offeret.

Numquid ſic in primis de ſemetipſa Dei ſapientia loquitur, quod legitimè ad beatam Mariam transfert Eccleſia? Ego mater pulchræ dilęctionis, & timoris, *Eccli. 24.* & agnitionis, & ſanctæ Spei. Ecce quatuor hîc ſpirituales proles animaduertimus. Rectè; nam Virgo Maria pulchram Dilectionem primogenitam genuit: deinde Timorem, qui dilectum reuereri & colere faciat: poſteà Agnitionem; perfectam ſcilicet ſapientiam: & demum ſanctam Spem: nam agnitio Dei, ſpem facit, quæ productis prioribus venit in lucem. Nónne alioqui fruſtrà quis ſine præmiſſis ſperare præſu-

Digitized by Google

præſumat? Præſumtio verò quàm parum affinitatis cum ſpe ſancta habeat, quis ignoret? Atque ita, rectè, ô Maria, te Matrem ſpei, atque adeò ſpem quoque noſtram appellamus.

Numquid hoc audimus Pſalmiſtam canentem, atque affirmantem quod dicimus? Tu es Domine, ſpes mea, à iuuentute mea. Quoniam tu es, qui extraxiſti me de ventre; ſpes mea, ab vberibus matris meæ. Si ſpes Dauidis Dominus Chriſtus, & ſpes noſtra, vt eſt verè; profectò Mater Chriſti Mater ſpei noſtræ negari non poteſt. Nónne ſiquidem rectè Mariam interpretari ſolemus Dominam, atque etiam ſpem? peperit enim Dominum, qui eſt ſpes totius mundi.

Pſ.90. & 21. B

Verùm, quoniam in Dei miſericordia omnis ſpes noſtra requieſcit (vt Sanctus quidam morti vicinus dicebat; Mori non timeo; quia bonum Dominum habemus) numquid etiam meritò Mariam matrem miſericordiæ cum Eccleſia vniuerſa compellamus?

Meritò mihi ſpes magna in Chriſto (vt cum alio Sancto loquar) Puto enim quod iam me ſpernere non poterit, os de oſſibus meis, & caro de carne mea. Hoc enim mouit fratres Ioſeph, ne eum interficerent; dicente Iuda, miſericordiæ argumento; Caro enim & frater noſter eſt. O mirabile ſacramentum! Caro Chriſti, noſtra eſt caro. Vnde, Domine, à felici illo momento, quo frater noſter ex Virgine factus es; ſingulariter illud adimpleſti, & variis modis oſtendiſti, quod per nubem & vmbram iamdudum antè prædixeras; Deliciæ meæ, eſſe cum filiis hominum. Nemo enim vmquam carnem ſuam odio habuit, ſed nutrit & fouet eam. Quid eſt enim, quod tantùm mentes erigat, & ab immortalitatis deſperatione ſubleuet, quam quòd nos tanti feciſti, Domine; vt tuus filius immutabiliter bonus, in ſe manens quod erat, & à nobis accipiens quod non erat, dignetur noſtrum

Prou.8. Eph. 5.

ſtrum inire conſortium, mala noſtra moriendo perferre? Verè ſpem dilectionis tuæ dediſti hominibus, homine medio, quo ad illum ab hominibus
C veniretur.

Huc huc, igitur, quibus ſpes veniæ, gratiæ, & æternæ gloriæ deficit: Venite & emite abſque pecunia ſpem copioſam, abundantem, & ſupereffluentem à Matre ſpei, Maria, & dabit omnibus affluenter.
D Venite, miſeri, ad Matrem miſericordiæ properate;
E ſcala eſt in cælum porrecta, per quam in ſpem remque ipſam erigamini: cuius gratia & copia nullo poſtmodum pretio poterit comparari.

Oratio.

Gratias tibi agimus omnipotens Deus, prò tua ineffabili miſericordia, qua ſpem nobis vitæ æternæ, in Vnigenito tuo, ex Maria virgine nato, feliciter oriri feciſti: da nobis, ſacratiſſimam hanc tantæ ſpei ac miſericordiæ Matrem ita in vita venerari, vt optatum ab illa recipiamus in morte præſidium. Amen.

Digitized by Google

7. MATER HONORIFICATA.

Aſtra caput cingant, vallent tibi lilia ventrem,
At, decus es ſertis MATER HONORATA *tuis.*

Tob. 4. AVDI, fili mi, verba oris mei, & ea in corde tuo quaſi fundamentum conſtitue. Honorem habebis matri tuæ, omnibus diebus vitæ eius. Memor enim eſſe debes, quæ & quanta pericula paſſa ſit pro te, in vtero ſuo. Verba quidem ſunt iſta, Deus meus, Tobiæ monentis filium officij ſui erga matrem, propter rationes, & à lege tua, & à natura deſumtas: Tu verò Domine, qui hanc legem dediſti, conſtat, quàm examuſſim quoque illam ſeruaris, erga ſuperbenedictam Virginem Mariam matrem tuam. Fuit ſiquidem illa verè tua genitrix mater honorificata, ob varias cauſas; ſed tu eam ſingulariter honoraſti: & nos tuo exemplo docuiſti, quomodo nobis etiam debeat mater eſſe honorificata; vt ſimiliter generationem in nobis ſpiritualem magni faciamus. Nemo ſiquidem facilè hanc gratiam, qua in nouam creaturam conuerſus eſt, amittit; niſi qui ignorato eius pretio, eamdem neglexerit; neque pro matre honorificata coluerit, vt debebat. Numquid ita teſtatur Scriptura? Qui timet Deum, faciet bona; & qui continens eſt iuſtitiæ, apprehendet illam, & obuiabit illi, quaſi Mater honorificata; & quaſi mulier à virginitate ſuſcipiet illum. (Eccli. 15.) A B C

O Maria, magnum animarum noſtrarum ſolatium & ornamentum! quàm multis mirandiſque modis te matrem honorificatam prædicamus! Viuítne, qui tuam honorificentiam capiat, ſatíſve admiretur, nedum explicet; quâ te ſanctiſſima Trinitas dignata eſt, cùm in filij Dei Matrem elegit? Quis etiam honorem expendat pro meritis, quo te Deus affecit, quando

tres

tres Reges ad te ex Oriente deſtinauit, qui tum maieſtate præſentiæ, tum reuerentiæ raritate, & pretioſorum munerum præſtantiâ, Filium tuum, velut Salomonem in throno eburneo, in virgineo tuo ſinu reſidentem, adorarunt? O Matrem mirificè quoque honoratam à Domino, quando Ieſus, Filius Dei vnigenitus, atque tuus, ſingulari demiſſione tibi ſubditus fuit! Quis item te magno neget honore decoratam ab eodem fuiſſe, quando in nuptiis deficiente vino, te intercedente, aquam in vinum conuertit? quando in cruce pendens dilecto te diſcipulo Ioanni, virgo virginem virgini commendauit? quando te, quod piè credimus, primam omnium à Reſurrectione viſitauit? Et, quod caput eſt, quis honorificentiam explicet, quæ à toto tibi cælorum palatio fuit impenſa, quando in cælum aſſumta es, & à ſanctiſſima Trinitate Regina cælorum coronata? Non ita matrem ſuam Beth-
D ſabeam Rex Salomon honorauit, quando ſurrexit in 3. *Reg.*
occurſum eius, adorauitque eam, & ſedit ſuper thro- 2.
num ſuum, poſituſque eſt thronus matri Regis; quæ ſedit à dextris eius, dixitque ei Rex; Pete mater mea; neque enim fas eſt, vt auertam faciem tuam.

E Numquid etiam Mater es honorificata, Maria, pluſquam mulier illa ſapiens in Abela, & pluſquam ciui- 2. *Reg.*
tas ipſa, quam illa tamquam ſingularem Sapientiæ 20.
ſedem, atque indagandæ veritatis aſylum charamque matrem Iſrael appellabat?

F An non etiam Mater es honorificata, præ Macha- 2. *Mac.*
bæorum matre, quam ſacrum eloquium matrem 7.
ſupra modum mirabilem, & bonorum memoriâ dignam, non citra prægnantes rationes commemorat? Quæ fortiter repleta ſapientiâ, & femineæ cogitationi maſculum animum inſerens, filios ſuos ad conſtantiam in tormentis hortabatur.

Vbinam es nunc, ô anima mea; vbi filij Adam & Euæ; filij hominum graui corde? filij iam matris Eccleſiæ, Chriſti fratres & coheredes; filij matris hono-

Digitized by Google

rificatæ Mariæ? Venite, veneremur, & honorificemus
Pſ. 112 Matrem noſtram, Matrem filiorum lætantem. Neque paruum illum eſſe honorem exiſtimemus, quem nobis ipſi conciliamus; dum illam nobis honorare conceditur, in cuius honore & veneratione gaudent Angeli, exultant Archangeli, & magno ſibi ducunt honori, eam collaudare & honorificare poſſe, quam Deus in Matrem ſuam elegit, & ipſorum Reginam conſtituit. G

Salomonem igitur imitemur, matrem ſuam laudantem, & mirandis encomiis extollentem; atque in Diuæ Matris Mariæ præconium exultantes, cum
Pro. 31 ipſo dicamus & canamus omnes; Mulierem fortem quis inueniet? procul & de vltimis finibus pretium eius. Nobilis in portis vir eius, cùm ſederit cum Senatoribus terræ. Vir eius inquam: quia, quòd virum non cognouit, Vir eius, filius eius; quem vt virum circumdedit, quando virgineo vteri thalamo, ſponſum humani generis factum, complexa eſt.

Venite puſillanimes, & confortamini; venite indecores & inhonori; atque in hac Matre veſtra honorificata gloriamini, & armamini; quia fortitudo & decor indumentum eius. Accinxit fortitudine lumbos ſuos, vt vos omnes lateri eius inhærentes, indumentoque eius vt clypeo potectos, fortes efficiat, & caſtitate honorabiles.

O quàm tu quoque, anima mea, Mater honorificata cenſeberis, ſi tituli iſtius animata fragrantia, patronam hāc tuam imitari ſtudueris! Conſidera tantiſper tui generis vilitatem; atque ita te humilitatis præſidio munies. Felicitatem quoque tuæ dignitatis attende; & debitæ gratitudinis numquam obliuiſceris. Parua ſis in oculis tuis, quia vilis fuiſti & ſterilis; ſed magna ſit laus eius in ore tuo, qui reſpexit vilitatem & humilitatem tuam; & fecit tibi magna, qui potens eſt. Fructus ſalutaris & vitæ nouæ te matrem effecit; bonæque educationis, & profectus in melius,

ſpes

ſpes cælo promittitur. Tu tantùm tuo non deſis officio, atque aſſiduè cum Manue à Matre Maria, tamquam ab Angelo edocta, explores, quid debeas facere de puero, qui tibi natus & datus eſt; vt hîc, & poſtea in terra viuentium, mater efficiaris honorificata.

Te igitur ſancta Dei genitrix ſingulariter deprecor, vt illud mihi gratiæ à dilecto tuo filio Saluatore noſtro impetrare non renuas; quo & in eius amore, & in tuo cultu deuotè merear perdurare: iuxta diuini *Ioã. 5.* decreti condictum; vt omnes honorificent filium, ſicut honorificant patrem, addo autem, & matrem: qui ſecùs fecerint, erunt ignobiles.

Oratio.

DEus, qui nos patrem & matrem honorare præcepiſti, gratiam tuam noſtris infunde pectoribus, vt & Matrem honorificatam Vnigeniti tui Mariam, ſedula deuotione colamus, & eius meritis in omni morum atque animorum honeſtate viuentes, tibi ſincerè placeamus. Amen.

IN VII. TITVLOS NVTRITIOS ARGVMENTVM.

QVOD *naſcitur, paſcitur; omniſque ſuum*
vita victum depoſcit. Itaque, nunc oppor-
tunè ſequuntur ſeptem D. Virginis tituli, A
qui nobis ea ſuppeditent, quæ ad paſtum
ſpiritualem tam beati fœtus pertineant. Neque ſolum-
modò hîc imitationi nobis Mater Dei vel exemplo nudo
futura eſt, quæ Redemtorem noſtrum vbere de cælo pleno
lactauit; verumetiam eius interceſſione atque auxilio,
hoc ipſum quod ſperamus, ſumus à Domino obten-
turi. Eoq́ue gratiora nobis hæc eſſe oportet, quòd ali- B
menta & medicamenta ſint: totumq́ue in hoc conclu-
S.Bern. *ditur, quod dicit quidam; Cibus meus Chriſtus eſt, &*
ego eius. Quemadmodum igitur in præcedentibus ſeptem
Deiparæ Virginis titulis, materni officij dignitatem agno-
uimus; ita in proximè ſequentibus, noui fœtus educa-
tionem & enutritionem conſideremus. Qui ſe namque
Regiæ prolis matrem nouit; & ſe pro tali gerit, & debi-
tam regalis filij curam habet, vt æquum eſt.

8. LIGNVM VITÆ.

O Felix arbor, vitæ immortalis alumna!
Chriſtum in me fætu paſce benigna tuo.

Pro. 3. LIgnum vitæ eſt his, qui apprehenderint eam: &
qui tenuerit eam, beatus. Quid retribuam tibi
Domine Deus, pro omnibus quæ retribuiſti mihi?
Sterilis eram, & fœcundaſti me: quiq́ue dederas vel- C
le, perficere quoque largitus es. Vitam & miſericor-
diam tribuiſti mihi: & de fructu vteri mei boniq́ue
conceptus, dediſti mihi filium in ſinu meo; felix
nimi-

Digitized by Google

nimirum ſanctæ tibique placentis vitæ principium: & iam ambulat mecum puer meus, vt ſeruiat tibi in conſpectu tuo ſemper.

Nunc igitur munus maternum, in tam beata quoque prole nutrienda, eſt tibi obeundum, ô anima mea! Ad ſingularem itaque tuam patronam confugito, illamque pro ſolita ſua propitiatione ſollicita; vt illa te doceat & adiuuet educare, cuius exemplo atque
A ope tam felix mater effecta es. Creaueras tu quidem Domine à principio Lignum vitæ, illudque in medio paradiſi poſueras; ſed longè præſtantius nobis,
B non tantùm in viuifica tua Cruce, verumetiam
C in ſacroſancta tua Matre dediſti. Et quidem ſapientia tua diuina lignum vitæ eſt his, qui apprehenderint eam; & qui tenuerint, beati: ſed eximium atque admirabile iſtud mundi pereuntis ſolatium, ſancta inquam tua genitrix Virgo Maria, ſingulare eſt vitæ lignum fidelibus, perque tuam gratiam ad meliora ſemper nitentibus.

O admirandum vitæ lignum, in medio olim paradiſi plantatum! Sed, ô magis admirandum & præclarum vitæ præſidium & lignum, Maria in Eccleſiæ medio conſtituta! Lignum illud vitæ, vitarúmve, vitale quidem ac viuificum erat; quia miram vim & naturam habebat, non ſolùm ad vitam hominis conſeruandam, verumetiam perpetuandam, quodamque immortalitatis genere donandam: ſed tu, ô Virgo ſanctiſſima, Lignum vitæ es multò præſtantius, cuius fructus non modò viuentibus vitam in æternum conſeruare conſueuit, ſed & mortuos ad vitam æternam valet reſuſcitare. Nónne ſic iſtud ipſiuſmet ore teſtatum tenemus? Qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit viuet:* & qui manducat me, ipſe viuet propter me. Lignum illud primogenium, ſcimus, non ſolùm vt aliæ arbores, naturalem humorem conſumtum ſuo fructu iuuabat & reſarciebat; verumetiam ſpecialiter eumdem redintegrabat, cunctaque

deperdita in ſolidum reſtaurabat: ſed tu, ô Maria, per fructum tuum non tantùm deperdita reſtituis, verumetiam abundanti cum fœnore gratiam & benedictionem accumulas, & numquam priùs habita collargiris.

Numquid igitur te ritè lignum vitæ concinimus in
Pſ.73. medio paradiſi conſtitutum, quando Dominus noſter Ieſus Chriſtus filius tuus ſalutem operatus eſt in medio terræ? Nónne te velut amœnitatibus cæleſtibus deliciiſque diuinis circumfuſam circumſeptamque tota admiratur Eccleſia, quando virtus Altiſſimi obumbrauit tibi? Nónne benè lignum vitæ, quæ vitam nobis germinaſti? O benedictum fructum ventris tui! Vnica erat arbor illa in medio paradiſi; vnica quoque Crux illa viuifica, in qua mortua eſt vita; & tu pariter vnica es arbor, de qua meritò canamus; Nulla ſilua talem profert, fronde, flore, germine.

Apprehendamus itaque, dilectiſſimi, Mariam, & D
beatiſſimis eius pedibus aduoluamur; vt ſit nobis lignum vitæ, cuius fructu viuifico, nouum ſemper vitæ ſanctæ vigorem aſſequamur; cuiuſque exemplis ceu foliis tegamur, ne nudi ſimus. Te igitur, ô virgo diuina, ſincero cordis affectu, pióque cultu, & ſedula tuarum virtutum imitatione, complectimur, ac fideli te charitatis nexu tenemus: vt ſis nobis lignum vitæ, & per te tuumque fructum viuificum, nos cum fructu noſtro ſpirituali vitæ purioris, beati reddamur.

O quàm id nobis fideliter, feliciter, & dulciter accidit, quando non ſolùm per veram abſolutionem nobis vitæ ſpiritus & gratia datur; ſed præſertim quādo de fructu tuo ſaluifico, in medio Eccleſię Sanctorumque communione participamus! O ſanctam cæleſtemque eiuſmodi diuini pueruli Ieſu, ſpiritualis videlicet hominis educationem! Tu, Virgo caſtiſſima, ab Angelis in templo enutrita cenſeris; nec mirum, qui & Chriſtum in deſerto aluerint: tuque illum adhuc

adhuc paruulum vbere de cælo pleno nutriſti : & nos quoque tuis exemplis edocti & adiuti præſidiis, hanc noſtram nouæ vitæ prolem , cæleſti & euangelico paſtu enutrire ſtudebimus: verbo vitæ,piis deſideriis, ſanctis inſpirationibus, atque excellentiſſimo fructu ſacroſanctorum Sacramentorum; per quæ, velut Eccleſiæ vbera, cæleſtis dulcedinis, & Angelici nectaris guſtum ſuccumque exſugemus. Tu interim, ô Re-
E gina cælorum,ligni vitæ, velut ſceptri regalis ſalutem aſſerentis, præſidium nobis ſemper tuo interuentu procura propitium.

Oratio.

PRætende,miſericors Deus, fidelibus tuis dextram cæleſtis auxilij; vt quæ prognata ſunt nobis vitæ perfectioris initia nutrias; & meritis beatæ Mariæ nutrita cuſtodias. Amen.

Digitized by Google

9. VENA VITÆ.

Plaga, ſitis, morbi, procul hinc exeſte; ſcaturit
Plena ſaporatis vena ſalutis aquis.

QVID debemus, ô Maria, facere de puero,
Iudic. 13. qui natus eſt nobis? Quid, ô anima mea,
præter iam audita, ac beatiſſimæ Dei genitricis exemplo & interuentu, vt ſperamus, obtenta; iam agendum nobis incumbit, in bona nouæ vitæ ceu prolis educatione? De vena vitæ ſumendum eſt, quo ſubinde refocilletur, ac benigniſſimæ noſtræ Patronæ inſtinctu atque imitatione, vitam hinc gratiæ & æternæ felicitatis haurire debemus.

Numquid Domine, quemadmodum homini cibum in paradiſo ne eſuriret conceſſeras, ita dediſti & potum ne ſitiret? Sine dubio, nam vtrumque humanæ vitæ æquè erat neceſſarium. Ergo, poſt lignum vitæ Vena vitæ ſequatur, atque vtroque hoc beneficio in diua Virgine Maria fruamur. Audio quod
Pro. 10. dicis Sapiens; Vena vitæ, os iuſti. Concedo, ſed infi- A
ciari non poteris, quin multò præſtantius, Vena vitæ vterus caſtiſſimæ cæleſtiſque Virginis Dei Matris
Mariæ. Nónne fons vitæ Chriſtus, qui in nobis quo- B
que fons ſaliens in vitam æternam fieri poteſt, ſi nouerimus donum Dei, dignatique fuerimus guſtare, quis eſt, & quàm ſuauis eſt Dominus? Numquid Samaritanæ illi; nobiſque in illa, promiſit hanc gra-
tiam? Et vnde quæſo fons iſte manauit? vnde pro- C
fluxit hæc aqua viuifica? Nónne venam ſcimus? ánne ſcaturiginem ignoramus? Numquid nouimus Mariam, Ieſu Domini noſtri Matrem?

O Venam vitæ! ô excellentem titulum! ô gratiam ſingularem! ô ſpeciale ſolatium animarum, in hac valle lacrymarum languentium! ô refrigerium & refo-

Digitized by Google

refocillationem paruulorum, alioqui præ ſitis ariditate in plateis morientium! Adhæret lingua lactentis non rarò ad palatum eius in ſiti; præ ſpiritus ariditate, veræque deuotionis defectu, cui malo præſentiſſimum hæc Vena vitæ remedium eſt. *Thre.4.*

D 1 Te igitur, ô Maria, peculiari cordis affectu complectimur, quæ arenti mundo tam almam humilitatis tuæ prærogatiuâ gratiam apud Deum inueniſti, tamque vberem ſitienti populo, in hoc mundi deſerto potum dediſti. Non recedet eapropter laus tua de ore hominum, & nomen tuum futurum eſt honorabile in æternas generationes. Miramur? admiremur. Quanta namque eſt illa celebritas, nominiſque immortalitas, quam Ana in Sacris eloquiis hoc
E modo eſt conſecutus; Iſte eſt Ana, qui inuenit aquas calidas in ſolitudine, cùm paſceret aſinas Sebeon patris ſui. *Gen.36*

Magnum reuera ſtupendumque myſterium; ego autem dico in peccatore & pœnitentia. Quid namque aliud Ana quàm gratiam ſonat, Sebeon autem peccati tumorem ſiue inflationem? Syriacè, tinctum ſiue intinctum ſignificat. Numquid in hac vmbra videmus, quomodo Chriſtianus poſt baptiſmum in peccata delapſus, per pœnitentiam, cordis carniſque confoſſionem, inuenit aquas calidas, lacrymas ſcilicet; dum in hoc mundi ſtatuſque mali deſerto, triſtique ſolitudine, quærit animas velut aſinas patris ſui, deperditas? Magni profectò momenti negotium: nam vt quemdam teſtantem audio; Fit plerumque gratior Deo, amore ardens vita poſt culpam, quàm in ſecuritate torpens innocentia. Numquid pœnitentia quoque eſt vnum ex perfectis donis deſcendentibus à Patre luminum?

Magna, miranda, & laude digniſſima ſunt hæc quidem, vti dixi: ſed, quid obſecro aqua pœnitentiæ, calidarumque lacrymarum profluuium prodeſſe poſ-
F ſit, abſque vitæ venæ fluento? Nónne figuratum illud

Exo. 15 in filiis Iſrael olim obſeruamus? Illi ſiquidem cum tribus diebus per ſolitudinem ambulaſſent, neque aquam inuenirent, veniebant in Mara; nec poterant bibere aquas de Mara, eò quòd eſſent amaræ. Et murmurauit populus contra Moyſen, dicens; Quid bibemus? At ille clamauit ad Dominum; qui oſtendit ei lignum; quod cùm miſiſſet in aquas, in dulcedinem verſæ ſunt. Numquid hîc videmus, triduum pœnitentiæ inueniſſe aquas amaras, ſalſas lacrymas, quas lignum vitæ, crux Chriſti, fructuſque ligni vitæ vertit in dulcedinem? An non huius tibi conuerſionis aquæ & nouæ efficaciæ Dauid, Petrus, Paulus, Zachæus, Matthæus, Magdalena, aliique innumeri, locupletiſſimi teſtes ſufficiunt?

Verùm, quid iſtud quoque ad Venam ipſam vitæ Mariam, ex qua tantæ dulcedinis vis emanauit; quæ vita & dulcedo eſt noſtra? quæque quantò magis hauritur, tantò magis excreſcit, & fluit abundantiùs? quæ non modò pœnitentibus calidas lacrymarum aquas in dulces conuertit; verumetiam iuſtis Deumque timentibus amœniſſima gratiarum conſolationiſque fluenta ſuppeditat?

Obſtupeſcite eapropter cæli ſuper hoc, & portæ
Ier. 2. eius doſolamini vehementer, dicit Dominus. Duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas.

Attendite, mundi amatores, Dei dona per beatiſſimam Virginem Mariam conceſſa ſpernentes; videte an non vos ipſi vobis tali facto viam & portam cæli deſolatis, veſtroque æterno exitio inuiam redditis. Timete, ne idcircò ſatanicus Holofernes iuſto
Iudith 7. Dei iudicio, aquæ ductum veſtrum, per quem fons diuinæ gratiæ in veſtram ciuitatem influit, intercîdat: dum Venam hanc vitæ Mariam, fontis gratiæ & vitæ matrem non veneramini. Timete, inquam, ſi ſapitis, & tempus gratiæ, pluuiæ voluntariæ quam tam benignè

Digitized by Google

benignè piiſſimus ſegregauit hereditati ſuæ, tamque cæleſtis irrorationis occaſionem nolite negligere. Atque neſcitis? Aquæductus eſt ipſamet Virgo, cuius ſummitas cælos tangit, immò etiam tranſſcendit; vt fontem illum aquarum, quæ ſuper cælos ſunt, contingere poſſit, illiuſque fluenta ſuaui decurſu ad terram deriuare. Natus eſt fons, & vſque ad nos peruenit; & per Dei matrem, quaſi per venam venit. Teneamus venam, & veniam inueniemus: teneamus eam; quia tam diuina ac limpida lympha fruentes, refocillabi-
G mur, mundabimur, ſemimortui curabimur; immò mortui reuiuiſcemus: quia Vena vitæ viua & viuifica eſt.

Oratio.

DEus, cuius miſericordiæ fons eſt inexhauſtus, & bonitatis infinitus theſaurus; pectoribus noſtris rorem tuæ pietatis infunde; vt dilecti Filij tui genitrice Maria intercedente, ſemper in tua gratiæ participatione viuamus. Amen.

Digitized by Google

10. NAVIS INSTITORIS.

Abſque te erat, panem ex alio quæ conuehis orbe,
Impia damnarat ſæcula longa fames.

Thr. 4. & 2. PARVVLI petierunt panem, & non erat qui frangeret eis: matribus ſuis dixerunt; Vbi eſt triticum & vinum? cùm deficerent quaſi vulnerati in plateis ciuitatis, cùm exhalarent animas ſuas, in ſinu matrum ſuarum. O miſerandam antiquæ ſeruiliſque generationis inediam, qua nè tantum alimoniæ cæleſtis ſuppetebat, quo conceptos productoſque ex ſe fœtus ſpirituales aliquouſque educarent! O beatos oculos, qui vident A quæ nos videmus; ac felix ſæculum, quo nauis Inſtitoris, de longè portans panem, ad oras noſtras, omni alioquin ſolatio deſtitutas, feliciter appulit!

Gaude mater, gaude proles, gaudete quæcumque nutricis vel baiulæ officio iuréve fungimini. Ecce, ecce, quàm vobis rerum ad victum paſtumque neceſſariarum abundans copia in ſacroſancta Virgine B Dei matre Maria, conceditur! Lignum vitæ fructúmque ipſius, ac Venam vitæ per illam atque in illa guſtauimus; iamque per eius vbera de cælo plena ſuximus omnem dulcedinem, per quam cæleſtia dona ad nos ſunt deriuata. Verùm, vt varium eſt paruulorum nutrimentum, tandemque pane veſci aſſueſcunt; ita nunc in eadem hac noſtra Patrona, ſolidioris quoque alimenti ſubſtantiā admiremur, & exultantes epulanteſq; ſumamus. Panē hîc habes? fauus quoque mellis in proximo eſt, vt tibi apponatur.

Exulta, filia Sion, exulta anima mea, & in ſplendore vultus dilecti tui veſcere pane tuo. En, Nauis Inſtitoris, de longè portans panem, felicibus ventis appulſa eſt; & ipſa tota tibi perluſtranda, & per ſingulas partes ſumma cum admiratione gratiarumque actione contemplanda. Sed quid dicas, ſi hæc ipſa tantæ laudis in Dei Matre luſtratio, tibi cibus & potus ſit, magnumq;

gnumq; fiat in ſpirituali tua nutritione augmentum? Delectabit animum, vires augebit, & ſolidarum tibi conferet incrementa virtutum.

O Maria, quàm te mirabilem prædicamus! quàm ſingularem & raram gratiarum inuentricem! quàm prudentem, fortem, & conſtantem Heroinam in aſſecurando ſalutis noſtræ negotio! negotiatione penè dixeram. Et quídni dicam? In figura ſiquidem tui, iam ante tot ſæcula, Salomon matrem ſuam exquiſitis extollens elogiis, Facta eſt (inquit) quaſi Nauis Inſtitoris, de longè portans panem. O diuinum encomium, ô rarum inuentum, ô diuinam erga genus humanum iam inedia moriens miſericordiam! O nauis, ô panis, ô inſtitor, ô puppis, ô prora, ô velum, ô venti, ô portus, ad quem appuliſti! Liceat, ô Deipara Virgo Maria, tibi laudi, nobis voluptati ac ſaluti, ſingula in te tam optatæ nauis armamenta partéſque percurrere, atque ex ſingulis vt certis notis certò colligere, fidemq́ue facere, te hanc eſſe nauem, panem nobis è cælo portantem; quam non in ſpiritu vehementi contriuit Dominus, ſed in Spiritu ſancto ac leni, tamquam Inſtitor cæleſtis, aduexit. *Pro. 31.*

Sed, quid primùm agemus? formámne, vel partes, atque armamenta, vſum, vectoremq́ue ſpectabimus, vel ipſum panem de longè tranſuectum conſiderabimus? Cuncta per ordinem: & quoad nauem ipſam, ſingula in te quàm optimè quadrare dignoſcentur, ô ſalutis noſtræ digniſſima reparatrix! Si formam totius vaſis attendimus; ſicut nauis ſubtus clauſa, ſupernè aperta, antè & retrò anguſtior & in medio lata; nónne ita tibi à parte terrenarum rerum cor clauſum, & ad cæleſtia apertum habebas? Numquid in initio & fine vitæ tuæ ſolicitior tibi, & nati filij, & orbatorum patre diſcipulorum cura incubuit, magiſq́ue quàm intermedio vitæ temporiſque decurſu coarctabat? Numquid ex malo quoque, te nauem hanc eſſe cognoſcimus, taliter à Propheta deſcriptam?

C
D
E

Cedrum

Digitized by Google

Eze. 27 Cedrum de Libano tulerunt, vt facerent tibi malum. Malus huius nauis, nónne & Chriſtus fuit, non tantùm ſi ſublimitatem ipſius in cedro ſpectemus, verùm etiam incorruptibilem qualitatem? Numquid & fructus vtriuſque conſentiunt? Poma ſiquidem cedrina, quadam ſui parte ſunt dulcia, quadam acerba, in reliqua verò ſui parte inter vtrumque medij ſaporis exiſtunt. Quid vetet, iſta in tribus Chriſti naturis partibuſque primariis obſeruare? Nónne Diuinitas dulciſſima eſt, caro autem in vita & paſſione amaritudine plena; anima verò, partim dolore repleta, in quantum ſuæ naturæ relicta patiebatur; partim verò plena dulcedine, in quantum Diuinitate fruebatur? Sed, quid ſi proram huius nauis, puppimque conſpexeris, Chriſtiane? quid non admirandæ conſolationis ex beatæ Mariæ primordiis atque honorifico vitæ fine recolliges, quo diuinum in ipſa myſterium, quanta quanta eſt, admireris? dicaſque exultabundus; O Diuinæ bonitatis, ſapientiæ, & potentiæ incomprehenſibile argumentum! Vis autem velum attendere? obſtupeſce. Numquid hic eſt Chriſtus appenſus cruci? F
Eze. 27 Audi Prophetam, & veritatem agnoſce. Byſſus varia de Ægypto, texta eſt tibi in velum. Nónne pictum quoque iſtud fuit? Candore puritatis in carne, rubore charitatis in anima, & aureo colore in Diuinitate. Iam ad merces ipſas aſcendamus, chariſſimi, & eis locupletemur ad ſalutem; atque hinc quoque nauem G hanc noſtram agnoſcamus; in cuius laudem maiori de cauſa, quàm de cruce concinimus; Sola digna tu fuiſti ferre ſæcli pretium.

O virtutes eximiæ, ô gratiæ ſingulares, ô noſtrarum animarum ſolatia! ſed inter omnia, ô panis angelice, de cælis allate! Tu Chriſte, panis hìc Angelorum, tu inſtitor nauis huius admirandæ; & ſpiritus tuus ſuper mel dulcis, carbaſi huius amplitudinem cæleſti cum caſtimonia mirificè impræegnauit. Vereque de longè te nobis panem apportauit, quæ te de ſummis cælo-

cælorum, & ſinu Patris, in virgineum ſuum ſinum accepit. Sed ipſa quoque nauis de longè veniens, procul & de vltimis finibus; quæ benedicta ſuper omnes mulieres, vas fuit admirabile opus Excelſi: quæ nec primam ſimilem viſa eſt nec habere ſequentem. Nam, à ſæculo non eſt auditum; vt eadem ſimul & virgo eſſet & mater.

O Mater alma! propera, & pane tuo de cælis allato famelicos ſatia. In vniuerſo ſiquidem orbe intolerabilis fames præualuit; & panis mundi leuiſſimus eſt, inanis, & amarus; puluis panis eius. O mundani, ô inopes, ô famelici & eſurientes! Accurrite, feſtinate; quare negligitis? Videtis quòd triticum venumdetur in Ægypto, quòd panis cæli venit in mundo. Ite ad Ioſeph, quem Deus pater vt iuſtum, ſanctum, ac prudentem nauis huius de cælo panem portantis, vt ſui granarij promum condum conſtituit, incorruptumque cuſtodem delegauit.

O pietatem diuinam! ô prudentiam incomprehen-
H ſam, cuius inſtinctu, exiguo ligno credunt homines Sap. 14
animas ſuas; & tranſeuntes mare per ratem, liberati
I ſunt. O raram humilitatis efficaciam! ô arcæ Marianæ, ſanctæque Eccleſiæ ſalutare myſterium! Valeant naues Tharſis, & mundanæ rates, poma portantes, quæ odorem eorum vtcumque referentes, nihil de
K ſubſtantia retinent. Tibi adhæremus, ô Maria, quæ panem Angelorum verum ac ſuperſubſtantialem, vteri tui genuinum fructum, nobis protuliſti: quem qui manducat, vitam æternam poſſidebit, atque adeò in ſemetipſo habebit.

Oratio.

DA nobis, quæſumus Domine, vt ſacroſancta ſalutis noſtræ myſteria frequentantes, beatæ Mariæ meritis, & in tuo ſemper amore creſcamus, & angelico pane vegetati, nouum in dies veræ ſumamus pietatis augmentum. Amen.

11. FA-

Digitized by Google

11. FAVVS DISTILLANS.

Fellis amara lues terræ circumluit orbem?
Virgineo edulcant indita mella fauo.

Pro.24 COMEDE fili mi mel, quia bonum eſt; & fauum dulciſſimum gutturi tuo. Sic & doctrina ſapientiæ animæ tuæ. O factum benè! Gratiæ tibi immortales Deus immortalis, quòd pani per Nauem inſtitoris de longè portato, pani inquam angelico, fauum quoque mellis adiicias, puero qui nobis natus eſt, educando. O dulce nutrimentum, ô ſalutare prolis ſpiritualis edulium, per quod in vitæ nouitate creſcamus, & interioris hominis robur in dies ſingulos augeatur!

Nu.11 Numquid & manna, ſaporis erat panis oleati; &
Exo.16 quod pueris magis acceptum eſt, guſtus eius, quaſi
Pro.25 ſimilæ cum melle? Mel inueniſti, ô anima mea, comedat puer inde, quantum ſufficit, ne ſatiatus euomat illud.

Gratiæ tibi, dulciſſima Virgo Maria, quæ dulcedinis tuæ præſtantiâ, mundi totius acerbitatem & amaritudinem dulcoraſti: quæ doctrinam ſapientiæ diuinæ nobis corporaliter genuiſti, per quam, infatuatam generis humani maſſam mirabiliter ſapore diuino imbuiſti. Accingimini, accingimini, lugentes & cõtriſtati mortales, quorum ventres veteris noxæ cruditate ſunt amaricati. Veni noua ſæculi renouati proſapia, & accepti temporis ſoboles; vt nati feliciter, felici quoque paſtu fruamini. En, mellis fauus apponitur, quem tibi mira liberalitate Maria produxit.

O temporis gratiæ, nouique Teſtamenti fœcunditatem! O cæli Deique in miſeros mortales clementiam, atque abundantem benignitatem! Verè, cæli melliflui facti ſunt, & montes ſtillarunt dulcedinem. A

Iona-

Digitized by Google

Ionathas olim virgæ ſummitatem extendit, quam habebat in manu ſua, & intinxit in fauum mellis; & conuertit manum ſuam ad os ſuum, & illuminati ſunt oculi eius. Heu, parcam diuinæ dulcedinis in antiquo Teſtamento libationem! ô mirandam tamen tam exilis beneficij præſtantiam; qua pauxillo mellis in extremitate virgæ guſtato, viſus guſtantis noua claritate illuſtratur! Numquid hoc ſpecimen fecit, ſpemque dedit, plenæ mentium illuminationis futuræ, quando temporis plenitudo veniſſet? Mel diuini dulcoris & gratiæ modica tantùm intinctione virgæ guſtabant, mel lambendo ſolummodò de petra ſugebant, antiqui illius ſæculi filij, exaſperantis illius matris ſynagogæ: ſed longè aliud de fauo noui Teſtamenti futurum iam in ſuo modulo prægustabant. 1. Reg. 14.

Auditis, amantes animæ, quid dicat ſponſus dilectus veſter, de Eccleſia ſponſa, eademque operâ, de beatiſſima ſua genitrice Maria, gratiâ plenâ? Fauus diſtillans labia tua, ſponſa. O Domine, quid hoc rei eſt? Si labia fauus, quid igitur ipſius os, genæ, oculi, caput, virgineus ille maternuſque vterus, & denique quid ipſa tota? Sique fauus diſtillans eſt; ergo melle refertus, plenus, turgens, abundans: ergo dulcis, amabilis, delectabilis, profluus & gratioſus. Can. 4.

Labia tua, ô Moyſes, fauus non erant, nam plus amaritudinis habebant, quàm dulcedinis. Habebas, teſte teipſo, vocem exilem, & linguæ eras impeditioris; legiſque amaritudo erat notiſſima, quando oculus pro oculo, & dens pro dente iubebatur rependi. Neque, ô Moyſes, diſtillans eras, ſed aridus & ſaxeus, veloque abſcōditus, quadrans cum tuis lapideis tabulis, in quibus tamen reuera erat abſconditum diuinæ legis arcanum, eiuſque ſubſtantiæ dulcedo concluſa, quam verè ex hac petra velut mel ſugere populi illi cogebantur. Sed vos, ô Iudæi, vt ſaxea corda gerebatis, cum tota veſtra ſynagoga; ita in Moyſe, & pe- Deu. 32.

Digitized by Google

tra, tabuliſque lapideis, ariditas & durities veſtra rectè fuit adumbrata.

Non tu ſic, ô Ieruſalem noua! ô Eccleſia gentium! ô virgo Sion, vita, dulcedo, & ſpes noſtra, Maria! Fauus diſtillans, Eccleſiæ labia, Apoſtoli, prædicatores, doctores, ceteriq́ue tuorum myſteriorum præcones, rectores, paſtores, prælati: qui fauus mellis ſuis ſubditis eſſe debent amoris dulcedine, & quidem diſtillans affabilitate liberali ſuarum gratiarum ſuiq́ue totius communicatione, tamquam omnibus omnia facti, vt omnes lucrentur. Labia verò tua fauus diſtillans, ô Maria, decor humilitatis, ſermonis prudentia, modeſtia vultus, & totius denique habitus tui gratia, quâ gratiam in oculis Domini reperiſti.

Iudic. 14. Mel, parum mellitum, & parcum, veteris Teſtamenti, ex labiis & faucibus leonis collectũ erat, Samſone teſte, ac rei latentis exemplo; at poſtquam tu, ô Virgo ſanctiſſima, gratiam mellitæ dulcedinis apud Altiſſimum inueniſti; facta es tu verè fauus diſtillans in labiis tuis; præſertim, quando verba illa melliflua, totius mundi ſolatio, protuliſti; Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum. Sed, numquid ampliùs, modoq́ue adhuc magis eximio fauus diſtillans effecta es? Omnino: quando obſecro? Tunc omnium maximè, quando dulcem Ieſum Redemtorem noſtrum, quaſi fauum de fauo peperiſti. Numquid enim fauus, & mel in cera, Chriſti diuinitas in humanitate? C

Quid vobis videtur, ô ſapientes, ô ſpeculatiui, ô Oedipi? Ænigma, ſi poteſtis, diſſoluite. Numquid tunc verè de comedente exiuit cibus, & de forti dulcedo? Numquid verè Maria, nobis terra promiſſionis effecta eſt, quæ lacte & melle manauit? Gaudeamus de inuento fauo; de terra benedicta, & promiſſa, & obtenta: de monte ſtillante dulcedinem, & colle fluente lacte & melle. D

At videte, mundani, voluptuarij; ne gratiam Dei in

in vanum recipientes tamquam inutiles & abortiui proiiciamini. Ne anima ſaturata, ſibi plena, ſibi placens conculcet fauum; ſed ſuæ potiùs miſeriæ conſcia, ſitiens & eſuriens, etiam amarum (quod à percutiente ſananteque patris manu pati contigerit, ne cum hoc mundo damnetur) pro dulci habeat, & dulcedinis ipſius ac gratiæ copiam, pro cæleſti nectare & ambroſia reputet. Pro.27

Ita tu te geras, ſi ſapis, ô anima mea, paupercula, & omnium indiga: ſis humilis & paruula in oculis tuis, & Dei dona tibi per diuam Virginem Dilecti tui matrem conceſſa, magni ſemper facias, & grato animo perfruaris; vt quod in te, & ex te natum eſt, vitæ ſanctæ propoſitum & cœptum, magis ac magis hoc tam ſalutari mellis edulio adoleſcat in virum perfectum: tuque omnia tua cogitata, dicta, & facta iuxta diuinæ voluntatis placitum, proximique vtilitatem, componendo, fauus aliquando diſtillans eſſe reperiaris, Deo & hominibus grata.

Oratio.

PRopitiare, quæſumus Domine, piis ſupplicum precibus ac votis; vt amoris tui dulcedine delibuti, & vitare queamus, quod guſtatum adfert mortem, & beata Maria patrocinante, ſupernæ benedictionis gratiam acquiramus, vt gloriam felicitatis æternæ mereamur. Amen.

12. FONS SIGNATVS.

Non temeranda ſacrum claudunt ſignacula fontem:
Turbabit vitreas nemo profanus aquas.

Gen.21 SVRGE, tolle puerum, & tene manum illius; quia in gentem magnam faciam eum. A
Aperuitque oculos eius Deus, quæ videns puteum aquæ, abiit, & impleuit vtrem, deditque puero bibere. Numquid hoc de Agar, ancilla Abrahæ dicitur; quæ, conſumtâ aquâ in vtre, puerum abiecit ſubter vnam arborem, & è regione illius procul ſedit, ne puerum præ ſitis ariditate morientem videret? Si tantam geris Domine, tam ſupinæ negligentiſque matris, pro filij periclitantis incolumitate ſollicitudinem, quid non es facturus in ſtudioſæ fideliſque matris gratiam, vt ipſi in ſanctæ ſpiritualiſque prolis educatione ſuccurras?

Veni itaque, ô anima mea, & ſingulari beatæ Mariæ virginis fauore adiuti, præſtantem hunc ipſius titulum, hunc in finem internæ deuotionis indagine perſcrutemur, vt & fontis huius fluentis vtamur, & ipſi quoque certo quodam modo fons ſignatus effici mereamur. Numquid audimus ſponſum in hunc
Cāt.4. modum de ipſa loquentem; Hortus concluſus, fons ſignatus, ſoror mea, ſponſa? Velut hortum concluſum aliàs expendemus, nunc vt fontem ſignatum te ô virgo Maria contemplabimur. Nónne rectè fons ſignatus appellaris, quæ aquam viuam fontemque ipſum vitæ produxiſti, ſine vlla tamen orificij fontis apertione?

Videte, ô dilecti deuotique Deiparæ virginis amatores & cultores, qualem, quantamque Heroinam, vniuerſæ felicitatis auctricem colatis, quam vobis in Domi-

Dominam ac patronam elegiſtis ! Eia, bonâ veſtrâ
B ſorte lætamini. Hæc eſt enim illa benedicta paradiſi
terra, de qua ſic in ſacræ Scripturæ principio legimus;
Fons aſcendebat de terra, irrigans vniuerſam ſuperfi- *Gen.* 2.
ciem terræ. Verè hic locus, de quo fons ille debebat
aſcendere, qui vniuerſam terræ ſuperficiem irrigaret,
ſuperbenedictus ſcilicet Virginis vterus, ex quo fons
viuus, Chriſtus aſcendit, mundum vniuerſum ſua
gratia rigaturus.

C Numquid fons iſte quoque in quatuor diuiſus
eſt capita, quando Dominus ac Redemtor noſter,
matris Mariæ Vnigenitus, quatuor maximis in nos
beneficiis influxit? Quæris, ô Chriſtiane, diſcipule
Domini, myſteriorum amator, quænam hæc fuerint
fluminum gratiæ capita? Creationem in primis atten-
de, recreationem expende, conſidera iuſtificationem,
& quartò glorificationem ex hoc fonte manantem
contemplare. O quàm amœnè, quàm lætanter, atque
inſuper quàm vbertim fluit; quamque copioſa apud
D Dominum noſtrum reperitur redemtio! O quàm *Eſther*
nunc verè paruus fons creuit in flumen maximum; 11.
& in aquas plurimas redundauit!

O felix ſacra virgo Maria, terra fontem generans, & fons ipſa verè fontem vitæ producens! neque ſolùm quatuor his in filio tuo fluentis ſcaturiens; verumetiam in eodem tot quotidie fontes in vitam æternam ſalientes educens, quot fiunt verè fideles; quotquot renati fonte Baptiſmatis, per piæ vitæ decurſum, orationibus, meditationibus, bonis ſuſpiriis & votis, ac potiſſimùm ardenti amore, ac charitatis operibus, mente & ſpiritu cœleſtibus inſeruntur: hauriunt, potant, inebriantur; vt inſtar conchæ ſemper ſibi repleti, proximis quoque per charitatem ad modum canalis & fontis ſint proflui; fons ſignatus ſibi, ſaliens aliis in commune æternæ vitæ compendium.

Tu itaque, ô Domina, mater noſtra, tu noſtræ ſalu-

tis inuentrix, tu Mater digniſſima noſtri Saluatoris, tu fons aquarum cuius non deficient aquæ. Sed quid? num, quia Zacharias patentem hunc fontem vocat, (erit fons patens domui Dauid, & habitantibus Ieruſalem) miraris mundane, terrena ſapiens & cæleſtium indigus, quonam pacto fontem eumdem ſignatum appellemus? Diſce itaque. Non ſolùm ſignatus fuit, quòd mater exiſtens Maria, virgo permanſerit; verumetiam, quòd ſingulari Dei prouidentia fuerit hic fons cuſtoditus, ne vllis huius ſæculi ſordibus ceu cœni colluuie ſordidaretur. Patens igitur, quia omnium vſibus fuit expoſitus, pauperis æquè ac diuitis: ſignatus verò, quia nulli pollutioni ſubiectus, nullis coinquinamentis expoſitus. Fœcunda igitur Mariæ virginitas, fons ſignatus eſt; qui aquam viuam nobis in Chriſto protulit, qui tamen virginitatis clauſtrum non reſerauit.

Iſa. 58. *Zach. 13.*

Nónne ita ſepulchrum tuum Domine ſignatum ſigilliſque munitum audiuimus, & tamen inuiolatâ ſepulchri clauſurâ poſt triduum rediuiuus exiſti? Quid ſi dixero, Matris tuæ Mariæ ſecretum, præter intemerati pudoris ſignaculum, etiam Angelorum cuſtodia fuiſſe munitum, quemadmodum monumentum tuum, præter ſignatum lapidem, etiam munitum fuit cuſtodibus? Age, virginalis epithalamij decantator; dic nobis Rex pacifice, quod in ſpeciem ſuper huius cuſtodia thalami præuidiſti. En lectulum Salomonis ſexaginta fortes ambiunt, ex fortiſſimis Iſrael. Omnes tenentes gladios, & ad bella doctiſſimi. Satis, ſatis! ecce pluſquam Salomon hic, qui in te, diua Virgo, tamquam in ſole poſuit tabernaculum ſuum; & ex te, ſicut ſponſus egreſſus eſt de thalamo ſuo.

Cāt. 3.

O benè ſignatum & cuſtoditum fontem, & mirè patentem; quò nec manus, nec pes, nec oculus hominis, aut beſtiæ agri, acceſſum vmquam inuenit; quem neque volucres cæli, neque vllæ aëreæ poteſta-

tes

tes aliquo modo potuêre coinquinare; & cui virtutes omnes, dona cæleſtia vniuerſa, atque angelicæ poteſtates in tutelam fidam conceſſæ ſunt: qui tamen tam vniuerſo mortalium generi eſt in vſum atque vtilitatem expoſitus; vt non viuat, qui Mariæ patrocinium piè rogarit, & repulſam ſit paſſus.

Age igitur, ô anima mea, & ex hoc fonte ſic hauri, ſic te tuamque prolem pota, ſic in omni neceſſitate tam ſalutari lympha refocilla; vt tu quoque ipſius exemplo & auxilio, fons ſignatus euadas: ſcaturiens quidem in omne bonum, ſed clauſus & obſignatus ad omnes inſidias & incurſus inimici. Alioqui, cuſtodi teipſam ſollicitè, ne des aquæ tuæ exitum, nec modicum; nec mulieri nequam (corruptæ ſcilicet naturæ, prauæque voluntati) veniam prodeundi. *Eccli. 25.*

Oratio.

ANimæ noſtræ, Domine, ſicut terra ſine aqua tibi; pietatem itaque tuam, beatæ Mariæ intercedentibus precibus ac meritis, imploramus, vt illas gratiæ tuæ fonte fœcundes, quatenus peccata noſtra dignè plangentes, & remiſſionem peccatorum te miſerante mereamur accipere, & tibi ſincero corde ſeruire. Amen.

Digitized by Google

13. PVTEVS AQVARVM. VIVENTIVM.

Sæcla perennantes puteo quis ſufficit vndas?
Ductus inexhauſto tullius oceano.

Cant. 4 FONS hortorum, puteus aquarum viuentium, quæ fluunt impetu de Libano. Verè, Domine Deus, magnam habet aqua gratiam: quòd ea quæ timemus in terris, amamus in aquis. Quæ noxia in terris, in aquis innoxia ſunt; quam etiam vim habet aqua in Eccleſia tua. Ionam emendauit aqua, quem terrena deflexerant: pſallebat in vtero ceti, qui mœrebat in terra. Petrus confeſſus in fluctibus, quem in terra negabat. Aquæ ſeruarunt, quem homines crucifixerunt. Sic adhuc quotidie admiranda ſalutaris aquæ præſtantia, tum in præcipuis Sacramentis, quæ in aquarum ſubſtantia condidiſti; tum in cæleſtibus multiformis tuæ gratiæ fluentis, per quæ fideles tuos in Eccleſia tua fœcundas, & iuxta ſuam vnumquemque ſitim ac deſiderium refocillas & potas.

Sed, ô ſingularem aquarum viuentium theſaurum, quem nobis in ſacroſancta dilecti filij tui matre tradidiſti! In hac ipſa, de ligno vitæ guſtauimus, de vitæ vena libauimus, de pane quem de lõge portauit comedimus, fauum mellis diſtillantem lambuimus, & de fonte ſignato potauimus: iam, quę tua Deus eſt munificentia, in eadem puteum aquarum viuentium reperimus. Tu verò, fons hortorum, Maria, cordium A noſtrorum areolas irrigans, tu puteus aquarum viuentium, de Libano fluentium cum impetu, quo feruorem tui deſiderij ad conſolandum exules filios Euæ, declaratum agnouimus.

Venite & videte chariſſimi, ſtudioſi mecum meliorum chariſmatum æmulatores, & rogemus pariter; B

Num-

Digitized by Google

Numquid hic eſt, Domine, puteus ille patris noſtri Iacob,iuxta quem ſediſti laſſus, hoc eſt,pertæſus peccatorum & miſeriarum mundi pereuntis? Numquid hic eſt puteus gratiæ, miſericordiæ, ac reconciliatio-
C nis humanæ, capacibus matris tuæ complexibus charitatis incluſus, iuxta quem ſitibundus ſalutis noſtræ, dixiſti Samaritanæ noſtræ Mariæ; Mulier, da mihi bibere? Numquid circa hunc eumdem, quemadmodum deſiderat ceruus ad fõtes aquarum;
D ita tu,quaſi canibus actus ac fatigatus,ad noſtram ſalutem anhelans,adſpiraſti? Agnoſco deſiderium,Do-
E mine, agnoſco & myſterium. Veniſti ad Prophetiſſam,ad Virginem;& per Gabrielem angelum tuam illi ſitim nuntiaſti; & quaſi vnicornis præ agitatione
F feruentis deſiderij furens, in ſinu Virginis manſuefactus,quieuiſti, & captus es: captus inquam es, in ſalutem omnium te capientium, vt à te ſalubriùs caperentur.

Salue igitur,Maria,miſerorum ſolatium, languentium fortitudo, ſpes afflictorum, puteus aquarum viuentium, laborantium ſitim ſedans, & gentium pacans gemitum.Numquid,ô amici, felicitatis huius cæleſtis conſortes, numquid aquæ viuentes ſunt, gratiæ perennes, è cæleſti vena fluentes, numquam in ſe ſtagnantes, neque induſtriâ humanâ collectæ, vel ex magno mari mundi hauſtæ?

Ite, ſæcularium deſideriorum ac voluptatum carnalium cultores,atque in aquis maris mortui, mariſque ſolitudinis oblectamini, quæ mundum ſapiunt & ſignificant. *Ioſ. 2.*

Numquid illæ quidpiam viui producunt, & non potiùs viuentia enecant? Sunt aquæ Ægypti, deliciæ mundi, computreſcentes iudicio Dei, & piſces qui ſunt in hoc flumine perimentes. Non poterant Ægyptij bibere aquam illam,quia ſanguis erat in tota terra Ægypti; & vos ſtulto mundi amore ebrij peccatores, amariſſimas ſalſiſſimaſque eius aquas amatis? *Exo.7.*

Digitized by Google

Sed, gaudete, ſi ſapitis, & de beneficio toti mundo per Mariam exhibito congratulamini. Ecce, dulciſſima noſtri Redemtoris Genitrice mediante, ceu puteo aquarum viuentium, aquæ veſtræ mortiferæ, per Dei gratiam ab hac Virgine inuentam, ſaliſque ſapientiæ ex hoc puteo hauſtæ commiſtione ſanantur. Non meminiſtis, quid in veſtri figura viri Iericho olim ab Eliſæo petiuerint? Audite quid inquiunt: Ecce, habi- G
4 Reg. 2. tatio ciuitatis huius optima eſt, ſicut tu ipſe Domine perſpicis; ſed aquæ peſſimæ ſunt, & terra ſterilis. Ita vobis, ô mundi habitatores inſipidi, ſæculi huius habitatio, licet ſterilis ſit terra, & aquæ peſſimæ, optima eſſe videtur; ita mundi præſtigiis infatuatum eſt vobis omne cor atque iudicium. Sed remediũ apprehendite. Afferte, inquit vir Dei, mihi vas nouum, & mittite in illud ſal. Quod cùm attuliſſent, egreſſus ad fontem aquarum, miſit in illum ſal, & ait, Hæc dicit Dominus; Sanaui aquas has, & non erit vltrà in eis mors neque ſterilitas. Sanatæ ſunt ergo aquæ, vſque in diem hanc. Numquid amaritudo mundiq́ue mortalitas, per fœcundam hanc Virginem, matremq́ue virgineam, puteum aquarum viuentium, ſublata eſt? Numquid hoc in typo ceu ſpeculo quodam, & tamquam ex eodem hoc fonte promanans, vſus ille ſacer Eccleſiæ fulget, quo luſtralis aquæ aſpergine cuncta ſanctificat? Numquid hoc quoque per figuram de Leuitis olim mandatum fuit à Domino: Tolle Le- I
Nu. 8. uitas ex medio filiorum Iſrael, & purificabis eos, iuxta hunc ritum adſpergantur aqua luſtrationis.

Sed, ô beatiſſima ac dulciſſima Virgo, patrona noſtra ſingularis, Maria, ediſſere nobis, ſi placet, hanc tui cauſſâ ſurgentem emergentemq́ue ambiguitatem. Quomodo te priùs, & quidem non niſi ductu ſacræ Scripturæ, fontem diximus, & nunc puteum appellamus, quam antea quoque fluuio comparauimus? An iſta ſolutio? Num, quòd aqua quidem viua Chriſtus eſt, eiuſque abundans gratia, quem tu nobis pro-

produxiſti : ſed, quòd ideò fortè quibuſdam eſt hæc gratia puteus; quia, dum peccatoribus occulta eſt, per laborem pœnitentiæ illam debent haurire, & cum ſancto illo lapſo, de profundis clamare? An ideò quoque quibuſdam inſtar fontis eſt, quia deuotis ac piis vltrò manat; eiſque ſe citra magnum laborem communicat? fortè etiam eapropter quibuſdam hæc eadem gratia ceu flumen eſt, quia illis peculiari Dei munificentiâ largiter & abundanter effunditur vt affluant. Alioquin, Domine, gratia tua (niſi quis ſuâ culpâ ſibi reddat abſtruſam) ex ſe fons patens eſt, & vbertim effluens. Aquæ itaque tuæ, ô Maria, intrent mare & exeant, & ſanentur aquæ: atque omnia ad *Ezech.*
quæ venerint aquæ iſtæ, ſanabuntur & viuent. Nec *47.*
mirum; quia aquæ tuæ, ô Virgo benedicta, ſubter limen domus Dei ad Orientem egreſſæ ſunt, & in latus templi dextrum, iuxta propheticam viſionem, deſcenderunt.

Oratio.

DEus, qui præcipua quæque Eccleſiæ Sacramenta in aquarum ſubſtantia condidiſti; da, vt renatis fonte Baptiſmatis, vna ſit fides mentium, & pietas actionum; vereq́; in eis fiat tuâ gratiâ fons ſaliens in vitam æternam. Amen.

14. TOR-

14. TORRENS MELLIS ET BVTYRI.

Hyblæo quæ melle fluit, lactiſq; medullâ,
Quid niſi delicias Emmanuelis alit.

SVRGE, vade in Sareptha Sidoniorum, & manebis ibi. Præcepi enim ibi mulieri A
3. Reg. 17. viduæ, vt paſcat te. Vide, ô anima mea, dilecta dilecti tui; videte vos quoq, omnes, quotquot fœcunditate ſpirituali, fructum nouæ vitæ ſecundùm Chriſtum agendæ nutrire, & ad perfectum vſque educare nitimini, & fortaſſe laboratis. Videte, inquam, ſupernæ bonitatis erga veſtrum hoc pium ſtudium prouidentiam & benignitatem. Sugite mel de petra, fauum præ plenitudine diſtillantem adlambite, de fonte ſignato, de vena vitæ, & ex puteo aquarum viuentium haurite, bibite; quin & nouæ vitæ primordia, ſancta germina, fœtumque diuinum, viuacibus híſce deliciis & eduliis paſcite, fouete, roborate. Quid enim nobis Sareptha, niſi anguſtiam bucculæ ſonat; humilitatem virginis, matris egeſtatem, anguſtiam ſtabuli? Sidon verò viaticum ſeu cibarium? quo nobis certò conſtet, & diuino velut oraculo nuntietur, in hac Sareptha Sidoniorum nos abundè cibaria reperturos, quorum confortati præſidio, ex hac mundi miſeria & anguſtia ad amplitudinem patriæ cæleſtis pertingamus. Surge Elia, Deum ſaluantem quærens, amans, colens Chriſtiane. Surge inquam & exurge, à puſillanimitate ſpiritus, propter innatam formidinem; & ab animi tempeſtate, propter inſidiantium perſecutionem. Surge mente, ſurge ſpe & fiducia, in hac tua egeſtate: & vade in Sareptha Sidoniorum: præcepit ibi Deus mulieri, vt paſcat te. Et quænam illa, quæris? Eſt illa mulier miſericors Sarepthana, mulier illa magna Sunamitis, mulier illa ſapiens in Abela, mulier Prophetiſſa in Ephraim, mulier fortis in Ieruſalem, mulier virum circum-

Digitized by Google

circumdans; Virago, Iſſa, Maria: cui ſingulari Deus indulto & magno priuilegio demandauit, vt paſcat te, & puerum quem ipſe dedit tibi: illi mandauit de te, ac præcepit illi, vt te nutriat, vires ſuppeditet, vitam habeas, & abundantiùs habeas, vt valeas, vt vegetus ac fortis fias; vt accingas quoque fortitudine lumbos tuos; vt in fortitudine cibi illius, quem illa datura eſt tibi, ambules quadraginta diebus & quadraginta noctibus, tempus nempe vniuerſum vitæ huius mortalis & caducæ, bonis maliſque permiſtæ: donec venias ad montem Dei Horeb, montem Domini, montem excelſum Dei excelſi, vbi accipias benedictionem à Domino, miſericordiam, gratiam, & gloriam à Deo ſalutari tuo.

Gratiæ tibi Domine, pro tanta hac tua charitate & prouidentia, erga me indignum famulum tuum, & filium ancillæ tuæ, animæ meæ, tibi placere & ſeruire cupientis. Dicamus omnes gratulabundi felices filij Euæ, ſed non iuxta formam murmurantis ſeque excuſantis Adæ, dicamus læti, dicamus grati, dicamus vnanimiter collaudantes datorem & datum; O Domine! mulier quam dediſti nobis, dedit nobis de ligno vitæ, & comedimus illud, vt ignoremus mortem, neque eam guſtemus in æternum. Dedit nobis de vena & fonte vitæ, & bibimus; & reuerſus eſt in nobis ſpiritus, quem amiſeramus quia miſeri foras emiſeramus. Dedit nobis de fauo mellis, & comedimus quantum ſufficeret, & ecce aperti ſunt oculi noſtri atque illuminati, vt videre & guſtare incipiamus, quàm bonus & ſuauis es Domine, qui tam bona ac ſuauia nobis electuaria in hac muliere, virgine Maria, conceſſiſti.

O maternam virginis fœcunditatem! ô virgineam matris integritatem! ô mulieris prudentiam! ô patronæ benignitatem! ô Propheti ſſæ ſublimitatem! ô Heroinæ fortitudinem! ô amœnam & almam nutricis vbertatem! ô ancillæ Domini principatum! ô matriſfami-

familias ſollicitudinem! quæ conſiderat ſemitas do-
Pro.31 mus ſuæ, & panem otioſa non comedit: quin & de
nocte ſurrexit, quando omnes in tenebris & in vmbra
mortis ſedebant; deditque prædam domeſticis ſuis;
prædam, quam deuotiſſima humilitate ſua de ſummo
cælorum detraxerat: prædam ſpontaneam, diuinam,
rapi geſtientem, ſalutem omnium noſtrûm iam ab
æterno ſitientem, prædam inquam prædari quærentem, quia deliciæ eius eſſe cum filiis hominum. Deditque cibaria ancillis ſuis, humilibus, ſeruituti diuinæ mancipatis, fidelibus, piis Chriſtianis credentibus, bonæ voluntatis hominibus, Legi mentis atque diuinæ conſentientibus, obtemperantibus, diuinam prolem in matre colentibus. O prædatrix Maria, verè prudens & pia! Eat nunc auarus, impius, hypocrita, ſuperbus; & ſe, quiſquis volet, vanidis huius mundi quiſquiliis ſaginare contendat; non ſaturabitur: famem tales patientur vt canes, & deuorabunt eos aues morſu amariſſimo, mors depaſcet eos.

Iob 20. Anne putatis, quòd eiuſmodi terræ filius, riuulos fluminis, torrentes mellis & butyri videbit? Aberrabit toto cælo, niſi reſipiat. Te, ô ſuperbenedicta virgo Maria, non amant mundani nec colunt, quia non norunt te, neque filium tuum Ieſum Chriſtum; vnde etiam dulcedine veſtra non fruuntur. O Maria patrona noſtra, bonæque noſtræ voluntatis adauctrix & fautrix! te laudamus, te inuocamus, tuum imploramus auxilium. Tu nobis eſto in hac vita vitæ mortalis, ſpes vnica vitæ immortalis. Eſto tu nobis torrens mellis & butyri; vt iuxta nutritionem Vnigeniti tui,
Iſa.7. butyrum & mel comedentis, diſcamus & nos reprobare malum & eligere bonum. B

At, venite filiæ Sion, animæ cæleſtium myſteriorum ſpeculatrices; nónne videmus hîc in Domina
Gen.18 noſtra, non ſolùm Saram tria ſata farinæ miſcentem, C
ſed & Abraham diſcurrentem, apponentemq; nobis butyrum & lac; vt cōfortetur cor noſtrum, & tranſeamus

mus viam noſtram virtutum, cum Domino & Ange-
lis eius? Sed ecce, numquid etiam in Domina noſtra
Maria virgine, inſtitrice, & nutrice noſtra, grãdæuum
D Berzellai nobis in Dauide inediam cum ſuis patiente, *2. Reg.*
offerentem frumentum, & hordeum, & farinam, & *17.*
polentam, & fabam, & lentem, & frixum cicer, & mel
& butyrum? Iam nihil eſt adeò, quòd de educanda
prole noſtra ſpirituali ſolliciti ſimus, in tanta ſpiritua-
lis alimoniæ abundantia.

E Sed numquid hîc quoque Iahelem contempla- *Iudic.*
mur? Surge Maria, ſurge Iahel noſtra: Ecce accurrit *4. & 5.*
Siſara, aduerſarius noſter: in tabernaculo corporis
noſtri ſenſuumq́; noſtrorum tentorio deliteſcere cu-
pit inſidiator; vt recollectis ibidem viribus, in caput
noſtrum, animam inquã noſtram, inſurgat atrocior.
O Maria! tu mulier illa, de qua dictum eſt ab initio;
Inimicitias ponam inter te & mulierem; inter ſemen
eius & ſemen tuum; & ipſa conteret caput tuum.
Contere, ô mulier fortis, caput Siſaræ, diaboli frange
potentiam & conatus elide. Vtq́ue ſecurior id exe-
quaris: aperi vtrem lactis (non quo tuos lactas filios,
filij tui fratres, Chriſtianos) ſed lactis ſoporiferi &
hallucinationis; & clauo tabernaculi, virtute confixi
Chriſti, tempus capitis eius transfige, vt ſoporem
morti ſocians deficiat. O virtutem eximiam torrentis
mellis & butyri, non minùs in hoſtium infeſtorum
excidium, quàm in vernaculorum & amicorum ſa-
lutem ſempiternam!

Oratio.

*OMnipotẽs ſempiterne Deus, qui ſterilia tuo-
rum corda fœcundas, & nouam virtutum
proſapiam facis progignere: da nos ita ſpiritua-
libus ſemper nutriri alimentis; vt B. Mariæ patro-
cinio, & in bono cœpto creſcamus, & ad vitam
proficiamus æternam. Amen.*

IN

Digitized by Google

IN VII. TITVLOS ORNANTES ARGVMENTVM.

NATVS *homo educari debet, quemadmodum ſeptem præcedentibus titulis eſt oſtenſum: ſed, cùm præcipua educationis ſit portio, debitus morum ornatus ac compoſitio; Sapientia in primis eſt neceſſaria, quæ in ornamentis humanæ vitæ primarium locum tenet. Nam, teſte ipſomet* Pro.11. *Sapiente; Circulus aureus in naribus ſuis, mulier pul-* Pſ.44. *chra, & fatua. Econtrà verò; Omnis gloria filiæ Regis (animæ fidelis) ab intus; in fimbriis aureis: ſapienter & ſecundùm ordinem omnibus ad finem & conſummationem vſque diſpoſitis. In veſtitu deaurato: ſapientia nimirum vera; quæ pretioſi veſtimenti loco deſeruiat. Itaque ſeptem titulos nouam prolem ornantes tractaturi, à ſapientia ſumamus exordium.*

15. DOMVS SAPIENTIÆ.

Quæ domus hæc? Sophiæ. Caſto tere limen amore,
Inter cæleſtes annumerande ſophos.

Pro.9. SApientia ædificauit ſibi domum: excidit columnas ſeptem. Inquiramus ô anima denuò, ad ſecuriorem operis incepti progreſſum; Quid debemus Iudic. 13. facere de puero, qui natus & datus eſt nobis? Educandus haud dubiè, erudiendus, atque in omni morum ornatu formandus eſt; vt qui ex Deo natus eſt, à parentis nobilitate non degeneret: ſed, vt, poſtquam hic eius imitator exſtiterit, cum eodem corregnet in cælis. Iam igitur, anima mea, teipſam quaſi domum benè ordinatam & inſtructam debes efficere, ſicque comparare, in qua æterna Dei ſapientia, vnigenitus inquam A

inquam Dei atque Mariæ filius habitet, ſuamque faciat manſionem.

Numquid Eccleſiam ille ſibi conſtruxit, ac ſeptem in ea Sacramentis ſancitis, quaſi columnis ſeptem, è ſolida rupe exciſis, eamdem ſtabiliuit? Nónne matrem quoque ſuam eiuſmodi domum exædificauit, ſanctificauit, omnique virtutum, ac gratiæ ornamento repleuit? Sed & ipſa eſt ſapiens illa mulier, quæ domum ſuam ædificauit, bono ſinceri in Deum amoris iacto fundamento, atque inconcuſſis ſolidarum virtutum muris erectis, tectum cæleſtium contemplationum impoſuit, morumque honeſtiſſimorum ornamentis inueſtiuit. Quemadmodum igitur hanc, ô anima mea, Patronam hactenus elegiſti, in ſpirituali ſanctioris vitæ prole fideliter educanda; ita in eadem ritè formanda atque ornanda, eandem obſerues oportet. Noli, obſecro, quidquid agas, inſipientem illam imitari mulierem, quæ exſtructam quoque domum, indiſciplinatâ ſuâ agendi ratione, conuellit, & deſtruit. Nónne peſſum ire debent optima quæque, niſi ſapientia gubernante conſeruentur? Pro. 14.

O Dei mater alma, virgo benedicta Maria; ſuſcipe me hodie in tuum ſeruum, diſcipulum, filium. Diſcere, proficere, & tandem te dirigente atque adiuuante, deſidero ad diuinæ ſapientiæ famulatum ac familiaritatem pertingere; vt intrans & exiens in omnibus quæ acturus ſum, ſapienter me geram.

Accurrite, accurrite, veri Iſraelitæ, deuoti Chriſtiani, in omni genere ſapientiæ ſalutaris erudiri cupientes, & ſapientiæ Sanctorum ſtudioſi amatores. Si primus ardor diſcendi nobilitas eſt magiſtri atque excellentia præceptoris; certè nos meritò debet doctricis noſtræ dignitas ad amorem ardoremque diſcendi permouere.

Inuenimus Magiſtram, Meſſiæ matrem, domum Sapientiæ, virtutum ſcholam, atque Angelicæ puritatis doctricem, omni decore adornatam, gratiâ ple-

Digitized by Google

Eze.43 nam. Ecce, ecce inquam admirabile factum: Im-
3. Reg. 8. pleuit gloria Domini domum hanc Sapientiæ, ſicut C
orante Salomone impleuerat gloria Domini, domum Domini. Numquid ita dignum & iuſtum erat? Numquid ita de illa pater Salomonis Rex Dauid fuerat vaticinatus? Nonne, quando hanc ædem à ſe præparatam, à Salomone verò exſtruendam in ſpiritu præuiderat; atque in ea, ceu figurâ magnificâ, domum hanc, beatam Mariam, velut propriam Chriſti veri Meſſiæ habitationem ac ſacrarium, gratulabundus
Pſ.92. exclamauit; Domum tuam decet ſanctitudo Domine, in longitudinem dierum; quia in æternum, & in ſæculum ſæculi?

O quàm te multis nominibus Sapientiæ domum, * Virgo ſanctiſſima, prædicamus! Te Sapientia Dei, Chriſtus, vt ſummus architectus ædificauit; te vt verus Salomon ſanctificatam Deo dedicauit, inhabitauit, omnibus ornamentis impleuit, nouem in te menſes corporaliter requieuit, & inde mundum interim vniuerſum ſummâ ſapientiâ gubernauit. Numquid & tu, ô Mater ſuperbenedicta, verè in
Eccli. 24. ipſius tuamque laudem dixiſti; Qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo? Numquid æquè verè de te Propheta præcinuit; Sanctificauit tabernaculum ſuum Altiſſimus? Nonne Spiritus ſanctus obumbrauit tibi? Numquid & te ſupra firmam petram fundauit, quam in ſua charitate firmauit, & in ſeipſo
Cant. 8 totam ſtabiliuit? Dum enim, ô Dilecta, ſuper dilectum tuum ſic innixa fuiſti, Deum ipſum pro fundamento habuiſti.

Sed, ô ſuauiſſimam domus huius ædificationem! ô virgineam in ea templi viui, veri Salomonis, productionem! Malleus & ſecuris, & omne ferramentum, non ſunt audita in ea, cùm ædificaretur; illaque petra fuit in ea exciſa ſine manibus, de qua ſeptem Sacramentales columnæ exciſæ ſunt. O ſapientiam diuinam, ab originali noxa cunctiſque inquina-

quinamentis carnis & animæ Mariam præſeruantem! O altitudinem diuitiarum Dei, qua factum eſt, vt nihil eſſet in templo eius, quod non auro charitatis
D & ſapientiæ tegeretur! Beati ſerui tui, Domine, qui habitant in domo tua, & participant de tua ſapientia. Dicis etenim tu de hac ipſa magnificè: Ego elegi, & 3. Re. 9.
ſanctificaui domum iſtam: eruntque oculi mei, & cor meum ibi, cunctis diebus. O Domine, da quæſumus, habitemus in ea, ibique diſcamus prudentiam. Re- Pſ. 64.
plebimur in bonis domus tuæ: ſanctum eſt templum tuum, mirabile in æquitate.

Ad te itaque confugimus, ſancta Dei Genitrix, tamquam ad domum & ſedem Sapientię, in qua vera cæleſtium rerum ſapientia, adornatrix animarum addi-
E ſcitur, & hauritur. Tu namque, ô Maria, es mulier illa ſapientiſſima, quæ ad Dauid verum venit, & pa- 2. Reg.
trocinium cauſamque refractarij filij ſuſcepit, & 14.
reconciliationem ipſius obtinuit: dicens ei; Reduc eiectum tuum; genus humanum, per peccata deper-
F ditum; ſed tamen à Deo patre in ſalutem electum. Tu es illa quoque prudens mulier, Maria, quæ eumdem iratum placaſti, pro ſtulto Nabal, Adamo, omnium 1. Reg.
noſtrûm parente, ſollicitans; tibique reſponſum ab 25.
illo, Benedictum eloquium tuum, & benedicta tu, quæ prohibuiſti me, ne vlciſcerer me manu mea. Ecce, audiui vocem tuam, & honoraui faciem tuam.

Oratio.

DEus, qui per ineffabilem tuam ſapientiam mundum condidiſti, & per eamdem vniuerſa conſeruas, & conſeruata gubernas; mentes noſtras, quæſumus, cæleſtibus inſtrue diſciplinis, vt quæ tibi ſunt placita cognoſcentes, illa quoque intercedentibus B. Mariæ virginis meritis, exequamur. Amen.

Digitized by Google

16 SPECVLVM SINE MACVLA.

Illimi hoc ſpeculo maculoſos inſpice vultus,
Exemploq́ animum candidiore laua.

CANDOR eſt lucis æternæ ; & ſpeculum
Sap. 7. ſine macula Dei maieſtatis ; & imago bonitatis illius. Quemadmodum tu Domi-
Pſ. 44. ne, ſpecioſus es forma, præ filiis hominum; ac ſpecie tua & pulchritudine tua intendis, proſperè procedis,& regnas; ita concupiſcis decorem animarum noſtrarum, cuius virtute & præſtantia, tecum etiam proſpero viæ virtutum ſucceſſu & progreſſu, aliquando regnemus. Tu ſcis Domine,quia amo te;quia dilexi decorem tuum,&pulchritudinem A
agri pleni, quæ tecum eſt; vt & ſpeciem Eccleſiæ tuæ ſponſæ; atque ſpeciali modo glorioſæ ac beneplacitæ tibi matris tuę virginis Marię. Quod namq; primariè ſenſu ſublimiſſimo de te, vt æterna Patris ſapientia diximus;hoc inſigni quoque communicatione ſplendoris, ac immaculatæ puritatis pluſquam angelicæ, de illa lætantes profitemur; Speculum eſſe ſine macula.

O felices nos, homines bonæ voluntatis, viros deſideriorum,docibiles Dei,boni æmulatores,ſtudioſoſque indagatores quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta, tametſi Domine imperfectum meum magnum nimis videant oculi tui.

Huc,huc,formarum amatores & amatrices,ſpeculatores & ſpeculatrices, & quotquot eſtis ad vnum, curioſi pulchritudinis humanæ obſeruatores & ſectatores; adeſte, & vultum animarum veſtrarum, formamque conuerſationis veſtræ ad gratiam Dei, & beneplacitum eius qui corda intuetur,componite. En B
vobis ſpeculum ſpeciale, verè rarum & ſingulare;
non

non quod næuos & maculas, rugas atque alios formæ defectus tantùm oſtendat, quod communium eſt ſpeculorum: verumetiam quòd omninò tollat, & maiorem pulchritudini gratiam conferat.

Meritóne tibi, ô Maria, ſpeculi ſine macula titulum damus, quæ teſte dilecto tuo, tota pulchra es, & macula non eſt in te? Nam quemadmodum in filio, ſicut in ſpeculo, Dei patris maieſtatem attendimus; ita quoque filium in te, ſicut ſolem in ſpeculo contemplamur. Nónne filiis hominum rectè ſpeculi vicem obire dignoſceris, quæ cuiuis mortalium ſtatui, virginali, coniugali, & viduali, exemplo tuo ſancto perfectoque præluces? Sit nobis (iuxta Sancti cuiuſdam præſcriptum) tamquam in imagine deſcripta virginitas vitæ Mariæ; in qua, velut in ſpeculo, refulget ſpecies caſtitatis, & forma virtutis. Hinc ſumatis exempla viuendi; vbi tamquam in exemplari, magiſteria expreſſa probitatis, quid corrigere, quid fugere, quid tenere debeatis, oſtendunt.

O miſeræ atque infelices perituræ formæ contemplatrices, vanitati ſtudentes, quæ mendaci fucatoque gaudetis ſpeculo, vt veſtriſmet ſaltem oculis pulchræ
C videamini, cū ſitis deformes! Vtinam ſaltem ſpeculis veſtris, ſed fidelibus & veris, hunc in finem vtamini, quo philoſophus ille quondam, qui diſcipulos ſuos ſpeculum iubebat inſpicere; vt, ſi forma placeret, fœdis eam moribus non dehoneſtarent; ſin verò quid formæ deeſſet, illud ſupplerent virtutibus, morumque decentia; quibus præclariùs quàm corporali pulchritudine, & formæ ſpecie ornati incederent. Nam, ſicut maximè dedecet, pulchros malos eſſe; ita abundè defectum formæ ſuppleuerit, quiſquis bonis ſe moribus exornarit.

Eant nunc igitur vanæ iſtę & turpes, & quandoque decrepitæ facierum ſuarum depictrices; ſibi neſcio quam adhuc ſemper formam ac ſpeciem ſic ſatis honeſtam & formoſam affingentes, pictore diabolo,

phantaſiam imagine mendaci fallentes. Sed & vos reſipiſcite, vanæ laudis amatores, voſmetipſos in oculis hominum contemplantes, vobiſque hiſce obtutibus complacentes: qui vobis tantoperè in ſpeculis hiſce fallacibus arridetis, vt tales prorſus vos eſſe credatis, quales illi vos adulantibus linguis depingunt, oculiſque adblandientibus videntur referre. His addendi venitis, amore proprio excæcati; qui quod vitioſum atque deforme in vobis eſt non attendentes, in vanas quaſdam propriæ complacentiæ ſpecies defigitis oculos; dumque vos in profundo veſtræ ignorantiæ puteo, vel ſæculi littore contemplamini, non vſqueadeò vobis deformes videmini; putantes vos aliquid eſſe, cùm nihil ſitis: fallentes voſmetipſos; pauonis inſtar, neglectis ſordibus pedum, in caudæ ſplendore; & Luciferi, in ſua pulchritudine gloriantis. Fallacia valde ſunt hæc ſpecula. Sed peſſima ſunt illa maximeque deteſtanda, vrentia ſpecula ſalacium impudicorumque oculorum, inſtar baſiliſci viſu perimentium quotquot adſpexerint, niſi cauerint.

Venite, inquam, reſipiſcite; melioriſque formæ ſtudioſi, conſcientiæ puritati, morum honeſtati, atque animæ pulchritudini, operam date. En, ſpeculum abſolutiſſimum vniuerſæ virtutis, decoriſque perfecti vobis in Maria reſplendet. Speculum clarum, ſolidum, immaculatum, intemeratum, verumque omnis probitatis demonſtratiuum, in illa videbitis. Contemplamini filiæ Ieruſalem hoc ſpeculum, cuius inſpectu pulchriores, caſtiores, ſanctioreſque euadatis. Et quid mirum, cùm & corporalis ipſius formæ diuinior ſpecies, talia in adſpicientium oculis atque animis operata credatur. Quam enim ob cauſam exiſtimemus Moyſen Dei iuſſu labrum æneum confeciſſe de ſpeculis mulierum, quæ excubabant in oſtio tabernaculi; niſi vt ſacerdotes & miniſtri Dei, loti, mundi, & caſti eſſent, aquis illis abluti, & admoniti ſpeculis? B. Maria, chariſſimi, & labrum nobis & ſpeculum eſt. Numquid

Exo. 38

Digitized by Google

quid exemplo eius ceu ſpeculo viuo veroque adiuti, tandem illa quoque nos facie ad faciem contemplaturos ſperamus, quæ hîc nobis quaſi adhuc per ſpeculum & in ænigmate oſtenduntur?

Sed, ô cariſſima, ô vnica columba mea, anima mea! attẽdamus obſecro, ſi ſapimus: ne dũ hîc melioris vitę æmulatores ſpeculum hoc ſine macula cõtemplamur, *Iaco.1.* ſimiles illi viro reddamur, qui conſiderauit vultum natiuitatis ſuæ in ſpeculo, & abiens, ſtatim obliuiſcitur qualis fuerit. Abſit hanc rem ſtultam faciamus: ſed totos nos ad perfectam ipſius repræſentationem, in corpore & ſpiritu conformemus: quò ſic ipſi quoque virtutum ac bonorum morum ſpeculum aliquando effici mereamur. Audire deſideras (quò meliùs capias quod volo) Sanctum quemdam magnum id monentem? Audi: Si fideliter, dilectiſſimi, atque ſapienter creationis noſtræ intelligamus exordium; inueniemus, hominem ideò ad imaginem Dei conditum, vt imitator ſui eſſet auctoris. Et hanc eſſe naturalem noſtri generis dignitatem, ſi in nobis, quaſi in ſpeculo, diuinę benignitatis forma reſplendeat: ad quam quotidie nos vtique reparat gratia Saluatoris; dum quod cecidit in Adam primo, erigitur in ſecundo. Et quídni per communicationem tibi, ô Maria, dignitatem hanc tui Filij applicemus, quæ velut ſpeculum ſine macula, diuinæ eius claritati coniuncta, vt ſpeculum ſpeculi contemplatione reſplẽdes, vt nobis præluceas.

Oratio.

DEus, qui cælum ſtellis, & faciem terræ floribus exornaſti; maieſtatem tuam ſupplíciter deprecamur, vt Vnigeniti tui matre Maria, ceu virtutum ſpeculo mediante luſtrati, ſincero tibi mentis affectu placeamus, Amen.

17. THRONVS SALOMONIS.

Virgo thronus nati eſt; dedit huic Sapientia formam;
Materiem nitidum Virginitatis ebur.

3. Reg. 10. FECIT Rex Salomon thronum de ebore grandem, & veſtiuit eum auro fuluo nimis. Inter præcipuas ſpiritualis educationis vitæ nouæ partes, ſeriò admodum, ſapientiæ, virtutum, morumq́ue ornatui, quibus excolatur, adhibenda eſt opera, vt te donante iam audiuimus Domine; & hoc eſt quod facere debemus de puero quem nobis dediſti. Eſto igitur animo bono dilecta, ſponſa dilecti tui; quia magnum huic noſtro ſtudio atque operi profectum ac gradum adiiciet pręſens hic titulus Throni Salomonis, quo ſingulariter, ô Domine, tuam genitricem Virginem ſingularem inter ceteros cohoneſtamus. Quemadmodum ſiquidem honor Regis iudicium diligit; ita quoque iudicio omnium eſt manifeſtum, thronum regalem debere eſſe honorificum, tantæq; maieſtati congruentem. Atque, tametſi Regis honorem adaugeat ſedile reſplendens; plus tamen honoris ipſum thronum ab inſidente ſibi Rege recipere, quam ipſe conferat Regi, notiſſimum eſt. Magno igitur animæ iuſti ac fidelis eſt ornamento, quando ſedes ſapientiæ, diuinæq́ue maieſtatis thronus efficitur. A B

O anima mea, quid refugis? quid faciem tuam abſcondis? an ad hoc ornamenti genus capeſſendum, vel metu perculſa, vel ſuffuſa pudore formidas? Surge, ſurge, amica mea, & deuota Regis tui ſeruitio, confortare. Quomodo ſiquidem te pauimentum calcaturo præſtabis, ſi ſeſſionem illi in te, non niſi ſuauem, ſalutarem, & honorificam præbere detrectas? Verumtamen, vt infirmitati tuæ pudori que innato proſpiciam; refugium tuum, paupercula

& pu-

& puſillanimis, ad Dominam ac patronam noſtram Deiparam virginem, de more, accipias: & ſincero throni Salomonis in ipſa conſpectu illuſtrata, ſpem atque animum collige: ſpem inquam fore, vt tu quoque ipſius exemplo munita, & adiuta ſuffragio, thronus aliquando Salomonis exiſtas; maximo vitæ ſecundùm Deum inceptæ præſidio atque ornamento.

C Ad te igitur, ô Domina, Domini noſtri mater & virgo Maria, confugimus ſupplices; certi de tua erga omnes opem tuam implorantes benignitate; ac ſingularem tuam iam toties in noſtris rebus experti præſentiam, ac fauorem. Liceat, obſecro, paulò attentiùs oculatiuſque diuinum in te opus expendere; & throni Salomonis inſignem decorem, ſingulariter in te completum, admirari. Sperabimus, ſi tuus annuerit filius tibi pro nobis intercedenti, fore, vt nos quoque modo noſtro, iuxta bonitatis ipſius beneplacitum, thronum illi in penitioribus ac penitiſſimis mentis noſtræ receſſibus adornemus. Te petitioni noſtræ votiſque tam piis patrocinaturam confidimus; quia, clemens, pia, & miſericors es: Neque ipſe faciem tuam aut auerſabitur aut confundet, qui mitis & pius plùs quàm Salomon eſt.

Accedite interim vos quoque piæ mentes, tantæ felicitatis, tantæque dignitatis futuræ participes; accedite & illuminamini, & facies veſtræ non confundentur: ſed in omni virtutum acceſſu, nouæque prolis ornatu congratulantes iucundabimini, & cohoneſtabimini vehementer. At ſtructuram throni Salomonis audiamus. Fecit Rex Salomon thronum de ebore grandem: & veſtiuit eum auro fuluo nimis. **3. Reg. 10.**
D Qui habebat ſex gradus; & ſummitas throni rotunda erat, in parte poſteriori. Et duæ manus, hinc atque
E inde, tenentes ſedile. Et duo leones ſtabant iuxta manus ſingulas: & duodecim leunculi ſtantes ſuper ſex gradus hinc atque inde. Non eſt factum tale opus in vniuerſis Regnis.

Digitized by Google

Numquid in hoc tam inſigni throno Salomon reſidens gratias conferebat? O Maria, quàm rectè Salomonis thronus appellaris, quæ per thronum illum eburneum & incomparabilem figurata cognoſceris! Immò, dicam amplius, quantò plus quàm Salomon filius tuus Dominus noſter; tãtò tu excellentior thronus, illo, quem Salomõ ex ebore fecerat. Numquid in te, velut in regali ſolio, nouem menſibus reſedit Pacificus, thronumque ſuum omni ſic pietate & gratia adimpleuit; vt ex eodem toti mundo ſit gratias elargitus, pro gratulatione felicis auſpicij Regni ſui æternùm duraturi?

Sed venite, filiæ Regis, illi adductæ & addictæ, fideles animæ; & in Diua virgine, Domina noſtra, ſancta Maria, partium ſingularum throni iucundam applicationem perluſtremus. Nónne in primis benè dicimus nos, quod ex ebore virginitatis eximiæ, verus noſter Rex pacificus Salomon, ſibi thronum in Maria tam grandem effecerit, vt cæli terręque Dominum ſuo ambitu contineret, quem nec cæli valent comprehendere? Ex ebore inquam, quòd omnis puritatis candor inde ab initio vndiq; commendaretur, elephantis animalis caſtiſſimi documento. Numquid inſuper hunc ſuum thronum auro fuluo nimis rutilantis charitatis veſtiuit, quo & hominibus, & Angelis, ipſique Deo patri eſſet admirandus? Qua namque ex parte non ſcintillauit in B. Maria dilectio ardens & vrens, in generis humani ſalute promouenda? Sed fortè ſex gradus in hoc throno requiritis? Patriarchas, Prophetas, Apoſtolos, Martyres, Confeſſores, & Virgines cõſiderate, & inuenietis. Numquid ſedilis ipſius quoque rotunditas in perfectione figuræ huius capaciſſimæ reperitur? Duæ verò naturæ in Chriſto, quaſi geminæ manus, illud tenent: & bina brachiola eiuſdem in virgineo gremio matrem amplectuntur. Duos autem leones, quídni duo Teſtamenta credamus, thronum hunc Regalem ab omni quarumvis hære-

ſum

ſum nequitia defendentia , & duodecim articulos fidei, quaſi totidem leunculos hinc inde excubantes omnem hoſtilitatem arcentes, expendamus?

At, videte, quàm ſe pacificus hic noſter Salomon, in hoc ſuo throno ſedens, vniuerſo populo clementem & benignum præbet, quamque multiplicia dona multifariam elargitur! hinc enim omnia, quæcumque mortalibus Deus data voluit: In hoc eum throno præſidentem adorant Magi, colunt fideles, iuſti collaudant, peccatores ſupplices deprecantur, Angeli venerabundi famulantur, Deus illuſtrat. Tu verè itaque Domina, porta vitæ, ianua ſalutis, aditus reparationis, aula vniuerſalis pietatis, generalis reconciliationis portus, vas, & templum, & ſalus vniuerſorum. Tu oſtendiſti mundo Dominum ſuum, quem neſciebat; tu viſibilem exhibuiſti mundo ſuum creatorem, quem priùs non viderat. Sed, ſed, inquam, de throno hoc quoque procedunt fulgura, & voces, & tonitrua, vt teſtatur tonitrui filius Boanerges: ſed *Apo. 4.* nolite timere vos, filiæ Ieruſalem; quia contra dæmones & hoſtes Mariæ hæc tantùm intenduntur.

Tu nunc, ô anima mea, ſatage, vt tu quoque thronus Salomonis efficiaris; & in te requieſcat Ieſus, *Pro. 23.* Mariæ filius. Audíſne idipſum poſtulantem? Præbe *Pro. 20* fili mi cor tuum mihi. Et cælum (inquit) mihi ſedes eſt; mens ſancta, cæli inſtar in terris. Vtque roboretur in te clementiâ thronus eius; eſto mitis & humilis, & in eius gratia confirmaberis. O Maria, virgo ſingularis, inter omnes mitis, nos culpis ſolutos, mites fac & caſtos.

Oratio.

POſſide Domine tuorum corda fidelium, & in eis tuæ benignitatis oſtende potentiam; vt à cunctis aduerſitatibus animæ & corporis expediti, ac beatæ Mariæ ſuffragiis adiuti, tranquilla tibi deuotione famulemur. Amen.

18. MV-

Digitized by Google

18. MVLIER AMICTA SOLE.

Clarior, an maior, rutilo quæ in Sole coruſcat,
In terris poſitus quam ſuper aſtra vides?

Apo 12 SIGNVM magnum apparuit in cælo: Mulier amicta ſole, & luna ſub pedibus eius: & in capite eius corona ſtellarum duodecim. Ecce, Domine Deus, quomodo te largiente, ſub auſpiciis beatæ Mariæ virginis, in noſtræ nouæ prolis ornatu proficimus! In nouitate vitæ, duce te ambulamus, eamque tua gratia, ceu fœtum ſpiritualem fouemus; tuâ bonitate incrementa donante educamus; ornamus virtutibus, & quà datur, auctore ſuo dignam conamur efficere. Da igitur Domine tam felicibus cœptis progreſſum non imparem, & tandem aliquando finem ardentibus votis exoptatum. O quanto nobis ornamento futurus hic titulus in Vnigeniti tui Matre perpenſus, & ſpeciali tantæ patronæ conſortio nobis applicitus! Si namque profanus ille & infelix Herodes, ſole ſolummodo in Act. 12. veſte ipſius argentea reſplendente, diuinas à populo acclamationes, indignè licet, obtinuit; quid de gratiſſima Deo dilecta cæli Domina vero Sole veſtita ſentiendum? A

Quapropter, ô Maria, præclarum Eccleſiæ lumen, & afflictorum ſingulare ſolatium, liceat mihi aliquantiſper ſingularis amici tui mellifluis verbis ſuper huius tituli maieſtate decurrere. S.Bern. Iure ſole iuſtitiæ, Deo, perhiberis amicta, quæ profundiſſimam diuinæ ſapientiæ, vltrà quàm credi valeat, penetraſti abyſſum; vt quantum ſine perſonali vnione creaturæ conditio patitur, luci illi in acceſſibili videaris immerſa. 1. Tim. 6. Magna reuerà familiaritas, ſed mira omnino vicinitas, ſolis & mulieris. Quomodo enim in tam vehementi B C

hementi feruore,tam fragilis natura ſubſiſtit?Meritò quidem admiraris Moyſes ſanĉte,& curioſiùs deſideras intueri. Verumtamen, ſolue priùs calceamenta de pedibus tuis, & inuolucra pone carnalium cogitationum,ſi accedere concupiſcis.

Tu es itaque, ô Virgo præfulgida,& Mater caſtiſſima, mulier illa, quam ille diſcipulus à Ieſu dilectus virgineis & aquilinis oculis in cælo pro ſigno magno conſpexerat, quæ amictum ſolaribus fulgoribus radiantem, & caput duodecim ſtellarum coronâ redimitum habebat, lunam interim pedibus ſubſtratam tenens.

Quid eſt hoc,ô anima mea?quid eſt hoc? quid ſapis? quid capis? An tota tantarum rerum admiratione ſic abſorberis, vt ad recondita in hiſce myſteria non reflectas obtutum? Non meminiſti,defectum omnem per lunam oſtendi?Numquid electa ex millibus,& ſuper omnes benedicta virgo Maria,quidquid defectuoſæ fragilitatis ſeu corruptionis humanæ eſt, excellentiſſimâ quâdam ſublimitate præ ceteris omnibus excedit & ſupergreditur creaturis; vt meritò ſub pedibus eius luna iacere perhibeatur?

Itaque ô Maria, animarum noſtrarum ſingularis
D amatrix,rectè tu lunam ſupplantaſti,quæ omnem inſtabilitatem mundi diuina quadam ſoliditate & amplitudine ſuperaſti.Verè etiam amictam te ſole ſuſpicimus, quia lumine diuinæ gratiæ mirabili ſemper modo illuſtrata fuiſti. Nónne te præterea rectè ſtellis duodecim coronatam attendimus, quæ omni virtutum genere ipſos quoque cæleſtes ſpiritus ſupergreſſa
E es? Quidquid in cęlo,ſole,ſtellis & luna laudabile eſt, tibi pro corporis amictu, atque ornamento capitis conuenit:quidquid verò in luna illaudabile,id totum quaſi pedibus calcans, tibi puro & forti amore Domini omnium ſubſtrauiſti.

O Virgo ſublimis! tu veſtis Ieſum, Deum ſummæ maieſtatis,carnis ſubſtantiâ; & ipſe te ineffabili veſtit gloria.

Digitized by Google

gloria. Tu veſtis eum nube, & ſole ipſa veſtiris ab illo.
Pſ.88. Veſtimentum tuum verè nequaquam vetuſtate deficiet: ſed ſicut ſol in conſpectu Dei, & ſicut luna perfecta in æternum, teſtis in cælo fidelis. O felicem ſublimemque planè indumentorum iſtorum commutationem! Vtinam, ô benedicta & prudens Virgo, Aduocata noſtra, te patrocinante, mutatoriis tam ornantibus & beatis gratiæ & gloriæ aliquando donemur.

Nunc autem attendite virgines adductæ Regi poſt F eam; attendite & videte, quàm non ſine cauſa vobis Auguſtus ille Octauius ante obtutum veſtrum pingatur; qui quaſi Sibyllâ monſtrante, in cælo circulum aureum circum ſolem admirabundus iuxta ac venerabundus adſpiciat: & in medio circuli virginem quamdam pulcherrimam, puerum in gremio habentem; illamque ſuper aram ſtantem; audiatque vocem de cælis emiſſam; Hæc eſt ara cæli.

Numquid etiam dicitur eapropter ipſe Imperator Auguſtus aram erexiſſe, quam & Aram cæli nuncupauit? Verùm enimverò, vlla-ne Sibylla tempore huius Imperatoris ſuperſtes fuit? Nequaquam. Quid ergò? Bonus Imperator hæc omnia à Sibylla, hoc eſt, Sibyllinis carminibus accepit & intellexit; naſciturum videlicet aliquando ex virgine ſe maiorem; ex quo etiam nomen Domini deinceps detrectauit, nolens ex eo tempore ampliùs Dominus appellari: occaſione pueri tantique Domini naſcituri, quem in diuinis illis vaticiniis ſic deſcriptum legit atque ſuſpexit, atque ſi digito vel radio indice ipſi in cæleſtibus fuiſſet oſtenſus: quod illa picturæ communis adumbratio ob oculos ſtatuit.

O prouidentiæ diuinæ fulgorem, quæ & matris Dei nobilitatem, & virginis filij diuinitatem tam excellentibus mediis modiſque mundo cæcutienti monſtrauit! O ſignum verè magnum in cælo, multumque admirabile, quod intuentium oculos ad ſe trahit,

Digitized by Google

trahit, rapit affectus, mentes inflammat, & manus ad æmulandum accommodat! O mulier amicta ſole! ô virgo Deum generans! ô mater parentis tui, omniumque Saluatoris! O miro modo fœcunda virginitas, ô miro modo immaculata maternitas! Quid porrò ſanctitatis, quid iuſtitiæ, quid religionis, quid perfectionis ſingulari huic Virgini deeſſe potuit, quæ totius diuinæ gratiæ chariſmate plena fuit?

Si diligenter attendis, ô anima patronæ tam diuinæ deuota, nihil eſt virtutis, nihil ſplendoris, nihil gratiæ, nihil candoris, quod non in hac muliere amicta ſole, ac virgine glorioſa reſplendeat; quodque tibi non ſit futurum auxilio, ſi diligens atque humilis ipſius obſequij fueris obſeruatrix. Ora itaque ſedulò, digniſſimis eius pedibus aduoluta; & dic ei ſuppliciter; O Maria, cæleſti paludamento amicta, expande obſecro pallium tuum ſuper me miſeram, deſolatam, *Ruth 3.* & nudam: & me quoque ſolis iuſtitiæ fac amictu muniri, contra omnem aëreæ poteſtatis iniuriam; vtque decore virtutum veſtita, & gratiis adornata, boni cuncti datori complaceam.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui lucem habitans inacceſſibilem, ſolem hunc adſpectabilem in vſum humani generis condidiſti; & dilecti Filij tui matrem, amictam ſole, ſingulari mundo ſolatio præſtitiſti: da, vt quam deuotæ mentis veneramur officio, pio quoque virtutum imitemur affectu. Amen.

Digitized by Google

19. PVLCHRA VT LVNA.

Luna ſubobſcuro diffindit lumine noctem;
Nocte ſed hac mediâ dat ſine nocte diem.

Eſth.1. & 2. ERAT autem Eſther pulchra valde, & incredibili pulchritudine, omnium oculis gratioſa & amabilis videbatur. Quando, Domine, de titulis, nouæ vitæ prolem ornantibus agimus, & in Filij tui genitrice Maria, velut in omnium ornamentorum ſpeculo contemplamur; occurrit pulchritudinis formæque exterioris ornatus & decor non contemnendus, in quantum videlicet ille pulchritudinis animæ eſt internuncius ac interpres. Neque tantum hac in re momenti ponerem, vt quæ alioqui in vanis atque caducis numerari conſueuerit; niſi animaduerterem, non ſolùm laudabiles à probitate morum vitæque ſanctitate mulieres antiqui Teſtamẽti, à prꝗſtanti quoque forma in Sacris literis fuiſſe laudatas, quarum etiam pulchritudinem nonnumquam adauxeris; verumetiam ſalutis noſtræ auctricem Mariam à formæ fuiſſe gratia commendatam; atque Vnigenitum tuum, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ſpecioſum fuiſſe formâ præ filiis hominum. A

Itaque pulchritudinis ac formæ titulum ſic in Diua Virgine, per excellentes Heroinas, ipſius figuras, admiremur & expendamus, vt ad pulchritudinem lunæ ſpeciem ipſius interiorem attollamus, eiuſdemque decoris ſtudioſi reddamur æmulatores. Numquid in primis de Sara ſic legimus Abrahamum teſtante ſcriptura locutum fuiſſe; Noui quòd pulchra ſis mulier. Et quemadmodum hîc in Ægypto Pharaonis occaſione, ita poſteà apud Regem Gerara; qui re percepta, dixit Saræ; Ecce, mille argenteos dedi B *Gen.12 Gen.20*

fratri

fratri tuo (Abrahæ ſcilicet, qui ſe fratrem ipſius dixerat) hoc erit tibi in velamen oculorum, ad omnes qui tecum ſunt: & quocumque perrexeris, memento te deprehenſam; occaſione nimirum eximiæ pulchritu-
C dinis. De Rebecca verò, quid? Erat puella decora *Gen.24*
D nimis; virgoque pulcherrima. De Rachel autem; Erat *Gen.29*
E decora facie, & venuſto adſpectu. Sed quid de Eſther? *Eſth.2.*
Erat autem Eſther pulchra valde, & incredibili pulchritudine, gratioſa omnium oculis, & amabilis vi-
F debatur. Sed numquid in Iudith minor antecedentibus formæ commendatio? Erat (inquit Scriptura) *Iudith*
elegānti adſpectu nimis: & Dominus hanc pulchri- *8.&10.*
tudinem ampliauit: vt incomparabili decore omnium oculis appareret. Numquid & milites eam apprehendentes, conſiderabant faciem eius, & erat in oculis eorum ſtupor; quoniam pulchritudinem eius mirabantur nimis, dicentes; Non eſt talis mulier ſuper terram, in adſpectu, in pulchritudine, & in ſenſu verborum? Verùm, ſicut arte picturæ præcipua tabula iam abſoluta, præcedentes omnes rudiores delineationes obliterat & vincit; ita tu, ô pulcherrima mulierum, Maria, omnes iſtas tui adumbrationes excedis & ſuperas.

Valeat autem omnino illa Aſpaſia, gentilium ferè omnium puellarum, vt ferunt, pulchritudine excellentiſſima: valeat illa, ad quinque pulcherrimarum in vno vultu imitationem depicta, Helena; cum omnibus vniuerſi mundi formoſis, quarum (eheu!) tot millia ſunt apud infernos: nihil ad pulchritudinem eius, quæ ſoli comparatur & lunæ. Porrò, ſi quid ab illa cuiquam mortalium in pulchritudine concedendum; tibi, ô Pulcheria, pulchræ nomen, ob formam quidem, admitto, ſed potiſſimùm ob inſignem pietatis omniumq; virtutum ſplendorem, qui Regiam in monaſterij formam mutauit, meritò conceſſum exiſtimem. Neque paruæ vobis eſt laudi veſtra pul-
G chritudo, ô Catharina, Barbara, Agnes, Lucia, Apol-

Digitized by Google

lonia, Agatha, ceteræque præclaræ noui Teſtamenti virgines; quæ tametſi ob formę ſplendorem mundi amatoribus mirè placuiſtis, maius tamen in interiori mentis pulchritudine momentum poſuiſtis, quâ ſoli Chriſto ſponſo veſtro placere ſtudebatis.

At nunc, ô formoſarum formoſiſſima, vita, dulcedo, & ſpes noſtra, Maria; pulchritudinem tuam, præſertim internam, tametſi alioquin incomparabilem, pulchritudini tamen lunæ comparatam contemplemur:& tu,ô pia,pro tua in nos benignitate,fac nos inter contemplandum huius tuæ pulchritudinis vtcumque conſortes.Nónne pulchra vt luna es; quæ, ſicut luna à ſole, ita tu à Chriſto tuam habes pulchritudinem & ſplendorem? Numquid etiam, ſicut luna maior eſt in adſpectu hominum ſplendidiorq; ſtellis omnibus; vt eapropter à Deo quoque luminare magnum cum ſole vocetur; ita, tu, Virgo pulcherrima, inter animas Sãctorum & Angelorum choros ſupereminens & euecta,merita ſingulorum,& omnium titulos antecellis? Vtramque naturam, & humanam & angelicam,Virgo ſingularis exſuperas;& immenſitate gratiæ, & fulgore virtutum. Numquid idcircò,quia thronos, hierarchiæ nempe ſupremæ tertium ordinem tranſſcendiſti, thronus meritò nuncuparis? Sed pergamus. Nónne ſimiliter, quemadmodum luna decor eſt noctis, menſura temporis, æmulatrix ſolis,atque aëris immutatrix;ita tu,ô Virgo diuina,in ſublunari noſtro ſpirituali Eccleſiæ regimine, ſeptem hiſce conditionibus præpollere dignoſceris, ſi quis ſingula ritè expenderit? Denique,ſicut creſcente luna, creſcunt & medullæ in oſſibus hominum ac beſtiarum; ita tua luce adueniente, creſcit quoque in noſtrorum cordium medullis deuotio? Sanitas es ſiquidem vmbilico noſtro,& oſſium noſtrorum irrigatio.Numquid inſuper,ſicut luminare maius,ſol iuſtitiæ nimirum Chriſtus filius tuus, præeſt diei, hoc eſt iuſtis,ſicut in die honeſtè ambulantibus; ita tu luna

Pro. 3.

H

Digitized by Google

noĉti, peccatoribus nempe ſolandis & illuminandis?

Nonne etiam, quemadmodum luna ſemper æquè magna eſt in ſe, ſed non æquè ſemper ex omni parte illuminatur; ita tu, ô Maria, tametſi aliquando Filij tui, vt ſolis, occaſione, fueris quaſi obſcurata, ac mœſtitudine obnubilata; ſemper tamen in te conſtans permanſiſti, tibiq; ſemper in Domino ſimilis? Et nónne, quemadmodum luna ex ea parte lucet, qua ſolem adſpicit; & quando eſt ex diametro inter nos & ſolem, nihil à parte noſtra dat luminis, ſed parte tantùm ſuperna lucet ſolem verſus; ita tu ſemper Deum intueris, tametſi nobis interdum nullum huiuſce illuminationis ac colluſtrationis appareat argumentum?

Tu itaque modis omnibus, ô beata Dei Genitrix, pulchra vt luna; claritate dileĉti tui mirificè illuſtrata. Tu thronus eius, ſicut ſol, & ſicut luna perfecta in æternum; quaſi luna plena in diebus ſuis lucet. Da nobis, ô Domina, patrona ac magiſtra noſtra, vt aliquantulum animæ pulchritudinis, in ſpiritualis noſtræ prolis, vitæ inquam melioris, ornatum, de hac tua pulchritudinis plenitudine ſortiamur.

Pſ.88. *Eccli. 50.*

Oratio.

AVres tuas, quæſumus Domine, precibus noſtris accômmoda, & mentis noſtræ tenebras ſordeſq́; deterge; vt beatæ Mariæ meritis ac ſplendore perfuſi, gratiam in tuo conſpectu inuenire mereamur. Amen.

20. ELECTA VT SOL.

Sol oculus mundi: tuus eſt & ſolis ocellus,
Sola cui lecta es filia, ſponſa, parens.

Eccli. 43. SOL in adſpectu, anuntians in exitu; Vas A
admirabile opus excelſi. Dum verum
animarum ornatum, in virtutum nitore
poſitum, ſectamur auidiùs; & in huius
diſquiſitione, veſtigia Deiparæ virginis, facemque
virtutum ac ſplendeſcentium titulorúm, qua prælu-
cet, inſequimur; ecce, ad ſolis vſque fulgorem ac ſin-
gularem decorem peruenimus. Quid iam te, ô
totius Eccleſiæ lumen indeficiens, Maria, vel ami-
ctam ſole, vel pulchram vt lunam admiremur, quæ à
dilecto tuo electa & prædilecta, vt Sol prædicaris? Da
nobis, oramus, hanc veniam, vt dum hebetes men-
tium noſtrarum obtutus, in tui fulgoris aciem, amoris
inſtinctu dirigimus, in temeritatis pœnam non op-
Pro. 25. primamur à gloria maieſtatis; ſed potiùs aliquouſque
tuæ lucis reddamur participes.

Verè, ô Maria, ſi attendimus Seraphim; & in illius B
ſuperioris naturæ ſupervolam dignitatem oculos
mentis defigimus, videmus quidquid maius eſt, illud
omne te minus exiſtere; ſolumque opificem om-
nium, opus iſtud ſupergredi. O celſitudinem, præ-
ter auctorem vniuerſorum, cuncta transſcendentem!
O verè ſolam electam vt ſol, & ſole amictam, &
ſole maiorem! Fateor, nec eſt qui diffiteri præ-
ſumat; ſumma gloria eſt poſt Deum, te videre, &
adhærere tibi, & in tuæ protectionis munimine de-
morari. Verbis quidem alienis in hac veritatis pro-
feſſione vti poſſum; ſed nihil alienum à mentis
ſententia poſſum profiteri. Si ſolem, quòd ſo-
lus luceat, ſiue quòd ſolus totius ſit fons luminis,
appellamus; electa vt ſol tu meritò Maria perhiberis,
cuius

Digitized by Google

cuius ceu ſolis radiatione, ſuperiora atque inferiora irradiantur.

Sed, vbi moramini, filiæ Ieruſalem, in tam clari fulgoris tam amica luſtratione? Oculos tergite, lucis huius immaculatæ ſplendorem mecum attendite: ſic enim expedit nobis, vt & nos illuminemur. Nónne ſol iſte, quem corporalibus oculis admiramur, eſt oculus mundi, diei iucunditas, pulchritudo cæli, menſura temporum, virtus & vigor omnium naſcentium, dominus planetarum, decor & perfectio omnium ſtellarum? Excellit ſol omnia luminaria cæli, in quantitate, dignitate, claritate, poteſtate, & effectuum multiplicitate. In his omnibus ſol ſolus ſolum Deum, omnium Dominum & auctorem repræſentat, certum eſt: ſed præ omnibus creaturis beata virgo Maria ei aſſimilatur; quæ ſolum Deum ſupra ſe habet. Atque adeò, videte obſecro, fideles animæ Mariæ deuotæ, Numquid ipſemet ſol iuſtitiæ Chriſtus, ſolem eam appellat, dum per ſuum Prophetam vt electum paranymphum, ſic ait; In ſole poſuit tabernaculum ſuum; *Pſ. 18.*
C & ipſe tamquam ſponſus procedens de thalamo ſuo? Numquid & ipſa non inaniter glorians, ſed plenè congratulans, idipſum commemorat, dum inquit; Qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo? Et, *Eccli. 24.* ſicut ſol oriens mundo, ſic mulieris bonæ ſpecies, in ornamentum domus ſuæ. Verè, ô Maria, mundi ſolatium in ortu tuo, in ornamentum Eccleſiæ veniſti in lucem: ſed multò magis, in adſpectu præfulgido ſolem iuſtitiæ Chriſtum annuntians & producens, vas verè fuiſti admirabile, opus excelſi. *Eccli. 26.*

Verùm, ô anima mea, conſurge, & ad opus hoc, per ſeptem præcipuas ſolis conditiones perueſtigandum, accingere. Aude; ne trepida: purgaberis, illuminaberis, & accenſa perficieris. Nobilitatem in primis in ſole conſideras? Regali ex progenie Maria exorta refulget; & cum ſplendore ſanctitatis exorta eſt. Formoſitatem ſolis admiraris? quid formoſius illâ,

Digitized by Google

quæ ſpecioſum præ filiis hominum genuit? Impermiſtionem attendis? dum ſiquidem ſol per fæces & lutum tranſit, nihil inficitur. Sic Maria, & originale peccatum illibata præteriit, & toto vitæ curriculo, immunis ab omni culpa fuit.

Luminandi vim in ſole deprædicas? ceteris enim omnibus planetis atque ſideribus lumen ſuppeditat. Sic & Mariæ vita glorioſa lucem dedit ſæculo, cunctiſque præfulget. Sed fortaſsè fructificandi facultatem ſtupeſcis; nam ſine ſole, ſterileſcerent omnia. Nihil B. Maria ſoli debet hac in parte: vt quæ fructum protulerit, ſine quo nihil boni fructus toti mundo oboriretur. Generalem ſui communicationem in tanto iubare expaueſcis? quia oritur ſuper bonos & malos. Et Mariæ non deeſt hæc gratia, ſed abundat vbique, toto terrarum orbe teſtante. Sed fortè incomprehenſibilitatem ſolis non capis; ita vt in ſua rotunditate videri nequeat, tanta luce circumfulgente. Crediderim, quia non ſatis perſpicaces ſunt oculorum noſtrorum acies, & ad ſolis directum adſpectum plus noctuæ quā aquilæ habemus. Sed videte, mirabilium Dei operum ſpectatores, num in Deipara virgine virginitatem & fœcunditatem, excellentiam ac humilitatem, aliámve aliquam ipſius dotem ſigillatim aut coniunctim valeatis mente complecti.

Denique, nónne etiam ſicut ſol tres ſupra ſe, totidemque infra ſe habet planetas, ipſe in medio conſtitutus; ita beata Maria tres ſupra ſe habet ſanctiſſimæ Trinitatis perſonas; infra verò tres ſtatus ſaluandorum, virgines, viduas, coniugatos? Numquid ipſa in medio eſt conſtituta, tres iſtos ſtatus beatiſſimæ Trinitati coniungens & vniens? D

Nónne quoque, ſicut ſol, cùm centies & ſexagies ſexies, maior ſit totâ terrâ, tamen ob ſitus ipſius altitudinem, vix cubitalis apparet; ita beata Maria cum creatis omnibus ſit multò maior, humilitatis tamen celſitudine paruam ſe nobis oſtendit? Nónne item, ſicut

ſicut ſol in ortu ſuo atque occaſu, maior videtur, quàm in meridie, cùm tunc tamen ſit nobis vicinior; ita & Maria à primis & nouiſſimis mundi hominibus pluris facta & facienda eſt, quàm à vicinioribus eius temporis fidelibus? Deinde, cùm ſol moueatur inceſſanter celeriùs ſagittâ, tamen non videtur moueri; nónne ſic beata virgo Maria feruore ardentibuſque virtutibus citiſſimè ferebatur in Deum atque in hominum ſalutem; ſedatiſſimo tamen ſemper habitu?

Nónne & iſta Mariæ ſub ſolis obtentu conuenient? Ortus eſt ſol, & in cubilibus ſuis collocabuntur. *Pſ.* 103
Ortus eſt ſol,& auolauerunt locuſtæ. Ortus eſt ſol, & *Nahũ* 3
æſtuauerunt feruore, charitatis ſcilicet & deuotionis. *Matt.* 13.
Sol eſt rex naturæ. 2. *Par.* 18.

Sed hoc diligenter attende, ô anima. Mortuus eſt, occidente ſole; ne te vmquam ſic geras, vt ſol Chriſtus,& ſicut ſol B.Maria, tibi intercidant; ſed nouo te
E ſemper ex ortu lætificent. Immò, ſi rerum vel anguſtia temporis hoſtiumque tuorum importuna neceſſitas te premunt: potiùs Soli cum Ioſue præcipe, ne te deſerat in opportunitate; ſed ſtet, teque adiuuet.

Oratio.

Deus, qui facis in tenebris noſtris tuæ gratiæ lumen ſplendeſcere, & ſolem tuum ſuper bonos & malos oriri permittis; da nobis ita Deiparæ virginis virtutum radiis illuſtrari, vt eius ope cæleſtibus inſeramur. Amen.

21. HONORIFICENTIA POPVLI NOSTRI.

Gloria Chriſtiadum; Princeps digniſſima turbâ,
Fac tua te digna vt Principe turba ſiet.

Iudith 15.

TV gloria Ieruſalem, tu lætitia Iſrael, tu honorificentia populi noſtri. Adorna thalamum virgo, filia Sion, anima, Deo virginique Matri deuota: adorna cunabula, fœtumque ſpiritualem, nouum hominem, qui tibi ſecundùm Deum natus eſt, omni virtutum decore exorna. Teipſam redde decentibus vitæ moribus dilecto tuo gratam & honorabilem. Eſto tu quoque vna de ſapientibus & prudentibus virginibus, de caſtis matronis, de mulieribus fortibus: quia honorabilis in portis vir tuus, ſponſus tuus, dilectus tuus, frater & Dominus tuus: cuius introitus & exitus, honoris & ſalutis pleniſſimus.

Tu quoque patronam tuam in hoc etiam titulo
imitare, ô anima; in cuius olim figura Iudith hoc elo- A
Iudith 15. gio fuit à toto populo collaudata; Tu gloria Ieruſalẽ,
tu lætitia Iſrael, tu honorificentia populi noſtri. Verè
quidem Iudith illa caſtiſſima & fortiſſima merebatur B
hos titulos; ſed, ô Maria, tuarum in illa laudum ſublimitas adumbrata ſolummodo fuit. Tu verè cæleſtis æquè ac terreſtris Ieruſalem, Eccleſiæ triumphantis iuxta ac militantis gloria eſſe cognoſceris, quæ diuinæ pacis viſionem toti mundo conſpicuam ex te corporaliter natam, magno cum cæleſtis gloriæ cumulo præſtitiſti. Tu lætitia Iſrael, fortium nempe cum Deo luctantium, hoſtem humani generis ſupplantantium: quæ riſum nobis in vero Iſaac filio tuo Ieſu Chriſto peperiſti: cuius in ortu gaudium magnum omni populo ab Angelis eſt nuntiatum.

Tu

Tu itaque verè honorificentia populi noſtri, quæ vitiatam generis noſtri compagem, immunis ab omni contagio, reſtauraſti; & in ſemine tuo, à debita mortis æternæ ſentẽtia vindicaſti. Verè dixiſti, ô Raphael; Opera Dei reuelare & confiteri honorificum eſt: quia *Tob. 12* non ſolùm ipſi Deo mirabilium operatori; verumetiam ipſius dilectæ Matri, Dominæ noſtræ, per quam tam magna fecit qui potens eſt, hinc honor conſurgit. Quin & nos, illius ope redemti, gloriamur in hoc facto, magnoque nobis honori ducimus, quòd tantæ ſublimitatis patronam, generiſque noſtri collapſi reparatricem habeamus. Ad te clamamus eapropter, ô Domine, ac præ nimia tantæ felicitatis lætitia geſtientes confitemur & dicimus; Nimis honori- *Pſ. 138* ficati ſunt inimici tui, Deus, facti per Mariam amici: nimis confortatus eſt Principatus eorum, qui ſua culpa proiecti & ad nihilum redacti fuerant. Per illam

C ſiquidem, vt olim per Eſther Iudæis (ô Deus omnium Dominator) diem nobis mœroris & luctus vertiſti in *Eſther 16.* gaudium: neque tradidiſti nos in manus inimicorum noſtrorum; ſed propitius fuiſti ſorti & funiculo tuo, vt viuentes laudemus nomen tuum, Domine, nec concluſiſti ora te canentium.

D Eat nunc Balac noſter, mille nos olim inuoluens erroribus, gentiſque noſtræ deſtructor diabolus; dicatque nobis, vt ad Balaam aiebat, deceptam populi vetuſtatem ſuo nomine referentem; Decreueram quidem magnificè honorare te; ſed Dominus priuauit te honore diſpoſito. Et quid obſecro, ſerpens antique *Nu. 24* promiſeras miſeris? quonam quæſo parentes noſtros honore volebas afficere?

Eritis ſicut Dij, ſcientes bonum & malum. Egregiam verò laudem! fallaci verborum lenocinio pellectos, in certum exitium præcipitaſti. Ito itaque, ac munera tua aliis da, & honore quos voles tam inſano proſequere. Deo, cui ſoli honor & gloria, *Eccli.* & poteſtas, & imperium, adhærere deſidero; qui *11.*

humiliantem ſe ſubleuat; & qui potens eſt ſubitò honeſtare pauperem.

Noli, ô anima mea, talem honorem ac honorificentiam ab hominibus, à mundo, nedum ab inimico ſalutis tuæ emendicare, vel impenſam admittere. Caue ne vmquam Saulem imprudentem E
imiteris; vt inobediens Deo, propriæ innitens ſapientiæ, tibique in tuis oculis placens, nihil laude dignum, vituperij verò pleniſſimum præſtans, velis tamen honorabilis apparere; gloriæque inani dans operam, dicas cuilibet occurrenti, quod ille Samueli; Honora me coram Senioribus. Num ignoras, ô homo inanis, quòd honor ille de vanitate collectus, non ſolùm euaneſcat, ſed ſecum etiam quæcumque repererit, euaneſcere faciat? An neſcis, clamare Chaldæos (quod interpretatur Dæmones) Idumæis permiſtos, in deſtructione Ieruſalem, animæ fidelis; Exinanite, exinanite, vſque ad fundamentum in ea? Numquid de iiſdem legiſti; Conſummauerunt, hoc eſt, conſummatè vaſtarunt, omnia honorifica eius, & ad nihilum redegerunt?

1. Reg. 15. *Pſ. 136* *3. Eſd. 1*

Oculos potiùs ad omni honore digniſſimam, humillimam omnium Dominam ac patronam tuam conuerte: quæ, vt verè eſt honorificentia populi noſtri, decus & ornamentum humani generis, & ſingulariter Chriſtianorum, virginum omnium, omniumque mortalium ſplendor & gloria; numquid ita quoque cunctis mortalibus in exemplum ſtatui digna eſt, de qua præconis voce, Dei mandato clametur; Sic honorabitur, quemcumque Deus honorare voluerit? Te Dei thronum Maria laudamus, te Dominam confitemur. Te æterni matrem omnis terra veneratur; eò quòd verè ſis honorabilior omnium; & præ cunctis creatis acceperis à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapſa ad te huiuſcemodi à magnifica gloria, Quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.

Eſther 6. *Dan. 13.* *2. Pet. 1*

Tibi

Tibi nos eapropter, ô Domina, ſupplices exhibemus, tuam opem ac patrocinium imploramus. Dic & fac in nobis, ô pia, quod de te legimus: dic, vt audiat cor noſtrum, & fac, vt in medullis noſtris ſentiamus: In plenitudine ſanctorum detentio mea. Rectè, vt cui non defuerit fides Patriarcharum, ſpes Prophetarum, zelus Apoſtolorum, conſtantia Martyrum, ſobrietas Confeſſorum, caſtitas Virginum, fœcunditas Coniugatorum, ſed nec ipſa puritas Angelorum.
F rum. Dicis & tu; Radicaui in populo honorificato. *Eccli.*
Fiat; & tecum in ſalutem honorificabimur, gloriæ *24.*
tuæ facti participes. Mitte igitur, ô Virgo inter omnes mitis, radices humilitatis tuæ in corda noſtra, vt cæleſtis honoris & gloriæ ſurculos proferant.

Oratio.

PRæſta nobis, quæſumus Domine, diuinæ bonitatis auxilium, ac perpetuam benignitatem largire ſupplicibus; vt qui te auctore ac redemptore gloriamur, beata Maria intercedente, ſemper in tua miſericordia laude lætemur. Amen.

IN

IN VII. TITVLOS TVTELARES ARGVMENTVM.

MVLTA mortalem (præſertim in adoleſcentia) circumueniunt pericula, quemadmodum & toto dein vita curriculo; vt eapropter aßiduâ ſit opus vigilantiâ & tutelâ. Plin. *Hominem ſeruare ſumma laus, inquit ille.* Sen. *Hinc etiam quernea corona apud Romanos olim digniſſima; quam ille promerebatur, qui ciuem in mortis periculo liberaſſet. Vt igitur quod natum eſt, ali ornarique debet, ita non minus debet contra vniuerſa nocitura muniri; vt ad perfectum educetur educaturque. Quapropter ſeptem modò Tituli tales ſequuntur, qui ad munitionem tutelamque nouæ vitæ, ceu prolis ſpiritualis, pertinent, ſub Diua noſtra Maria præſidiis educandæ.*

22. VIRGA MOYSIS.

Virgo Moſaicæ ſuperat miracula virgæ:
Virga ſalum potuit pandere, Virgo polum.

Iudic. 13. QVid debemus facere, de puero qui natus eſt nobis? Cuſtodiendus fideliter & protegendus contra omnia ſaluti atque incolumitati eius aduerſantia. Domine, docuiſti me à iuuentute mea, & nunc pronuntiabo mirabilia de lege tua. Imperfectum meum vident oculi tui, & infirmitatem meam ego cognoſco; & multiplicati ſunt inimici mei, qui quærunt animam meam. Ideò, ad te confugi: doce me hodie, in virgine Maria matre tua, facere voluntatem tuam, & contra omnia mundi pericula, peculiarem ex eius titulis tutelam accipere.

Ecce, ô anima mea, quàm excellens in hoc noſtro rerum ſtatu nobis occurrit encomium; magnæ, illud in B. Maria mirantibus ac venerantibus, prærogatiuæ; quando illam deuoto mentis affectu, Virgam Moyſis appellamus. Numquid Moyſes & Aaron, ſimileſque viri

viri principes, virgas ſeu baculos habebant, non tam vt iis niterentur, quàm in ſignum auctoritatis & præfecturæ? neque interim paruo erant ſubſidio ad ſui defenſionem, aliorumque caſtigationem. Nonne ita Scipiones olim apud Romanos; vt & Scipionum familia?

O virgam Moyſis admirandam! ô Mariam, fortem adiutricem fidelium? Dixit Dominus ad Moyſen, Exo.4.
A quid habes in manu tua? qui dixit; Virgam: quæ pro- & 7.
B iecta in terram, verſa eſt in colubrum, atque iterùm in
C virgam. Ita virga Aaron quoque coram Pharaone proiecta, conuerſa in colubrum deuorauit virgas maleficorum Ægyptiorum, & ita in decem plagis Ægypti fuit mirifica. Tu autem, ô Maria vt virga potens, omnes ſerpentes & dracones, hæreſes vniuerſas interemiſti in vniuerſo mundo. Virgam item extendit Moyſes in mare, & apertum eſt ilicò, iterumque reductum ſuper Ægyptios. Quid, ô Maria, in tam ſtupendis notamus, quod tibi non multo præſtantiùs applicetur? Per te ſiquidem Deus ſpiritualiter omnia aduerſus infernalem Pharaonem in ſui populi ſalutem exercuit, quæcumq; per virgam Moyſis & Aaron in Ægypto patrauit. Numquid illud quoque in te completum, quod ſcriptum & factum eſt: Percuſſit Pſ 77.
petram & fluxerunt aquæ? Siti, & ariditate gratiæ peribat mundus; tu verò, tamquam virga Moyſis, diuinam ita petram, rigentem iuſtitiæ lege, humilitatis tuæ ſinceræque mentis rectitudine, quaſi gemino pulſu feriiſti, vt gratiam inuenires; & miſericordiæ fluentis abundè faceres ſcaturire. Numquid inde vniuerſæ benedictionis & gratiæ per totam Eccleſiam aquæ fluxerunt?

D Et vos, Angeli, atq; Archangeli, Throni, & vniuerſa militia cæleſtis exercitus, numquid admirantes ſtupenteſq; præ rei nouitate, dixiſtis, quãdo Domina noſtra, iuxta ac veſtra in cælos aſcendit; Quæ eſt iſta, quę Cát. 3.
aſcendit de deſerto: ſicut virgula fumi, ex aromatibus

myrrhæ

myrrhæ & thuris, & vniuerſi pulueris pigmentarij? Rectè, quia virtutum tuarum odore, & præcellenti animæ tuæ fragrantiâ,& homines, ô B. Maria, lætificaſti & angelos. Adde tu quoque, Zacharia Propheta, tuum per figuram encomium, quo præſen-
Zac. 11 tem beatæ Virginis titulum magis illuſtres. Aſſumſi mihi duas virgas. Audio: quid de illis feciſti? Vnam vocaui decorem, aliam funiculum. Nónne virga iſta funiculus, fuit Eua, quæ nos vinculis peccatorum conſtrinxit? Nónne verò virga decora, Maria, quæ ſummo genus humanum affecit decore, quando de caſtiſſimis ſuis viſceribus genuit Deum & homi-
*Nu.*17. nem, vniuerſi redemtorem? Nónne virga decora virgo,quando virgæ in altari florenti comparatur? Sicut illa virga, ſine quolibet naturæ adminiculo fructificauit; ita virgo Maria ſine coniugali opere filium procreauit. Nónne Filium tuum,ô Domina,rectè per florem deſignari propter ſpeciem eius aſſerimus; & per fructum quoque propter eius vtilitatem? Eſt enim ſpecioſus formâ,præ filiis hominum; & vitalis refectio,non ſolùm hominum,ſed etiam angelorum. E

O laudem, ô iubilum, ô honorabilem generis F
*Nu.*17. noſtri in Virgine matre ſplendorem! Germinauit virga Aaron in domo Leui, & turgentibus gemmis eruperunt flores, qui foliis dilatatis in amygdalas deformati ſunt. Venite ô Chriſtiani, atque vtilitatis dignitatiſque huius fructus eſtote participes in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Núquid amygdala rectè Chriſtum ſignificat,in tribus præſertim ipſius conditionibus? Numquid pellis exterior fragilis,carnis & humanitatis infirmitatem repræſentat? Numquid intus nucleus dulcis,diuinitatis intus latentis ſuauitatem figurat; & in medio fortis teſta, fortem ipſius, & contra G
*Apo.*12 cuncta aduerſa conſtantem animam ritè ſignificat?
Eccli. 24. Tu itaque, ô Maria, virga multis de cauſis decora & honorabilis,quæ tam ſuauem amygdalam virgo protuliſti. Folia verborum tuorum ſalutarium ad ſanitatem

tem

Digitized by Google

tem gentium; ecce quoad proximum. Flores verò redolentium cogitationum, verè flores tui fructus honoris & honeſtatis; en quoad Deum. Fructus autem operum tuorum (præter ſuperbenedictum fructum ventris tui) primi & puriſſimi: & ecce quoad teipſam: quorum omnium totus quoque mundus ſuum habet emolumentum. O virga frugifera! ô virga tutelaris! ô virga ſaluifica! Vt prætores virga ſua ſeruos in capite certo modo ferientes ſolent liberos facere; ita nos per te libertate donamur. Nónne ſic virgam auream & decoram poſuit Aſſuerus ſuper collum Eſther, & à morte fuit liberata? Virga directionis virga Regni tui, tu ipſa Virgo benedicta: quia ſedes fuiſti in qua Deus omnia dirigens requieuit: & virga directionis, quæ omnia tua in Deum direxiſti, omneſque nos ad ipſum tuo exemplo dirigis. Virgo, virga Regni Dei fuiſti, quia per te Regnum ſuum recuperauit, quod diabolus eouſq; in nobis vſurparat. Recta virga quoad Deum, per rectam intentionem: flexilis verò in omnem partem intuitu indigentium, iuſtorum, pœnitentium, viuorum & mortuorum. Ne autem contra malos virgæ noſtræ deeſſe putetur auctoritas; audite: Conſurget virga de Iſrael, & percutiet duces Moab; vaſtabitque omnes filios Seth: & erit Idumæa poſſeſſio eius. Virga es, ô Maria, protectionis, omnibus ad te piè confugientibus; terror verò tuis tuorumque cultorum inimicis, iuxta illud: Virgam virtutis ſuæ emittet Deus ex Sion, dominari in medio inimicorum ſuorum.

Pro. 3.

Eſth. 5.

H

Nu. 24

Oratio.

Concede quæſumus, omnipotens Deus, vt qui protectionis tuæ gratiam quærimus, beata Maria ſemper virgine intercedente, ab omnibus aduerſitatibus animæ & corporis expediti, ſecuris tibi mentibus ſeruiamus, Amen.

23. CI-

23. CIVITAS REFVGII.

Præſidium, tutela, ſalus, pietatis aſylum,
Materno vſque patent Virginis in gremio.

Pſ.103. MONTES excelſi ceruis, petra refugium herinaciis. Naturæ noſtræ debilitas, & conſcia propriæ infirmitatis conditio, Domine, nos docet formidare, trepidare, & ad tutiora fortioraque confugere. Vtque propterea vanè maleque conſulta dicebat illa; Hæc ara tuebitur omnes; ita nos de te, ô Virgo ſanctiſſima, rectè fidenterque præſumimus, dicentes; Tu virtus, refugium, & ſalus noſtra. In te ſiquidem completum agnoſcimus, quod olim apud antiquæ Legis cultores ſancitum
Nu.35. recolimus; Decernite, quæ vrbes eſſe debeant in A
præſidia fugitiuorum, qui nolentes ſanguinem fuderunt. Nos, nos homicidæ, nos fugitiui, nos, ô dulcis Maria, exules filij Euæ. Nos ſanguinem Abel iuſti, innocentis agni, Domini noſtri, profudimus; neque nolentes, innocentes, ſed videntes ſcienteſque. Atque eapropter (ô Domine, legis huius tam benignæ ac fauentis dictator) nobis multò magis ciuitate Refugij eſt opus: non ad hoc tantùm, vt interea temporis innocentia noſtra innoteſcat, & culpâ vacare nos conſtet; verumetiam, vt culpa quæ in confeſſo eſt, ciuitatis huius ſalutaribus meritis eluatur.

Magna quondam baſilicarum immunitas, cunctis in hoſtili vaſtatione ad eas confugientibus. Huc-uſque ſæuiebat inimicus: ibi accipiebat limitem trucidatoris furor. Illò ducebantur à miſerantibus hoſtibus, quibus etiam extra ipſa loca pepercerant, ne in eos incurrerent, qui ſimilem miſericordiam non habebant. Numquam verò templis idolorum quorumcumque tanta vel à ſuis delata dignatio.

Tem-

Templorum Chriſtianorum immunitas, vrbium quidem refugij typo adumbrata dignoſcitur; ſed in beatæ ac Deiparæ virginis Mariæ tutela ac patrocinio fuit hoc aſylum adimpletum. Dico propterea, &
B audacter dico, cum Dei amico, ac ſingulari Patronæ noſtræ cultore; Impoſſibile eſt, vt aliquis ad eam conuerſus, & ab ea reſpectus, damnetur. Quæ ratio? quódve huius tantæ fiduciæ fundamentum? Quia ipſa eum genuit, per quem mortua reuiuiſcunt, & homines à peccato ſaluantur. Ipſa eſt mater ſaluantis & ſaluandorum. Maria, mater Dei qui ſolus damnat, qui ſolus ſaluat, quem ſolum timemus, in quo ſolo ſperamus, eſt mater noſtra: Iudex verò, & ſaluator noſter & frater noſter. Quomodo ergo deſperemus, cùm ſalus ſiue damnatio, à boni fratris & piæ matris pendeat arbitrio?

O dulcis, ô decora, ô amabilis, & ſpecioſa! quàm glorioſa dicta & ſcripta ſunt de te Ciuitas Dei! Virgo Maria, Ciuitas refugij noſtri! Quia, omnia quæ ad perfectionem, decorem, ac munitionem ciuitatis requiruntur; in te ſingulari quadam præeminentia reperiuntur.

C Ciuitas hæc noſtra, ô filiæ Ieruſalem lætantes in ea, videte cum primis, quomodo in humilitate profundè fundata, nullis ſit arrogantis ſublimitatis obnoxia moliminibus; nihil illic fures aut alij hoſtes inueniāt,
D quod ſuffodiant aut furentur. Videte præterea, quàm eximiè & excelsè per caſtitatem continentiamque murata ſit, vt nulli vitioſo incentiuo ſubiecta ſit, aut ab vllo ſit illi inſultu metuendum.

E Per charitatem turrita, quàm ſublimis in cælum attollitur, vt cunctas inuidiæ machinas tuta derideat. Attendite quoque, quomodo ciuitas iſta, Maria virgo, ditata per paupertatem, humanarum diuitiarum non timet inſidias. Cuſtodita per diſcretionem, à cunctis errorum ambagibus eſt immunis. Tentationum ſu-
F peratione pacifica, nullarum hoſtilium beſtiarum

humiliantem ſe ſubleuat; & qui potens eſt ſubitò honeſtare pauperem.

Noli, ô anima mea, talem honorem ac honorificentiam ab hominibus, à mundo, nedum ab inimico ſalutis tuæ emendicare, vel impenſam admittere. Caue ne vmquam Saulem imprudentem E imiteris; vt inobediens Deo, propriæ innitens ſapientiæ, tibique in tuis oculis placens, nihil laude dignum, vituperij verò pleniſſimum præſtans, velis tamen honorabilis apparere; gloriæque inani dans operam, dicas cuilibet occurrenti, quod ille Samueli; Honora me coram Senioribus. Num igno-
1. Reg. 15. ras, ô homo inanis, quòd honor ille de vanitate collectus, non ſolùm euaneſcat, ſed ſecum etiam quæcumque repererit, euaneſcere faciat? An neſcis, clamare Chaldæos (quod interpretatur Dæmones) Idumæis permiſtos, in deſtructione Ieruſalem, animæ
Pſ. 136 fidelis; Exinanite, exinanite, vſque ad fundamentum in ea? Numquid de iiſdem legiſti; Conſummauerunt,
3. Eſd. 1 hoc eſt, conſummatè vaſtarunt, omnia honorifica eius, & ad nihilum redegerunt?

Oculos potiùs ad omni honore digniſſimam, humillimam omnium Dominam ac patronam tuam conuerte: quæ, vt verè eſt honorificentia populi noſtri, decus & ornamentum humani generis, & ſingulariter Chriſtianorum, virginum omnium, omniumque mortalium ſplendor & gloria; numquid ita quoque cunctis mortalibus in exemplum ſtatui digna eſt, de qua præconis voce, Dei mandato
Eſther 6. clametur; Sic honorabitur, quemcumque Deus honorare voluerit? Te Dei thronum Maria lauda-
Dan. 13. mus, te Dominam confitemur. Te æterni matrem omnis terra veneratur; eò quòd verè ſis honorabilior omnium; & præ cunctis creatis acceperis à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapſa ad te huiuſ-
2. Pet. 1 cemodi à magnifica gloria, Quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.

Tibi

Tibi nos eapropter, ô Domina, ſupplices exhibemus, tuam opem ac patrocinium imploramus. Dic & fac in nobis, ô pia, quod de te legimus: dic, vt audiat cor noſtrum, & fac, vt in medullis noſtris ſentiamus: In plenitudine ſanctorum detentio mea. Rectè, vt cui non defuerit fides Patriarcharum, ſpes Prophetarum, zelus Apoſtolorum, conſtantia Martyrum, ſobrietas Confeſſorum, caſtitas Virginum, fœcunditas Coniugatorum, ſed nec ipſa puritas Angelorum. Dicis & tu; Radicaui in populo honorificato. Eccli. 24. Fiat; & tecum in ſalutem honorificabimur, gloriæ tuæ facti participes. Mitte igitur, ô Virgo inter omnes mitis, radices humilitatis tuæ in corda noſtra, vt cæleſtis honoris & gloriæ ſurculos proferant.

F

Oratio.

Præſta nobis, quæſumus Domine, diuinæ bonitatis auxilium, ac perpetuam benignitatem largire ſupplicibus; vt qui te auctore ac redemptore gloriamur, beata Maria intercedente, ſemper in tuæ miſericordiæ laude lætemur. Amen.

Digitized by Google

IN VII. TITVLOS TVTELARES ARGVMENTVM.

M*VLTA mortalem (præſertim in adoleſcentia) circumueniunt pericula, quemadmodum & toto dein vita curriculo; vt eapropter*
Plin. *aßiduâ ſit opus vigilantiâ & tutelâ. Homi-*
Sen. *nem ſeruare ſumma laus, inquit ille. Hinc etiam quernea corona apud Romanos olim digniſsima; quam ille promerebatur, qui ciuem in mortis periculo liberaſſet. Vt igitur quod natum eſt, ali ornarique debet, ita non minus debet contra vniuerſa nocitura muniri; vt ad perfectum educetur educaturque. Quapropter ſeptem modò Tituli tales ſequuntur, qui ad munitionem tutelamque nouæ vitæ, ceu prolis ſpiritualis, pertinent, ſub Diua noſtra Maria præſidiis educandæ.*

22. VIRGA MOYSIS.

Virgo Moſaicæ ſuperat miracula virgæ:
Virga ſalum potuit pandere, Virgo polum.

Iudic. QVid debemus facere, de puero qui natus eſt no-
13. bis? Cuſtodiendus fideliter & protegendus contra omnia ſaluti atque incolumitati eius aduerſantia. Domine, docuiſti me à iuuentute mea, & nunc pronuntiabo mirabilia de lege tua. Imperfectum meum vident oculi tui, & infirmitatem meam ego cognoſco; & multiplicati ſunt inimici mei, qui quærunt animam meam. Ideò, ad te confugi: doce me hodie, in virgine Maria matre tua, facere voluntatem tuam, & contra omnia mundi pericula, peculiarem ex eius titulis tutelam accipere.

Ecce, ô anima mea, quàm excellens in hoc noſtro rerum ſtatu nobis occurrit encomium; magnæ, illud in B. Maria mirantibus ac venerantibus, prærogatiuæ; quando illam deuoto mentis affectu, Virgam Moyſis appellamus. Numquid Moyſes & Aaron, ſimileſque

viri principes, virgas ſeu baculos habebant, non tam vt iis niterentur, quàm in ſignum auctoritatis & præfecturæ? neque interim paruo erant ſubſidio ad ſui defenſionem, aliorumque caſtigationem. Nónne ita Scipiones olim apud Romanos; vt & Scipionum familia?

O virgam Moyſis admirandam! ô Mariam, for-
A tem adiutricem fidelium? Dixit Dominus ad Moyſen, *Exo. 4. & 7.*
quid habes in manu tua? qui dixit; Virgam: quæ pro-
B iecta in terram, verſa eſt in colubrum, atque iterùm in
C virgam. Ita virga Aaron quoque coram Pharaone proiecta, conuerſa in colubrum deuorauit virgas maleficorum Ægyptiorum, & ita in decem plagis Ægypti fuit mirifica. Tu autem, ô Maria vt virga potens, omnes ſerpentes & dracones, hæreſes vniuerſas interemiſti in vniuerſo mundo. Virgam item extendit Moyſes in mare, & apertum eſt ilicò, iterumque reductum ſuper Ægyptios. Quid, ô Maria, in tam ſtupendis notamus, quod tibi non multo præſtantiùs applicetur? Per te ſiquidem Deus ſpiritualiter omnia aduerſus infernalem Pharaonem in ſui populi ſalutem exercuit, quæcumq; per virgam Moyſis & Aaron in Ægypto patrauit. Numquid illud quoque in te completum, quod ſcriptum & factum eſt: Percuſſit *Pſ 77.* petram & fluxerunt aquæ? Siti, & ariditate gratiæ peribat mundus; tu verò, tamquam virga Moyſis, diuinam ita petram, rigentem iuſtitiæ lege, humilitatis tuæ ſinceræque mentis rectitudine, quaſi gemino pulſu feriiſti, vt gratiam inuenires; & miſericordiæ fluentis abundè faceres ſcaturire. Numquid inde vniuerſæ benedictionis & gratiæ per totam Eccleſiam aquæ fluxerunt?

D Et vos, Angeli, atq; Archangeli, Throni, & vniuerſa militia cæleſtis exercitus, numquid admirantes ſtupenteſq; præ rei nouitate, dixiſtis, quādo Domina noſtra, iuxta ac veſtra in cælos aſcendit; Quæ eſt iſta, quę *Cāt. 3.* aſcendit de deſerto: ſicut virgula fumi, ex aromatibus

myrrhæ

tem gentium; ecce quoad proximum. Flores verò redolentium cogitationum, verè flores tui fructus honoris & honeſtatis; en quoad Deum. Fructus autem operum tuorum (præter ſuperbenedictum fructum ventris tui) primi & puriſſimi: & ecce quoad teipſam: quorum omnium totus quoque mundus ſuum habet emolumentum. O virga frugifera! ô virga tutelaris! ô virga ſaluifica! Vt prætores virga ſua ſeruos in capite certo modo ferientes ſolent liberos facere; ita nos per te libertate donamur. Nónne ſic virgam auream & decoram poſuit Aſſuerus ſuper collum Eſther, & à morte fuit liberata? Virga directionis virga Regni tui, tu ipſa Virgo benedicta: quia ſedes fuiſti in qua Deus omnia dirigens requieuit: & virga directionis, quæ omnia tua in Deum direxiſti, omneſque nos ad ipſum tuo exemplo dirigis. Virgo, virga Regni Dei fuiſti, quia per te Regnum ſuum recuperauit, quod diabolus eouſq; in nobis vſurparat. Recta virga quoad Deum, per rectam intentionem: flexilis verò in omnem partem intuitu indigentium, iuſtorum, pœnitentium, viuorum & mortuorum. Ne autem contra malos virgæ noſtræ deeſſe putetur auctoritas; audite: Conſurget virga de Iſrael, & percutiet duces Moab; vaſtabitque omnes filios Seth: & erit Idumæa poſſeſſio eius. Virga es, ô Maria, protectionis, omnibus ad te piè confugientibus; terror verò tuis tuorumque cultorum inimicis, iuxta illud: Virgam virtutis ſuæ emittet Deus ex Sion, dominari in medio inimicorum ſuorum.

Pro. 3. *Eſth. 5.* H *Nu. 24*

Oratio.

Concede quæſumus, omnipotens Deus, vt qui protectionis tuæ gratiam quærimus, beata Maria ſemper virgine intercedente, ab omnibus aduerſitatibus animæ & corporis expediti, ſecuris tibi mentibus ſeruiamus, Amen.

23. CIVITAS REFVGII.

Præſidium, tutela, ſalus, pietatis aſylum,
Materno vſque patent Virginis in gremio.

Pſ. 103. MONTES excelſi ceruis, petra refugium herinaciis. Naturæ noſtræ debilitas, & conſcia propriæ infirmitatis conditio, Domine, nos docet formidare, trepidare, & ad tutiora fortioraque confugere. Vtque propterea vanè maleque conſulta dicebat illa; Hæc ara tuebitur omnes; ita nos de te, ô Virgo ſanctiſſima, rectè fidenterque præſumimus, dicentes; Tu virtus, refugium, & ſalus noſtra. In te ſiquidem completum agnoſcimus, quod olim apud antiquæ Legis cultores ſancitum
Nu. 35. recolimus; Decernite, quæ vrbes eſſe debeant in præſidia fugitiuorum, qui nolentes ſanguinem fuderunt. Nos, nos homicidæ, nos fugitiui, nos, ô dulcis Maria, exules filij Euæ. Nos ſanguinem Abel iuſti, innocentis agni, Domini noſtri, profudimus; neque nolentes, innocentes, ſed videntes ſcienteſque. Atque eapropter (ô Domine, legis huius tam benignæ ac fauentis dictator) nobis multò magis ciuitate Refugij eſt opus: non ad hoc tantùm, vt interea temporis innocentia noſtra innoteſcat, & culpâ vacare nos conſtet; verumetiam, vt culpa quæ in confeſſo eſt, ciuitatis huius ſalutaribus meritis eluatur.

Magna quondam baſilicarum immunitas, cunctis in hoſtili vaſtatione ad eas confugientibus. Huc-uſque ſæuiebat inimicus: ibi accipiebat limitem trucidatoris furor. Illò ducebantur à miſerantibus hoſtibus, quibus etiam extra ipſa loca pepercerant, ne in eos incurrerent, qui ſimilem miſericordiam non habebant. Numquam verò templis idolorum quorumcumque tanta vel à ſuis delata dignatio.

Tem-

Digitized by Google

Templorum Chriſtianorum immunitas, vrbium quidem refugij typo adumbrata dignoſcitur; ſed in beatæ ac Deiparæ virginis Mariæ tutela ac patrocinio fuit hoc aſylum adimpletum. Dico propterea, &
B audacter dico, cum Dei amico, ac ſingulari Patronæ noſtræ cultore; Impoſſibile eſt, vt aliquis ad eam conuerſus, & ab ea reſpectus, damnetur. Quæ ratio? quódve huius tantæ fiduciæ fundamentum? Quia ipſa eum genuit, per quem mortua reuiuiſcunt, & homines à peccato ſaluantur. Ipſa eſt mater ſaluantis & ſaluandorum. Maria, mater Dei qui ſolus damnat, qui ſolus ſaluat, quem ſolum timemus, in quo ſolo ſperamus, eſt mater noſtra: Iudex verò, & ſaluator noſter & frater noſter. Quomodo ergo deſperemus, cùm ſalus ſiue damnatio, à boni fratris & piæ matris pendeat arbitrio?

O dulcis, ô decora, ô amabilis, & ſpecioſa! quàm glorioſa dicta & ſcripta ſunt de te Ciuitas Dei! Virgo Maria, Ciuitas refugij noſtri! Quia, omnia quæ ad perfectionem, decorem, ac munitionem ciuitatis requiruntur; in te ſingulari quadam præeminentia reperiuntur.

C Ciuitas hæc noſtra, ô filiæ Ieruſalem lætantes in ea, videte cum primis, quomodo in humilitate profundè fundata, nullis ſit arrogantis ſublimitatis obnoxia moliminibus; nihil illic fures aut alij hoſtes inueniãt,
D quod ſuffodiant aut furentur. Videte præterea, quàm eximiè & excelsè per caſtitatem continentiamque murata ſit, vt nulli vitioſo incentiuo ſubiecta ſit, aut ab vllo ſit illi inſultu metuendum.

E Per charitatem turrita, quàm ſublimis in cælum attollitur, vt cunctas inuidiæ machinas tuta derideat. Attendite quoque, quomodo ciuitas iſta, Maria virgo, ditata per paupertatem, humanarum diuitiarum non timet inſidias. Cuſtodita per diſcretionem, à cunctis errorum ambagibus eſt immunis. Tentationum ſu-
F peratione pacifica, nullarum hoſtilium beſtiarum

formidat incurſum aut irreptionem. Per elegantiam meritorum, ceu mœnium ordinata; quidquid inordinati foris conſurgit, nihil eſt quo moueatur aut timeat. Libera eſt immunitate peccatorum, altiſſima excellentiâ priuilegiorum, inuictiſſima munimento virtutum.

In te itaque, ô Maria, noſtrum refugium ponimus; ac ſolamen animarum noſtrarum. Tu nobis refugij ciuitas, tu aſylum, & immunitas noſtra. Hoc tantùm nunc, ô piiſſima Domina, ſuppliciter petimus; vt in mille periculis & malis verſantes in tuam tutelam admittas, nobiſque dicas ore tuo ſuperbenedicto, inſtar faui pleni diſtillantis, quod alterius olim ore prædixiſti; Memor ero Raab & Babylonis ſcientium me; ad Deum teque Dei matrem confugientium peccatorum. Si ita feceris, Domina in Raab ſuperba, & in Rahab meretrice omnes peccatrices, eamdem per bonum propoſitum imitantes, ſpem veniæ & gratiæ haud dubiè obtinebunt, & in Babylone cuncti peccatores, qui licet ſceleſtiſſimi fuerint, ſingulare tamen in tuæ benignitatis auxilio patrocinium ſunt inuenturi. Et verè ſciunt te, quicumque audiunt, neminem vmquam afflictum ad te confugiſſe, quin mirabili fuerit ſolatio refectus, ac patrocinio reſtitutus.

Pſ. 86.

Si quis tuum, ô pia patrona, implorauerit vmquam auxilium, & repulſam paſſus eſt; deſinat ille te ſuperuacuo labore vel clamore laceſſere: ſed non eſt, qui iſtud vel in ſe aliquando ſit expertus, vel ab aliis audiuerit enarrari.

Verùm, ſi quis ſit in hac parte timidior, & cum trepidante Iacob non audeat matris ſuæ adoriri conſilium, quo gratiam ac benedictionem accipiat tam ſalutarem: audiat ille Mariam in Rebecca dicentem ſibi; In me ſit, fili mi, iſta maledictio, quam ob peccatorum tuorum enormitatem, grauitatem, ac multitudinem reformidas: tantùm audi vocem: conſilium ſequere; monita ſalutis attende; ſerua mandata; vir-

Gen. 27

tutum

tutum exempla commiſſis omiſſis imitare; ſpera in Domino, & fac bonitatem.

Meritò, mediatrix noſtra Maria, ſuſcipis hac lege cauſæ noſtræ defenſionem; clientumque tuorum ad te ſe applicantium patrocinij munus; eiſque præſcribis clientelæ præcepta: quia qui ad aſylum confugiunt, leges aſyli ſeruare debent.

O ſalutare refugium, de noxiis reddens innoxios, & de viliſſimis peccatoribus ſanctos efficiens! Nullum tale aſylum mundus habet, quod quos admiſerit, meliores reddat quàm acceperit. Id tu facis, ô Maria, peccatorum ſolatium; pereuntium ſalus, ac damni totius reparatrix! per te, meretrices & publicani præcedunt domeſticos in regno cælorum. Nouiſſimi fiunt primi, & de ſtercore peccatorum pauperes ſuſcitantur, qui thronos angelorum poſſideant. In te, ô Maria, refugium, ſolatium, & protectionem mei repono. In hoc, Domine te largiente, tutus ſaluabor; quia altiſſimum poſuiſti refugium iſtud. *Matth. 21.*

G

Oratio.

PRotector noſter adſpice Deus; vt quos omni vides virtute deſtitui, ſic interiùs exteriuſq́; cuſtodias, vt beatæ Filij tui genitricis Mariæ patrocinio communiti, nullis prorſus hoſtilis nequitiæ vel fallamur inſidiis, vel inſultibus conturbemur. Amen.

Digitized by Google

24. VRBS FORTITVDINIS.

Gratia quam triplici circumfluit aurea riuo,
Rideat hoſtiles vrbs benè tuta minas.

Iſa.26. VRBS fortitudinis noſtræ Sion, Saluator
ponetur in ea, murus & antemurale. Quę- A
ris adhuc, ô anima mea, Deo placere B
deſiderans, quid debeas facere de puero,
qui tibi natus & datus eſt? quomodo vitæ ſanctæ
progreſſus tibi ſit contra cuncta aduerſa muniendus,
vtque ſicut auroræ crepuſculum, magis ac magis in
lucem aſſurgat vſque ad claram diem? Fortitudine
muniri debet, quaſi vrbs in medio inimicorum con-
ſtituta. Doceri hanc artem deſideras? Edoctam ab
Angelo, Samſonis noſtri matrem Mariam interroga,
quemadmodum hactenus conſueuiſti: titulumque
præſentem expende, qui requiſitæ munitionis for-
mam ritè tibi præſcribet, & dabit ſuppetias.

Sancta Maria, patrona noſtra; refugium, & auxi- C
lium; doctrix & datrix eorum quibus in educanda
noſtra prole ſpirituali, vita noua, per te concepta, Deo
nata & dicata, fuit opus; ad te rurſum confugimus,
tamquam ad vrbem fortitudinis, vt ſaluemur in ea,
in qua Saluator noſter eſt poſitus.

Et meritò: Nonne ſiquidem in te completum eſt,
ſanctiſſimę Trinitatis præſidio, quod de fortibus illis
1.Mac. Machabæis ſic legimus? Ædificauerunt montem
4. Sion, & per circuitum, muros altos, & turres firmas:
nequando venirent gentes, & conculcarent eam? Me-
ritò iuxta nequitiam & fortitudinem aduerſariorum,
etiam munitiones, mœnia, & turres præſtantes ex-
ſtruuntur. Numquid huc ſpectat illud, quod ſpon-
ſus ſponſæ Eccleſię laudans prudentiam, vigilantiam,
& contra omnem hoſtilem incurſum munitionem,
ſic

Digitized by Google

D ſic inquit; Collum tuum, ſicut turris Libani quæ Cant. 7
reſpicit contra Damaſcum? Dauid enim illam in monte Sion erexerat, vt & hoſtem eminùs viſu detegeret, & cominùs ciues ſua mole muniret. Ita tutiſſimo nobis refugio ac præſidio es, ô Deipara virgo, atque econtra hoſtibus vniuerſis terrori. Eapropter non immeritò clamabas ô Dauid omnium deſolatorum nomine & figura; Quis deducet me in ciuitatem munitam? quis deducet in locum refugij, vt ſaluum me facias? Pſ. 59. & 107

E. Nónne loci firma munitio, in tribus præſertim conſiſtit, quæ omnia in te, ô Patrona noſtra fidiſſima, concernuntur? In murorum nempe fortitudine: in præſtantium militum præſidio & cuſtodia: & poſtremò in rerum ad victum & arma pertinentium copia. Attendite fideles, Chriſto militantes, & quod in vobis natum eſt ſanctum, & in hanc vſque diem educatum, cuſtodire ac tutari cupientes, attendite inquam, & quomodo tres iſtæ fortis vrbis ac munitionis conditiones in Deipara virgine reperiuntur, & quomodo de iiſdem vobis quoque prouidere debeatis. Quid dicis, ô anima? Nónne ſicut in Diua Virgine, ita quoque murus fortis in circuitu tui eſt continentia; præſertim in omnibus in quibus pro humana fragilitate, limites diuinæ legis vel rationis poſſis excedere? Miſerere animæ tuæ placens Deo, & contine: monet nos Sapiens. Antemurale verò patientiam Eccli. 30.
eſſe quis dubitet; qua, velut propugnaculo quodam, primus hoſtium inſultus excipitur ac ſuſtinetur, ne vltrà ſe moueat? Dum itaque murus continentiæ quatitur, patientiæ antemurale obiiciatur. In omni tentatione ſta fortis, ac ſuſtinendo reſiſte; nam hîc, qui patitur vincit: & non vinci, vincere eſt, in hoc certandi genere.

Præſidium autem armatorum quale quamque eximium in beata Maria exſtiterit, quis enumeret? Vtinam & in te, ô anima, non deſideretur. Nónne

Digitized by Google

iſtud rectè potentias animæ, gratiam Dei, angelorum custodiam, præclaraſque animi dotes dixerimus, quorum omnium militum fidelis tibi præfectura gerenda eſt, quiſquis inexpugnabilis eſſe deſideras? Neque id quidem tuæ fortitudinis præſtantiâ, ſed illo donante, qui te confortat: ſine quo nihil, & cũ quo omnia, potes. Sed quæ rerum prouiſio, munitioni ſeruientium? numquid arma ſunt, virtutes, deſideria bona, piæ eiaculationes, preces, ſuſpiria, Dei gratia? Nónne autem verbum ipſius, collocutiones piæ, pia lectio, meditatio rerum ſpiritualium & præſertim ſacroſancta Sacramẽta, pro munitionis eiuſmodi conuictu atq; alimentis cenſenda ſunt, vrbi fortitudinis neceſſariis? Quin & panis lacrymarum, licet inſuauis videatur, cor tamẽ hominis confortat. Præ cunctis autem, panis angelorum; iuxta illius teſtimonium, qui illud in ſpiritu
Pſ. 22. præuidebat & prægustabat: Parasti in conſpectu meo menſam, aduerſus eos qui tribulant me. Et calix meus inebrians, quàm præclarus eſt! Sed arma ſpiritualia diſcretè tractanda ſunt, & vnicuique conuenientia deligenda. Alioqui dicere poteris, quiſquis indifferen-
1. Reg. 17. ter his vti volueris; Non poſſum ſic incedere, quia non vſum habeo. F

At cauendum tibi cum primis, ô cuſtos animæ vel arcis tuæ, ne tuipſe tuiipſius ſis proditor, neque puſillanimis, neque ſegnis in cuſtodia. Nónne tu, quiſquis hoſtium ſigna, arma, veſtes, actus, aut nomen extollis, pluſquam Domini ac Ducis tui Chriſti, proditoris meritò ſuſpicionem incurris? Nónne, ſi cum infidis exploratoribus, plus de viribus hoſtium metuis, quàm ſperas de Domini auxilio, puſillanimis es? Numquid ſegnis excubitor & præſidiarius deprehenderis, ſi in te confidens, & incurius, nec de pugna, nec quidquam de hoſte recogitas? Si denique teſſera hoſtili fueris vſus, nónne hoſti fauere conuinceris? Beatiſſima virgo Maria modis omnibus vrbs fortitudinis exiſtit, & fideliſſima ſuorum clientum defenſa- G

trix

trix contra omnes hoſtiles incurſus, ipſaſque portas inferni. Mulier ſiquidem eſt iſta fortis, quæ fortitudine præcinxit lumbos ſuos. Quis hîc addubitet? Tria nominatim obſeruet, in quibus vera fortitudo conſiſtit. Nónne fortis eſt primùm, qui ardua viriliter aggreditur, quæ virtus magnanimitatis appellatur? Mariæ fortitudo, & decor indumentum eius, per votum perpetuæ caſtitatis emicuit. Manum ſuam miſit ad fortia, quando Deum ex cælis attraxit: vt illud ei dici poſſit; Si contra Deum fortis fuiſti, quantò magis contra homines præualebis? *Pro. 31.* *Pro. 31* H

Numquid fortitudo quoque in aduerſis ſuſtinendis monſtratur; quæ virtus eſt tolerantiæ, ſeu patientiæ? Numquid iuxta crucem ſtans beata hęc Virgo vt virago, præclarum fortitudinis huius edidit ſpecimen? numquid totius vitæ ſuæ & Chriſti decurſu, in hoc genere patiendi ferendique præfulſit? Nónne quoque in perſeueranter agendo fortia, fortitudo conſpicitur; quæ virtus eſt perſeuerantiæ? Erant Apoſtoli perſeuerantes in orationibus vnanimiter cum mulieribus, & Maria matre Ieſu. Finis autem omnigenæ fortitudinis Mariæ, quàm ſublimi modo in eiuſdem miraculis ornata morte, & præſertim in glorioſa Aſſumtione reſplenduit! *Act. 1.*

Vrbs itaque es, ô Maria, fortitudinis: in te quidem iuxta omnes fortitudinis & vrbis conditiones requiſitas: nobis verò clientibus tuis, exemplo atque refugio ſingulari.

Oratio.

PRopitiare, Domine, ſupplicationibus noſtris; vt, qui infirmitatis noſtræ conſcij, de tua virtute confidimus, beata Maria ſemper Virgine intercedente, ſub tua atque eius ſemper protectione lætemur. Amen.

25. CLYPEVS OMNIBVS IN TE SPERANTIBVS.

Diua, nec ignitis penetrabilis vmbo ſagittis;
Hoſtica in auctoris tela retunde caput.

Pro.30. OMNIS ſermo Dei ignitus, clypeus eſt ſperantibus in ſe. Exurge; quare obdormis, anima mea; in medio laqueorum, in hoſtium medio, in mille periculorum conſtituta? Non vides mundum blanditiis tendentem inſidias? Non audis aduerſum te furentem diabolum, iuratum noſtri generis hoſtem? Non ſentis in tuam perniciem lenocinantem tibi carnis rebellis laſciuiam? Quid ſibi volũt? quidnam quærunt? Eheu, animam pueri. Elidere ſatagunt quidquid in te vitæ melioris elucet. Educanda, nutrienda, fouenda, ornanda, firmanda, omnibuſque modis eſt proles hæc beata munienda, & ad perfectum per Dei gratiam beatæ Mariæ præſidiis perducenda. Itaque præſentis tituli præſtantiam, hũc in finem pariter expendamus.

Scimus Domine, de ſermone tuo ignito, quem clypeum omnibus in eo ſperantibus Scriptura commemorat, elogium hoc intelligendum eſt: ſed quidni puriſſimæ matri Filij tui, Mariæ, dictum hoc & ſymbolum applicemus, cum qua ſermo tuus ita viuus conſenſit, vt verbum tuum in ea caro factum ſit? Ipſam igitur verè & meritò clypeum omnibus in eam ſperantibus profitemur, quia nominatur, & eſt. A

Nónne videtur ipſe quoque Salomon hanc ex ore parentis tui Dauidis hauſiſſe ſententiam? Sic etenim
Pſ.17. ille: Eloquia Domini igne examinata. En nobis Dei ſermonem ignitum. Vis & clypeum? Audi quod ſubdit; Protector eſt omnium ſperantium in ſe. Sique Nahum Prophetam acceſſimus; non deerit etiam ipſius dictis, quo præconij præſentis nobilitas, ac diuæ

Vir-

Virginis gloria illuſtretur. Clypeus, inquit, fortium eius ignitus: viri exercitus, in coccineis. Sed nónne de Chaldæis, hoſtibuſque ſalutis noſtræ in figura ſic loquitur? Omnino: nam & illis igniti ſunt clypei, & ignita ſunt tela, quibus nos laceſſunt infeſtiſſimè. *Nah. 2.*

B

Sed ignitum eloquium vehementer, quo protegimur: viuuſque eſt Dei ſermo & efficax, ac penetrabilior omni gladio ancipiti; & pertingens vſque ad diuiſionem animæ ac ſpiritus; compagum quoque ac medullarum; & diſcretor cogitationum & intentionum cordis: ne quid in toto homine reperiatur immune & immunitum, quò vel ſubtiliſſima diaboli framea, vel acutiſſimum nequitiæ ſpiculum queat penetrare. *Pſ. 118* *Hebr. 4*

Tu verò, virgo Maria, verbi huius igniti mater, eamdem ab illo vim accepiſti. Ignitus es gladius, in actiuæ virtutis efficacia: clypeus verò ignitus, in tutela muniminis. Sed numquid præter præſidium, etiam à te nobis exemplum ſumendum eſt? Anne (ô filij matris veſtræ olim antiquæ, nunc Euæ nouæ) moneri nos per Apoſtolum ignoramus? Exhortantem audite: In omnibus ſumentes ſcutum fidei; in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea exſtinguere: & gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Numquid & tu nos ita docuiſti, magiſter bone & Domine, quando contra tentationum iacula in deſerto, tali te modo muniuiſti, ignitoque ſermone, ceu clypeo, ignita diaboli tela in caput ipſius retorſiſti. *Eph. 6.*

Gratiæ tibi Domine, quòd tam certum pugnandi vincendique modum & ſpecimem exhibueris, quòd hoſtem protriueris: ſique inſurgat, quòd tam efficax remedium, in ignito tuo eloquio, tamque fidum refugium ac præſidium tuis tyronibus, nobis inquam ad trophæum adſpirantibus, in tua matre dediſti.

Sed age, quomodo nobis, ô B. Maria, clypeus es ignitus, & ſcutum inexpugnabile? Verùm, quid rogo? An viuit, qui iſtud ignoret? ſiquis ſe ignorare

Digitized by Google

affirmarit, illum ego eumdem negauero viuere. Quis non videt, ô Domina, quotquot ad tuam protectionem & patrocinium fugiunt; omnes vt clypeo contra hoſtis inſidias, tentationes, ac impugnationes defendi & protegi? Quis neget hoc de te dici poſſe, quod ipſi
Ioſue 5. & 8. Ioſue dictum à Domino; Leua clypeum, qui in manu tua eſt, contra ciuitatem Hai? Sed, quid hoc rei? quęnam eſt hæc parabola? quid myſterij ſub hoc cortice delitet? Attendamus. C

Numquid Hai, coaceruationem ſignificat? quorum, niſi peccatorum; ſi totius rei geſtæ hiſtoriam, typique naturam conſiderauerimus? Vtque illa Deo rebellis atque infeſta ciuitas clypei Ioſue rutilantis interuentu deuicta ſuperataque fuit; ita Deiparæ virginis, patronæ noſtræ præſidio, laude cultuque digniſ-
Rom. 6 ſimo, deuincitur Hai, corpuſque peccati deſtruitur. O clypeum ignitum, fulgentem, radiantem, virtute diuina ſcintillantem! Sed in veneratione beatæ Mariæ, honoriſque eius continua ſublimatione ſeruandum eſt, quod de Ioſue legimus: Ioſue verò non contraxit manum quam in ſublime porrexerat, tenēs clypeum, donec interficerentur omnes habitatores Hai. Prudenter eapropter Theophile tibi conſuluiſti, qui conſtanter huius patronæ implorationi inſtitiſti, donec omnes & ſcelerum tuorum coaceruationes, & tetrorum hoſtium machinas ſuperaſti, & ſanctus effectus es.

Ito tu, cum tuo fuſili clypeo tartaree Golia. Cly-
1. Reg. 17. peus æreus tegebat humeros tuos; ſed non protexit frontem tuam contra lapidem fundâ rotatum, qui Chriſtum præſignabat; quia frōs tua ſigno Saluatoris carebat. Clypeus noſter in diuina Virgine, & humeros & caput & pedes aduerſus tuas machinationes tuetur. Quinimmò, quatumvis ventricoſus, & craſſior Craſſo ſit aliquis, vel crapulæ vitio, vel faſtu turgentis ſuperbiæ adeò intentus & diſtentus, vt tribus aliis clypeis tegi non poſſit; modò ſe præbeat humilem,

lem, & dictis obſequentem, ſub hoc clypeo ſalutem inueniet tutumque refugium: qualeſcumque tandem fuerint peccatores, modò B. Mariæ deuotè implorent opem meliora ſpondentes, hæc pelta tuebitur omnes.

Valeat proinde pelta tempore Numæ cælo delapſa, quam immiſſam vrbi ſalutem interpretatus eſt; cùm octauo eius anno peſtilentia per vniuerſam Italiam debacchata, Romam quoque vrbem inuaſiſſet. Nónne longè præſtantius, quod D. Gregorij tempore, peſtilentia Romæ graſſante, per imaginem Deiparæ virginis eſt obtentum, vrbe tota teſtante, ac ſentiente præſidium?

D Valeat & clypeus Saul, quem in monte Gelboë 2. Reg.
abiecit, vt non valentem eum à periculis præſentis 1.
mortis eripere. Valeant ſic lapſa ancilia cælo, valeant Argolici clypei, cum Phœbæa quoque lampade conferendi; quin & orbis figuram referens clypeus, qui quod à ſapientia gubernatur, à Pallade teneri deſcribitur, iuxta illud; Hunc tibi dat clypeum Sapientia,
E quo regat orbem. Noſter hic clypeus omnibus in ſe ſperantibus, vniuerſos præcellit, ſalutis æternæ præſidium conferens: qui, vt ignitus eſt, & charitate accendit, & illuſtrat ſcientia. Refulſit namq; ſol in clypeum hunc aureum, auream inquam virginem Mariam,
& reſplenduerunt Sancti, ceu montes ab eo, quando 1. Mac.
Spiritus ſanctus in eam cælitus superuenit. 6.

Oratio.

Preces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi, vt qui ex nulla noſtra actione confidimus, contra aduerſa omnia, ſanctiſſimæ Vnigeniti tui genitricis protectione muniamur. Amen.

26. TVR-

26 TVRRIS EBVRNEA.

Quanta foret caſtæ in MARIA *ſubſtructio mẽtis,*
Æthereo turris vertice eburna docet.

Cant. 17. COLLVM tuum ſicut turris eburnea. Mirabiles elationes maris; ſed mirabilis quoque in altis es, Domine. Video, experior, res ipſa teſtatur & clamat; Tentatio & militia eſt vita hominis ſuper terram; & quęrunt inimici noſtri deglutire nos: ſed benè proſpectum nobis, vt beatiſſimæ Virginis ope, aquam pertranſeamus intolerabilem. Expedire nos tamen interea debemus ad pugnam; atque educata hactenus ſub eius tutela vitæ melioris proles, debet quoque in omni armorum bellorumq́ue genere exerceri.

Tu Domine, qui doces manus noſtras ad prœlium, & digitos noſtros ad bellum; etiam turrim nobis eburneam, propugnaculi documentiq́ue cauſa exædificaſti, quando nobis beatam Mariam in patronam & exemplum præſtitiſti. Dignare igitur Dominē, qui nobis dediſti ſignum, etiam dare intellectum, reíque exequendæ obſequentem animi motum. Nónne te dictante ſcripſit quod ſcripſit Salomon, ſingulari per te lumine colluſtratus tantis myſteriis deſcribendis; dum ſponſæ tuæ dilectæ collum ſicut turrim Cant. 7
eburneam eſſe teſtatus eſt? Eccleſia hæc eſt, Maria eſt, A
fidelis eſt anima: ſed Matris tuæ benedictæ præconiis B
modò applicamus.

Verùm, numquid, ô anima mea, duo potiſſimùm in hoc elogio animaduertenda ſunt; turris nimirum & ebur? Turris ad munitionem, ebur verò ad ornatum ſpectat, vtrumq; ad myſterium. Figuram deſideras, quò magis hac tua felicitate in huius tituli fructu
ſub beatæ Mariæ tutela exultes! Præter turrim Dauid C
in Sion, amicos ſaluantem, & hoſtes arcentem, turrim quoque

Digitized by Google

quoque Sichem obſerua: ex qua mulier, fragmento molaris, caput obtriuit Abimelech, ignem oſtio ſubiicere molientis. Vidéſne præluſtrem hîc confracti capitis ſerpentini figuram, per Deiparæ virginis ſemen? Vidéſne etiam, dum turris illa terrendis hoſtibus ſeruiebat, quomodo amicis quoque tuendis præſidio fuerit? Aliamne figuram requiris? Audi Michæam: *Iud. 9.*
D Et tu turris gregis, nebuloſa, filię Sion; vſque ad te veniet. Nónne prædictam hîc à captiuitate liberationem fructúmque Regni venturæ gratiæ latenter animaduertis? *Mich. 4.*

Sed quare collum præcipuè, turri comparatum audimus? Miraris? Nónne colli figura & vſus, id ſatis prætendunt? Nónne caput velut in ſpecula, & in colli ceu turris ſummitate collocatum conſideras? Ad quid, niſi ad excubandum, & procul venientia contemplandum? Tu Maria, tuorum propugnatrix, hoſtiúmque propulſatrix; tu videns & prophetiſſa; tu præſaga futurorum, & noxia diſcutis, & profutura concilias.

Verùm, quid in ebore ſuſpicamur nobis ob oculos ſtatui? quid in illo præter munitionem & robur, quod ad ornatum quoque ſpectet, eruemus? Nónne iam antè de throno Salomonis eburneo diſquirentes, candorem quoque in ebore & ſoliditatem perſpeximus? Caſtitatem itaque & omnimodum animæ corporiſque candorem, ipſius præſertim elephantis intuitu perpendamus.

E Sed numquid & alia ſunt in humano hoc animali notatu digna, quæ dignis Beatiſſimæ laudibus attollendis ſubſeruiant? Omnino, quæ propterea quoque non prætermittemus intacta, ad maiorem ipſius ac Dei omnipotentis gloriam, noſtrarumque animarum conſolationem. Numquid animal iſtud (elephas inquam) caſtiſſimum perhibetur, & quaſi continentiæ typus vbique locorum notiſſimus? Semel tantùm in vita, quaſi cõſeruandæ ſolummodò ſpeciei indul-

indulgentes, elephantes congredi referuntur. Quin etiam, poſt huiuſmodi velut inuoluntarium, ſed inſtinctu tantùm naturæ neceſſarium, congreſſum, ſe, non ſine notabili ritu, in profluente videntur abluere.

O meritò igitur per candorem eburneum honorata & ſignificata virginitas, quæ in ipſis quoque animalibus ſic elucet, & in veneratione habetur! Sed numquid elephas mirabiliter etiam cognitione & memoria valet? planè. Salutant ſe mutuò, quo valent motu; gregatim incedunt: ſi hominem errantem in via repererit elephas; primùm ſe aliquantulum de via ſubducit, ne tum terreat, cùm prodeſſe deſiderat: poſteà paulatim pręcedens, eumdem in viam reducit. Numquid, elephantem maximæ eſſe virtutis, aſſeritur; vt vix in hominibus tanta probitas inueniatur? Filios inſtruit; & quando illos malè valere cōſpexerit, herbas quaſdam ſalubres ſollicitè congregat, & antequam eis vtatur, ſupino capite eaſdam ad cælum leuat, ac quaſi quadam religione à ſupremo numine ſibi auxlium poſtulat. Nonne præter hæc omnium animalium maximè obediens perhibetur, quodque manſuetiſſimum ac quaſi domeſticum redditur, heroque ſuo non ſine rationis atque intellectus argumento præbens auditũ & dictis obſequentiſſimum?

Sed quorſum hæc omnia, de elephantis natura tam fusè relata? Tum vt ſummam in beatiſſima Virgine caſtitatis excellentiam, integritatem, candorem, humanitatem, manſuetudinem, benignitatem, & in mortalium genus innatam miſericordiam in hoc admirabili animali adumbraremus; & nobis in exemplum ſtatueremus: vt non immeritò, neque vnam ob cauſam turri eburneæ vel ebori ipſi ſciremus comparatam.

Quin igitur admirandum quoque elephantis cum dracone certamen, reportatamque victoriam recenſemus, cum & illa ad Mariæ præconium ac laudem non modicum faciat? Duplici draconem victoria F

ſuperat

G ſuperat elephas, typo quodam victoriæ, qua Maria diabolum triumphauit. Primùm, caput eius obterendo, vnde etiam ſtupendè draco plangit: iuxta Prophetam; Faciam planctum velut draconum. Deinde Mich. 1. aquam in eius vultum proiiciendo, quam proboſcide hauſerat. Nónne victoriam hanc ab alio Propheta H teſtatam audimus? Percuſſiſti caput de domo impij: Hab. 3. denudaſti fundamentum eius vſque ad collum: prout prædictum fuerat; ipſa conteret caput tuum. En primum victoriæ genus. Secundum attende. Numquid quaſi fluctus iniectu occæcatus deceptuſque fuit diabolus, expectans quando Virgo eſſet paritura, quod ſcriptum ſciebat; dum interim Maria diuino conſilio virum accepit. Numquid ideò virgo fuit deſponſata, vt à ſecretis cæleſtibus hoſtis excluderetur, eiuſque conceptus obnubilaretur?

Numquid & in Chriſti morte, aquæ tribulationis ipſius diabolum fefellerunt, quando victor latebat Deus? Sic igitur, ô virgo Maria, & tu & ſemen tuum, draconem viciſti; & nobis omnibus ad te ſuppliciter confugientibus turris eburnea es effecta. Eſto tu quoque, ô anima, turris eburnea, fortis & caſta; & ipſis quoque dæmonibus fies terribilis.

Oratio.

Esto nobis, quæſumus Domine, ſanctificator & cuſtos; vt qui peccatorum noſtrorum pondere premimur, & pro naturæ noſtræ fragilitate timemus; interueniente beata Maria virgine, à periculis mentis & corporis liberemur. Amen.

27. TVR-

Digitized by Google

27. TVRRIS DAVIDICA.

*Teq́;, M*ARIA, *notant clypeatæ ſymbola turris,*
Armamenta ſacræ publica militiæ.

pro. 18. TVRRIS fortiſſima nomen Domini: ad A
ipſam currit iuſtus,& exaltabitur. Nónne
rectè nomen hîc tuum, teipſum intelligi-
mus? Tu ſiquidem Deus refugium & vir-
tus; tu fortitudo & ſalus noſtra. In te peccator lapſus
erigitur, & in te ſtans iuſtus exaltatur. Sed numquid
vnigeniti Filij tui matrem, generis humani reparatri- B
cem, omnium afflictorum patronam, Mariam, rectè
quoque turrim hanc fortiſſimam nuncupamus? Tan-
ta eſt etenim titulorum donorúmque inter matrem &
filium communicatio; vt nihil ipſe boni mortalibus
largiri voluerit, quod non per hanc Mediatricem
concederet. Regia namque hæc via, per quam Salua-
tor aduenit in mundum, tantæ facta eſt in noſtrum
bonum prærogatiuæ; vt per eam quoque acceſſum
habeamus ad Filium: dumque ipſe, & nomen ipſius
turris fortiſſima nobis efficitur; etiam meritò mater
eius ſuperbenedicta, talis turris perhibetur.

O Maria, ô benedicta inuentrix gratiæ, genitrix
vitæ, mater Saluatoris & ſalutis, ora pro nobis, vt per
te nos ſuſcipiat, qui per te datus eſt nobis. Ad te currit
peccator, & ſinum ei miſericordię pandis, gratiæ fon-
tem oſtendis & aperis, ſolaris afflictum, vitam ei pro-
mereris & gratiam. ad te currit iuſtus, & iuſtificatur
adhuc; & dum, te patrocinante, meritorum fructus
incrementum accipiunt, amplioris quoque gloriæ
ſublimitate in cælis exaltãtur.

Sed, quandoquidem Dauidicæ ſtirpis origine Re- C
gali ex progenie Maria refulges, numquid te meritò
Turris Dauidicæ titulo inſignimus? Præcine, Salo-
mon,

Digitized by Google

mone, electæ & præelectæ præconium, huic dignitati conueniens: Sicut turris Dauid collum tuum: quæ ædificata eſt cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium. Nónne, quod ſuprà meminimus, turris illa Dauidica in Sion ab ipſo ædificata, ad duo potiſſimùm ſeruiebat; tum in munitionem, hoſtibus procul arcendis; tum in refugium, ciuibus & amicis in tutelam admittendis? Ita te, ô beatiſſima Virgo, protectrix noſtra, duabus hiſce de cauſis, turris inſtar Dauidicæ, præſentiſſimo nobis eſſe præſidio, profitemur, in quo gloriamur. Plaudebat diabolus, plangebat mortalis; infernus gaudebat, cælum mœrebat; peccatum regnabat, proſtrata iacebat iuſtitia; mors exſultabat, vita lugebat; paradiſus euacuabatur, infernus hiabat abſque vllo termino & replebatur; omnes nos gementes & flentes exules filij Euæ ſuſpirabamus, ac rugientis diaboli minas formidantes fugiebamus: non dabat nobis requiem reatus commiſſi diſcrucians miſeros; deſuper læſæ maieſtatis ira terrebat; vndique pericula & clades ingruebant attonitis; & ecce, cùm nihil ferè ad miſeri noſtri ſtatus augmentum niſi extremum reſtaret exitium; nihilque in ſpem meliorum adſpiraret; ecce, inquam, tu, ô ſidus affulgens, ô ſpes vnica miſerorum, Maria, ceu turris nobis in domo Dauid erigeris, firmiſſimis tuta præſidiis; afflictos excipiens, & deterrens inſtantes. Hîc iam ex eo tempore, ſolatium & ſalus eluxit, hîc finem inuenit hoſtilis ſæuitia. Cant. 4

Dum tu terris exorta es, ô Maria, protrita abſorptaque eſt omnis aduerſa nos vrgens iniquitas; & poteſtas inferni, in fracta ſerpentis ceruice, proſtrata eſt.

Quis tuas igitur, ô ſanctiſſima Dei genitrix Virgo, laudes ex æquo decantet; quam, etſi omnium noſtrûm membra verterentur in linguas, nullus tamen vmquam laudare ſufficeret? Quo pacto namque te dignè poſſit celebrare mortalis hæc noſtra infirmitas, quæ gaudium parere meruiſti angelorum, & mater effici

Digitized by Google

perditorum? Accedite tamen cantatrices, accedite iuuenculæ tympaniſtriæ, quæ Dauidis olim ceciniſtis encomium. Pſallite, iubilate, & præ lætitiæ magnitudine modulamini; & cantate omnes canticum nouum, quia fecit Dominus miſericordiam populo ſuo. Mariæ laudes extollite, militia cæleſtis exercitus; & D cælo altiorem quantis poteſtis elogiis exaltate, quia omni laude digniſſima. Nam tametſi nullo modo dignum quid ipſius laudibus valeamus expromere, multo minùs tamen poſſumus ab eius laude ceſſare.

Ad hanc interim turrim confugite puſillanimes, grauati criminibus, deſperabundi, & ſaluabimini. Si hoſtis inſequitur, ad meliora tutioraque ſalutis tendentes; propugnacula diuinæ dignationis, probatæ virtutis, inuictæ conſtantiæ, ſagacis prudentiæ, pietatis incenſæ, & eminentis charitatis, procul omnem arcebunt incurſum. Si nudus, inermis, omnique virtutum præſidio es deſtitutus; nihil tamen morare; perge, E refugium hoc pete, eò te recipe; turrim hanc tene: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium, atque infirmorum potentia & virtus. Non fuit vmquam, nec eſt modò, vel vmquam futurus eſt ſanctus, iuſtus, fortis, in terra; cuius non in hac turri virtutes eluceant; ſeruiuntque illæ vniuerſis, ad eam ſpe magna confugientibus: fiuntque participes omnium timentium Dominum.

O igitur, B. Maria, ſingulare miſerorum ſolamen, & turris in monte Sion, & in Eccleſiæ vinea, à cæleſti F patrefamilias æquè miſericorditer ac mirabiliter exſtructa. In te vinitores, agricolæ, paſtores, cuſtodeſque ouilis Dominici totiuſque Eccleſiæ, tranquillè requieſcunt, & circumcurſantium rident ſecuri nequitias. Non huc accedit, te cuſtode, diabolus; non leo rugiens; non vulpecula ganniens, non draco ſibilans, non lupus vlulans & inſidians, non fortis armatus inſultans. Felix tutela cunctorum, in te confidentium. Læta vindemia, per te colligentium & calcantium in torcu-

Digitized by Google

torcula ri. Et beata verè habitatio ſanctorum omnium, Pſ. 86.
ſiue in cælo ſiue in terra, ſub tui patrocinij (ceu turris Dauidicæ) tutela lætantium.

Age porrò Dauid, & turrim agnoſce quam ædificaſti; vide trophæa, quæ de Idumæis contra Damaſcum victrix hæc turris reportauit, quibuſque circumueſtitur triumphans. Sublimatum ad cælos vſque, immò ſupra cælorum conuexa, culmen eius conſidera: immota viciſſim per tot ſæculorum iniurias fundamenta mirare: ſaluatorum in ea, ſi potes, myriades numera; laudantium illam colentiumque ſanctorum exercitum obſtupeſce: percenſe, ſi vales, proſtratorum eiuſque veſtigiis calcatorum hoſtium infinitas cateruas: gloriam Dauidicæ turris, ô Dauid fidelis, ſupra cæleſtium ſpirituum ſublimitatem, è ſede tua ſancta in cælis ſuſpiciens contemplare.

Exſurge, exſurge, pſalterium & cithara, vnaque cum Pſ. 56.
cæleſti melodia, nobis in iubilo cordis collætantibus, & 91.
in pſalterio decachordo cum cantico, Deiparam virginem Mariam, ſeminis & ſanguinis tui totiuſque generis humani reparatricem collauda. Nos tibi, ô beata Protectrix noſtra, profectum noſtrum in ſpiritu, aſſiduam in melius operam, & vitæ nouæ præſidium ac tutelam, ſingulari mentis affectu commendamus.

Oratio.

DEuotionis noſtræ, quæſumus omnipotens Deus, tibi grata ſit ſeruitus: vt qui per intemeratæ Mariæ virginis partum, in Eccleſia tua ſingulare ſtatuiſti præſidium; per eius apud te preces & merita, ſalutare virtutum ſumamus augmentum. Amen.

Digitized by Google

28. CASTRORVM ACIES ORDINATA.

Caſtrorum directa acies, te vindice, detur
Fundere victrici caſtra inimica manu.

Cãt. 16 QVÆ eſt iſta, quæ progreditur; terribilis, vt caſtrorum acies ordinata? Siccine igitur, Domine, magis ac magis ingraueſcit prælium noſtrum ſpirituale? Itáne iam ad caſtra diſpoſita, acieſque ordinatas venitur? Itáne poſt murorum munitionumque turritarum tutelam, poſtque leues cum hoſtibus noſtris velitationes, in campum apertum erumpitur, in conflictum deſcenditur, & quàm proxima expectari videtur impreſſio? O Maria, quàm multiplicati ſunt inimici mei, qui tribulant me! quàm multi dicunt animæ meę. Non eſt ſalus ipſi in Deo eius; fruſtrà ſperat in Deo ſalutari ſuo! Sed, bene eſt; plures fortióreſque nobiſcum ſunt, quàm cum illis: & non eſt ſimilis ſicut Deus noſter. A B Pſ. 3.

Tu quoque, ô Patrona fidelis & conſtans adiutrix, terribilis omnibus eris, vt caſtrorum acies ordinata. Pone me iuxta te, & cuiuſvis manus pugnet contra me. Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum: ſi conſurgat aduerſum me prœlium, in hoc tuo ſalutari ſperabo.

Verè res admirabilis, acies armatorum in certum debitúmque ordinem ritè diſpoſita: pulchra, propter ordinem armorumque ſplendorem; ſed eapropter C etiam fortis & terribilis hoſtibus. Numquid è contra victus cenſetur exercitus fuſus? Venite fideles, venite bellatores, venite cæleſtis militiæ exercitus, atque ordinatam in terris aciem intuemini, & nobiſcum admiramini. Numquid fortitudo & decor in Maria præfulgent? en vobis aciem adſpectu decoram, ſimulque

que terribilem; fortitudine ac decore permiſtis duplicatum effectum producentibus.

Trepidate, clamate, & conturbamini Philiſthæi, tentatores diaboli, & dicite: Væ nobis, væ nobis! quia 1. Reg. arca fœderis Domini venit in caſtra. Meritò terremini 4. poteſtates aëreæ: quia caſtra Dei ſunt hæc, in Deipara Gen. 32 Virgine ac Regina cæli in aciem ordinatam diſpoſita, ſub Rege regum merentia.

Videte vos interim, filiæ Sion, angelorum, virtutum, donorumque cæleſtium in hac patrona veſtra amicum vobis exercitum, fouentemque caſtrorum horum aciem ordinatam. Videte cum lætitia vultus atque animi veſtri, diuinam erga vos prouidentiam, & benignitatem: potentiam eius atque inuictum robur admiramini.

Videte inquam præſago Mariæ myſterio partuque virgineo, tamquam panis hordeacei deuolutione, Iudic. 7 cuncta Madianitarum caſtra ſubuerti: atque adreptantis Gedeonis ac Ionathę typo, per Chriſti aduentum ex Virgine, & Madiam & Philiſthiim, infernorum exercituum turmas turbari, vireſque comminui. 1. Reg. 14.

Putáſne, ô anima mea, tantoperè timeant hoſtes viſibiles quamlibet caſtrorum aciem ordinatam, vel multitudinem copioſam, quãtoperè aëreæ poteſtates, ac ſpirituales nequitiæ, Mariæ patrocinium, vocabulum, vel exemplum? Fluunt ſiquidem & pereunt, ſicut fluit cera à facie ignis, vbicumque crebram illius inuenerint recordationem, deuotam inuocationem, & præcipuè ſedulam imitationem. Quid putas, quàm efficax ſit vel ſola illa benedictæ noſtræ Dominæ angelica ſalutatio? Cæli rident, angeli gaudent, mundus Chriſtianus exultat, infernus contremiſcit, cùm deuotè dicitur, Aue Maria: quid igitur quando ſeriò imploratur?

O benè conſultum illis, qui ſub tantæ, tam præſtantis, tamque præſentis propugnatricis patrocinio militant! Si Domino Magdalenæ dicente, Maria,

proprio illam nomine tantùm compellante, & metus, & trepidatio, & mœror, & dubitatio, omniſque quærendi lamentandique deceſſit anxietas; vt quamprimum in amabiliſſimam illam vocem eruperit; Rabboni! quod eſt interpretatum, Magiſter! quomodo non ipſa quoque Deipara virgo Maria, ad humilem ipſius ſalutationem, vel ſolam nominis ipſius piam compellationem, in gratiæ precationem effundetur ſuper nos, tamquam tacta dulcore nominis ſui Mariæ, intrinſecus?

Sed eheu! quàm malè ſibi econtrariò conſulunt omnes illi, qui beatiſſimæ Virginis ac Matris huius officiis minùs addicti ſunt! Numquid de his horumque ſimilibus, illud Machabæorum dici poteſt; multi ſubtraxerunt ſe de caſtris: de deuotione, cultu, veneratione, ſodalitio, & præſidiis tantæ adiutricis. Vos ego conuenio, qui tales exiſtitis: Quid vidiſtis in Sulamite, niſi choros caſtrorum; quibus & parata eſt, omnes ſibi deuotos ab inimicis defendere, & efficere fortiores? Quid in D. Virgine Maria notatis, quod non omni ex parte gratiam, pietatem, & miſericordiam ſpirat, in qua nihil vmquam inordinati repertum eſt?

1. Mac. 9.

Cant. 7

Verùm adeſte deuoti, qui Mariæ laudibus exultatis; atque admirandum in ea notate myſterium. Ros iacuit per circuitũ caſtrorum: manna nimirum cæleſte, roris inſtar, per caſtra diffuſum: ſed nónne præſtantiùs id in Maria completum eſt; quando ros gratiæ cæleſtis, eam virtute Altiſſimi obumbrante impleuit? Denique, quæ vmquam caſtra (ſi caſtra ſpectamus) meliùs vmquam perfectiuſque caſtrorum nomen ſortita ſunt, quàm hæc Virgo caſtiſſima? Numquid caſtra primùm à caſtitatis obſeruatione ſic dicta ſunt; quàm olim aliqui milites obſeruabant, vt iura teſtantur? Numquid etiam per caſtra, hoſpitia intelliguntur; ac propriè loca illa, in quibus moratur exercitus, ad pugnam paratus? Iam videte, quomodocumque

Exod. 16.

Digitized by Google

caſtra accipiamus, an non beata Maria rectiſſimè caſtrorum acies ordinata nuncupetur.

Numquid vterus eius virgineus & caſtus, viſcera caſta, in quibus Dominum exercituum hoſpitio excepit, per modum caſtrorum ordinatorum ſe habuerunt? Nónne in hiſce puris penetralibus ordinauit charitatem Rex & Imperator omnium, fortis & potens in prœlio, à quo omnia ordinata procedunt? Numquid iſtis in caſtis caſtris, caſtis inquam viſceribus intemeratæ ſemper Virginis, genitus eſt ros cæleſtis, vnigenitus Dei Filius, Ieſus Chriſtus, Dominus noſter? Nónne de hoc rore Pater eius cæleſtis ſic Iob interrogat? Quis eſt pluuiæ pater? vel quis genuit ſtillas roris? ac ſi dicat, niſi ego?

Cant. 2 *Ro. 13.* *Iob 38.*

Verè, ô beata Maria, quemadmodum es nobis amabilis defenſatrix vt caſtrorum acies ordinata; ita es aduerſariis eamdem ob cauſam terribilis: tribus
F hiſce modis præſertim; primùm, quia caput diaboli
G contriuiſti; deinde, quòd omnes hæreſes ſola intere-
H miſti in vniuerſo mundo; & poſtremò, quòd omnes tuos aduerſarios debellas, ſuperbos in primis, tuæque humilitatis contemtores.

Nos verò tuis ſemper præſidiis inſiſtentes, te deprecamur, vt quâ apud Deum vales gratiâ, nobis impetrare digneris; quo, & tuo ſimus ſecuri munimine, & tuis meritis etiam caſtrorum aciem ordinatam virtutum in nobis impetremus.

Oratio.

D*Eus inuictæ virtutis, & immenſæ maieſtatis, quem noſſe viuere, cui ſeruire regnare eſt; protege ab omnibus impugnationibus ſupplices tuos; vt qui in defenſione tua confidimus, beatæ Mariæ patrocinijs, nullius hoſtilitatis arma timeamus. Amen.*

IN VII. TITVLOS ALLICIENTES ARGVMENTVM.

TRAHIT *ſua quemque voluptas, vt vulgato ſermone eſt receptum, atque vſu quotidiano probatiſſimum. Sic namque pueri pomis, & oues ramis, ac Dei ſeruus dilectione Patris cæleſtis attrahitur. Vnicuique (inquit Philoſophus) eſt delectabile, quod amat. Omnes habemus, unde latemur, Delectatio, vt cum D. Auguſtino loquar, parit tolerantiam laborum. Ineſcare nos quodammodo voluit Deus, vt piſces, & aues, & ita capere. Hinc illud inter*
Ioā.14. *alia allectiua propoſuit; In domo Patris mei manſiones multæ ſunt.*

Quæ cùm ita ſe habeant; quandoquidem deſiderium humanum ad illecebroſa non bona deflectit, niſi piis, bonis, diuiniſque oblectamentis, tamquam ſanioribus ineſcatus, intendat; iam ſeptem titulos ALLICIENTES *ſubiungimus; quibus, præter nouum Dei Genitricis encomium, ſpiritualia quoque eiuſmodi irritamenta continentur.*

29. PARADISVS VOLVPTATIS.

Ille tulit mortem vita mala, tu aurea vitæ
Mala refers, potior quis paradiſus erit?

Gen.2. PLantauerat Dominus Deus paradiſum voluptatis A
à principio: in quo poſuit hominem, quem formauerat. Audio Domine, lego Domine, & quaſi video ante oculos meos, quid feceris olim electis amicis tuis, & quid adhuc modò fidelibus tuis ſeruis impendis, te tuamque dulcedinem aſſiduè deſiderantibus.
Pſ.20. Deſiderium cordis eorum tribuis eis, & voluntate labiorum ipſorum non fraudas eos. Et dicunt ea propter, in craſſitudine animæ ſuæ, ſicut tuæ gratię repleti dul-

dulcedine & pinguedine; O quàm bonum eſt, nos hîc eſſe! O quàm bonus & ſuauis eſt Domine ſpiritus tuus! O quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum! O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abſcondis & recondis; quam oſtendis & rependis timentibus te! Sed & ego, ô pie Domine, in deſideriis ſum; & anima mea, præ ariditate ſitibunda, ſicut terra ſine aqua tibi, clamat ad te de profundis abyſſi. Reſpice me Domine, & miſerere mei: conſolare afflictam, deſolatam animam refocilla, & ariditate deficientem conforta. Tu Domine, qui corda noſti omnium, vides quòd te diligam, quòd te quæram, tibíque placere deſiderem. Ad quem enim alium ibo ſolatij gratiâ; niſi ad te, Domine, qui verba vitæ æternæ habes, qui creator ac redemptor es meus, ſalus & vita mea, gaudium meum, deliciæ meæ? Allicit mundus, caro blanditur, inuitat diabolus; ſed fuco & fallaciâ plena ſunt omnia: & in illis omnibus blandimentis ac irritamentis ridentibus, extrema gaudij luctus occupat. Trahe tu me Domine poſt te, & in odore vnguentorum tuorum curremus. Trahit ſua quemque voluptas, tuque Domine voluptas mea es, tu lætitia & iubilus cordis mei. In te proiectus ſum ex vtero, de ventre matris meæ, ſuſceptor es animæ meæ.

Conuerte itaque, ô anima mea, deſideriorum pleniſſima, oculos tuos in paradiſum voluptatis tuæ, B beatiſſimam inquam Dei genitricem, ibíque paſceris deliciis æternis, ibi tuta moraberis, & cęleſtibus benedictionibus adimpleberis: & dilecto tuo in dilecta frueris. Gratiæ tibi Domine Deus, pro tanta tua erga genus noſtrum humanitate, & munificentia, quòd præſtantiorem nobis voluptatis paradiſum in filij tui matre plantaſti, quam plantaueris olim primorum C parentum vſui, à principio. Percurre, ſi potes & ſapis, ô anima mea, & vos deuotæ mentes per ſingula, & paradiſum hunc excellentem, ex omni parte luſtra-

te, datorem laudate, voſque illo fruimini. Numquid vt ille terreſtris, ſic & iſte ſpiritualis paradiſus, ſingulari Dei ſapientia & bonitate plantatus fuit? Sed nihil in iſto lethale, nihil ſerpentinum & peſtilens: aſt omnia florida, tuta, ſalutaria, in quo Deus delicias deliciarum cumulauit. Nihil vmquam in Maria Virgine prauitatis inuentum, à qua tamen nec angelorum fuit immunis conditio. In hoc paradiſo, apis illa cæleſtis, hoc eſt incarnata Sapientia, paſcebatur: hîc fauum mellis diſtillantem inuenit, quo vniuerſa tabefacti D mundi amaritudo in dulcedinem verſa eſt. Hunc paradiſum ex omni parte, angelicum cingebat præſidium; & in eius medio lignum vitæ inuentum fuit, mirabiliter inſitum à principio. A principio inquam, à partibus orientis, ſcilicet gratiæ. In hoc poſitus eſt E ſecundus Adam, Chriſtus, quem Deus formauerat, cùm operatione Spiritus ſancti concipi fecerat. Benè, ô bone Samaritane, paradiſum cuſtodiſti, & operatus es, in quo poſitus fuiſti.

Verùm amœnitatem paradiſi Mariæ, in quinque præſertim cauſis conſiſtentem aduertite, filiæ Ieruſalem, vt illo delectemini. Nónne cum primis rectè illa paradiſus dicitur voluptatis, ob diuerſitatem arborum, in cuius medio poſitum eſt lignum vitæ, cuius foliis ſanantur infirmi, cuius odor viuificat mortuos, cuius ſapor & guſtus dulcorat amaros, cuius vmbra refrigerat miſeros, cuius adſpectus lætificat angelos? Numquid etiam iucunditate riuulorum paradiſum Eccli. 24. exæquat, cùm ipſamet dicat: Ego ſicut aquæductus exiui de paradiſo? Nónne quoque paradiſo ritè comparatur, propter auræ tenuis gratum refrigerium, quæ ſuauiſſimo ſibilo, præſentiam & opus ſancti Spiritus, in eadem fœcundanda, teſtata eſt? Numquid deinde F cantus etiam angelorum, velut auium ſpiritualium, huius noſtri paradiſi ſuauitatem atq; amœnitatem ad- Iob 38. auget? iuxta illud; Cùm me laudarent aſtra matutina, & iubilarent omnes filij Dei. Nónne poſtremò dul-

cedo

cedo fructuum licitorum atque vtilitas paradiſum noſtrum in Maria collaudant & commendant? Quid enim aliud nobis inſinuant ſancta illa verba Elizabeth; Benedictus fructus ventris tui?

Dic igitur, ô anima mea; O paradiſe de paradiſo! duc me ex agro Damaſceno, per peccata nimirum rubente, in paradiſum voluptatis: vt ibi malorum omnium præteritorum oblitus, & a futurorum euentu ſecurus, in amœnitate patronæ meæ iucundiſſimæ recreer; ſanitatem, ſalutem, & vitam inueniam quam nullis vnquam ſerpentis inſidiis deceptus amittam. Sed audiam continenter, non ſolùm ſemel, illud Prophetæ; In deliciis paradiſi Dei tui fuiſti; ſed illud Apoſtoli quoque; Raptus eſt in paradiſum: immò & illud, omnium iucundiſſimũ ac ſecuriſſimum, Tranſlatus eſt in paradiſum. Tunc replebor, tunc ſatiabor, tunc ero ſecurus & conſolatus. Scio namque, quòd iſte paradiſus noſter, B. Maria, alium paradiſum produxit, quando illum peperit, cuius deliciæ atque voluptas, eſſe cum filiis hominum: ſcio quoque, quòd iuxta ipſius ſponſi promiſſum emiſſiones eius, paradiſus. Vnum cole, poſſidebis & alterum. Dic igitur, ô Domine, animæ meæ, ad te ſuſpiranti, te ſingulariter deſideranti ac quærenti, dic ei inquam Hodie mecum eris in paradiſo. Gratiæ Domine: interim Dominæ meæ veſtigiis inhærebo.

Eze. 28 *2. Cor. 12.* *Eccli. 44.*

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui mirabili ſuauitatis affectu, tuorum ad te corda fidelium ſoles attrahere: da nobis, ita cæleſtibus in beata Maria deliciis ineſcari; vt huic, ceu paradiſo voluptatis inſerti, tibi in paradiſo tuo ſociari mereamur. Amen.

Digitized by Google

30. DESIDERIVM COLLIVM AETERNORVM.

AEterni te ſuſpirant ſua gaudia colles:
Nos ad te æternis collibus ire pares.

Ge.49. FILIVS accreſcens Ioſeph, filius accre- A
ſcens & decorus adſpectu. Benedictiones patris tui confortatę ſunt benedictionibus patrum eius; donec veniret deſiderium collium æternorum. Vtinam & ſpiritualis noſtra proles vitæ ſanctioris, Domine, fiat magis ac magis accreſcens, & coram oculis diuinæ bonitatis tuæ, decora adſpectu. Interim tamen, deſiderat anima mea ad te Deum meum; quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Deſidero te millies, mi Ieſu; quando venies? Tu verè deſiderium collium æternorum, Sanctorum in æternum manentium: tu deſideratus cunctis gentibus: quique de virgine te naſciturum promiſiſti: facta eſt & illa ſanctiſſima tua Genitrix, deſiderium collium æternorum. Veni itaque Domi-
Cãt. 2. ne, ſaliens in montibus angelorum, & tranſiliens colles Sanctorum; ac conſolare me minimum ſeruulorum tuorum, vt tametſi maximus peccatorum, ſpem tamen accipiam Regni cælorum.

Sed, quid latentis myſterij ex iſtis æternis collibus eorumque deſiderio, eruemus? Quænam illa, ô Iacob fortiſſime, tuæ benedictionis, Ioſeph impenſæ, ſententia? quid arcani magnique conſilij, verborum iſtorum inuolucro commemoras? Quinam illi colles ęterni? quale vel quodnam illorum deſiderium? Anne illud hîc, futurorũ præſagus, ſubindicaſti, quod poſt-
Nu. 21 ea factum cognouimus; Scopuli torrentium inclina- B
ti ſunt, & quaſi geſtierunt, vt requieſcerent in Arnon?
Pſ.113. Item quod cecinit Dauidica cithara; Montes exultauerunt, vt arietes; & colles ſicut agni ouium: illudque iam

iam olim præſignaſti futurum deſiderium collium æternorum? Suadet, ô Domine, nos id ita colligere; eò quòd iuxta Arnon colles ſint aſperrimi, adeoq; ſaxei, vt eapropter æterni dicantur: quatuor habentes cornua, vnde & tetragoni, & à ſancto Propheta tuo, rupes perennes nuncupentur. O quàm admirabilis es Domine, in operibus tuis! pars quædam collium iſto- *Baruc. 5.*
C rum inclinata fuiſſe perhibetur coram populo tuo Iſrael, vt facilè tranſirent, & quodammodo applauſiſſe tuorum aduentui. Et fortaſſè dimidia tribus Manaſſe, quæ citra Iordanem remanſit, ſortem ſuam annuente Ioſue circa colles iſtos obtinuit. Ecce, iam capimus, iam benedictionem Iacob, Ioſeph impẽſam, in cortice ſaltem tenemus, atque intelligimus; vt ſic ipſe benedicatur, duretque eius benedictionis virtus & efficacia, donec intret in terram promiſſionis; per colles ſcilicet illos ęternos in cęlum ſe ſolidiſſimè erigentes, eique ſeſe inclinantes, exultantes; completumque ſuum deſiderium, in eius optato in terram promiſſam ingreſſu, quodam applauſu conteſtantes.

D Sed, tu Domine Ieſu Chriſte, deſiderium es reuerà collium æternorum; à Sanctis omnibus deſideratus; qui propter virtutum eminentiam, mentiſque conſtantiam, rectè montes & colles æterni appellantur. Colles quidem vos & montes, ô ſuperbi dicimini, ſed non æterni: quia per Chriſti Dei excelſi ſe demiſſiſſimè humiliantis ſententiam, non eſtis in veſtra ſublimitate manſuri: qua dixit; Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur. Deus enim ſuperbis reſiſtit; & excelſas eorum petras confringit, dicitque; Ecce ego ad te ſuperbe; quia venit dies tuus, tempus viſitationis tuæ: *Ier. 50. & 51.* & cadet ſuperbus, & corruet, & non erit qui ſuſcitet eum. Item: Ecce, ego ad te mons peſtifer, ait Dominus: extendam manum ſuper te, & euoluam te de petris, & dabo te in montem combuſtionis. De veſtri ſimilibus & iſta teſtantur Prophetæ: Montes commoti ſunt ab eo, & colles deſolati. Item: *Nah. 1*

Montes

Montes ſicut cera fluxerunt à facie Domini. Neque etiam, ô miſeri, vobis deſiderium Chriſtus eſt, vt collium æternorum: quos quemadmodum vitæ doctrinæque confundit humilitas; ita iudicaturam vos aliquando ſcitis eius æquitatem.

Sed, ô Maria, Dei mater, aduocata & adiutrix noſtra! ô quale tibi fuit à vitæ tuæ primordiis deſiderium Saluatoris! deſiderium Angelorum, deſiderium Sanctorum, deſiderium collium æternorum! Et, quàm ſingulare tu quoque deſiderium talium collium es effecta, ſic vniuerſorum ſalutem Saluatoremque deſiderans! Numquid ingens tuum deſiderium circa Meſſiæ aduentum, vel hoc ſolo verbo innuiſti, cùm exultans in ſpiritu, dixiſti; Eſurientes impleuit bonis? Et quo verbo rectiùs Saluator noſter filius tuus, ſalutis noſtræ deſiderium, quam priùs deſiderio deſiderare ſe dixerat, explicare potuiſſet, quàm cùm in cruce diſtenſus dixit; Sitio? Nonne ſitis & eſuries, ardentiſſimi deſiderij ſunt ſymbola & ſignificationes? Vnde enim beati, qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam, niſi propter ardentiſſimum recti ac æqui deſiderium, quo tales boni æmulatores exæſtuant? Et quanam quæſo alia re beatiſſima Virgo delectabatur, afficiebatur, tenebaturque, quàm Deo? Numquid illud in votis habebat præ omnibus, vt Meſſiæ venturi tempore præſens eſſet & viuere, eiuſque auguſtiſſimæ Matri aliquando poſſet ancillari? Quis dubitet, ô Maria, quin illud ſingulari mentis affectu & guſtu, tecum aſſiduè ruminabas; Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum; ita deſiderat anima mea ad te, Deus! Sitiuit in te anima mea; quàm multipliciter tibi caro mea! Sitiuit anima mea ad Deum fortem, viuum; quando veniam, & quando veniet? O Domine, ante te omne deſiderium meum; & gemitus meus, ſicut columbæ tuæ, à te non eſt abſconditus.

Matt. 5. *Pſ. 41.*

Et verè, ex qualitate deſiderij, poteſt mens honeſta cognoſci: atque eapropter, qui Chriſtum deſiderat illoque

illoque pane veſcitur, vt dicit Sanctus quidam, non quærit magnoperè, de quàm pretioſis cibis excrementa conficiat. Ingens itaque fuit, ô Maria, tuum ſalutis noſtræ ſtudium, quod per verbum (Fiat) indicaſti; quod non in dubitantis indicium, ſed in vehementer deſiderantis ſignum, prolatum eſt.

O beatiſſimæ igitur ſponſæ Dei ardentiſſimum de-
F ſiderium; quod tantæ fuit efficaciæ, vt illum facere ſibi mereretur filium, per quem facta ſunt omnia! Numquid meritò propter hoc exaudiuit Deus deſiderium collium æternorum, Patriarcharum, Prophetarum, & Patrum ſanctorum omnium? Nónne tunc impletum eſt illud; Deſiderium pauperum exaudiuit Pſ.9.
Dominus; & ad ipſum die ac nocte clamantium; veni Domine & noli tardare?

Nónne, ipſa quoque, vt diximus, deſiderium collium æternorum effecta eſt Deipara virgo; poſtquam Iſaia præcinente innotuerat, totique mundo in votis erat Virgo illa, quæ conceptura erat filium & paritura; Iſa.7.
cuius nomen præferret id quod erat futurus, Ieſus ſcilicet & Saluator humani generis? Sed nónne & tu, ô Maria, tibi deſideriũ eras, quotieſcumque hanc Virginem legebas, audiebas, cogitabas, & te fore ignorabas? Numquid illam videre, eique toto cordis deſiderio famulari peroptabas? O igitur eximium deſiderij noſtri deſideratique deſiderium! Foue in nobis hanc in te dilectumque tuum filium voluntatem, ac deſiderium voluptate conditum; vt aliquando pia noſtra deſideria compleantur.

Oratio.

DEus, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera; da fidelibus tuis illam, intercedente beata Maria ſemper Virgine, voluntatem, vt à terrenis affectibus expiati, cæleſtibus deſideriis inſiſtamus. Amen.

31. LILIVM INTER SPINAS.

Lilia pungentes inter fragrantia ſpinas
Fac nos in mediis florida Virgo malis.

Iudic. 13. QVID debemus facere, de puero, qui datus eſt nobis, & hucuſque educatus? Miraris, ô homo, noſtram in hac vitæ nouæ tamquam prolis ſpiritualis educandæ curâ ſollicitam inueſtigationem? Periculoſas adoleſcentiæ illecebras, & quaſi teneræ ætatis lubricitatem attende, & mirari ceſſabis: quin & multò maiori diligentiâ opus eſſe fateberis, vt homo Deo placere deſiderans, nullis mundi fallaciis ac deliciis à ſuo ſtudio reuocetur.

Pro. 6. Diſcurre itaque, ô anima mea! non ceſſet manus tua, neque des requiem oculis; quo minùs ſemper æquè ſedula quæras & obſerues, quid tibi facto ſit opus, ne ſpiritus tuus bonus, ſimplex & rectus, ad illicita mundi carníſve deflectat, ſed deliciis cæleſtibus ineſcatus, delectetur in Domino. Patronam noſtram communem, Deiparam virginem, hoc in titulo contemplemur. Nam proles noſtra, vitæ inquam ſanctæ propoſitum & cœptum, virtutum pulchritudine, vitæque puritatis ſplendore, eò amoris adduci pellicique debet, vt ipſa quoque ad imitationem Mariæ, lilium inter ſpinas efficiatur. Numquid, A ſponſa ſpondente, liliis, puris caſtiſque animis, delectatur ſponſus Chriſtus? Dilectam audi de dilecto *Cant. 2* teſtantem; Dilectus meus mihi, & ego illi; qui paſcitur inter lilia. Sed fortè ſcire deſideras, quonam modo titulus hic patronę noſtrę conueniat? Audi iam ipſum *Ibidem* quoque ſponſum id affirmantem; Sicut lilium inter B ſpinas; ſic amica mea inter filias.

C Venite, audite, videte, & intelligite myſterium, filiæ, virgines, ſponſæ, dilectæ, & ſorores dilecti, ſponſi, Chriſti,

Chriſti; fideles animæ, mentes piæ, deuotæ omnes. Spinæ vocamini,ſed nihil illæ,neque vos ipſæ, veſtro vel decori vel incolumitati nocebitis, ſi Mariæ, lilio veſtro ſingulari coniunctæ manſeritis: nam, tametſi ſenſu quodam ſpinæ dicimini, & ſitis; lilia tamen & ipſæ verè eſtis,& nominamini. Itaque,pari paſſu procedite; ac lilium hoc ſingulare inter ſpinas multimodis ſitum attendite,atque in eius decore delectamini.

D Numquid in primis rectè lilio comparatur Maria, ſi formam ipſam floris aſpicitis! Nónne lilium à radice rectà ſurſum tendit; & quò magis ad perfectum adſcendit,eò ſe magis flos ipſe in terram inclinat; in virtutum excellentia maiorem demiſſionem ſuo typo ſignando? Quid dicit Scriptura? quid Sapiens monet? Quantò magnus es, humilia te in omnibus. Nónne *Eccli.* 3 ſic Maria,quò magis cælo Deoq; appropinquabat per virtutum celſitudinem, eò de ſe humiliùs ſentiebat per ſubmiſſionem? Numquid huc quoque Dei oculos deflexit,ad gratiam inueniendam? Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. Numquid & ipſe candor lilij Mariæ candorem,puritatem virgineam,mentiſque ſplendorem, deſignat? Numquid eam ob cauſam Angeli quandoque in veſtibus albis apparuerunt; & virgines in ſtolis albis agnum ſequuntur? Sed, quis inſuper neget,odorem quoque lilij beatæ Mariæ fragrantiam, odoremque vitæ in vitam,totam Eccleſiæ domum replentem,repræſentare? Si iam lilij vim, ad ſanitates exquirimus,quis finis futurus? Nónne tumorẽ ſedant, ſaniem purgant,morſumq; ſerpentis curant lilia. Quis hîc non videat,ſuperbiæ,luxuriæ, ac morſus auaritiæ, ceterorumque vitiorum in Maria remedium, per eius humilitatem,caſtimoniam, paupertatem, ceteraſque ipſius virtutes innumeras figurari, ac in earum exemplo proponi? Quidnam igitur vobis,de lilio noſtro videtur? Numquid meritò dicimus omnes, rerũ omnium conditori Deo; Ex omnibus floribus,elegiſti tibi lilium vnum? Nónne meritò etiam in huius honoris *4.Eſd.* 5

 argu-

argumentum & teſtimonium, in antiquo Teſtamento, lilia in candelabro aureo, in vſum tabernaculi, Dei iuſſu facta ſunt *Exo 25*

Sed nunc, quomodo lilium inter ſpinas beata ſit Virgo, requiritis? Totidē & iſtud modis ediſſeramus, videlicet quatuor. Verè mirabilis horum connexio & ſocietas! Sed numquid vt ipſi Iob maiori fuit laudi, quod in terra Hus, & peruerſorum medio ſimplex ac rectus fuerit; ita ad maiorem quoque lilij laudem conducit, quòd in tam horridis ſpinis illæſum conſiſtit? Attendite itaque & videte. Nónne Maria lilium inter ſpinas cumprimis fuit, quando doloribus, vt gladiis, fuit circumdata? quando filij matris eius ſynagogæ contra eam pugnarunt. Deinde, nónne lilium inter ſpinas fuit, quando tam benedicta inter omnes mulieres declarata reſplēduit; vt omnes, quotquot ante ipſam fuerunt, vel poſt eam futuræ ſunt, quantúmvis ſpecioſæ & gratioſæ exſtiterint, omnes tamen eius comparatione ſpinæ tantummodò cenſeántur? Sicut lilium inter ſpinas, ſic, ô Maria, omnes in omni genere laudis excellis mulieres. Sed numquid, ô ſanctiſſima Domina, te quoq; ſicut liliū inter ſpinas agnoſcimus, inter animas omnes, ęterno Patri per Chriſtum reconciliatas, & filiarum loco adoptatas? Tametſi enim illæ inter ſe comparatæ, & mente & carne virgines exiſtentes, lilia videri poſſint, & verè ſint; ſi tamen illæ omnes tecum, ô Maria, ſponſa Chriſti ſelecta, conferantur, in ſpinas abeunt: neque odorem vllum, neque colorem, vel guſtum vllum habere, tibi comparatæ, videntur, ſpinarum inſtar. Tu, ô ſuperbenedicta Dei mater, lilium inter ſpinas, quaſi roſa in ſpinis naſcens, vniuerſis es creaturis admirationi. Tu ſola, cum aliis collata, ſicut columba in accipitrum medio, dici potes ouis in medio luporum, ſtella in medio nubium, germen iuſtitiæ in oppido iniquitatis. E

Sed numquid & alio adhuc modo Maria, lilium inter ſpinas habenda eſt? Etſi namque ex lege naturæ,

omnes

omnes filiæ humanæ ſpinoſæ, vt in peccato conceptæ, ſunt; nónne tamẽ hæc Virgo ſingularis, & Chriſti mater ſanctiſſima, per legem gratię immaculata permanſit? O lilium, ô ſpinæ! ô inter & interim! ô anima mea! ſpinæ ſenteſque circumſtant, horrent, minantur inceſtum, vellicationem & excidium: ſed tu, inter mundi, carnis, & diaboli tentamina, firma conſiſte, ſuccreſce, vireſce, candorem conſerua: ſique icta hinc inde compungeris, maiorem ex te melioremq́ue patientiæ, verborum humilium odorem exhala, & coronaberis. Sine macula, nihil virtutis amittens, dilecto placebis magis, qui in tui medio conſidebit, & lilium in medio liliorum commorabitur.

De te ipſa diffidis, ô anima! age. Quidquid eſt, quod Deo hunc in finem paras offerre, gratiſſimis Mariæ manibus trade. Nimirum candidiſſima quædam ſunt lilia. Nec cauſabitur ille liliorum amator, inter lilia non inuentum, quidquid illud ſit, quod inter Mariæ manus inuenerit. Deſcendit ſiquidem dilectus noſter in hortum ſuum, ad areolam aromatis, vt paſcatur in hortis, & lilia colligat. Hortus Eccleſia, areola Maria, & lilium: lilia & virgines & nos ſimus. Colligi vis à Chriſto? Eſto lilium tu quoque; ſi non in virginitate, in iuſtitia ſaltem & ſanctitate. Spinæ non deerunt tamen, tentationes. *Cant. 6*

Oratio.

VOta quæſumus Domine ſupplicantis animæ cælesti pietate proſequere; vt quæ tot cincta periculis tibi fideliter adhærere deſiderat, beatæ Mariæ munita præſidiis, & à nullis aduerſitatibus obruatur, & libera tibi mente deſeruiat. Amen.

23. RVBVS ARDENS INCOMBVSTVS.

Qualis inoffenſum lambit ſacra flamma rubetum;
Talis in integrâ virgine mater ouat.

Exod. 3 APPARVIT Dominus Moyſi in flamma ignis de medio rubi: & videbat quòd rubus arderet, & non combureretur. Dixit ergo Moyſes; Vadam & videbo viſionem hanc magnam: quare non comburatur rubus. Rectè tu quidem, ô Moyſes, quia verè res admiratione adſpectuque digniſſima, rubus ardens incombuſtus. Et nos tecum omnes idipſum admiramur, ſcrutarique contendimus: quia admirari, facit homines tandem etiam philoſophari. Omnes afficimur, allicimur, & deſideriis variis ineſcamur. Si non cæleſtibus & diuinis; reuera quaſi certum periculum, ne terrenis & vanis; immò, quod deterius eſt, etiam mortiferis abducamur: rectis itaque inhærendum. A

O anima mea, quàm allectiuum & attractiuum electuarium eſt iſtud, quod huius tituli cortice noſtris mentibus obtectum proponitur! Moyſi quoque ipſius ardentiſſimum videndi rimandiq́ue deſiderium nos docet, quàm efficax fuerit latens in ſic ardente rubo myſterium. Sed nónne geminato nobis ſenſu tantæ rei ſecretum euoluitur? Video, video, ô Iudæi, ſed non in bonum nec in laudem vobis. Video inquam, in vobis rubum ardentem & non combuſtum; vobis in teſtimonium, ſed non in ſalutem: ſynagogam nimirum veſtram, per legem accenſam, ſed non correctam. Ignis quidem vobis fuit in rubo, ſed rubus veſter non eſt conſumtus. Lex peccata deſignauit & reprehendit; ſed non fuit ignis illas ſpinas conſumens. Fruſtrà
Ier. 6. vobis omnia, ô infelices, obdurati, & occæcati! Fruſtrà conflauit conflator; malitiæ enim veſtræ non ſunt B
conſumtæ. Fruſtrà fuit vobis ignis in rubo peccatorum,

rum, quia conſumtus non fuit. Meritò tibi (ô Moyſes) à Domino prædictum fuit; Dormies cum Patribus tuis; & populus iſte conſurgens fornicabitur poſt Deos alienos. *Deu.31*

Verũ enimuerò, felicius fuit iſtud Eccleſię noui Teſtamenti præſagium. Ignis ſiquidem immiſſus arſit & exarſit in terra, quia Deus noſter ignis conſumens eſt, per charitatem multitudinem peccatorũ operientem, delentem, & conſumentem. Numquid interim, ô fideles Eccleſiæ zelatores, rubus etiam ardens & incombuſtus Eccleſia ipſa, tribulationis & perſecutionis igne probata, turbata, agitata, ſed non conſumta? *Heb.12*

C Tu verò, beatiſſima Dei genitrix, ô quàm ſublimi myſterio rubus ardens & incombuſtus prædicaris! ô quàm in hac flamma ignis, eluxit tua fœcunda virginitas! In rubo ignis, in partu virginitas, & partus in virginitate. Quid etenim rubus ille Moſaicus portendebat, flammas quidem emittens, & ardens, ſed incombuſtus & illæſus perſiſtens, niſi Mariam parientem, & dolorem vel pudicitiæ detrimentum non ſentientem? Sicut namque rubi naturam excedit, ſi flammis vndique coopertus, nihilominùs tamen maneat incõbuſtus; ita non humanæ, ſed diuinæ virtutis opus proprium fuit, prægnans & pariens Mariæ virginitas. Magna reuera viſio, rubus ardens, ſine combuſtione; *Exo. 3.* ſed magnum quoque ſignum in cælo, mulier illæſa manens amicta ſole. Tu, ô Maria, ſola corruptibilitatem cum incorruptibilitate coniunctam habuiſti; atque eapropter admirandum ſignum mundo dediſti. *Apo.12*

Hanc imitemur, ô virgines, ô Deo deuoti fideles, ac præſertim Religioſo ſtatui conſecrati! Si exardeſcit ignis in ſpinis, ſi fortè carnis tentamenta ſuccendunt, ſi ſæcularis amoris vos flamma corripiat, ſi terrenarum rerum cupido laceſſit; ſtate, durate, viriliter agite. Conſumat & decoquat amoris diuini flamma quod prauum eſt; maneatque de cetero rubi viror intactus & incombuſtus. Si in medio laqueorum periculo-

rumque incedendum eſt; ſi in vitiorum vitioſorumque hominum incendio, atque in medio Nationis prauæ verſandum, ſtemus illæſi, incombuſti, atque ab omni detrimento immunes. Numquid quàm plurimos inaudimus in mediis ignibus à Deo conſeruatos?
Dan. 3. Numquid trium puerorum in ardentis camini, & quidem ſeptuplum accenſi, flamma tutelam, immunitatem, immò refrigerationem nouis frequenter exemplis renouatam audimus? Si peſtilentem in animas veſtras peccatorum ignem graſſari non permiſeritis; nihil etiam vobis omnia incendiorum incommoda obeſſe poſſe videbitis. Numquid legimus, mulierem igni adiudicatam, ſuumque ſcelus in Diuæ virginis Mariæ templo, quod in via occurrebat, deplorantem, eique ſe commendantem, in ignem bis terve coniectam, nequiuiſſe comburi; ſed populo in beatæ Mariæ honorem flagitante, liberam fuiſſe demiſſam? D

O Maria, ſolatium afflictorum, fidelis adiutrix deſolatorum peccatorũ, ad te ſuppliciter confugientium! Patrocinium quoque tuum nobis impende miſericors ne nos vitiorum flamma comburat, æternæque combuſtioni tradat puniendos. Quiſquis igitur ſanctiſſimæ Dei genitricis exoptat auxilium, imitetur exemplum; atque ita rubum in ea ardentem & non combuſtum veneretur, vt & ipſe in ſemetipſo talis rubus effici mereatur.

Quid agimus, anima? quî tibi arridet iſta condi-
Pſ. 38. tio, vtque te ad iſtud aggrediendum ſentis animatam? Non concaluit cor tuum intra te, ad iſtud eloquium; & in meditatione tua non exardeſcit ignis? Sed, quid audio te gementem, & lugubre neſcio quid tecum ruminãtem? Heu, heu, me miſeram & deſolatam! Egreſ-
Iudic. 9 ſus eſt ignis de rhamno, & deuorat cedros Libani. O Domine; ecce ignis in conſpectu tuo exardeſcit, & quis eſt qui exſtinguet eum? Vtinam ſic tãdem Domine, aura tuæ gratiæ rorem adducés ab oriente adſpiret, vt & vniuerſa aduerſarij mei arma & ſcuta comburat ignis,

ignis,& ſpecioſa deſerti animi mei, virenteſque rubi, ceteraque vireta illæſa permaneant! Emitte ſaltem Domine vocem tuam de alto,ſed vocem validam, vehementem,& imperantem tempeſtati præſenti: vocem quæ intercidat flammam ignis, & pretioſa à vilibus, amica ab hoſtilibus,vt ſenſata,diſcernat. Alioqui, incendet hic ignis, timeo, ſanctuarium tuum, & montium ſanctorum tuorum fundamenta comburet. Domine, remitte mihi vt refrigerer, priuſquam abeam, & ampliùs non ero. Ardeat ignis, immò & rubus ſpinoſæ cupiditatis exardeat, & conſumatur; ſed rubus virentis virtutis,bonæ voluntatis,ac pretioſæ animæ vigor illæſus ſeruetur. *Pſ.38.*

Beata Maria, rubus ardens incombuſte, adiuua me,atque ignis tuæ charitatis à prauo me igne eripiat; vt cantans laudem tuam,dicat tibi anima mea: Liberaſti me à preſſura flammæ quæ circumdedit me: & in medio ignis non ſum æſtuata. Mitte Deus de excelſo ignem in oſſibus meis, atque ignis ignem abſumat: vt incenſa igni & ſuffoſſa,ab increpatione vultus tui depereant; & ego per ignem & aquam euadam incolumis.

Oratio.

IN mentibus noſtris, quæſumus Domine, veræ fidei ſacramenta confirma; vt Vnigenitus tuus Ieſus Chriſtus, qui Matris integritatem non minuit ſed ſacrauit; & vitiorum noſtrorum flammas exſtinguat, & amoris ſui faces in nobis accendat. Amen.

33. HORTVS CONCLVSVS.

Clauſus es? ô benè! nam claudẽs qui paſcitur inter
Lilia, prô quantas Hortule claudis opes!

Cant. 4 HORTVS concluſus, ſoror mea, ſponſa, hortus concluſus. Quantò magis, ô Domine, dulcedine tuæ matris illecti, deſiderio mentis noſtræ amantis ſatisfacere nitimur; tantò maior appetitus accenditur, ad plura ſemper maioraque delibandum. Et neſcio quid ſit, quod quò magis admiranda ſuaueolentiæ ipſius occultantur & occluduntur, eò magis inardeſcit animus ad illa perſcrutanda. Curandum nobis, & adlaborandum agnoſco, vt puer nobis datus & natus, vitæ ſanctæ propoſitum & cœptum, bonis & pulchris delectetur, & in ſummo tandem bono & pulchro conquieſcat; quod es tu, Domine Deus meus. Et ecce, quàm opportunè præſentem Patronæ noſtræ titulum, vt exemplar & ſpeculum, hunc in vſum contemplamur, vt imitemur, tibique per illam placeamus!

Audi colloquium ſponſi cum ſponſa, merum, ô ani- A
ma mea, tui doloris ſolatium. Hortus concluſus ſoror mea ſponſa, hortus concluſus. Quid ad hæc, ſponſa reſpondes? Veniat dilectus in hortum ſuum, & comedat fructum pomorum ſuorum.

Hortus es, ô Maria, per operationem Spiritus ſancti, propter amœnitatem, vbertatem & vtilitatem. Concluſus, caſtitatis intuitu; ante partum, in partu, & poſt partum. Sed numquid etiam concluſus contra omnia
nequiſſimi nequã molimina? Huc quidẽ irrepere co- B
namini, inueterati malorũ, miniſtri diaboli, hæretici; nunc eius pudicitiæ, nunc fœcunditati maternali, per
Dã. 13. inſidias calumniam ſtruentes; quemadmodum ſenes illi deprauati hortum apertum fuiſſe conabantur adſtruere,

ſtruere, quem caſta Suſanna concluſerat: ſed, ſed inquam, ô malignantes! Suſcitauit Dominus Spiritum ſanctum Pueri iunioris, cui nomen Ieſus; atque per eum conuictæ interemtæque ſunt omnes veſtræ hæreticæ prauitates & machinationes in vniuerſo mundo.

Nónne, ſicut tunc Daniel clamauit; Mundus ego ſum à ſanguine huius: quaſi dicat; Tam múda eſt hæc ab iſta calumnia, quàm ego mundus & immunis à culpa haberi volo & debeo; nónne (inquam) ita Chriſtus illibatam matris integritatem contra cunctas aduerſantium voces ac molitiones tuetur? ac ſi dicat; Mea res agitur, dum Matris meæ & Virginis intemeratæ pudicitia & partus (qui ego ſum) vocatur in dubium. Sic fatui filij Iſraël, non iudicantes, neque quod verum eſt cognoſcentes, iudicaſtis filiam Iſrael? Reuertimini ad iudicium; quia falſum teſtimonium locuti ſunt aduerſus eam.

C O Maria! ô quauis Suſannâ caſtaque matronâ perfectior puriorque! Vide, quomodo filius Dei, filius tuus, factus filius hominis, matris ſuæ cauſam in ſe recepit, ac definiuit in vtraque (quæ maximè ſemper à partibus agitabatur) litis difficultate! Numquid, ſicut dum tua ſugebat vbera, ſe natum ex te, te ſuam eſſe matrem aſſerebat; ita dum in ſtellis & Angelis, & Magis faciebat miracula, ſe tali pacto Deum declarabat? Numquid igitur, te matrem ſuam, veram Dei matrem teſtabatur? Iam verò, poſtquam per Prophetas prædici, per figuras verò præſignari, perque totum mundum expectari curarat, quòd virgo conciperet, & mater eius eſſet futura; nónne quoque re ipſa hoc ipſum poſtea confirmauit? Ecquando id fecerit, poſtulas ô anima mea clariùs intueri? Nónne tibi ſatis videtur matris ſuæ Integritatem adſtruxiſſe, quando D corporaliter, & intrando ianuis clauſis cubiculum, & exeundo ſigillis non fractis clauſum ſepulchrum, oſtendit fieri potuiſſe, & verè factum eſſe, quod fieri voluiſſe & prædixerat & præfigurarat? Numquid igi-

33. HORTVS CONCLVSVS.

Clauſus es? ô benè! nam claudēs qui paſcitur inter
Lilia, prô quantas Hortule claudis opes!

Cant. 4 HORTVS concluſus, ſoror mea, ſponſa, hortus concluſus. Quantò magis, ô Domine, dulcedine tuæ matris illecti, deſiderio mentis noſtræ amantis ſatisfacere nitimur; tantò maior appetitus accenditur, ad plura ſemper maioráque delibandum. Et neſcio quid ſit, quod quò magis admiranda ſuaueolentiæ ipſius occultantur & occluduntur, eò magis inardeſcit animus ad illa perſcrutanda. Curandum nobis, & adlaborandum agnoſco, vt puer nobis datus & natus, vitæ ſanctæ propoſitum & cœptum, bonis & pulchris delectetur, & in ſummo tandem bono & pulchro conquieſcat; quod es tu, Domine Deus meus. Et ecce, quàm opportunè pręſentem Patronæ noſtræ titulum, vt exemplar & ſpeculum, hunc in vſum contemplamur, vt imitemur, tibíque per illam placeamus!

Audi colloquium ſponſi cum ſponſa, merum, ô anima mea, tui doloris ſolatium. Hortus concluſus ſoror mea ſponſa, hortus concluſus. Quid ad hæc, ſponſa reſpondes? Veniat dilectus in hortum ſuum, & comedat fructum pomorum ſuorum. A

Hortus es, ô Maria, per operationem Spiritus ſancti, propter amœnitatem, vbertatem & vtilitatem. Concluſus, caſtitatis intuitu; ante partum, in partu, & poſt partum. Sed numquid etiam concluſus contra omnia nequiſſimi nequā molimina? Huc quidē irrepere conamini, inueterati malorú, miniſtri diaboli, hæretici; B nunc eius pudicitiæ, nunc fœcunditati maternali, per
Dā. 13. inſidias calumniam ſtruentes; quemadmodum ſenes illi deprauati hortum apertum fuiſſe conabantur adſtruere,

ſtruere, quem caſta Suſanna concluſerat: ſed, ſed inquam, ô malignantes! Suſcitauit Dominus Spiritum ſanctum Pueri iunioris, cui nomen Ieſus; atque per eum conuictæ interemtæque ſunt omnes veſtræ hęreticæ prauitates & machinationes in vniuerſo mundo.

Nónne, ſicut tunc Daniel clamauit; Mundus ego ſum à ſanguine huius: quaſi dicat; Tam mūda eſt hæc ab iſta calumnia, quàm ego mundus & immunis à culpa haberi volo & debeo; nónne (inquam) ita Chriſtus illibatam matris integritatem contra cunctas aduerſantium voces ac molitiones tuetur? ac ſi dicat; Mea res agitur, dum Matris meæ & Virginis intemeratæ pudicitia & partus (qui ego ſum) vocatur in dubium. Sic fatui filij Iſraël, non iudicantes, neque quod verum eſt cognoſcentes, iudicaſtis filiam Iſrael? Reuertimini ad iudicium; quia falſum teſtimonium locuti ſunt aduerſus eam.

C O Maria! ô quauis Suſannâ caſtaque matronâ perfectior puriorque! Vide, quomodo filius Dei, filius tuus, factus filius hominis, matris ſuæ cauſam in ſe recepit, ac definiuit in vtraque (quæ maximè ſemper à partibus agitabatur) litis difficultate! Numquid, ſicut dum tua ſugebat vbera, ſe natum ex te, te ſuam eſſe matrem aſſerebat; ita dum in ſtellis & Angelis, & Magis faciebat miracula, ſe tali pacto Deum declarabat? Numquid igitur, te matrem ſuam, veram Dei matrem teſtabatur? Iam verò, poſtquam per Prophetas prædici, per figuras verò præſignari, perque totum mundum expectari curarat, quòd virgo conciperet, & mater eius eſſet futura; nónne quoque re ipſa hoc ipſum poſtea confirmauit? Ecquando id fecerit, poſtulas ô anima mea clariùs intueri? Nónne tibi ſatis videtur matris ſuæ Integritatem adſtruxiſſe, quando
D corporaliter, & intrando ianuis clauſis cubiculum, & exeundo ſigillis non fractis clauſum ſepulchrum, oſtendit fieri potuiſſe, & verè factum eſſe, quod fieri voluiſſe & prædixerat & præfigurarat? Numquid igi-

tur certum, id iam tum accidiſſe; quandoquidem facto ipſo in ſe oſtendit, quod tale quid fieri potuit, quod vt ſic fieret voluit?

Mater es igitur, ô Virgo ſanctiſſima, naturalis & vera Chriſti Domini noſtri, Filij hominis, filij Dei,
Rom. 1. Mater Dei. Filij Dei, inquam, qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecundùm carnem; & ex nulla alia matre, quàm ex te: ad quam ſpecialiter ac nominatim
Luc. 1. miſſus eſt angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Nazareth, certâ & indubitatâ loci, nominis, conditionis, progeniei ac ſtatus deſcriptione adhibitâ; vt nullus tanto in myſterio dubitationi vel ambiguitati locus relinqueretur.

O hortum ergo fœcundum ad mundi collapſi recreationem! ô hortum concluſum, ad tuæ puritatis & integritatis conſeruationem? Huc neque ſerpens ille Euæ ſupplantator acceſſum vel in minimo habuit; nulla hîc peccati labes, nulla (vt in paradiſum) Dei maledictio eſt ingreſſa. Cor tuum, ô Maria, ne minima quidem diaboli ſuggeſtio ſubintrauit. Deus hunc hortum plantauit, coluit, clauſit, clauemque ſolus E
portauit: neque adeò reuerà Magdalena erraſti, quando Chriſtum, huius horti cuſtodem ac Domi-
Ioan. 20. num, hortulanum putaſti.

Eſto tu quoque hortus concluſus, ô anima mea; ne F
ſus vlla luxuriæ, nec canis inuidię, nec vulpes fraudulentiæ, neque venenatarum cogitationum ſerpentes, ingreſſum in eum inueniant: ſed ſolus ipſe, qui Dominus eius ſolus eſſe debet, Chriſtus, ſponſus, dilectus, & frater tuus. Colet & cuſtodiet illum, vt deliciarum ſuarum ac voluptatis diuinæ paradiſum.

Dic igitur, anima mea; dic dilecta dilecto tuo, dic cum ſponſa lætanter; Surge aquilo, veni auſter: perfla
Cāt. 4. hortum meum, & fluant aromata illius. Procul abſcede, diabolica ſuggeſtio. Veni ſancte Spiritus, cor meum & carnem meam perfla. Reple tuorum corda fidelium: & tui amoris in eis ignem accende. Fluant

aromata,

Digitized by Google

aromata, piarum cogitationum, verborum ædificantium,& ſuaueolentia opera virtutum. Fluant inquam, præ vbertate de cordis abundantia,& plenitudine gratiæ tuæ. Sic tamen, ô Domine, ad tui nominis laudem proximiq́ue ſalutem fluant, vt non penitus effluant. Ita verbis & factis hortuli mei, proximorum indigentiæ per charitatem ſubſeruiam, vt tamen propriæ ſaluti non deſim: quia quid proderit homini, ſi vniuerſum mundum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? *Matth.* 16.

Hortus noſter igitur, ô anima, ſit apertus in aliorum ſolatium ac commodum, per fructuum bonorumq́; operum communicationem; ſed ſit cautè concluſus, per prudentem contra omnes inimici inſidias præmunitionem. Cuſtodi itaque temetipſam ſollicitè, atque attende tibi. *Deut.* 16.

Oratio.

D*Eus, qui fidelium mentes, beatæ Mariæ intercedentibus meritis, fœtu nouæ prolis amplificas: da nos ita tuis ſemper communiri præſidiis; vt nullis neque inimicorum pateamus inſidiis, neque violentis incurſibus elidamur. Amen.*

34. TABERNACVLVM DEI CVM HOMINIBVS.

Quàm modica immenſus ſibi conopæa tetendit,
Cùm nos delicias vellet habere ſuas.

AVDIVI vocem magnam de throno di-
Apo 21 centem; Ecce tabernaculum Dei, cum A
hominibus; & habitabit cum eis: & ipſi
populus eius erunt,& ipſe Deus cum eis,
erit eorum Deus. Quàm dilecta tabernacula tua,Do-
mine virtutum! Concupiſcit & deficit anima mea in
atria Domini. O defectionem ſalutarem per concu-
piſcentiam hanc ſpiritalem! Tuus ſum,Domine Ieſu:
tibi viuere,tibi ſoli ſeruire deſidero, quia tibi ſoli pla-
cere concupiſco. Tabernacula me tua dilecta pelli-
ciunt, atria ſpatioſa recipiunt; ſed tu Domine ſolus
replere potes animam meam concupita dulcedine.
Quia tamen ad illam non peruenitur, niſi pater tuus
traxerit nos; etiam illa delectant, per quæ nos ad
ſummam illam beatitudins æternæ fruitionem tra-
hit & allicit.

Trahe nos Domine,attrahe, & pertrahe nos,admi- B
randa tuæ Matris dulcedine & ſublimitate, qua eam
decoràſti. Audi itaque, ô anima,quod vidit & audiuit
Apoſtolus. Audiui vocem magnam. Miraris? Vocis
huius intéſæ magnitudine,diuinæ erga nos bonitatis
ac miſericordię magnitudo declaratur,ipſiusque bea-
titudinis ac felicitatis imměſitas.Sed numquid etiam
vox magna nos excitat, atq; attentos reddit,vt omnes
eam audiamus, ac ſpe tantorum bonorum ad aſſen-
ſum inuitemur? Miranda profectò nobis hic titulus
B.Mariæ ſingularis ob oculos ponit. Thronum audi-
mus; & cuius,niſi Dei,de quo vox ita magna proceſ-
ſit? magna vox à magno, de magnis, ad magna. Ta-
berna-

bernaculum Dei monſtratur, non iam in cælis, ſed in terra cum hominibus. Habitatio, quies, gubernatio, protectio, mutuus amor, opima ditatio, & ſumma beatitudo promittitur. O magnalia, ô deſiderabilia, ô ſummè felicia, ac potentia Deo & hominibus!

Anima mea, leua oculos tuos, & vide, omnia iſta congregata, & accumulata venerunt tibi. Admirare, inardeſce, concupiſce; quia concupiuit & ipſe Rex decorem tuum; quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus, & tu ancilla, ſpõſa, ſoror eius. Quid audimus? quid videmus? quid accipimus? mira, magna, ſuauia, ſalutaria, & ipſummet datorem in omnibus. Nũquid tabernaculum hoc eſt, quam antè Ioãnes vocauerat Ieruſalem nouam, deſcendentem de cælo, præparatam, vt ſponſam ornatam viro ſuo? Ergo tabernaculum iſtud, ciuitas Dei eſt, & nos populus eius, conciues Chriſti & coheredes. *Iſa. 60.* *Pſ. 44.* *Apo. 21*

C Sed quare iam tam ſolenniter tabernaculi nomine, cæleſtis Ieruſalem percenſetur? An ignoras quàm celebre tabernaculi nomen apud antiqui ſæculi Patres exſtiterit, quod à Moyſe conſtructum, iuxta exemplar quod ei Dominus ipſe in monte monſtrauerat, quaſi è cælo profectum ac delatum in terras habebatur? Præterea, nónne etiam, eò quòd in tabernaculo illo teſtimonij ac fœderis erat arca, & propitiatorium, & Cherubim, & Sanctum ſanctorum, cæleſtis manſionis figuram prætendit? Nónne tabernaculum Dei, Apoſtolo teſte, cæleſte domicilium appellatur?

D Venite igitur, & congaudete fideles, congratulamini, & confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in ſæculum miſericordia eius. Ecce, tabernaculum Dei, manſio Dei, habitatio, ciuitas Dei cum hominibus, in hominibus, & pro hominibus; in ſalutem, in exaltationem, in glorificationem ſempiternam. Numquid de Eccleſia ſancta verum id eſſe, clariſſimum eſt? Numquid ſimiliter æquè verum de ſacroſancto Domi-

E nici corporis Sacramento? Numquid & de vnoquoque noſtrûm, inquantum veri ſumus Chriſtiani? Planè: ſed ſingu-

ſingulari modo, in ſanctiſſima Domini noſtri genitrice Maria, myſterium hoc contemplemur.

Quid ipſamet inquit, tam ſublime cognoſcens ac conſiderans ſacramentum, & tantæ dignitatis rei teſtimonium præbens? Qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo. Quid hoc eſt? De tabernaculo Dei, ô virgo Deipara, loquimur, & tu tuum vocas? Tuum erat, ô Maria, tabernaculum, quia vterus tuus; ſed tamen, eius veriùs fuit, quia te creauit, & in eo requieuit: & de tuo ſuum accipiens, factus eſt homo, te matre Deum filium pariente. In te, velut in ſole, poſuit tabernaculum ſuum, quod & ſanctificauit Altiſſimus. Nónne igitur benè dicimus nos, ô Dei genitrix præclara, quod ſingularem quemdam amicum tuum prædixiſſe meminimus, te ſanctiſſimum, auguſtiſſimúmque eſſe Dei tabernaculum.

Eccli. 24. *Pſ. 18.* F

Sed accurrite virgines, paranymphi concurrite, & nobiſcum, excelſum hunc in genus humanum ab animarum noſtrarũ ſponſo collatum theſaurum, gratantes expendite. Nónne Virgo caſtiſſima, Domina ac patrona noſtra, tabernaculum Dei, thalamus eius quoq; vocatus eſt. Ipſe tamquam ſponſus procedẽs de thalamo ſuo. Et ita reuerà eſt: nam reſpectu deſponſationis, & conſociationis ibi per Chriſtum factæ cum humano genere, thalamus fuit: reſpectu verò eius, quòd idem ipſe Dei filius eſt, & Emmanuel, hoc eſt, nobiſcum Deus, rectè tabernaculum Dei cum hominibus Maria cenſetur.

Pſ. 18.

Magnum reuerà beneficium, ac priuilegium ſingulare, Tabernaculum Dei eſſe cum hominibus; in quo tutò poſſint homines ad Deum accedere, hominem factum. Nónne, quando ad magnum aliquem Dominum quiſquam aliquid petiturus accedit, gaudet, ſeque felicem iudicat, dum cuſtodes, veſtibulum, & ipſe aditus, conniuent? Tabernaculum Dei cum hominibus; neque ſolùm in hominum medio, ſed cum hominibus, illis fauens, illos protegens, cauſam illorum ſuſcipiens, patrocinans, donans ſecuritate, & ditans, beans, ac cæleſtibus

ſtibus aſſerens. Omnibus itaque modis in hominibus eſt hoc tabernaculum; quòd eos omnibus modis ad libertatem, ſecuritatem, ac ſublimitatem (maiorem quàm vnquam aliquis in ſæculo à benigniſſimo Domino exoptare poſſit) adducat. O facilem acceſſum, ô promtum auxilium, ô decus immenſum, ô diuinum æternæ ſalutis præſidium!

G Sed, ô anima mea, ne tibi defueris; nam quid tibi tabernaculum hoc cum hominibus, profuturum exiſtimas, ſi tu non pręparaueris in corde tuo tabernaculum ſponſo tuo, tabernaculi huius ſancti conditori ac Domino? Nam, cuius æternum eſt in cælo tabernaculum non manufactum, & in terris elegit Mariam in thalamum & tabernaculum virgineum ac viuum, ille idem in corde tuo, ceterorumque fidelium cordibus, tabernaculum habere deſiderat, in quo requieſcat. *Heb. 9.*

Oratio.

DEus, qui de viuis & electis lapidibus æternum Maieſtati tuæ condis habitaculum: da ædificationi tuæ incrementa cæleſtia; vt qui tabernaculum tuum cum hominibus conſtituiſti, beata Maria intercedente, viuum Spiritus ſancti tabernaculum effici nos, concedas. Amen.

35. THALAMVS SPONSI.

Dius Hymen, quo naturæ Deus oſcula noſtræ
Libauit, caſto Virginis in thalamo.

Pſ. 18. IN ſole poſuit tabernaculum ſuum; & ipſe A
tamquam ſponſus procedens de thalamo B
ſuo. Cor meum & caro mea exultauerunt
in Deum viuum; & magis magiſque me tuus amor inebriat Domine. Vtinam me tandem verè virum deſideriorum efficias, vt neque me mundi deliciæ moueant, neque tuis vmquam ſufficienter ex ſatier. O quàm mihi hoc eſſet bonum & delectabile! Sic enim me carnalium terrenarumque rerum faſtidium certò teneret, & delectationum tuarum affectus ſemper accreſceret.

Luc. 15 Angeli Dei, quibus tam ingens ſuper vno peccatore C
pœnitentiam agente in cælis eſt gaudium, orate pro me, tantillumque cæleſtis beneficij mihi à fonte bonorum Domino impetrate; vt ex animæ penetralibus, amoris alieni & peregrini radices euulſæ, numquam repullulent; ſed igne diuini amoris conſumtæ ſupprimantur, atque ille me deinceps totum poſſideat. Sancti Dei, qui Chriſti amore ſaucij, omnes mundi voluptates, diuitias, & honores, vt quiſquilias reputaſtis; totoque cordis veſtri deſiderio pellecti fuiſtis in caſtiſſimam Saluatoris Ieſu amœnitatem, pro me vos quoque intercedite, vt incendium hoc ſanctum & ardor diuinus me totum ſibi vendicet; atque omnia mihi vileſcant, præ Chriſti dilecti mei dulcedine.

Phil. 3.

Sancta Maria, ſingulare refugium afflictorum; huc- D
uſque me tuus amor, exemplum virtutum tuarum, ac ſalutare præſidium, Deo duce, feliciter adduxerunt. Bonus eſſe deſidero, Deo ſeruire percupio, atq; ipſius diuinæ voluntati placere; tuam ad hoc opem, ô Domini

mini noſtri Mater, imploro. Speculum ſummæ tuæ perfectionis intueor, defectum meum atque imperfectum agnoſco; ſuccurre poſcenti, vt per te dilecto tuo Filio commender; ac virtutum veſtigia, quibus illi tam grata fuiſti, vtcumque vel eminus ſectari valeam.

Veni itaque, ô anima mea, ſolitaque freti fiducia & familiaritate, beatiſſimæ Dei Genitricis obſequiis nos inſinuemus, humiliter ſupplicantes. Pia eſt & clemens, miſericordiis ſcatens & affluens gratiis; non confundet faciem noſtram, neque vota fruſtrabit ſibi libenter ac fideliter famulantium.

En, in præſentiarum, ceu thalamus ſponſi nobis contemplanda proponitur. 3. *Reg.* 20.

O mellitum nomenclaturæ genus! ô titulum amœnum, piorumque cordium allectiuum! Tu Domine, ſicut ſponſus, de thalamo hoc tuo proceſſiſti; permitte quæſumus, vt nos eumdem, humiles, amãtes, venerabundi, trementes, & obſequentes intremus. Hic eſt enim reconciliationis humanæ ſecretum, pacis initæ ictique cum Deo fœderis firmamentum, ſcrinium amoris diuini, tutum atque commune ſalutis armarium, afflictorum aſylum, & inuentæ gratiæ conditorium, triclinium ſanctiſſimæ Trinitatis, ac reparationis noſtræ munimentum. O thalamum charitatis, pacis, gratiæ, miſericordiæ, & diuinæ naturæ cum humana connubij ſalutaris! O quàm bonum eſt, nos hîc eſſe, atque in eius dulcedine ęternùm commorari! O anima mea, hîc pariter commoremur, donec qui induxit, eduxerit.

Tu Domine Ieſu, ceu ſponſus virginalis de hoc thalamo proceſſiſti; non ſponſam repudians vel relinquens; ſed eam æterna tibi confœderatione deuinciens, & morte tua ab æterna ſeruitute diaboli liberans. Sit tuus hic thalamus iam nobis loco refugij, portuſque fidelis in noſtris aduerſitatibus & procellis. Tabernaculum tuum, quod in hoc ſole tibi conſti-

Digitized by Google

tuiſti, ſit nobis contra cuncta mundi tabernacula munimentum. In hoc lætemur, quieſcamus, ſpem ſanctam vitæ æternæ exſpectantes. O Maria, tabernaculum, thalamus, thronus, templum, & ciuitas Dei! da nobis ita tuis meritis & exemplis proficere; vt ciuitatis ſanctæ, cæleſtis Ieruſalem, ciues effici atque inueniri mereamur: quia ſicut in illa, ita lætantium quoque omnium habitatio eſt in te, ſancta Dei genitrix virgo. E

Pſ.86.

Venite ſodales, virgines, & quotquot fideles eſtis huius ſponſæ cultores, & aſſeclæ; atque in ipſius ſplendore, ſublimitate, & gloria collætamini. Sperate conſortium, exſpectate præſidium, & exemplum ſectamini. Auditis paranymphum, dilectum Chriſto ſponſo diſcipulum, cui virgo ſponſus, ſponſam ſuam ac matrem, virgini virginem commendauit, clamantem & dicentem; Veni, oſtendam tibi ſponſam vxorem Agni? Audio, video, deſidero. F

Apoc. 21.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miſerere nobis. Agnus Dei, quem niueo virginei corporis vellere mater & ſponſa veſtiuit; qui coram tondentibus obmutuiſti; qui mortuus es, & viuis; qui hoſtem deuictum, mortemque ipſam, cum mundo proſtrato triumphaſti; qui te ſequentes interno miræ charitatis vinculo poſt te trahis; qui eoſdem canticum cunctis aliis ignotum edoces; qui ſectatores tuos mirè lætificas, & gloriæ corona exornas; da nobis aliquid abundantiſſimæ tuæ manſuetudinis, bonitatis & gratiæ: vt ſponſæ matriſque tuæ Mariæ præſidiis adiuti, virtutum eius exempla imitemur; certi, quòd tibi placebimus, ſi meritis eius tam placidis inſigniti fuerimus.

Nónne per Moyſen hæc nobis benedictio in Beniamin eſt prædicta? Amantiſſimus Domini habitabit confidenter in eo; quaſi in thalamo tota die morabitur, & inter humeros eius conquieſcet. Vox igitur ſponſi, & vox ſponſæ audiatur in nobis, vt benedictionibus repleamur.

Deut. 33.

Ier. 33.

Dic

Dic itaque nobis, ô Domine, ſponſe ſanguinum, animarum noſtrarum amator, dic inquam vt audiamus & ſentiamus; Benedictio Domini ſuper vos; benediximus vobis in nomine Domini. Dic & tu, ô ſponſa, virgo Maria; & ſonet quoque vox tua in auribus noſtris, vox enim tua ſuauis & facies tua decora; dic oro; Eſurientes impleuit bonis; & quod dicis hoc impetra. Nos autem, ita te Chriſte colemus aſſiduè; quaſi ſponſum decoratum corona; & te, ô virgo Maria, quaſi ſponſam ornatam monilibus: vt tecum, & per te videntes Ieſum ſemper collætemur. *Pſ. 118* *Iſa. 61.*

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui in nuptiarum fœdere, Chriſti & Eccleſiæ ſacramentum præſignaſti; qui & aſſumtâ carnis noſtræ ſubſtantiâ, ex vtero matris, quaſi ſponſus de thalamo ſuo proceſſit, concede propitius, vt myſterij tam ſalutaris participes, æternùm cum ſponſa & Agno lætemur. Amen.

IN VII. TITVLOS CORROBORANTES

ARGVMENTVM.

QVEMADMODVM *benigniſſimus Domi-*
Matt. 15. *nus noſter, in deſerto curabat, ne turbæ, quæ*
cum verbi ipſius pellectæ dulcedine illuc
vſque ſecutæ fuerant, in via deficerent; ita
curandum in via ſpiritali virtutumque profectu, ne
quis in vitæ nouitate ſuccreſcens deficiat; dum allectus
ad id, quo trahi ſe ſentit, anhelat ſequique contendit: qua-
re confortatione illi eſt opus. Sic namque & Eliæ, iam
quaſi præ anguſtia ſpiritus deficienti, ab Angelo dictum
3. Reg. 19. *eſt, Surge, comede; grandis enim tibi reſtat via. Ita vir*
ille Ægyptius, quem Dauid inimicos perſequens in via
1. Reg. 30. *ſemimortuum reperit, cùm comediſſet, reuerſus eſt ſpiri-*
tus eius, & refocillatus eſt. Eapropter, ALLICIENTIBVS
Deiparæ virginis titulis delibatis, ne in eorum dulce-
dinem decurrentes deliquium animi patiantur, ſeptem
CORROBORANTES *ſubiungemus.*

36. TABERNACVLVM FOEDERIS.

Papilione ſub hoc Deus atq; homo fœdera iungũt:
Ara ſed arcani conſcia Virgo fuit.

Exod. 25. DIxit Dominus ad Moyſen; Iuxta omnem ſimi- A
litudinem tabernaculi, quod oſtendam tibi, &
omnium vaſorum in cultum eius, ſic facietis illud.
O quàm verè Domine Deus, admiratione & animad-
uerſione dignum, quod tam ſeriò Moyſi mandaſti, non
ſolùm dum prædictis iam verbis illũ, ante monſtratum
exemplar, faciendi operis præmonuiſti; verumetiam,
quando iam oſtenſo prototypo ſic dixiſti; Eriges taber-
Exod. 26. naculum iuxta exemplar, quod tibi in monte monſtra-
tum eſt. Nónne vehementer corroborat hominem,

ô anima

ô anima mea,non ſolùm, quòd aliquando talis exſtiterit locus, certumq́ue manufactum tabernaculum,
B quod Deus ipſe fœderis tabernaculum nominauit, & ab omnibus nominari ſic voluit; verumetiam viuum in Diua virgine tabernaculum fœderis erexerit: vt quemadmodum omnibus conſtabat, Deum in illo
C priori cum hominibus iniiſſe certũ pactum & fœdus; ita in iſto toti mundo innoteſceret, admirandam eſſe diuinæ ſubſtantiæ cum humana factam confœderationem; quando in vtero beatæ Mariæ, verbum caro *Ioan.1*
factum eſt, & Deus homo? Numquid vtrique tabernaculo conuenit, quod in vtroque mirâ Dei prouidentiâ geſtum agnoſcitur; nimirum quod ipſe promiſerat, qui & tabernaculi auctor & fœderis ictor eſt Dominus? Quid obſecro? Ego ero vobis in Deum, & vos mihi in populum. Ego in medio veſtri habitabo,& protector veſter ero. Domine miſericors & miſerator; magnus in maieſtate,& in bonitate mirabilis, quid dicam tibi, quídve retribuam, pro omnibus quæ retribuiſti nobis? Quid eſt homo, quia memor es eius; *Pſ.8.*
aut filius hominis, quia viſitas eum? Magnum reuerà, captumq́ue humanum ſuperans, & myſterium & beneficium. Iterùm dic igitur,anima mea;Domine,quid *Pſ.143*
eſt homo, quia innotuiſti ei; aut filius hominis, quia reputas eum? Viſitas eum diluculo; & ſubitò probas illum.

D Venite filij hominum,audite me; & miſericòrdiam Domini docebo vos. Parentes noſtri comederunt *Ier. 31.*
vuam acerbam,de ligno vetito guſtarunt, Dei præceptum tranſgreſſi ſunt, & dentes noſtri obſtupuerunt, venter noſter amaricatus eſt, atque animam noſtram gladius damnationis pertranſiit. Omnes catenis cõſtricti, morti deuincti, & inferno mancipati in certum exitium trahebamur. Non erat qui redimeret;ad omne bonum opúſve ſalutis eramus impotes;morſus mortis, & inferni exactores erãt implacabiles, nulla redemtio-
E nis ſpes miſeris affulgebat. Tabernaculum ſibi tandem

Digitized by Google

erexit omnipotens & miſericors Dominus, Architecto Spiritu ſancto; in quo, cùm Dei filius carnem aſſumeret, homo factus & manens Deus, Patris æterni cum mortalium genere fœdus admirandum & hactenus inauditum iniretur, ac maxima ibidem fieret duorum extremorum affinitas; Dei nimirum immenſi, immortalis & ſummè boni, cũ homine terreno, Dei inimico, & creaturarum omniũ infimo per peccatum. O tabernaculum, ô fœdus, ô confœderatos Deo felices mortales! O beata Maria, partium tam diſtantium propitia conciliatrix! Te meritò veneramur & colimus; tuas omni iure canimus laudes, ex qua pacis & ſalutis noſtræ ſublimitas tam præclaram duxit originem.

Sed & tu, ô anima mea, & quiſquis es Chriſto deuotus ac fidelis Mariæ imitator; tabernaculum fœderis te quoque eſſe memineris; atque eapropter, agnoſce dignitatem tuam, & pro tali te gerito. Nõ audis à Deo dictum tibi? Fac mihi ſanctuariũ, & habitabo in medio eorum. Non habes artificem? Spiritus ſanctus eſt ille Beſeleel, artifex omnium. Potuítne ille in omni materia operari? multo meliùs iſte poterit, ſine quo nihil poterat ille, quo Dominus eum ad iſta repleuerat. Quid enim interpretemur Beſeleel, niſi vmbram Dei? Quid igitur Deus ipſe, ſi tantum valuit vmbra? quantum? Audi. Ecce, vocaui ex nomine Beſeleel, & impleui eum ſpiritu Dei; ſapientia, & intelligentia, & ſcientia in omni opere, ad excogitandum quidquid fabrefieri poteſt, ex auro, & argento, & ære, & marmore, & gemmis, & diuerſitate lignorum. Dedíque ei ſocium Ooliab, quod interpretatur, ſplendor patris, tabernaculum, aut tentorium patris.

Exod. 25. F G

Vides, ô homo; tabernaculum Dei & fœderis eſſe debes; & cuiuſcumque materię vel conditionis exiſtis, Spiritus ſanctus Architectus ex omni materia ſibi tabernaculum efficere potis eſt. Tu tantùm te præbe tractabilem, eiuſque ductui obſecundantem. Si renouaueris in te, ceu tabernaculo, fœdus in baptiſmate initum,

initum, multiplici figura adumbratum, implebitur. Fœdus nempe Abrahæ cum Deo de circumciſione; fœdus Iacob cum Deo, de mutua cōſociatiōe; fœdus Moyſi cum Deo, de cultu, clientela & patrocinio, renouabuntur, & in te perfectionem accipient. Arca Dei requieſcet in te, bonorum omnium theſaurus; Christus inquam Dominus, in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & bonitatis abſconditi. *Coloſ. 2*

Fœderis autem hæc ſumma eſt; vt ſit Deus noſter, & nos eius populus: nos legem eius ſeruantes, & ipſe nos protegens, ac ſaluans in æternum.

O Maria, tabernaculorum tabernaculum, & fœderis excellentiſſimi procuratrix & teſtis; hanc nobis à filio tuo gratiam impetrare dignare; vt legi ſic initi fœderis ſtemus, & Deo vſque ad mortem fideles ſimus.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui glorioſæ beatæ Mariæ virginis vterum diuinæ tuæ Maieſtati habitaculum, Spiritu ſancto cooperante, præparaſti, & pangendo nobiſcum fœderi tabernaculum effeciſti; præſta ſupplicibus tuis, vt eiuſdem protecti ſuffragiis, & corpore tibi famulemur & mente. Amen.

37. ALTARE THYMIAMATIS.

Mater odorati thymiamatis ara, mephitim
Criminis heu noſtri corrige odore tuo.

Exod. 30. FACIES quoque altare ad adolendum thymiama, de lignis Setim. Cornua ex ipſo procedent; veſtieſque illud auro puriſſimo, tam craticulam eius, quàm parietes per circuitum, & cornua. Facieſque ei coronam aureolam per gyrum. Et duos annulos aureos ſub corona, per ſingula latera, vt mittantur in eos vectes, & altare portetur. Ipſos quoque vectes facies de lignis Setim, & inaurabis. Defectio Domine tenuit me, pro mirabilibus concernentibus legem tuam; ſed benigna viſitatio tua cuſtodiuit ſpiritum meum, in ſuaui fortique diſpoſitione ſecretorum tuorum; quæ vt mirabiliter in antiquis præſignaſti, ita in nouis ac recentibus miſericorditer adimpleſti. Benedictum ſit nomen ſanctum gloriæ tuæ, quòd in hoc mundo corruptibili, variis rerum inanium putoribus pleno, de tam præſtanti virtutum fragrantia in Vnigeniti tui Matre dilectis tuis prouidiſti. Plurima nos ad vanitates abſtraherent, ad incentiua vitiorum illicerent, in certum exitium proturbarent; niſi mirificis ſanctiſſimę Virginis huius ac matris odoribus confortati, contra eiuſmodi cuncta ſaluti noſtrę aduerſantia fortiter obſtaremus.

O diuinum conſilium! ô donum cæleſte! ô præſtans mundo labenti remedium, in Mariæ ſacrario conſignatum! Inter innumera tibi, ô Moyſes, à Domino in monte monſtrata, quoad tabernaculum Dei, & multiplicem ipſius ſacram ſupellectilem, ſacris vſibus deputatam; non infimæ fuit dignitatis ac ſacramenti, pretioſum & excellens illud Altare thymiamatis,

matis, tam determinatis diſtinctiſque tibi deſcriptum nominibus, tam exactâ materiæ, formæ, partium, ornatus, magnitudinis, & vſus diſtinctione depictum; & tam excellentis myſterij figurâ præfulgens. O felices nos Chriſtianos, veros patris fidei Abrahæ filios, & ſpirituales Iudæos, nomen tuum, ô Domine, & magnalia confitentes, eique diuinas laudes canentes in ſæcula!

Venite eapropter, lætantes accedite, fideles; ac cæleſte beneficium in ſacroſancta Deipara virgine Maria, noſtro generi præſtitum in altari thymiamatis animaduertite, ac felicitatem tantam gratulabundi agnoſcite. Numquid iam legiſtis, numquid audiſtis, & vidiſtis altare deſcriptum, confectum, erectum, ſanctificatum, & vſui ſuo deputatum? Cuncta mirando modo in Patrona noſtra Maria, adimpleta miramini. Numquid vnica verè ara fuit illa reperta noſtris infortuniis? nónne peculiaris ara miſerationi ſacrata? Vtque vno verbo dicam, nónne beata Maria cunctis mortalibus ad extrema redactis ſacra ara eſſe dignoſcitur?

Sed ſcire deſideras, ô anima mea, quibuſnam illa modis ad adolendum thymiamata altare exſtiterit? Expende per ſingulas dicti iam altaris partes & munia, & confitebitur cor tuum & lingua laudabit, in Maria veritatem. In primis, de lignis Setim altare confectum, nónne perpulchrè beatæ Mariæ virginis incorruptam atque incorruptibilem præſtantiam, in mentis ac corporis integritate figurauit? Numquid etiam argumento fuit, quòd poſt beatam ipſius obdormitionem, Deus non permitteret corpus eius ſanctum videre corruptionem? Anne cornua quatuor, virtutum cardinalium & angularium, quibus vt eminentioribus tota probitatis moles innitebatur, huic altari noſtro Diuę virgini defuerunt? An auro puriſſimo veſtitam quis dubitet, quæ diuina ſapientia circumornata, & ſole veſtita ſplendebat? Quis, præter

hæc, aurea corona redimitam ignoret, qui virtute Altiſſimi obumbratam agnorit? Quis annulos aureos in ea deſideret, qui fidem ipſius, qua ſe Deo obſtrinxit; ac charitatem, qua ſe totius mundi ſaluti mancipauit, expenderit? Duobus quoque vectibus in omnem terram certo modo perlata eſt, quando piarum precum, & ſanctorum meritorum ſuffragiis, omnes vbique mortales propitiationis ſuæ facit eſſe participes. E

Nunc autem vſum ipſius altaris, ô virgines, caſtæ
Exo. 30 & piæ mentes, attendite. In altari thymiamatis, mane & veſperi, quando adornabantur & componebantur lucernæ in tabernaculo, fiebat odoris boni ſuffitus, & incenſum thymiamatis adolebatur. Cumque per ſingulos dies, ſuper altare holocauſtorum cremarentur carnes; non cenſebatur hoſtia conſummata, quouſque ſacerdos acceptis prunis de altari in batillo, intraret tabernaculum, venienſque ad altare thymiamatis, ſuper craticulam eius prunas collocaret, & puluerem thymiamatis ſuperponeret, vt ita fumus odoris gratiſſimi ad Sanctum ſanctorum aſcenderet. Quid vobis, ô virgines, animis ſedit? F

Numquid ab origine mundi, & quaſi primo mane, Mariæ bonus odor adhibitus fuit, quando iam ſerpentino afflatu, peccati mortiſque fœtor in orbem terrarum fuiſſet inſperſus? Numquid item opportuna ſpei fragrãtia, & odore ſolatij, Maria morientes, quaſi ſub vitæ veſperam, refocillat? Numquid de cetero ſuaueolens iſte thymiamatis fumus ad Sanctum ſanctorum aſcendit, contra letalem peccatorum noſtrorum fœtorem, quotidie ad diuinæ Maieſtatis nares aſcendentem?

Sed, vndenam iſtud thymiama conficitur? Illud ex quatuor ſpeciebus aromatis, Dei iuſſu, confectum agnoſcimus, ſtacte nimirum, onyche, galbano, & ture lucidiſſimo. Numquid præter odoramenta præſtantia precum, deſideriorum, operum, meritorumque ſubli- G

mium

H mium & exemplorũ, quæ in corde noſtro velut in altari thymiamatis, ad ſacroſanctę Dei genitricis Mariæ imitationem, debemus quotidie incendere Deoque offerre; quatuor etiam haſce ſpirituales aromatis ſpecies, in ſacri thymiamatis vſum commiſcere & adolere debemus? Vt nimirum per dies ſingulos (quibus multa committimus diuinæ bonitati non admodum grata, proximis non adeò bonum odorem præbentia, & optima quæque noſtra munia quodam quaſi pœ-
I dore inficientia) hæc quatuor in altari cordis noſtri expendamus Deoque offeramus: 1. Tibi Domine ſeruire debeo, certum eſt. 2. Non id facio ſatis; confiteor. 3. Pœnitet omnium defectuum meorum, vt par eſt. 4. Emendabo me, te adiuuante, ſic firmiter propono. O raram aram cordis deuoti! ô ſacram aram Mariæ patrocinantis! ô ſalutarem aram crucis, nos ſaluantis! hæc ara tuebitur omnes.

Oratio.

ANnue quæſumus Domine precibus noſtris, & altare hoc cordis noſtri tuo cultui dedicatum, cæleſtis virtutis benedictione ſanctifica; vt beatæ Mariæ virtutum fragrantiâ confortati, gratum quoque meritorum odorem diuino tuo conſpectui iugiter offeramus. Amen.

38. VIR-

38. VIRGA IESSE.

Virga, parens floris, quem ſpiritus ille coronat;
Nos tibi, te nobis, inſeruiſſe velis.

EGREDIETVR virga de radice Ieſſe, & Iſa. 11. flos de radice eius aſcendet; & requieſcet ſuper eum ſpiritus Domini. Noli hîc multum rogare, ô anima mea, vel dubitare, quid debeamus facere de puero qui datus eſt nobis à Domino; iuxta ſanctum vitæ nouæ propoſitum, ceu prolem ſpiritalem, hucuſque beatæ Mariæ præſidiis ac patrociniis educatam. Poſtquam iam ſiquidem bonis ac honeſtis delectari cœpit, atque in cœpto vtcumque confortari; foueri magis ac magis debet, frequenterque nouis modis animari, atque ad altiora ſemper excitari: ne fortè triſtium interuentu, reique præclaræ difficultate perterritus, fatigetur, tædeat cœpti, animúmve deſpondeat. A

Non recordaris, ô anima mea, quod de Dauide Scriptura commemorat? 1. Para. 11. Audi; Proficiebat Dauid, vadens & creſcens; & Dominus exercituum erat cum eo. Nónne Samuelis exemplum hoc ipſum confirmat? 1. Re. 2. Puer autem Samuel proficiebat, atque creſcebat; & placebat tam Deo quàm hominibus. Virga Ieſſe iuuabit & confortabit nos, ſi ritè nobis illam illiuſq; typum nobis applicuerimus. Virgo Maria conſueto nos patrocinio proteget, atque ad altiora virtutum & gratiæ dona ac pignora promouebit. Non recordaris, Prophetam de Chriſti natiuitate populorumque conuerſione vaticinantem, virgamque Ieſſe, florem, fructumque eius ex Maria prouenturum exaltantem, Spiritum Domini ſuper eum requieturum dixiſſe? B Numquid & inter ſeptem Spiritus ſancti dona, ſpiritum fortitudinis ſingulariter proclamauit? In hoc

Digitized by Google

hoc ſpiritu,in hac fortitudine ſpem ponentes, huius effecti Maria mediante participes,non deficiemus aliquando;ſed nouis ſemper gratiæ incrementis, ſolatiique fomentis adiuti, proficiemus & creſcemus, coram Deo & coram hominibus, quia Dominus exercituum erit nobiſcum.

Venite itaque formidoloſi, venite puſilli, & laborantes in remigando;venite ponentes laborem in præcepto, quibuſque ventus contrarius eſt: nolite diffidere,nolite deficere, neque retrò reſpicere, neque à vento veniente terreri, ne fortè in puſillanimitatis vorticem, & deſperationis abyſſum ſubſidatis. Mariam attendite,virgam Ieſſe prehendite, confortamini,nolite timere. Numquam illa deſpexerit, quiſquis illam adſpexerit. Audi proinde Prophetam, ſignum leuantem, omnes hortantem atque animantem, certamque ſalutem gentibus in Virginis fructu magno cum animi ſenſu decantantem:Radix Ieſſe; qui ſtat in *Iſa.* 11.
ſignum populorum: ipſum gentes deprecabuntur. Ieſſe non noſti, qui & Iſai dictus eſt, pater Dauid?
C Numquid in Saluatoris noſtri genealogia ſic legimus: Booz genuit Obed ex Ruth; Obed autem genuit Ieſſe,Ieſſe autem Dauid Regem? Quid hîc animaduertimus? *Mat.* 1.
Nónne deſcriptum Chriſti ortum ex ſemine Dauid,ſub nomine patris ipſius Ieſſe? Numquid hæc omnia plena tibi videntur myſterij confortantis,& animum ad præclara ſuggerẽtis! Nónne meritò tibi fructus horum omnium eximius, Dominus noſter, in ſignum populorum ſtatutus videtur; non ſolùm in quem,ceu in ſcopum, conuitiorum & contradictionum tela, maleuolorum inuidiâ, torqueantur;verumetiam, in quem certatim populi fidelium coniiciant oculos, pia vota colliment, & turmatim anhelent, vt ad certam ſalutem confugiant?

Sed nunc tria præcipua in præſenti titulo,ad eamdẽ
D pertinentia,perpendamus.Nónne radicem,virgam,& florem audiuimus? Et quidem aliquando Radix

Ieſſe,

Ieſſe, aliquando Virga Ieſſe, tum Maria virgo,tum vnigenitus eius,Chriſtus,nuncupatur. Numquid ita
Ro. 15. loquentem audimus Apoſtolum; Et Iſaias ait; Erit radix Ieſſe: & qui exſurget regere gentes; in ipſum Gentes ſperabunt: quod ſuprà,ex ipſo Propheta meminimus. Videtíſne, caſtæ,deuotæque animæ, ex his E
omnibus colligi,radicem eſſe ſemen Dauid,filij Ieſſe, ſtirpem illam Regiam? Numquid & beata virgo Maria,virga eſt iſta, ex progenie Dauid, quemadmodum ex Ioſephi progenie, cui iuxta legem fuit deſponſata,conſtabat? Florem autem de radice ex vir- F
ga naſcentem requiritis? Ieſum Chriſtum, fructum vteri beatæ Mariæ benedictum attendite; cuius in odore voluptatem ponentes, mirum quantoperè ſentietis corda veſtra confortari.

Sed, venite vos quoque,animales, nihil ſpiritus
Gal. 3. habentes;&,qui,cùm ſpiritu cœperitis,carne tandem conſummamini: ad hunc florem accedite, adſpirate, reſpirate,os & nares aperite,& attrahite ſpiritum:quia requieſcit ſuper hunc floridum florem & verè Nazarenum, ſpiritus Domini, ſeptiformi gratiâ ſuorum corda fidelium refocillans.Mutate conſilium,ô ſtulti, miſeri,& cæci mundi amatores,inanes & vani; ac dicite; quodque dicitis, hoc & ſentite in vobis; dicite
Pſ. 50. lingua,dicite ſpiritu; Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.Nónne ſpem vobis id impetrandi ſat magnam dedit,qui & in Iordane Spiritum ſanctum,in columbæ ſpecie, ſuper eumdem hunc florem Ieſum requieſcere fecit?

Habemus itaque radicem confortatiuam, virgam directricem,& florem vitam ſpirantem. Florem inquam,ex radice & virga Ieſſe; ſuper quem tota diuini ſpiritus gratia requieuit. Florem incorruptũ,immarceſcibilem,ſempiternum. Hęc autem virga Ieſſe,virgo Maria,numquam curua, ſemper erecta,præque omnibus benedicta, quæ benedictum & florem & fructum, toti mundo extremè languenti progenuit.

O Ma-

Digitized by Google

G O Maria, ô radix, ô virga, ô flos, ô Spiritus ſancte in ſummo flore quieſcens, & infirma quæq; confortans, atque ſubiecta quæque fœcundans! Fac, vt & nos ex ſingulis, in bono vitæ nouæ propoſito ac cœpto hucuſque producto, peculiarem contra aduerſantia cuncta corroborationem conſequamur. Sit nobis in radice ſtabilitas, in virga rectitudo, & in flore fœcunditas, atque in Spiritu ſancto deſuper quieſcente conſolatio permanens atque indeficiens.

Numquid eapropter etiam idem ſpiritus nobis poſt baptiſmum in Confirmationem eſt datus? At, eſto tu quoque, ô anima mea, Virga Ieſſe, tuo modo; & ſpiritus Domini ſuper te requieſcet: fietque de tua prole, quam educas Domino, quod ab eodem Propheta ibidem promittitur: Et delectabitur infans ab vbere, ſuper foramine aſpidis: Et in cauernam reguli, *Iſa. 11.* qui ablactatus fuerit, manum ſuam mittet: bonæ conſcientiæ fiduciæque virtutum argumento.

Oratio.

BEnedictio tua Domine larga deſcendat; vt qui Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Nazarenum, vnigenitum tuum, de Spiritu ſancto conceptum, ex beata Maria virgine Regali Dauidicæ ſtirpis progenie, Deum & hominem, natum confitemur; eodem ſpiritu roborati, in eius ſemper participatione creſcamus. Amen.

39 VELLVS GEDEONIS.

Arida roranti, ſicco rorantia campo,
Vellera tu noſtræ ſanctior arrha ſpei.

Iudic.6 SI ſaluum facis per manum meam Iſrael,
ſicut locutus es; ponam hoc vellus lanæ in A
area; ſi ros in toto vellere fuerit, & in omni
terra ſiccitas; ſciam, quòd per manum
meam, ſicut locutus es, liberabis Iſrael. Liberari per
Pſ. 85. te Domine cupimus omnes; fac igitur nobis ſignum
huius in bonum. Video, feciſti, & dediſti nobis. Tu B
nobis es vellus Gedeonis, ô virgo Maria, protectrix
ac patrona noſtra! O titulum confortatiuum, non
tantùm in re principali per eumdem ſignificata; ve-
rumetiam in toto agendi modo, quo Angelus Domi-
ni Gedeonem aggreſſus eſt, eumdemq; mirificè con-
fortauit. Nónne ſic legimus? nónne quaſi ob oculos
poſitum intuemur? Cùm Gedeon excuteret frumen-
tum in torculari, vt fugeret Madiã, apparuit ei Ange-
lus Domini, & ait; Dominus tecum, virorùm fortiſſi-
me. Cui reſpondit Gedeon; Si Dominus nobiſcum
eſt, cur apprehenderunt nos hæc omnia? Vbi ſunt
mirabilia eius, quæ narrauerunt patres noſtri, atque
dixerunt; De Ægypto eduxit nos Dominus? Nunc
autem, dereliquit nos Dominus, & tradidit in ma-
nus Madian.

Noli hîc, ô anima mea, cum Gedeone ad defectio- C
nem ob anguſtias rerũ vel animi tendere; ſed in Do-
mini potentia confortare. Nam, tametſi, quod tunc
Iſraeli temporaliter accidebat, hoc etiam ſpiritaliter
Chriſtianis interdum eueniat; præſens tamen adeſt
afflictis diuinæ conſolationis remedium. Si igitur,
ô homo, cum Iſraële quandoque percuteris, cogita,
quòd cum eodem quoque non rarò malum facias

in

in conſpectu Domini. Et vide tamen benignitatem Dei, noſtri in afflictione noſtra, miſerantis. Nónne Gedeon hiſce commotus, quaſique deſpondens animum, Angelo illa quæ diximus, non ſine quadam expoſtulatione locutus eſt? Et tamen eius occaſione, reſpexit ad eum Dominus, & ait; Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Iſrael de manu Madian. Scito quòd miſerim te. Sui ipſius verò ſuæque familiæ tenuitatem obtendenti Gedeoni, dixit Dominus; Ego ero tecum, & percuties Madian, quaſi virum
D vnum. Numquid hîc, ſicut in Madian, obiurgantis & litigantis nobiſcum aduerſarij hoſtilitatem agno-
E ſcimus; ita quoque in Gedeone confringentis contерentiſque potentiam, diuinamque per omnia conſolationem adumbratā habemus? Numquid in Domino confortati, diaboli in nobis aram deſtruimus? Spiritu Domini induimur, buccina clangimus, & orationum efficaciâ cælum penetrantes, Angelorum Sanctorumque exercitum in vota noſtra euocamus?

Numquid admirandis è cælo terraque ſignis, in arduam hanc cum mundo, carne, & dęmone pugnam animamur? Væ diffidentibus, vecordibus væ, væ viris effeminatis & imbellibus, væ more canum lambentibus, væ nihil humani nihil viri præ ſe ferentibus! Nónne quidquid iteratis Gedeon vicibus, in promiſſæ expeditionis aſſertionem tentauit & explorauit, ſiue vellere ſolo madente, ſiue eodem ſolo roris immuni; nónne, inquam, id totum in noſtram indubitatam ceſſit ſecuritatem, certamque corroborationem? Nónne clariùs, certiùs, ſublimiuſque vniuerſa hæc in beata Maria, ceu nouo Gedeonis vellere comprobata cenſentur?

Fuge, fuge à me, fallax omnis mundanæ mentis præſumtio: ſed fuge remotiùs formidoloſorum deſperationique proximorum timiditas.

Exſurge pſalterium, & reſona cithara, Dauidico ac Regio pollice repercuſſa, & pange myſterium Velleris

rore cæleſti madentis,in Gedeonis vellere figuratum.
Pſ.71. Audite. Deſcendit ſicut pluuia in vellus. Quid enim tam ſilenter & ſine ſtrepitu fit, quàm cùm imber in lanæ vellus infunditur? Numquid igitur rectè Maria velleri comparatur; quæ ita concepit Dominum, vt toto eam hauriret corpore, nec eius diſſciſſuram corporis pateretur; ſed eſſet mollis ad obſequium, ſolida ad ſanctimoniam? Nónne rectè inquam Maria velleri comparatur, de cuius fructu ſalutaria populis veſtimenta texuntur? Vellus planè Maria eſt. Siquidem de molli ſinu eius agnus egreſſus eſt, qui & ipſe matris lanicinium, hoc eſt, carnem geſtans, molli velleie cunctorum operit vulnera populorum. Nónne quoque F
rigaturus aream Dominus, cæleſti rore totum vellus priùs infudit? Redemturus enim genus humanum, G
vniuerſum pretium contulit in Maria. Nónne tunc
Pro.19. illud impletum eſt; Sicut ros ſuper herbam; ſic & hilaritas Regis? Tunc enim Rex cæleſtis iſti Reginæ arriſit, quando de cælo ſicut ros in eius vterum deſcendit: & eam velut herbam bonam fructificare fecit. Faceſſite ſtulti fabulatores & inanes Poëtæ, cum illo vanido veſtro imbre aureo, quo ille ſe in ſinum cuiuſdam fœdè fraudulenterque inſinuauit. Nos veris, ſanctis, cæleſtibuſq; myſteriis mentes Chriſtianas imbuimus.

O Maria, mundiſſimum cæleſtis pluuiæ vellus, ex quo paſtor ouem induit, vt agnos à lupi rabie liberaret! ſicut vellus, cùm ſit de corpore, neſcit tamen corporis paſſiones; ita tu, ô Maria, gratia plena fuiſti, in quam ſe gratiæ plenitudo infudit, ab omni carnis contagio longè ſemota fuiſti, cæleſti rore compluta ſanctiſſimę Trinitatis opificio, mirabilem fœtum pura concepiſti, pura enixa es, & poſt partum pura vſque permanſiſti. Vera veri hominis mater effecta es; & nullum tamen carnalis vitij contactum ſenſiſti.

Numquid, ô filiæ Ieruſalem, dicere poteſt Domina
Iob 29. noſtra in totius Iſraëlis ſolatium; Ros morabitur in meſſione mea? Contra ſtudium ſcilicet Madianitarum,

tum, meſſem omnem bonorum operum; in ipſa adhuc herba non rarò deuaſtantium? Numquid ſincerum hoc robur, ac fidele ſolatium, & ſolida confortatio, pro omnibus qui priùs præ anguſtia ſpiritus cum Gedeone trepidante mœrebant; iamque penè, præ deſperatione, frumenta nouiſſima in area vel torculari excutiebant, ad fugam ante Madian ineundam?

Eſto tu itaque, ô anima mea, & quicumque es fidelis diuini nominis propugnator, eſto inquam tu Ge-
H deon confortatus in Domino, à puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate erectus, verus inquam Iero-Baal, aduerſæque partis aras euertens; lucos obſcuritatis malignæ ſuccidens, & veræ fidei profeſſione, vitæque virtutum encomio buccinâ clangens; & beata Deipara Virgo, fidum tibi atque infallibile vellus futura eſt: ſignum certum in bonum, gratiæ, miſericordiæ, & victoriæ contra hoſtes obtinendæ. Natus enim ex ea Dominus noſter, ad hoc venit, vt nos ad eum veniremus, quicumque laboramus & onerati ſumus, & reficiet nos.

Oratio.

Deus inuictæ virtutis auctor, ac inſuperabilis imperij Rex, & ſemper magnificus triumphator; te ſuppliciter exoramus ac petimus, vt de tua bonitate confiſi, beatæ Mariæ ſuffragantibus meritis, & à cunctis aduerſitatibus eruamur, & gratiæ tuæ fluentis iugiter irrigemur. Amen.

Digitized by Google

40. STELLA MATVTINA.

Sparge tenebroſis Eöa crepuſcula terris,
Tartareaq; nigros diſcute noctis equos.

Eccli. 50. QVASI ſtella matutina in medio nebulæ, & quaſi luna plena, in diebus ſuis lucet. A
Cùm tenebricoſi mundi nocturnus horror angorem incutiat, & vires atque animum quadam ſoleat formidine quatere; non exiguum Domine miſeris mortalibus prouidiſti ſolatium, quando diei propinquantis indicio, ſtellam matutinam condidiſti, quæ facem præferat luci, tenebrarum horrorem diſcuſſuræ. In hoc igitur, ô puſillanimes, bonæ tamen voluntatis athletæ confortamini, quòd ſtellam hanc matutinam Mariam conditor ſiderum atque vniuerſorum Deus, mundo mœrenti conceſſerit.

Sed numquid hic titulus Simoni Oniæ filio, ſacerdoti magno, Scripturæ ſacræ verbis eſt attributus? B
Concedimus: ſed vt in cunctis ſui partibus mirè indigentes corroborat; ita quoque eam ob cauſam, ac primario ſui typo, patronæ noſtræ Deiparæ conuenit.
1 Mac. 12. 2. Mac. 3. Eccli. 50. Numquid Simon iſte, teſtante diuino eloquio, domum in vita ſua ſuffulſit? Numquid in diebus ſuis templum corroborauit? Nónne de eodem ſic legimus? Quaſi ſol refulgens ſic ille effulſit in templo Dei? Quidnam horum omnium non excellentiori modo Mariæ virgini aſſignetur? Sed ſtellæ matutinæ titulo inſiſtamus.

O lucidum, ſplendentem, auguſtum Mariæ titulum! Væ iis qui non hoc ſidere illuminantur; quia citra iſtud neceſſe eſt in tenebris deliteſcere. O ter miſeros, & ter infelices, qui hoc lumen veridicum, hoc ſidus ardeſcens, ſtellam hanc corroborantem non atten-

attendunt. Errare, frigeſcere, & deſtitui viribus oportet, quiſquis hac ope caruerit. Sed quæris fortè, quàm indubitatum ſit nobis, ſtellam hanc eſſe Mariam?
C Audi. Orietur ſtella ex Iacob, & conſurget virga de Iſrael. An & manifeſtè noſſe deſideras, teſtatum hîc Balaam ſe diuino inſtinctu de virgine Maria, Meſſiæ matre, locutum fuiſſe, ſub nomine ſtellæ matutinæ ſolem proferentis? Audi, quid paulò antè prædixerit: Videbo eum, ſed non modò; intuebor illum, ſed non
D propè. Stellam itaque inuenimus, eamque cum tribus
E Magis, Balaam prædicti nepotibus, vidimus in Oriente; vereque matutinam; quæ Chriſtum æternæ diei ſolem tenebroſo huic ſæculo inuexit: reſtat, vt eius nos pedibus aduoluamur, & Regem regum in eius ſinu ſedentem adoremus. *Nu.* 24.

Neſcis quoque, ſtellam, ſecundùm Philoſophos, eſſe denſiorem ſui orbis partem, & propter hanc ſolidam ſtellarum firmitatem, dici quòd poſuerit Deus ſtellas in firmamento cæli? Verè dicis & tu, ô Sapiens; Species cæli, gloria ſtellarum. *Eccli.* 43.

Tu itaque, ô Maria, nobilis illa ſtella ex Iacob orta; cuius radius vniuerſum illuſtrat mundum. Tu es ſtella, terras perluſtrans, & calefaciens magis mentes quàm corpora; fouens virtutes, excoquens vitia. Gloria tua ceu ſtellæ micantis, mirè cælos illuſtrat. Te ſuſpicimus, te veneramur, tuam opem in noſtris neceſſitatibus imploramus, nos noſtraque tuæ tutelæ committimus. Tempus hoc omne deploramus, ô Virgo, quo te minùs agnouimus, quo te non amauimus, quo tuis radiis inflammati non arſimus, quo tuas virtutes non ſumus amplexi. Vt autem deinceps magis ac magis in tui amorem accendamur, liceat nobis ſeptem precipuas in te, tamquam in ſtella, conditiones expendere & admirari.

Quis in primis ſtellæ ſoliditatem, quam diximus, in te pro meritis admiretur? quæ adeò in ſpiritu & corpore ſolidè beneque compacta fuiſti, vt nulla te

Digitized by Google

vmquam vel emollire mollities, vel elidere poteſtas aduerſa valuerit.

Quis ſtellę firmitatem, & peculiare in te firmamentum non obſtupeſcat; quæ velut immota rupes, ſeu columna cæli, vſque ad filij tui mortem crucis immota & inuicta ſtetiſti, ac quaſi fixa in Deo anchora manſiſti immobilis?

Quis deinde ſpeciem, vel ſtellæ ſpecioſitatem in te ſatis ſuſpiciat, vt omnes ad vnam ſtellas cæli fulgore tranſcenderis?

Quid de ſideris huius illuminatione dicemus? Num quidquam hac ſtella ſplendidius, quam ſol ipſe veſtiuerit?

Si vim calefaciendi conſideras; quid in actiuitatis ſorte deſideres? vt quæ nos exemplis, oratione, meritis, fructuque ſuo, qui Deus & ignis conſumens eſt, miris in hunc vſque diem flammis accendit?

Celeritatem admirari eſt animus? Licet enim ſtella ex ſe ſit immobilis, quia in ſuo cælo defixa eſt, motu tamen firmamenti mouetur citiſſimè; nam ſtellę quotidie per circuitum luſtrant omnia. Nam, ſicut lapis pretioſus in annulo, ad annuli motum mouetur; ita Maria in Deo & cælo fixa, velociſſima tamen, ad diuino nutui obediendum, & ad miſeris ſuccurrendum. Nónne nos quoque ſic eſſe oportet, ô anima mea, & diuinum in nobis munus agnoſcere? ſumúſne ſufficientes cogitare aliquid boni ex nobis, tamquam ex nobis? Inſtar ſtellarum, quoad nos, ſumus immobiles: ſed cum iiſdem, & cum diua Virgine, à Spiritu ſancto ducti & impulſi, cum Pſalmiſta dicere poſſumus; Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dila-
Pſ. 118 taſti cor meum. Et cum Apoſtolo; Omnia poſſum in
Phil. 4. eo, qui me confortat.

Sed, ſeptima ſtellæ noſtræ conditio, quò deuenit? quænam illa futura eſt? Primaria propoſito noſtro conueniens; matutina. Numquid illa præcipuè titulorum præſentium naturæ ſubſeruit, vt ſit corroboratiua,

Digitized by Google

ratiua, atque animum, ſiue puſillanimitate ſiue amore languentem, confortans?

Stella matutina, præter cetera, laudem quoque hoc in genere merentia, à temporis ipſius portione vim habet ſolandi & corroborandi indigentes & afflictos. Numquid Ezechiæ regis, æquè ſanati atque ægrotantis exemplo & teſtimonio comprobatum id nouimus? Sperabam, inquit, vſque mane, tamquam diurnæ lucis adſpectu conſolandus; ſed quaſi leo, ſic contriuit omnia oſſa mea. De mane vſque ad veſperam finies me. Tu Maria, ſtella matutina, lucis æternæ facem mundo protuliſti; & in tenebris atque vmbra mortis ſedentes recreaſti. *Iſa. 38.*

Oratio.

PRæueniat nos quæſumus Domine Gratia tua ſemper & ſubſequatur; vt beatæ Dei Genitricis præſidiis inſtanter adiuti, quo conſtantiùs terrena contemnimus, hoc æterna fiducialiùs appetamus. Amen.

41. AVRORA CONSVRGENS.

Crimen & error abi : veri & iubar emicat æqui,
Auroræ puro purius è thalamo.

Cant. 6 QVÆ eſt iſta quæ progreditur,quaſi aurora A
conſurgens? O Deus meus,vnicum ſolatium & bonum meum! quàm confortatiua ſpecierum aromaticarũ prçſidia nobis in hac valle lacrymarum gemẽtibus,in beatiſſima Filij tui genitrice Maria prçſentaſti! Stella nos matutina ſolata eſt,ſed non minùs nunc aurora corroborat, & ad præclara quæque ſpem facit, atque opem pollicetur.
Quemadmodum ſtella matutina, tametſi noctem B
eliminet, & diem appropinquantem prænuntiet; ad noctem tamen,quia ſtella eſt, vtcumque videtur pertinere; ita aurora noctem diſpellens & diem importans, diei potiùs quàm noctis pars eſſe conſpicitur. Quemadmodum igitur, ô miſericors Domine, & conſolator animarum noſtrarum, pro tuæ bonitatis abundantia, magis magiſque accreſcit tuæ conſolationis vbertas; ita quoque debet in nobis augeri, & actio gratiarum, & tam præſtantis ac præſentis boni fidelis vſura.

Quid dicis nunc,ô anima, ſic à Domino tuo colluſtrata? quid inquis vermicule, vilis homuncio,tanto fulgore circumfuſus? Tremens factus ſum ego, nimiam meam infirmitatem & indignitatem conſiderans; ſed à te Domine confirmatus, ac gratiæ tuæ luce præuentus, in ſpem magnam adductus ſum, fore, vt nihil arduum humili tuo ſeruo futurum ſit, & nihil aſperum manſueto. Huc me beatæ Mariæ virtutes accendunt & præſidia meritorum ipſius connitentem ſuffulciunt. Te Maria reſpicimus humilibus oculis, & totius obnixu corporis,

poris, opem ſupplices exoramus. Veluti ſtella nos matutina ſolata es, nunc vt auroram excipimus:
C quemadmodum afflicti, captiui, ægri, & quocumque tandem modo miſeri, ac mœrentes, conſolationem diei de nocte recogitant; ita cum auroræ prouentu ſibi certò iam illam pollicentur.

Tu ſtella matutina, tu ſalutare crepuſculum, tu aurora deſiderabilis, tu mane illud mortalibus iucundiſſimum, gratiæ, ſalutis, & vitæ vehiculum. Sancta
D Maria, ſuccurre miſeris, iuua puſillanimes, refoue flebiles, corrobora laborantes. Tu nempe ſolamen afflictorum, ſpes peccatorũ, periclitantium portus. Tametſi namque naturalium horum, ſtellæ matutinæ, & auroræ exortus, ſperantes ſolamen nonnumquam fruſtrare conſueuerit (vt in Ezechia notauimus, & ipſi *Iſa.* 38
quandoque experimur) vt tunc iterùm veſpera pro requie ex diurna fatigatione ſperetur; numquam tamen hæc ſtella matutina, & aurora conſurgens Maria, quemquam ad ſe confugientem ſpe ſua vel expectato ſolamine, aut ope, fruſtrauit. O Maria, te rectè auroræ præconiis exornamus! Numquid, ſicut aurora, media eſt inter noctem & diem; ſic tu inter tenebras peccatorum humani generis, lucemque claritatis æternæ, in verum certumque mortalibus ſolatium à Deo es conſtituta? Audi regium Prophetam myſterium hoc præ-
E cinentem: Sicut lux auroræ, oriente ſole, mane abſq; *2. Reg.*
nubibus rutilat. Hæc autem ſunt verba nouiſſima, *23.*
quæ dixit Dauid, filius Iſai, de radice Ieſſe, de Chriſti matre; vir, cui conſtitutum eſt de Chriſto Dei Iacob; quando ſpiritus Domini per eum locutus eſt, agnoſcimus emicantem veritatem & veneramur. Quis etiam ſatis admiretur myſterium verbi, quod idem
Propheta veridicus, diem diei eructare commemorat? *Pſ.* 18.
O ſuauem diei illius eructationem, qua ſequentem diem gratiæ cæleſtis participem, docuit & ditauit! Verbum incomprehenſibile, die certo, fauſto, ac feliciter ordinato concluſum eſt. Verbum æternum, diei vnius

Digitized by Google

Luc.1. verbum eſſe incepit. Venit Angelus à Deo miſſus in ciuitatem Nazareth, & anuntiauit Virgini arcanum incarnationis filij Dei. Eructauit verbum bonum, & Verbum caro factum eſt; Verbum patris factum eſt filius matris.

O aurora Maria, quæ à lumine incepiſti, creuiſti *Iſa.18.* cum lumine, & numquam lumine priuaris. Sicut lux meridiana clara es. Dominum concepiſti, qui dixit; Lux ſum mundi; & Dominus tecum priuſquam conciperes; neque illum amiſiſti, poſtquam eumdem peperiſti. Dominus tecum, ante conceptum; & poſt partum, Dominus tecum. Tu aurora conſurgens; quia finis noctis, & origo diei: finis damnationis, & ſalutis principium. Nónne conſurgens quoque aurora vocaris præ ceteris omnibus, quòd non primo ortu tuo, ſicut nos omnes, in peccatum incideris? Te namque ab omni labe peccati præſeruatam, nouóque modo præ cunctis aliis ſanctificatam agnoſcimus & cenſemus. In ortu tuo ſurrexiſti, non cecidiſti; ſed ab initio verè aurora conſurgens fuiſti.

Numquid te quoque benè, ô Virgo virginum præclara, velut auroram conſurgentem ſuſpiciunt, qui te triênem, nullo niſi Deo iuuante, quindecim templi gradus alacriter conſcendentem, & præcellentibus totidem virtutum rariorum exemplis eminentem, mortaléſque omnes, & angelicas virtutes ſuperantem, contemplantur? F

Venite, venite, filiæ Sion, inclytæ Ieruſalem, & virgines Iſrael præclaræ; ſignorum veſtrorum arcana recludite, & lætantes admiramini. In ortu auroræ huius *Gen.32.* vincitur Angelus à Iacob, patre veſtro: quando aduentus filij Dei in carnem, ab Angelo magni conſilij Deo Patre, ſanctorum patrum precibus impetratur. Quid vobis videtur? Numquid hæc felix aurora, beatum crepuſculum quod tantam nobis de Deo victoriam reportauit? Numquid hoc ſalutare mane totum mundum corroborat? Mane, mene, id eſt, bonum: quia

Digitized by Google

quia quid luce iucundius, lucem æternam atque incomprehenſam prænuntians? Pars iſta diei matutina, dormitionis eſt finis, operationis initium, hora ſo-
G brietatis, celebratæque digeſtionis.

Hora itaque eſt, iam nos de ſomno ſurgere; nunc Ro. 13.
enim proprior eſt noſtra ſalus, quàm cùm credidimus. Nox & tenebræ, & nubila; confuſa mundi & turbida; (Lux intrat, albeſcit polus, Chriſtus venit) diſcedite. Quid ad huius auroræ præconium Pſalmi-
H ſta decantas? Ortus eſt ſol, & in cubilibus ſuis collo- Pſ. 103.
cabuntur. Qui, quæ, quid? Omnes beſtiæ ſiluæ, catuli leonum rugientes; qui nocte durante proceſſerant,
I quærere à Deo eſcam ſibi. Iam verò; Exibit homo, ad opus ſuum, & ad operationem ſuam, vſque ad veſperam.

Numquid ſol iuſtitiæ Chriſtus: qui dixit; Lux ſum mundi, operamini dum dies eſt? Numquid hanc ſolis æterni lampadem aurora Maria conſurgens inuexit? 1. Theſ. 5.
Surgite ſoporati, ſtertentes in ſordibus ſæculi. Qui dormiunt, nocte dormiunt: qui ebrij ſunt, nocte ebrij ſunt: nos filij lucis & diei ſumus; non noctis, & tenebrarum. Ecce, ſurrexit aurora, quæ cælis dat gloriam, terris Deum, pacem, & vitam refundit; Gentibus fidem, vitiis finem, vitæ ordinem, ac moribus diſciplinam. O Maria, conſurgens primum gratiæ mane! eſto nobis patrona, cùm mane illud vltimum orbi iudicando conſurget.

Oratio.

Deus, qui diligentibus te, & multiplicem in terris gratiam, & immenſam in cælis gloriam præparaſti; preces famulorum tuorum propitius reſpice; vt beata Maria ſemper virgine intercedente, & quæ agenda ſunt videant, & ad agendum quæ viderint conualeſcant. Amen.

42. LAPIS ADIVTORII.

Tute, ſacerq́; lapis, manuum ſine viribus vllis
Vnde fuit noſtræ petra reciſa ſpei!

1. Re. 7. VOCAVIT Samuel nomen loci illius, Lapis-adiutorij: dixitq́ue; Hucuſque auxiliatus eſt nobis Dominus. Domine Deus virtutum exaudi me, & attende ad verba ſerui tui clamantis ad te; quem tam admirandis tuæ gratiæ fomentis, & ſancti tui Spiritus robore recreaſti. Confortati ſunt quidem inimici mei, qui tribulant me; ſed ampliùs confortata eſt ſuper me manus tua. Domine, vim patior, & anguſtiæ mihi ſunt vndique, ſed adiutorium tuum, ac cæleſte præſidium, quod in muliere illa forti, deuictrice ſerpentis, & vniuerſi reparatrice concedis, vim omnem hoſtilem euentilat. O quàm fidum & forte refugium, in hac vita luctantibus, & contra poteſtates aëreas decertantibus, in te, ô beata Maria, conſtructum eſt! A

Sed, dic mihi ſponſa, de ſponſo; & dilecta de dilecto, me tamen non neglecto; quid de lapide hoc adiutorij, citra omnem offenſam cenſere poterimus, ne inter ſaxum & ſacrum hæreamus ambigui? Nónne B
Pſ. 123 lapis Chriſtus eſt, dilectus tuus, & adiutorium noſtrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram? C
Omnino: te tamen, ô Maria, lapidem adiutorij modò nuncupamus. Domine, quid dicemus ad hæc? Ne nos precor hallucinari permiſeris, te lucem ſequentes; & nō niſi quod ad maiorem tuæ laudis gloriam pertinet, etiam in ſanctiſſima tua Matre requirentes. Dic igitur tu, bone Ieſu, de caſtiſſima tua Genitrice, quod lubens dicturum te ſcimus, quod ſcilicet Pater ille de Filio;
Luc. 15 Omnia mea tua ſunt, quia & ego ipſe ſum tuus, etiam ſi ante te ſum: Ex te enim in tempore natum eſt ſan-

Digitized by Google

ctum illud, & æternum, quod ex Deo patre eſt ante ſæcula genitum. Lapis igitur adiutorij, ô cariſſimi, Chriſtus eſt, & lapis adiutorij Maria, communi inter matrem & filium nominum bonorumque conſortio: neque nuda tantummodò appellatione vocabuli, ſed etiam rei præſtantiâ.

Adeſte bellatores, ad arma promtiſſimi, victores hoſtium, & triumphatores; qui carnem, mundum, ac diabolum, quotidiano certamine ſupplantatis. Laudate Mariam, victricem miramini, gratique eſtote pro tantis ſuppetiis, quas illa vobis à filio ſuo, Domino exercituum, promeretur.

Numquid in Maria completum eſt, quod admirabili vincendi genere tempore Samuelis adumbratum
D audiuimus? Philiſthæis contra Iſraëlem ſurgentibus, *1. Re. 7.*
intonuit Dominus deſuper fragore magno, & de cælo pro ſuis depugnans, hoſtes fugauit. Erexit Samuel lapidem in titulum, quem ex euentu, Lapidem adiutorij nuncupauit, dicens; Hucuſq; auxiliatus eſt nobis Dominus. Nónne meritò de victrice poteſtatum hoſtilium Deipara virgine prædictum encomium decantetur: Hucuſque auxiliatus eſt nobis Dominus? Numquid in illa miſerandus humani generis ſtatus finem inuenit? Numquid illa eadem damnationis intortæ terminus exſtitit? Numquid in illa benedictio noſtra & ſalus incepit? Numquid in illa, & per illam, tam miſericorditer quàm mirabiliter miſerorum mortalium miſericors & miſerator miſertus eſt Dominus? O igitur pręclarum inuentricis gratiæ titulum! ô Lapidem adiutorij ſingularem! Verè, quia perieramus alioqui auxilij inopes, hucuſque auxiliatus eſt nobis Dominus.

In te quoque, ô Maria, adimpletum agnoſcimus, quod de Ioſue legimus; qui poſtquam toti populo præclara Dei facta recenſuit, & legem ob oculos poſuit, percuſſit cum eis fœdus, dicente omni populo; Domino Deo noſtro ſeruiemus, & obediemus omni- *Ioſu. 24*

bus

bus præceptis eius; tulit lapidem pręgrandem, poſuitque eum ſubter quercum, quæ erat in ſanctuario Domini: & dixit ad omnem populum; En lapis iſte erit vobis in teſtimonium, quòd audieritis omnia verba Domini, quæ locutus eſt nobis. Res ipſa figuræ reſpondet. E

Tu namque, ô Domina, teſtimonium toti mundo clariſſimum eſſe cognoſceris, quod os Domini nobis locutum eſt; & nos oſculo oris ſui ſit oſculatus, quando Verbum eius caro factum eſt, & habitauit in nobis; & vidimus gloriam eius.

Gen.28 O quàm ſplendet in te, quod Iacob patriarcha de ſomno euigilans, magno futurorum myſterio fecit; quando in admirandæ illius viſionis loco, lapidem erexit in titulum, oleoque perfundens, nomen loci vocauit Bethel, hoc eſt, domum Dei. F

Diſcurrite piæ mentes per ſingula, quo meliùs tantę dignationis encomiis pro meritis delectemini. Non deerit gratia vnctionis, occurret amœnitas aſcendentium & deſcendentium Angelorum; portam quoque cæli, quam ille ibi videbat, offenderis, & virtutem Altiſſimi, Mariæ, ſcalæ, portæ, & lapidi ſic peruncto benigniſſimè obumbrantem.

Dan.2. Quid amplius? Num fortè & lapidem abſciſſum de monte ſine manibus, quæritis? Quærite & inuenietis. At, Chriſtum ipſum, lapidem illum præfiguraſſe, dicetis. Non ibo inficias; eſt etenim; ſed iam antè concluſimus, iure quodam participationis, eiuſmodi eſſe & filio & matri communia. Lapis ille indubiè Chriſtum figurauit, ſed & beatam Mariam, tametſi non pari modo myſterij. Chriſti virginalem natiuitatem oſtendit lapidis abſciſſio de monte ſine manibus: ſed quare non etiam Matris integritatem deſignet? Lapis ſine manibus abſciſſus, Chriſtus natus ex Virgine: & lapis item Maria, citra labem originalem concepta, & pariens in integritate. G

Iud. 9. Numquid inſuper Maria ſerpentis deuictrix, mulierem H

Digitized by Google

I lierem illam, illumq́uo adeò molarem repræſentat, quo caput Abimelech inimici noſtri protriuit?

O Maria, refugium peculiare fidelium, op[illegible]tuam contra tentatoris inſultus deprecantium! O diuinum auxilium de cælo conceſſum mortalibus, in hac terra deſerta, periculi & horroris pleniſſima! Deus noſter adiutor fortis in opportunitatibus: & tu fortis adiutrix, per eius imperium. Poſuit ſiquidem Altiſſimus adiutorium noſtrum in potente, cùm fecit tibi magna, qui potens eſt.

Habitemus, ô anima mea, in adiutorio Altiſſimi, beatæ Mariæ patrociniis inhærentes: & non erit quod timeamus à facie rugientis inimici: ſed tuti erimus, quaſi vallati auxilio pugnatorum.

Oratio.

M*Aieſtatem tuam Domine ſupplices deprecamur, vt qui per infirma mundi, fortiſſima quaque confudiſti; fragilitatis humanæ præſidia corroborare vſquequaque digneris; vt beatæ Mariæ precibus & exemplis adiuti, contra aduerſantia cuncta conſtantes, & inueniamur in virtutibus ſtabiles. Amen.*

IN

IN VIII. TITVLOS RAPIENTES ARGVMENTVM.

QVÆ *delectant, alliciunt; ſed tandem vi ſuæ voluptatis, rapiunt quodammodo ad ſe corda*
Iob 10. *amantium & deſiderantium. Mens, inquit Iob, in diuerſa rapitur. Verum iſtud, ſed non niſi affectu prius illecto, boni cuiuſpiam deſiderio. Sic in cibo & potu, aliiſque, ad quæ hominis animus tandem rapitur, poſtquam iam vinculis affectus ac deſiderij irretitus, ac ligatus tenetur. Sic ſponſa, & nos in illa, ſponſo*
Cant. 1 *ſuo Chriſto aiebat; Trahe me; ſuauitate amoris alliciendo: poſt te curremus in odorem vnguentorum tuorum: ecce raptus ſuauitatis efficaciâ. Rationem huius efficacis tractus & raptus prius exponit; Oleum effuſum nomen tuum: ideo adoleſcentulæ dilexerunt te. Raptus fuit*
2. Cor. 12. *Paulus vſque ad paradiſum & tertium cælum: an in corpore, an extra corpus, neſciebat ipſe, Deus autem ſciebat. Nos itaque amore Chriſti rapiamur, & abripiamur: quò ſpectant octo tituli ſequentes beatæ Mariæ virgini attributi. Septimus hic, & vltimus ſeptenarius in octonarium excreſcit, ſicut in Præfatione retulimus, quia beatum vitæ ſanctæ finem repræſentat, qui in quinquagenário numero figuratur.*

43. SANCTVARIVM DEI.

Sacrum adytum Domino pectus virtutibus orna,
Collocet vt ſedem cordis in æde tui.

Exo 25 FAcient mihi ſanctuarium, & habitabo in medio eorum. Quouſque peruenimus, ô anima mea, in ſpiritualis noſtræ prolis, vitæ inquam ſanctæ regimine atque educatione: Natam, nutritam, ornatam, tutatam, allectam, & in bono corroboratam accepimus; iam

iam reſtat, vt ſe rapi, abripique permittat in dilecti tui amorem, & tandem gloriæ eius diuinæ particeps fiat. Gratiæ tibi immortales miſericors Domine, pro tot tantiſque beneficiis, quibus indignum tuum famulum dignatus es viſitare & ditare. Enutriſti me, & exaltaſti, cui tantam gratiam communicaſti. Docuiſti me à iuuentute mea, & à maligni conatibus protexiſti. Attraxiſti me mira dulcedine, & in bono propoſito confirmaſti. Reſtat iam, vt me totum abripiat & abſorbeat amor tuus, vt mihi nihil mei reſeruem, ſed tuo ſeruitio totus impendar; neque vnquam à te queam auelli; quia mihi adhærere tibi, Deo ſalutari meo, bonum & optimum eſt.

Hunc in finem, te rurſum, ô Maria, in præſenti titulo contemplabor. Scio, Moyſi iuſſit Dominus, tabernaculum facere, vt iam audiuimus, cuius adminiculo, in medio noſtri habitaret, ne ſemper eſſet ad montem pro conſilio recurrendum: ſed tu magis tabernaculum tale fuiſti, quàm illud quod & Tabernaculum fœderis vocabatur. Nam, ſicut locus debet eſſe proportionatus locato (atque ideò Dominus ab omni populo Iſrael pretioſiſſima quæque congregari iubebat, pro tabernaculo conſtruendo; & Dauid ac Salomon theſaurum inæſtimabilem rerum pretioſiſſimarum pro templo ædificando comparabant) ita tu, ô ſanctiſſima Dei genitrix, optima quæque ac pretioſiſſima ad tabernaculi in te viui conſtructionem, ad Dei honorem & ornatum contuliſti. Numquid ita quoque, ô anima, nobis ad B. Mariæ exemplum eſt faciendum? Numquid hunc in vſum, animam, corpus, ſubſtantiam, tempus, actionem, cogitationes, verba, vota, voluntatem, deſideria, & totum quod ſumus, offerre debemus; & ex omnibus, optimum quodque eius vſibus dedicare? Nónne ſic fecit populus Iſrael tanto affectu, vt voce præconis edici debuerit, ne plura offerrent, eò quòd abundabant donaria, & oblationes ſpontaneæ? Numquid Martha &

A (margin, beside "tulo contemplabor")
B (margin, beside "ad Dei honorem")
Exo. 36 (margin)

Mm Magda-

Magdalena tali affectu & modo, quo dico, & corporaliter & ſpiritualiter excipiebant Dominum in domum, & tabernaculum cordis ſui; Maria Magdalena ad pedes ſui capitis aſſidente, & Martha ſatagente circa frequens miniſterium? Nónne tu, beatiſſima Virgo, viuum Dei ſanctuarium facta es, Chriſtum cordis & corporis hoſpitio excipiens?

Præparate vos quoque fideles vniuerſi, vt frequenter Ieſum hoſpitio cordis excipiatis, & ad hoc ſanctuarium veſtrum exornate. In hoc enim nati, in hoc ſanctificati eſtis, in hoc dedicati; vt portetis Deum in
1. Cor. 3. mentibus & corporibus veſtris. Non enim eſtis veſtri, ſed inhabitantis Spiritus ſancti in vobis: quia membra veſtra templum eius ſunt. Ciuitatem & prouinciam quam nacti eſtis, ornate: tabernaculum ac ſanctuarium, quod ipſimet eſtis, excolite, aptum Deo conſeruate, & ſe ipſo ſemper auguſtius ornatiuſque efficite. Iſtud autem, vt ſemper eſt adnitendum; ita tum maximè, cùm ad ſacroſanctam Synaxim acceditis, Dominum ac Deum etiam corporaliter & ſacramentaliter accepturi.

Vidéſne, ô anima mea, dignationem tuam! Deus, cui cælum tabernaculum eſt, quò tibi foret vicinior, in te ſibi elegit tabernaculum & ſanctuarium. Intra igitur quandocumque lubuerit, in cor tuum, ſi bona es, Deum illic inuenies. O verbum abbreuiatum! ô cælum contractum? ô maieſtatem immenſam, imbecillitati noſtræ conformatam! Cuſtodi igitur, ô Chriſtiane, cor tuum ſollicitè, quia magnum theſaurum & ſummum bonum ibi conſeruas: pretioſiſſimum pignus pretioſiſſimam requirit cuſtodiam. In hoc ſanctuario excolendo debemus nos iugiter exercere; donec in ſupremum Dei tabernaculum aſcendamus: & quantumvis hoc moleſtum ac laborioſum appareat, ſuaue tamen, iucundum, & honorificum eſt. Nónne Dauidis exemplo & teſtimonio iſtud com-
Pſ. 72. probatum habemus? Exiſtimabam, inquit, vt cogno-
ſcerem

Digitized by Google

ſcerem hoc (obſcuratus enim noſter intellectus hoc non capit) Et labor eſt ante me (fragilitas humana difficile iudicat, & cenſet graue eſſe) Donec intrem in Sanctuarium Dei: (ibi namque eſt abſoluta vniuerſorum fruitio.) Et intelligam in nouiſſimis eorum: (atque ita omnium illic erit perfecta cognitio.) Tunc ſiquidem intellecturi ſumus, quare Deus peccatori pepercerit; & quare iuſtum affligi permiſerit: vt ſcilicet, tunſionibus, preſſuris expoliti lapides viui, tantò glorioſiùs tandem in viuo cæli tabernaculo ſuis locis coaptarentur, quantò hîc pluribus fuiſſent exerciti.

D Tunc gaudebimus; & tecum, ô beata Maria in cælos aſſumta, ex hoc noſtro tabernaculo in cæleſte illud & æternum tranſmigrabimus. Tunc cantare poterimus canticum Moyſi & Mariæ ſororis eius, cùm mare tranſierant, nos quando mundum; Introduces eos, & plantabis eos in monte hereditatis tuæ, firmiſſimo habitaculo tuo; quod operatus es Domine. Sanctuarium tuum Domine; quod firmauerunt manus tuæ. Ad hæc nobis, ô ſanctiſſima Domina, opitulari dignare. *Exod. 15.*

Oratio.

GRatias tibi referimus Domine, gratiæ tuæ clementia vegetati, te ſinceris affectibus exorantes, vt mente & corpore pariter expediti, beata Maria intercedente, diuinæ tuæ maieſtati Sanctuarium effici mereamur. Amen.

Digitized by Google

44. ARCA TESTAMENTI.

Sethina fert auum, micat aurea fœderis arca:
Sic pudor æternat Virginis, ardet amor.

Exo. 25 ARCAM de lignis Setim compingite, &c. poneſque in arca teſtificationem quam dabo tibi. Reminiſcor Domine, mirabilium operatricis arcæ tuæ, quæ fœderis teſtimonium inter te & populum tuum pacti claudebat; & totum me rapi ſentio in eius admirationem. Materia, forma, ornatus, vſus, virtus, eiuſque architectus æquè ſuum ſpirant myſterium, in Vnigeniti tui matre Maria, vt ſingulariter impletum, ita ſummè nobis venerandum. A B

Vt autem me hæc omnia ad maiorem tui virtutumque amorem inflammant, & quaſi in te totum abripiunt; ita ſpem magnam faciunt, in cælis cuncta perfectiùs ſuauiuſque contemplandi. Sequar interim, quò me tituli præſentis odor attraxerit, meque in eius amœnitatem ſponte rapi ſinam.

Numquid, ô Domine, hac arca totum pignus ſanctitatis veteris Teſtamenti continebatur; cuius gratiâ tabernaculum, ſanctuarium, & propitiatorium confecta erant; & ad quam omnium oculi erant conuerſi? Et meritò, quia nihil eâ dignius habebant, nullumque efficacius diuinæ tuæ præſentiæ argumentum.

Sed, vultis mecum, ô filij patris noſtri Abrahæ, veri fideles Deoque obedientes, exquirere, quid hac in arca teſtamenti con[illegible]debatur? Sic habet Scriptu-
3. Re. 8. ra; In arca autem non erat aliud, niſi duæ tabulæ lapideæ; quas poſuerat in ea Moyſes in Horeb, quando pepigit Dominus fœdus cum filiis Iſrael; cùm egrederetur de terra Ægypti. Videmúſne ſolius Legis C

tabu-

Digitized by Google

tabularumque lapidearum fieri mentionem, vnde & arca teſtamenti ſeu fœderis appellabatur? Verùm, in teſtificationem memoriamque mirabilium, quę Deus aliquando in populo ſuo fuerat operatus in arca quoque poni iuſſa fuerant Manna & virga Aaron. Apo-
D
E
ſtolum audite id explicantem. In arca, vrna aurea, habens manna; & virga Aaron, quæ fronduerat; & tabulæ teſtamenti. Et nónne ſic Dominus Moyſi mandarat, etiam ante arcam confectam, cùm Manna de cælo deſcenderat? Imple gomor ex eo, & cuſtodiatur in futuras retrò generationes. Et refer virgam Aaron in tabernaculum teſtimonij; vt ſeruetur ibi in ſignum rebellium filiorum Iſrael.

Heb. 9. *Exod. 16.* *Nu. 17*

Sed, venite mirabilium admiratrices, mentes piæ ac deuotæ Mariæ virgini, atque præclara cuncta in arca, auctore Deo contemplanda, Deiparæ patronæ noſtrę coaptemus; vt in eiuſdem amore, veneratioque creſcamus. Nónne verè Maria inſtar arcæ fœderis eſſe cenſenda eſt, in qua præcelſiùs illa ſtupenda reperiuntur? Cauſa efficiens arcę illius Moyſes per Beſeleel: huius verò noſtræ Marianæ Deus ipſe eſt opifex Homo ſiquidem natus eſt in ea; & ipſe fundàuit Altiſſimus. Materialis verò cauſa, lignum Setim; quod lignum læuitatem, pulchritudinem, fortitudinem, & imputribilitatem habebat: per quæ quatuor dotes corporis B. Mariæ, non tantùm iam glorioſi, ſed etiam adhuc in terra mortalis, ſignabantur. Cauſa formalis in arca teſtamenti erat, quæ ex ipſius deſcriptione colligitur; in debita proportione partium ad ſe inuicem; & ad ea, quæ complecti debebat; cumque debito ſuo ornatu, intus & foris; corona per circuitum, quatuor circulis & vectibus duobus, in annulis aſſiduè permanentibus: quæ omnia beatæ Mariæ pulchritudo, forma, debitaque omnium interiorum & exteriorum diſpoſitio, & ornatus, longè præcellebant: præſertim ſi illum intuemur, cui recipiendo viua hæc arca conſtructa erat. *Pſ. 86.*

Finalis autem cauſa, vt illa tria ſuperiùs memorata F concluderet; Maria verò rem ipſam illarum vmbrarum continebat; Chriſtum videlicet, in quo tres illæ ſubſtantiæ inerant. Diuinitas enim per manna, anima Chriſti per tabulas Legis, & caro illius virginea per virgam figurata, videte, an non rectiùs hæc omnia arcam noſtram condecorent, quàm pignora illa veteris Teſtamenti arcâ recondita.

Numquid inſuper his tribus, bonitas, ſapientia, & poteſtas Chriſti deſignantur? Nónne etiam, ſi ita malumus, per manna caro Chriſti, per tabulas anima, & per virgam diuina ac regalis maieſtas accipi poterit? Arca itaque intrinſecus portabat teſtamenti tabulas; Maria verò, ipſius teſtamenti geſtabat heredem. Illa intra ſemetipſam Legem, hæc Euangelium retinebat. Illa Dei vocem habebat; hæc verbum. Arca intus foriſque auri nitore radiabat, ſancta Maria intus foriſque virginitatis ſplendore fulgebat. Illa terreno ornabatur auro, iſta cæleſti. Nónne igitur tria præclara illa, diuinæ bonitatis, poteſtatis, ac ſapientiæ monimenta, quæ arca tenebat, excellentiùs in diua Virgine fuere recondita?

Numquid eapropter meritò Dominam noſtram vt arcam teſtamenti, arcam quoque theſaurorum appellemus? Numquid in Matre miſericordiæ theſaurum ingentem agnoſcimus, per auream vrnam manna refertam adumbratum? Audi Scripturam: Aperi *Nu. 20* eis Domine theſaurum tuum, fontem aquæ viuæ; gratiæ ſcilicet & miſericordiæ inexhauſtæ; quod & vrnæ nomen & forma in hunc ſenſum ad augent.

Theſaurum autem ſapientiæ, in tabulis Legis ſignatum, in Patrona noſtra requiritis? Audite Sapientem *Sap. 7.* de ſapientia loquentem; Infinitus eſt theſaurus hominibus. Quid mirũ, ſi theſaurum immenſum ſapientiæ *Colo. 2.* habuit, cũ in ea Chriſtus requieuerit, in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi? At videte iam tertiò, quàm magnum theſaurum poteſtatis

& for-

Digitized by Google

& fortitudinis in Maria reconditum, virga Aaronis oſtendat. Benè de illa dictum accipimus; In Ieruſalem poteſtas mea. In terreſtri quidem rectè, ſed in ſpirituali ac cæleſti Ieruſalem multò magis. Item; Per me reges regnant: & legum conditores iuſta decernunt. *Eccli. 24.* *Pro. 8.*

Sed quid dicemus ad hæc, ſi vſum efficaciamque arcæ ſpectemus, Deiparæ virgini ritè applicata? Numquid vt ad arcam in Sancto ſanctorum quieſcentem; ita ad Mariam refugium? Numquid vt in arcæ geſtatione præſidium præſenſque auxilium; ita in Mariæ per omnem terram imploratione & cultu? *1. Reg. 14.*

Applica igitur arcam, ô Chriſtiane, Mariam adhibe, Deum conſulturus, eiuſque opem deprecaturus. Solatio in aduerſis futura eſt; & adiutrix fortis Maria. Benedictionē meliorem quàm Obed-Edom, per hanc Arcam accipies, ſi cum honore receperis, eamque colueris vt oportet. Sed, eſto tu quoque arca teſtamenti, Deum portans in corpore tuo atque anima; vt de te, in ipſius tabernaculo tandem recepto, dici poſſit: Apertum eſt templum Dei in cælo, & viſa eſt arca Dei in templo. *2. Re. 6.* *Apoc. 16.*

Oratio.

Sanctifica quæſumus Domine, beata Maria ſemper Virgine intercedente, corporis atque animæ noſtræ compagem; vt ab omnibus inquinamentis expediti, Chriſtiana tibi libertate ſeruiamus. Amen.

Digitized by Google

45. PROPITIATORIVM ALTISSIMI.

Propitium tibi fac materna per vbera Natum;
Vulnera per Nati propitiare Patrem.

Exod. 25. Pſ. 123 FACIES & propitiatorium de auro mundiſſimo. Numquid verè, ô anima mea, magnificauit Dominus facere nobiſcum; factique ſumus lætantes? Ecce enim, quid accidit nobis? quid fecit Dominus de puero qui natus eſt nobis, quem eius auxilio matriſque Mariæ præſidiis in hanc vſque ætatem feliciter, Deo laus, educauimus? Quid inquam de eo fecit Altiſſimus? Rapuit eum ad ſe, ne mundi malis abreptus, æternum periret. Raptus eſt, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. A

Sap. 4. O factum benè! omnia benè fecit in cælo & in terra. Quemadmodum enim, ô Domine, corporaliter id multis accidit, citò morte ſublatis, quos alioqui in malum abripiendos præuidebas, (tibique ob id gratiæ ſunt referendæ, propter ſecuritatem cælique certitudinem, in iis qui in ſtatu innocentiæ vel gratiæ hinc antè euocantur) ita multò magis beatiuſque, quando ſpiritualiter admirabili tuæ charitatis vehiculo, quaſi 4. Re. 2 curru quodam igneo, ad te animas noſtras rapis.

O raptum felicem, amœnum, magnificum! Beatus vir quem ita aſſumſiſti, Domine, & cæleſtium tuorum amore ineſcatum, ſecreti tui conſilij conſultique ſecreti feciſti participem! O beatam animam, ſic diuino nutu ſeductam, dextera excelſi abſtractam, & ſponſi cæleſtis amplexibus extra ſe abreptam! Clamet interim licet, & vociferetur; Domine, vim patior: abſtra- Pſ. 64. xiſti me de ventre matris meæ; in te proiectus ſum ex vtero. Bonum eſt ei, Domine, non exaudias eam, vt dimittas à te; quia tibi adhærere bonum eſt.

Domine,

Domine, ſic trahe me, rape me, ſtringe me; & non permittas me ſeparari à te. Nónne ſiquidem melius mihi eſt rapi à te, extra me; quàm manere in me extra te & præter te? Scio, Domine, ſcio; quia ad malum pronus eſt ſpiritus meus; & quia in carne mea non habitat bonum. In te itaque lubens iacto cogitatum meum, animam meam, corpus meum, & quidquid habeo & valeo. Tu me enutries, cuſtodies, & in viam ſalutis deduces me, & ego tecum vnus efficiar. *Rom.7.*

Vide, vide ô anima mea, admirare, lętare, & Deum lauda pro virtute rapientium titulorum iſtorum extatica. Sanctæ Mariæ ſublimitas nos ſanctuarij atque arcæ teſtamenti ſtupenda veneratione hucuſque pertraxit, vt & eius amore nos rapi ſenſerimus, & ad aliquod eius conſortium vehementiùs inflammari: nunc autem, ſub typo propitiatorij Altiſſimi non minùs incendit, ad accedendum, cæleſtibus appropinquandum, & ad retro longiùs obliuiſcendum terrena.

B

C Accedite igitur, peccatores & iuſti, & quotquot qualicumque propitiatione indigetis. Peccatores ad veniam; quia apud Dominum, intercedente præſertim miſericordiæ Matre, miſericordia & propitiatio eſt; & copioſa apud eum redemptio. Iuſti verò, ad cuſtodiam, quia quem propitiatorium Altiſſimi obumbrarit; nulla ei nocebit iniquitas.

Sed lubebit fortaſsè, atque animo ſic in Deum rapto iucundum futurum eſt, propitiatorij huius materiam, formam, vſumque, per partes expendere. Audiamus itaque ad elucidationem myſterij, quid de illo Scriptura commemoret.

Nónne ſic Dominus mandauit Moyſi; Facies & propitiatorium de auro mundiſſimo, duos cubitos & dimidium tenebit longitudo, &c. Duos quoque Cherubim aureos & productiles facies ex vtraque parte oraculi. Cherub vnus ſit in latere vno, & alter in altero. Vtrumque latus propitiatorij tegant, expan- *Exod. 25.*

Digitized by Google

dentes alas,& operientes oraculum. Reſpiciantque ſe mutuò, verſis vultibus in propitiatorium, quo operienda eſt arca. Inde præcipiam & loquar ad te,ſupra propitiatorium,ac de medio duorum Cherubim, qui erunt ſuper arcam teſtimonij, cuncta quæ mandabo per te filiis Iſrael.

Magna reuerà maieſtatis diuinæ benignitas, tam diſtinctè hæc cuncta mandantis, deſcribentis per ſingula, mira promittentis, vereque ita facientis, & in horum omnium medio præſentiam ſuam aſſerentis. Tabula ſiquidem illa aurea, ſupra arcam teſtamenti ſuſpenſa (quam duo Cherubim aurei duabus alis tegebant, in quam ſe mutuò reſpiciebant) propitiatorium & oraculum vocabatur. Per hoc præſentiam ſuam, mandatum ſuum, ſuamque propitiationem & gratiam Deus promittebat. D

Sed numquid hæc omnia,in Deipara Domina,ſanctaque virgine Maria completa ſuſpicimus? Numquid per hanc, Dei præſentiam, gratiam,fauorem, & copioſam propitiationem omnes accepimus? Numquid meliùs abundantiuſque quàm tunc, per hanc ſe Deus propitium ac placabilem exhibet? Numquid Oraculi nomen in illam peregregiè quadrat;per quam quiſquis Deum orat,exauditur pro eius reuerentia?

Nónne rectè cum ſancto fidelique tuo ſeruo dicimus Domina? Ille ſolus,ô Virgo beata, tuas laudes ſileat, qui te fideliter inuocatam, ſenſerit vmquam in ſuis neceſſitatibus ſibi defuiſſe. Et quid mirum, ſi inuocata adeſt, quæ etiam non vocata præſto eſt? Si de ſublimi illo ſanctoque loco Dominus reſponſa dabat; quid non reſponſi, ſolatij,conſilij,& auxilij, per cæleſtis ſecreti ac conſilij conſciam expectemus? Si iuxta Hebræorum ſententiam,die propitiationis,deſcendebat ibi gloria Domini;certè longè nobilius, beatiuſq; in die ſalutis & acceptabili tempore in hoc humani generis propitiatorium viuũ ſuperuenit Spiritus ſanctus, & diuina maieſtas humanam cõplexa naturam.

Si

Si Cherubim aurei, propitiatorium illud aureum texerint, & in illud reſpexerint; certè longè præſtantius, quòd verus viuuſque Archangelus à Deo ad te, ô Maria, ſit miſſus, quodque Angeli ſtuduerint tibi placere & famulari.. O quàm igitur gratum mundo afflicto propitiatorium fuiſti, atque es modò, beatiſſima Virgo!

Huc oculos flectite miſeri, inopes, afflicti, captiui; venite, veniam deprecamini, gratiam poſtulate; & quiſquis hoc fecerit, admirandam à Deo propitiationem accipiet.

Dic & tu, ô peccatrix anima, pectus cum Publicano percutiens; & ſuppliciter, patrocinante hac Domina, dicito; Deus, propitius eſto mihi peccatori; ac per Luc. 18
hoc ſalutis noſtræ propitiatorium veniam præſta.
E Vade, vade inquam; oſtende Matri miſericordiæ miſeriam tuam, vulnera tua; & ipſa pro te oſtendet filio pectus & vbera: Filius oſtendet Patri latus & vulnera. Pater non negabit filio poſtulanti; filius non negabit matri interpellanti; mater non negabit peccatori ploranti. Huic igitur te propitiatorio ſubiice; & habitabis in adiutorio Altiſſimi, & in protectione ac propitiatione Dei cæli commoraberis.

Oratio.

DEus, innocentiæ reſtitutor & amator, propitiare famulis tuis; vt ſanctiſſimæ virginis Mariæ muniti præſidiis, ad redemtionis æternæ proficiamus augmentum. Amen.

Digitized by Google

46. SCALA IACOB.

Virginis exemplis Diuûm graſſemur ad aulam:
Omnibus hæc illa eſt lactea ad aſtra via.

VIDIT Iacob in ſomnis ſcalam ſtantem A
Gen. 28 ſuper terram, & cacumen illius tangens cælum: Angelos quoque Dei aſcendentes & deſcendentes per eam, & Dominum innixum ſcalæ. Ecce, ecce; putáſne vides, ô anima, quid facimus, quídve in præſentiarum contingat no-
Matth. 20. bis? Ecce, aſcendimus Ieroſolymam, ibique conſummabuntur omnia, quæ dicta & promiſſa ſunt nobis per Prophetam, per filium Dei & hominis, redemtorem noſtrum.

Dic igitur, ô dilecta, ex millibus electo; ſeducta
Pſ 121 feliciter, feliciùs rapta. Dic inquã; Lætata ſum in his, quæ dicta ſunt mihi: Et quæ dicta ſunt tibi, cariſſima? quid audiſti? In domum Domini ibimus. Vnde hoc noſti? quodnam tibi ſignum in bonum? quod ſpei conceptæ argumentum? ſtantes erant pedes noſtri in atriis tuis, ô Ieruſalem! Portam patentem, ſcalam
erectam, Deum innixum, Angelos occurrentes & in- B
uitantes, introducenteſque intueor. Sed vide ne ſom- C
nians loquaris, ô anima, ac pręnimio gaudio geſtiens,
neſcias quid dicas. Libenter cum Iacob ſomniabo, vt D
cum eodem hanc ſcalam videam, atque euigilans in rei veritate reperiam atque apprehendam, quod ſomnians vidi.

O Maria, mater & virgo! tu nobis ſcala Iacob vera, E
per illam in ſomnis viſam, figurata. Nónne per te Chriſtus de cælo deſcendit, carnemque in qua nos redimeret ex te ſumſit? Numquid & nos per te voluit ad ſe in cælum aſcendere? Per te ſiquidem habemus, quidquid ipſe nobis largitus eſt; vt hoc tamquam medio, ad cæleſtem gloriam pertingamus?

Benè

Digitized by Google

Benè dixiſti, ſanĉte Dei; Maria feneſtra cæli: quia per ipſam Deus verum ſalutis lumen dedit; & facta eſt Mariæ humilitas ſcala cæleſtis, per quam Deus deſcendit ad terras: quæ licet eſſet corpore in terra (quemadmodum ſcala infimâ ſui parte ſtabat) tamen cacumen mentis eius tangebat cælum mentis dilectione, & feruore, & contemplatione.

Numquid hæc ſcala quoque Angelos pro nobis tranſmittit ad Deum, & ad nos inde venire facit? Scire autem deſideratis, ô virgines, filiæ Sion, quo pacto Deus huic noſtræ cæleſti ſcalæ, Mariæ, innixus fuit? Virtus Altiſſimi obumbrauit ei, quando Dei filius in eius vtero fuit incorporatus. Chriſti namque deſcenſum & aſcenſum, Mariæ verò humilitatem & aſſumtionem, noſtramque in Dei filios adoptionem, ſortiſque Sanctorum in lumine magnam hereditatem, quis enarrabit?

O felicem lapſum, poſt lapſum, ſic ſublimatum! ô ruinam mirificè reſtauratam! ô pignus amiſſum, inuentum feliciter! ô reatum, beatificatum in gloria! ô peccatorem redemtum, & angelicis ſpiritibus ſimilem factum! ô felix per Mariam angelorum hominumque conſortium! ô per Mariam, admirandam terræ cælique mixturam! Dei & hominis vnionem! Felix æuum, quod hanc ſcalam poſitam vidit, quam diabolus tantoperè nobis inuidit. O Maria ſcala Dei, ſcala cæli, angelorum & hominum; ſcala iuſtorum & peccatorum!

Ecce cariſſimi, quàm nos iſta ſcala Iacob ad ſe rapit, ſui admiratione, myſteriorum præſtantiâ, & iucundiſſimi aſcenſus facilitate! Videtis, vt ſemper viciniùs viciniuſque cælo appropinquamus? Delectet nos igitur, rapiat, teneatque titulorum iſtorum rapientium virtus; & nos non dimittamus eam.

Sed, gradus iſtius ſcalæ ſunt nobis diligentiùs attendendi, vt eos conſectantes ac Patronæ noſtræ veſtigiis inſiſtentes, in cælum tandem virtute traduce pertin-

pertingamus. Nónne quindecim beatæ Mariæ virtutes primariæ, eminentioreſque gratiæ, quaſi quindecim graduum ſcalam efficiunt; vt obiter in Aurora conſurgente meminimus?

Sed quænam illę virtutes præcellentes? Nónne Humilitas, Agnitio ſui, Dei cognitio, Fides, Spes, Charitas, Prudentia, Patientia, Fortitudo, Temperantia, Iuſtitia, Caſtitas, Manſuetudo, Liberalitas, Pietas? Quid amplius? Virtutum omnis generis immenſus theſaurus. Numquid preces quoque eius & merita, manum nobis aſcendentibus præbent; immò & alas addunt; vt iam non homines, ſed angeli ſcalam hanc aſcendentes videri poſſimus, præ aſcenſus facilitate, & ſpiritus in ſublime rapti alacritate? Nónne ſic etiam in terris incipitur, quod in cælis futurum pro-
Matth. 22. miſſum eſt; Erunt ſicut Angeli Dei? Væ nobis, ſi tanta nos felicitate & dignitate indignos fecerimus. Væ, ſi ſtratâ ad cælos viâ, erectaque ſcalâ, vel vti piguerit.

Eapropter aſſurgite ſomnolenti, capeſſendæ ſalutis immemores, diſcincto torpentes otio; & accedite. G
Si quis fortè ne quidem pedem vnum primo ſcalæ gradui appoſuerit; citò feſtinet; quia Eſau frater ſtricto perſequitur gladio fugientem. Audi, quid
Gen. 27 comminans dicat; Venient dies luctus patris mei; & occidam Iacob fratrem meum. Sic diabolus tibi minatur interitum, cuius tu tamquam Chriſtianus accepiſti benedictionem. Quid remedij? Conſulit Rebecca, Mater Eccleſia, beata Maria: Ecce Eſau frater tuus (ab eodem patre Deo, in eiuſdem tecũ gloriæ æternæ conſortium conditus) minatur, vt occidat te. Nunc ergo, fili mi, audi vocem meam, & conſurgens fuge in Meſopotamiam, Hebraicè Paran, hoc eſt, redemtionem, ſcalæ beatæ Mariæ ſubſidio in cælos aſcendens.

Si quis verò iam aliquouſque ſcalam aſcenderat, & inde delapſus eſt; aſſurgat alacriter: pro vero conſiderans, ſibique certò perſuadens, vnicum eſſe mali remedium,

Digitized by Google

medium, ſemper incipere, ſemperque reſumere vigorem propoſiti; ac poſteriorem teporis errorem, viuida prioris feruoris recordatione corrigere.

Sin autem in medio ſcalæ ſe quiſquam fatigari perceperit, ſurſum is corda & oculos in cæli ciues attollat. Corona ſiquidem ibi præparata, Sanctorum ſodalitas, Dei genitrix, & ipſa ſanctiſſima Trinitas mente concepta, mirum quàm languentem ſpiritum animabunt.

At, miſerum & dolendum euentum! Si quis fortaſſis è ſummo gradu deciderit; ne ſic quidem deſpondeat animum; ſed pœnitudine tanti lapſus compunctus, per imum humilitatis gradum incipiens, eluat, quod per inanis gloriæ faſtum commiſerat. At verò, qui ſcalam hanc virtutum, ad Deiparæ virginis imitationem feliciter conſcendunt, ne alios humi iacentes adrepenteſque deſpiciant; nec in altitudine ſuæ excellentiæ glorientur: ſed videant, ne cadant: ſciantque, maiori ſibi attentione opus, quàm initio cùm ab imo inciperent: quia tum facilior, tum grauior iam foret ruina, propter altitudinis gradum. Qui itaque Deum
H tenent, teneant; & ſcalæ beatæ Mariæ conſtanter inſiſtant, donec perueniant; futuri de æternitate ſecuri, Chriſtumque cælos aſcendentem ſecuturi.

Oratio.

OMnipotens & miſericors Deus, deſideriorum bonorum amator & auctor; infunde pectoribus noſtris ardentem patriæ cæleſtis affectum; vt qui aſcenſiones in cordibus noſtris in hac valle lacrymarum diſponimus, beatæ Mariæ interueniente præſidio, tandem in locum optatum peruenire mereamur. Amen.

Digitized by Google

47. PORTA CÆLI.

Clauſerat ærato Mors cardine limina vitæ:
Tu domitâ (vitæ ianua) Morte pates.

Gen.28 CVM euigilaſſet Iacob de ſomno, ait; Verè Dominus eſt in loco iſto, & ego neſcie- A
bam: pauenſque; Quàm terribilis eſt, inquit, locus iſte! Non eſt hìc aliud, niſi domus Dei, & Porta cæli. Ecce, appropinquauimus portæ ciuitatis cæleſtis Ieruſalem; benedictus Deus.

Pſ.102. Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt, nomini ſancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuiſci omnes retributiones eius: quia replet in bonis deſiderium tuum.

Flectamus pariter genua cordis noſtri, & præ læti- B
tia, portam optatam cæli pio affectu ſalutemus. Salue radix, ſalue porta; Ex qua mundo lux eſt orta. Aue Maria, maris ſtella, Dei mater alma, atque ſemper virgo, felix cæli porta.

O felices nos, quòd poſt ſcalam Iacob inuentam, in cæli portam incidimus! Sic namque Iacob, poſtquam ſcalam viderat, de Porta cæli prophetauit; Non eſt hìc aliud, niſi domus Dei, & Porta cæli.

Quandoquidem igitur hucuſque vitæ melioris deductum propoſitum, in cæleſtis Ieruſalem aditum dirigi debet, vera ipſius via tenenda eſt, & porta quærenda. Iam viam per ſcalam, & portam tenemus; ſit Deus benedictus in ſæcula. Hanc portam cæleſtem, ô Eua, nobis in paradiſo occluſeras; ſed tu, ô Maria, eamdem aperuiſti.

Venite itaque filij Adam & Euæ, redemti; & ex qualitate miſeriæ, in quam incideratis, felicitatis magnitudinem quam eſtis adepti perpendite. Nónne, ſi rectè animaduertitis, triplici modo porta paradiſi terreſtris

C reſtris occluſa fuit; Angelicâ cuſtodiâ, flammâ appoſitâ, & romphęâ bis acutâ? Numquid hoc triplici peſſulo cæli ianua nobis clauſa deſignabatur? Per Angelicam enim cuſtodiam, inimicitia ſignabatur, quæ per peccatum inter homines & Deum atque angelos eius facta iam erat. Per flammam verò obligatio ad pœnam æternam; & per romphæam bis acutam, ſeuera Dei iuſtitia notabatur, quæ corpus & animam diſſcindebat.

Tu verò, felix es ſacra virgo Maria, & omni laude digniſſima; quæ tripartitum hunc obicem, mira Dei diſpenſatione conuulſiſti. Dum etenim inuentrix gratiæ, pacem inter hominem & Deum atque Angelos eius feciſti, primam illam paradiſi clauſuram excubantis Angeli remouiſti. Vnde Angeli in tuo partu lætantes totique mundo pacem & gaudium anuntiantes cecinerunt; Gloria in excelſis Deo, & in terra pax hominibus.

Nonne ſecundam quoque clauſuram abſtuliſti, quando ſtupendo tuæ humilitatis præconio id effeciſti, vt illud in te cōpleretur, quod iam olim à Sapiente prædictum erat; Mulier gratioſa inueniet gloriam? *Prò. 11.*
Tu ſiquidem non tantùm gratioſa, verumetiam gratiâ plena; loco gehennæ gloriam inueniſti; & ita ſecundam quoque paradiſi clauſuram; æternâ redemtione inuentâ, euertiſti.

Tertium quoque effregiſti paradiſi repagulum, *Eſther 5.*
quando, ſicut altera Eſther, ſeueritatem Aſſueri Regis, in clementiam commutaſti; vtque Abigail altera, Dauidem infenſum placaſti. Dicere itaque *1. Reg. 25.*
verè potes; ô Virgo ſacrata; Porta facta ſum cæli; ianua facta ſum filio Dei. Illi facta ſum ianua clauſa, qui poſt ſuam reſurrectionem, ingreſſus eſt per oſtia clauſa.

Placétne, ô virgines; caſtæ mentes, Deum quærentes, placétne audire Prophetam de clauſtro pudicitiæ virginalis regaliter vaticinando triumphantem? Et

Digitized by Google

Ez.44 conuertit me ad viam portæ Sanctuarij exterioris, quæ reſpiciebat ad Orientem. Optimè; ſingula ſanctitatem, pudicitiam, ortum diuinum, & inuentæ ſalutis originem, mirificè repræſentant. Quidnam amplius, ô Videns, præuidiſti? Et erat clauſa. Nihil hîc mali. noli quidquam ſiniſtri metuere, noli mœrere, ô anima! Sic enim clauſam eſſe oportebat, vt alio quodam modo peruia fieret. Solùm audi loquentem Prophetæ de hac Dominum. Et dixit Dominus ad me; Porta hæc clauſa erit; & non aperietur: & vir non tranſibit per eam: quoniam Dominus Deus Iſrael ingreſſus eſt per eam: eritque clauſa Principi.

Bona igitur porta, Maria, quæ clauſa erat, & nō aperiebatur: per quam Chriſtus tranſiuit, ſed non aperuit. Sic natus eſt, vt conceptus. Per hanc diuinitus in hunc mundum ingreſſus eſt. Meritò igitur, quam nec ipſe pro ſuo ingreſſu & egreſſu aperiri voluit, nulli quoque viro, tametſi Principi, patere voluit. Itaque tametſi tu Ioſeph iuſtus es, & cuique mulieri vir ſuus Princeps eſt, ius in eam præ omnibus Regibus & Principibus habens; clauſtrum tamen virginitatis Mariæ non attigiſti; ſed eiuſdem exemplo, ipſe quoq; potiùs caſtitatem vouiſti, & ſeruaſti: benè, optimè.

Nónne tamen interim, diuino modo, gratiæ, miſericordiæ, & redemtionis facta eſt beatiſſima Dei genitrix porta cæli peruia, omnibus patens & parata, bonæ voluntatis? Dic nobis Maria, ô porta, ô via! dic animæ noſtræ de fructu ventris tui iucundum auditu

Ioā.10. eulogium. Per me ſi quis introierit, ſaluabitur. Quis ergo hîc loquitur? Chriſtus. Non & Maria? quidni? Quiſquis per hoc oſtium intrat, per Mariam intrat, per quam Chriſtum accepimus & habemus. Maria, tu porta & portaria; per te Chriſtus ad nos; & nos per te ad ipſum intramus.

Verè hæc porta Domini, iuſti intrabunt per eam.

Pſ.117 Et peccatores igitur, vbi manebunt? Et ipſi quoque per eam intrabunt ad gratiam & veniam; ſi vitæ præteritæ

Digitized by Google

teritæ pœnitet, & nouam præcipiant animis, vt & ipſi iuſti fiant.

Hæc peccatorum ſcala, aduocata, ſuſceptrix, & porta; peccatorum inquam pœnitentium, & Æthiopum in corde contrito pellem mutantium. O felicitatem! ô fauſtum euentum!

D Ancilla oſtiaria, prima Eua mater noſtra, purgans
E triticum obdormiuit; ideoq; infelix Iſboſeth interfe- 2.Re.4.
ctus eſt: dum illa oſcitanter ageret, ingreſſum ſerpenti permiſit, cuius aſtutia ipſe quoque Adam, peccati mortiſque aculeo confoſſus eſt.

Hæc autem ancilla oſtiaria, pia, vigilans, meliùs quàm alia, Petrum intromiſit in atrium Principis, Ioã.18.
peccatores in Petro ſaluti concilians: Ecce, inquit, an- Luc.1.
cilla Domini.

F Numquid etiam, ô Maria, cunctis theſaurum Dei
G aperuiſti, & in cæli palatium intromittis? Infirmis
H ſiquidem aperis theſaurum potentiæ; ignorantibus verò, diuinæ ſapientiæ; & malis miſericordiæ infinitę, vt ſaluentur vniuerſi, qui tuam opem implorant. Hanc igitur & ſcalam & portam cæli teneamus cariſſimi, eiuſque nos gratiæ ſemper commendemus.

Oratio.

ÆDificationi tuæ quæſumus omnipotens Deus incrementa largire cæleſtia; vt qui, ceu viui lapides muris ſupernæ ciuitatis Ieruſalem coaptari ſatagimus, in immaculata Filij tui genitrice Maria, cæli portam inuenire valeamus. Amen.

Digitized by Google

48. GLORIA IERVSALEM.

Gloria tu Solymæ; Cæli tibi curia victis
Hoſtibus applaudens, iö triumphe, canit.

QVANDOQVIDEM, ô beatiſſima Dei genitrix, virgo Maria, in titulorum tuorum progreſſu proficimus; & cum tuæ laudis incremento, in virtutum quoque A
atque meritorum augmento promouemus; meritò tibi, quod Iudith primò à victoria cæſi hoſtis Holofernis reuerſæ fuit decantatum, ſublimiori ſenſu & B
modo deferimus; ſicut illud hiſtoria ſacra commemorat; Benedixerunt eam omnes, vna voce dicentes; Tu gloria Ieruſalem, tu lætitia Iſrael; tu honorificentia populi noſtri. Quia feciſti viriliter, & confortatum eſt cor tuum: eò quòd caſtitatem amaueris. Ideò & manus Domini confortauit te. Et ideò eris benedicta in æternum. Et dixit omnis populus; Fiat, fiat.

Iudith 15.

Nónne magna & iucunda eſt Chriſtianis, antiquorum mirabilium Domini Dei reminiſcentia? Sed quantò excellentior eorumdem in rei veritate adimpletio! In prioribus illis admiratio, & adumbrata futurorum expectatio: ſed in iſtis renouati ſæculi myſteriis, gratię ſignificatæ ac benedictionis promiſſę liberalis effuſio, & fruitio.

Nónne copioſam illam heröinæ Iudith delatam laudem, atque honorificentiam publicam, beata Maria, victrix & triumphatrix, breui ſed fœcundo concluſit elogio? cùm dixit ac cecinit; Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna, qui potens eſt; & ſanctum nomen eius. In hoc verum dixiſti & prædixiſti, ô ſanctiſſima Virgo, & columen Prophetarum! quia res ipſa teſtatur in

Luc. 1.

cælo

Digitized by Google

cælo & in terra. Non enim ſolùm gloria Ieruſalem es, Eccleſiæ in terris adhuc militantis, verùm etiam cæleſtis Ieruſalem gloria eſſe dignoſceris.

Nónne beatitudinis æternæ gloria in Dei viſione, diuinæque ipſius gloriæ participatione conſiſtit? Omnino. Sed ſicut magna gloria eſt Regiæ & curiæ Regalis, dum Rex Reginam habet; (alioqui, iuxta iudicium ſubditorum, gloriæ plenitudini aliquid deeſſe videtur; atque eapropter, orat vrgetque vniuerſus populus, vt vxorem Rex cælebs accipiat, ad Regalis maieſtatis conſummationem) ita quis magnam dubitet gloriam eſſe cæleſti Ieruſalem, habere ibi Dei matrem, Reginam cælorum, columen & decus Eccleſiæ vniuerſæ?

O Maria, gaudium, lætitia, gloria, & honorificentia noſtra! in te congaudemus, exultamus, & gloriamur omnes tuæ excellentiæ & laudis amatores & admiratores. Nam, tantum tua gloria à ceterorum beatorum omnium atque adeò angelorum gloria differt; quantum ſolis ſplendor, à lumine aliorum luminarium cæli. Et quemadmodum cetera luminaria, à ſole lumen accipiunt atque illuſtrantur; ita tota cæleſtis curia, à te glorioſa Virgine, ſolis iuſtitiæ matre, lætificatur, atque mirificè decoratur.

Tu itaque verè gloria Ieruſalem Eccleſię militantis, quia ſingulari eam ſplendore colluſtras; & in gloriæ
C tuæ fulgore ſplendeſcit? Tu cæleſtis quoque Ieruſalem gloria, in qua Sancti omnes, atque Angelici ſpiritus non immeritò gloriantur.

Abſit mihi gloriari niſi in cruce Domini noſtri Ieſu *Gal. 6.*
Chriſti, & in honorata humilitate Dominæ noſtræ, virginis Mariæ, matris eius. Quid ſiquidem huc faciant ſumtuoſa illa veterum monumenta, ſepulchra, columnæ, & eiuſmodi alia inſignia opera; quæ eò ſpectabant, eúmque in finem exſtruebantur, vt gloria eorum in quorum honorem fiebant & dicabantur, ſupra ceteros mortales attolleretur? De noſtra nam-

que triumphatrice Maria quantò dignius illud dicamus, quod de alio aliquo dictum & magna cum laude decantatum legimus? Quantam ſtatuam faciet populus Romanus, Eccleſiæ Romanæ ciues & incolæ! quantam columnam, ô Maria, quæ res tuas tuaſque laudes loquatur!

Verùm, conferte conſilia & iudicia veſtra in commune, omnes docibiles Dei, Sanctorum ſcientia colluſtrati, & quotquot docuerit vnctio. Numquid maiorem eſſe cenſebitis in Eccleſia & cælo Mariæ virginis gloriam; quàm vmquam mortales mortalibus iſtis atque caducis trophæis, mauſolæis, pyramidibus, & obeliſcis, columnis, coloſſis & amphitheatris, exprimere quiuerunt?

Etiamſi Euphranor pictor fictorque nobiliſſimus, qui primus dignitates ac Heroum inſignia dicitur expreſſiſſe, huic operi manum adhiberet; numquam vel in minima eius parte ad requiſitum gloriæ decus & ornamentum accederet. Nonne tamen hoc in genere, antiquiſſimæ Ægyptiorum ſtatuæ, aliquid huius cæleſtis ac diuinæ nobilitatis referre creduntur; quæ adeò graciles effictæ ſunt, non artificum ineptiâ, ſed induſtriâ; vt diuinitatem minimè corpoream, vel vt ita dicam, corporatam eſſe oſtenderent? Si ſtatuæ graciliſſimæ gentium, eapropter quòd tales eſſent, diuini quidpiam referre ſunt viſæ; eoq; maiori gloria & honore dignæ iudicabantur; quantò magis tuam gloriam celebremus, ô beata Maria, quæ tota quaſi in Deum abſorpta videri potuiſti, quando nihil terreni circumferre, ſenſu vel animo complecti, ſed tota cæleſtis ac ſpiritalis apparuiſti?

Super iam allatis pro ſacratiſſimæ Virginis gloria declaranda, non parum facit ad hanc rem titulus Pſalmi decimiſexti, qui quidem Latinè eſt, Oratio Dauid, quod Græci dicunt, Oratio ipſi Dauid; ſed alio adhuc modo Græcè expreſſus, ſtylographe nuncupatur; triumphalem quodammodo atque heroicam

D cam columnæ inſcriptionem, ac quaſi aureum inſigne Dauidis referens; ad Chriſti victoriam exprimendam, atque Eccleſiæ ipſi coniunctæ dignitatem; quæ Matrem Dei, totiuſque Eccleſiæ ornamentum rectè ſignificat. Gloria Ieruſalem Maria meritò hoc titulo atque inſigni aureo Prophetæ Regij decoratur, atque eidem finis quoque Pſalmi eiuſdem attribui poteſt; vbi dicitur; Satiabor, cùm apparuerit gloria tua. *Pſ. 16.*

Sed tu quoque, ô anima mea, non ſolùm operam dare debes atque ſatagere, vt huius gloriæ Ieruſalem particeps fias; ſatieriſque cùm apparuerit gloria Domini & ſuperbenedictæ matris eius; verumetiam vt tu gloriam Ieruſalem adaugeas: nam Sanctorum in cælis frequentia, gloriæ communis augmentum eſt paritura. Verùm, noli obliuiſci, vnde incipias, vt hanc ad gloriam aliquando pertingas; certa ſemper *Pro. 15* & memor, quòd gloriam præcedit humilitas.

Oratio.

DEus, humilium celſitudo, & tuorum gloria famulorum; da cordibus noſtris inuiolabilem tuæ charitatis affectum; vt beatiſſimæ virginis Mariæ meritis & exemplis adiuti, gratiæ tuæ reddamur in terris participes, atque æternæ gloriæ in cælis conſortes. Amen.

Digitized by Google

49. SOLIVM GLORIÆ DEI,

Gloria te Domini ſolium ſibi legit, & in te
Maieſtatis habet ac pietatis opes.

Pſ.111. GLORIA & diuitiæ in domo tua Domine, beatus vir qui habitabit in ea; & qui bonis domus tuæ replebitur. Non timebit ſibi à frigoribus niuis, nec pane indigebit in æternum; ſed replebitur & abundabit, & in ſæcula ſæculorum laudabit te.

Excutere de puluere, dilecta dilecti, & gratulabunda decanta laudem Deo, ingentem aceruum felicitatis agnoſcens. Ecce enim, per honorificos Deiparæ virginis titulos ſpatiantes, tandem ad Solium gloriæ Dei meditando peruenimus.

O anima mea, aperi oculos tuos, & vide iucunditatem, quæ veniet & venit tibi à Deo tuo, ſi hîc ſo- (Baruch 4.)
lium gloriæ eius, ſacratiſſimam ſcilicet eius Matrem A
ſincero mentis affectu fueris proſecuta; ſique præſertim ita te geſſeris, vt ipſa quoque ſolium Dei, per conſcientiæ puritatem effecta, tandem ſolio ipſius in cælis ſiſti merearis, & coronam gloriæ de manu eius accipere.

Verùm, ante omnia, Scripturæ locum ob oculos ſtatuamus, ex quo tituli præſentis origo deſumta
Ier.14. eſt. Sic Prophetam orantem audimus; Ne des nos B
in opprobrium; propter nomen tuum, neque facias nobis contumeliam Solij gloriæ tuæ. Recordare, ne irritum facias fœdus tuum nobiſcum. Vidéſne orationis huius efficaciam, & dilecti populi Dei, & nominis ipſius ſacroſancti, Soliique in primis gloriæ eius magnificentiam & maieſtatem rememorantis? Magna ſine dubio virtus orantis, vbi intercedit maieſtas dominantis.

Sed

Sed numquid ſunt varia Solij gloriæ Dei genera? Cælum eiuſmodi ſolium eſſe, quis neget? Nónne dicit ipſe Dominus; Cælum ſedes mea? Quamobrem? *Iſa. 66.* Quia in eo præcipua eſſe perhibetur gloriæ ipſius manifeſtatio: eſtque totius vniuerſi illuſtrior portio.

At, numquid excellentius ſolium gloriæ Dei, beata Maria, de qua, quod de cælo dici potuit, maiori iure proferimus; Deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam? *Pſ. 46.* Quando, vel quomodo id accidit, rogas? Non ſolùm quando per abundantem ſuam gratiam Dominus cum illa, & in illa fuit; atque in mente eius, quouis cælo nitidiore, Deus reſedit; neque ſolùm, quando in puriſſimis eius viſceribus Verbum caro factum requieuit; verumetiam, quando iam nobis paruulus natus, & filius nobis datus, in eius ſinu reſedit; & duo
C ipſius brachiola altrinſecus thronum veri Salomonis *3. Reg. 10.*
D eburneæ virginitatis amplexa ſunt.

O ſpectaculum, ô ſolem & vmbraculum! ô Salomone maiorem puerum, in omni gloria ſua, & in hoc ſolio gloriæ maieſtatis ipſius! O ſolium gratiæ, ô ſinum miſericordiæ! ô pignus æternæ gloriæ! ô reorum pœnitentium propitiatorium infallibile!

Nónne miramini filiæ Ieruſalem, Regem veſtrum Salomonem, in hoc throno & ſolio glorię admirandæ ſedentem? Non recordamini, quòd huius occaſione iam ante tot ſæcula Patres veſtri clamarint, & mundus vniuerſus cum eis, expectans redemtionem Iſrael?

Audite teſtantem eorumque adhuc verba ſonantem Scripturam, Pſalmiſta præcinente in hunc modum; Parata ſedes tua Deus ex tunc, à ſęculo tu es. Iam *Pſ. 92.* noli tardare, diſrumpe cælos & deſcende. Si ſedes tibi cælum eſt; in terris quoque tibi ſedes parata eſt; caſtiſſimæ Virginis vterus, in quo colloceris, & Regni tui coronam accipias, qua te coronabit mater tua; Diuinitatem humanitate conueſtiens. *Can. 3.*

Nónne, poſtquam prauus ille angelus, contra

Digitized by Google

omnem rationem, contra omne ius, iudicium, & iuſti-
Iſa. 14. tiam, dixerat; Super aſtra exaltabo ſolium meum;
deturbatuſque, non ſolùm tertiam partem angelicarum ſtellarum ſecum detraxit, verumetiam genus humanum ſtatim impulit in ruinam; pro eiuſdem reparatione opus fuit, ſolium nouum erigere, benè præparatum; ex quo ſeruato iudicij ordine ac iuſtitia, miſericordia tamen miſeris mortalibus procederet?

Numquid id Propheta Regius futurum prænoſcens, lætus de ſuperbi præſumentis victoria, deque reparatione proſtrati hominis geſtiens, in hunc mo-
Pſ. 88. dum exultat; Miſericordias Domini in æternum cantabo? Tu humiliaſti ſicut vulneratum ſuperbum: in brachio virtutis tuæ, diſperſiſti inimicos tuos. Firmetur manus tua; & exaltetur dextera tua. Iuſtitia & iudicium; præparatio ſedis tuæ. Iuſtus es Domine, & rectum iudicium tuum.

Nonne dignum & iuſtum eſt, vt ſuperbia per humilitatem, rebellio per obedientiam, & per æquitatem reſtauretur iniquitas?

Eia, ô Maria! ô humilis, ô pia! ô iuſta iuſto deſponſata! Dic citò, quod totus à te expectat mundus; dic
Luc. 1. inquã; Ecce Ancilla Domini: fiat mihi ſecundùm verbum tuum. Fiat modò & nobis, ô Domine, ſecũdùm verbum tuum. Reſpice ancillæ tuæ humilitatem, & fac cauſæ noſtræ per gratiam æquitatem. Fac iudicium & iuſtitiam: & da ſupplicibus miſeris veniam.

Pſ. 44. Hæc ſedes tua, Deus in ſæculum ſæculi, quia miſericordia tua manet in æternum. Hoc ſolium gratiæ & gloriæ tuæ; miſericordiam volo & non ſacrificium; ſaluare per miſericordiam opus manuum tuarum, perditum per inuidiam & ſerpẽtis nequitiam; & primam tuam intentionem per lapſum euerſam, per gratiam reſtaurare. Gloria enim hæc eſt omnibus ſeruis tuis, vt videant ſuperbum humiliatum, & humilem exaltatum; atque primarium opus tuum poſtliminio nobi-

nobiliùs reparatum. Nónne gloriam prȩcedit humilitas? Hæc ſiquidem aptiſſima tutiſſimaque ſedis tuæ præparatio, firma eiuſdem humi defixio. Pro. 15.

O quàm honorificè, ô Maria, reſedit in te gloria Dei, corporaliter quidem in vtero & in gremio; ſed in toto animæ & corporis habitu ſemper ſpiritualiter: iam verò in cælis glorioſè!

E Vt autem tu, ô anima, ſis ſolium gloriæ Dei, eſto iam eius gratiæ reſidentia. Nam, prope timentes eum Pſ. 84. ſalutare ipſius: vt inhabitet gloria in terra noſtra: hoc eſt in corde noſtro, atque etiam in corpore noſtro nondum glorioſo.

Oratio.

DEus, qui humani generis vtramque ſubſtantiam, congruum diuinæ tuæ maieſtati habitaculum condidiſti; præſta ſupplicibus tuis, vt beatæ Mariæ interueniente ſuffragio, placitis tibi moribus ſeruiamus; & tandem ſolio gloriæ tuæ læti ſiſtamur. Amen.

50. RE-

50. REGINA CÆLI.

Te regni ſociam cæli Regnator adoptat;
Vt terras oculo dexteriore bees.

Ps. 44. ADSTITIT Regina à dextris tuis, in ve-
ſtitu deaurato, circumdata varietate.
Ps. 30. Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ
Domine, quã vt in omnibus, ita ſingulari A
quadam dilectionis prærogatiua in ſacroſancta Vir-
gine matre tua Maria, mirabiliter abſcondiſti, & mi-
Ps. 144. ſericorditer oſtendiſti! Exaltabo igitur te Deus meus
Rex, & benedicam nomini ſancto tuo in ſæculum, &
in ſæculum ſæculi. Magnus Dominus, & laudibilis
nimis; & magnitudinis tuæ non eſt finis. Sit itaque
ſanctum nomen tuum benedictum in ſæcula: & be-
nedicta ſit in æternum glorioſiſſima Domina, patro-
na noſtra, virgo Maria.

Ecce enim, quàm amœno modo, nos per eiuſdem honorificos titulos, à primæuã vitæ nouæ; ceu ſpiritalis prolis, origine, in hoc vſque cæleſtis educationis culmen euexiſti, vt ad ſupremam Reginæ cæli ſublimitatem venerimus. Regina cæli, lætare, & nos perge iuuare; vt per te videntes Ieſum, tecum ſemper collætemur. Erant illi pſeudo-Iudæi, qui tum in Ieruſalem (Iere. 7. & 44.) adhuc conſtituti, tum in Ægyptum profugi, in Prophetę Deique deſpectum, hoc titulo abutentes, Lunæ ſacrificabãt; eamque, nequidquã reclamante Propheta, (prô ſcelus!) Reginã cæli nuncupabant. Nos verò, iure noſtro, iure diuino, titulum hunc, ex ipſorum manibus & ore ſumentes, immò malo iure vſurpantibus iuſtè extorquentes, tibi, ô ſanctiſſima Virgo, applicamus, vel potiùs debitum reddimus; cui primaria ratione deberi, totus mundus eſt teſtis.

Venite gentiles, venite pagani, & vos venite Chri-

ſtianæ veræque fidei extorres hæretici; venite, quotquot aliquid iuris communis vobis hac in parte vendicatis, vel deberi prætenditis. Dicimus, & edicimus, nullo vel iure vel ratione refragante, beatam Mariam, Deiparam virginem, omnimodis Reginam cæli appellandam. Nónne in primis, quia Chriſtus Rex
B eſt cæli, Rex ſcilicet regum; cuius Regnum non eſt hinc; cuiuſque regni non erit finis; etiam mater eius Reginam cæli dici atque eſſe neceſſe eſt? Numquid auditis rogantes tres Reges; Vbi eſt, qui natus eſt Rex *Matth.*
Iudæorum? Quis, niſi ex Regina Rex naſcitur? Qualis Rex, talis Regina: Rex cæli filius, mater ergo *2.*
Regina cæli. Ergo & Regina & Domina, & Deipara, verè & propriè cenſeris, ô beata Maria! Deinde, nónne quæ ab æterno prædeſtinata fuerat, vt Dei domicilium, diuinumque ſempiternæ naturæ templum foret; hæc vniuerſorum Regina iure ſalutatur? Mittitur Gabriel angelus, & egreditur de Rege ad
C Reginam; de Imperatore ad Imperatricem; de ciuibus *Luc. 1.*
cæli ad Dominam palatij. Ingreditur ad Virginem Regi præelectam: & eò fortè alacriùs; vt cùm angeli
D priùs Regem haberent, habituri nunc eſſent & Reginam: Vt ad ſupplendos numeros angelici ordinis, etiam peccatores poſſent ingredi: Et mater miſericordiæ, & Regina cælorum, porta fieret cæli. Numquid in eiuſdem encomium, meritò de illa ſic legimus; Regina mundi hodie de terris, & de præſenti ſæculo nequam eripitur. Eapropter, omnes homines, qui ſunt, & qui fuerunt, ſunt ſerui iſtius Dominæ; ideóque ipſi dicere poſſunt, Serui tui ſumus; quæcumque iuſſeris, faciemus. O Domina, ô Maria, ô Regina! Meritò dicis; Gyrum cæli circuiui ſola; ſcilicet tamquam Domina: quia virum circumdediſti, in quo *Eccli.*
cælum, terra, mare, & arida, & vniuerſa continentur. *24.*

Sed, vbi latetis, vbi hæretis & moramini, virgines adductæ Regi poſt eam? non anhelatis? non ſuſpiratis? non deſideratis audire ſingulares à Regio

Pro-

Propheta, Reginæ dicatas prærogatiuas, quando in-
Pſ.44. ter alia cecinit; Adſtitit Regina à dextris tuis? Septem eiuſmodi, ſi vultis, enarrabimus. Prima ſit, excellens Reginæ pulchritudo. Omnis gloria eius filiæ Regis ab intus. Secunda, veſtium precioſitas. In veſtitu deaurato. In corpore & anima, incorrupta, ſancta, & ornata virtutibus. Tertia, Sponſi eius nobilitas. Concupiſcet Rex decorem tuum. Quoniã ipſe eſt Dominus Deus tuus. Quarta ſit, odoris ſuauitas. Myrrha, & gutta, & caſia à veſtimentis tuis. In quibus tribus tria iſta verè excellentia deſignantur, caſtitas, humilitas, & pietas. Myrrha ſiquidem corruptionem arcet, gutta depellit tumorem, & caſia in humidis naſcitur. Quinta prærogatiua Reginæ noſtræ, domicellarum puellarumque famulatus, quæ terni ſunt generis. Filiæ Regum, filiæ Tyri, & Virgines. Nónne tres ſtatus mulierum, tibi, ô Maria ſeruierunt, & ſeruiunt modò? Viduæ, filiæ Regum; quæ corpus ſuum per caſtitatem vidualem benè regunt. Coniugatæ, filiæ Tyri; Tyrus enim, anguſtia interpretatur; & tribulationem carnis oſtendit, quam habent eiuſmodi. Et virgines, ex voto caſtitatis perpetuæ, poſt te, ô Maria, emiſſo. Filiæ Regum prædictæ, ô Regina, te delectant, quando ſe in caſtitate viduali conſeruant. Filiæ vero Tyri, bonæ coniugatæ, munera tibi offerunt, quando in ſuo coniugio ordinatè viuentes, operibus quoque miſericordiæ vacant. Virgines autem poſt te, ô Regina, adducuntur; quando in virginitate, & munditia carnis & ſpiritus, te imitantur. Sed, quæ ſexta conditio ac prærogatiua tua, ô Regina cæli, tibi à Pſalmiſta deſcripta? Nónne quòd ſingulariter à prolis fœcunditate commendaris? Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij. Quis patres fuiſſe ignoret Patriarchas & Pro- E
phetas, primique illius Sæculi Sanctos? vel etiam infideles Iudæos, à quibus ipſa Regina originem traxit?
Quinam verò filij eius, quæris? Apoſtoli, Virgines, F
Chriſtiani deuoti, fideles omnes. Volumus tres poſteriores,

riores , tribus illis prioribus hominum generibus ſigillatim opponere? Fac ipſe,nam obuium eſt. Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram. Verè ita ſe habet, ſi ſingulos, ex tribus prædictis, in ſua ſorte conſideres. Numquid Apoſtoli mundum & terrena contemſerunt ? Nónne virgines terram corporis ſui regunt? Nónne fideles Chriſtiani, terrenis benè vtuntur, eaque omnia rectè adminiſtrant, tamquam Principes ſuper illa conſtituti? Nónne delectamenta, quæ de terrenis percipiunt,ad Dei ſummi Regis gloriam referunt? Nónne tres iſtæ hominum ſeries rectè filij Reginæ pro patribus nati cenſentur?

Regina igitur cæli, Maria, meritò nuncuparis. Nónne vel idipſum ex eo quoque probatum habemus; quòd, ſicut Regina aliquando vice Regis Regnum gubernat;ita tu,quando filius tuus Dominus & Rex noſter,per mortem ſe abſentauit,Eccleſiam Dei, quæ Regnum cælorum eſt,in triduo illo rexiſti, quia fidem illibatam ſeruaſti? Nónne quoque poſt eiuſdem aſcenſum, Eccleſiam gubernaſſe dicenda es, quando totius mundi Regina & Magiſtra manſiſti? Nónne meritò tibi, à Rege cælorum dictum cenſemus; Etiamſi dimidiam partem Regni petieris, impetrabis? Iuſtitiam meritò ſibi ſeruare voluit Deus; ſed miſericordiam, alteram Regni partem,tibi permiſit: vt quidquid ſalua iuſtitia concedi poſſit, id totum in poteſtate tua,vt Matris miſericordiæ,ac Reginæ cæli, eſſet conſtitutum? Nónne eapropter,quandocumque Rex, rigorem iuſtitiæ moderans, aliquid ſtatuit de gratia perſoluendum; illud potes, ô beatiſſima Domina,de gratia Filij tui per indulgentiam impetrare? *Eſther 5. & 7.*

Benè itaque, ô ſanctiſſima Virgo,peculiari iſta de cauſa, totque iam accumulatis argumentis, quotidie ab Eccleſia, ſub Reginæ titulo, ſalutaris; dum exultantibus præ lætitia animis, dicimus; Salue Regina, mater miſericordiæ,vita,dulcedo,& ſpes noſtra,ſalue. Item: Regina cæli,lætare,alleluia; Quia quem meruiſti portare,

Digitized by Google

portare; alleluia: Reſurrexit ſicut dixit, alleluia. Ora pro nobis Deum, alleluia.

3. Re. 1. & 2. Huic ergo Reginæ, vt excellentiori Bethſabeæ, cauſam noſtram, & nos ipſos, ô anima mea, commendemus; vt quæ nobis ſub eiuſdem heröinæ & Reginæ præſidio ac typo, in primis conceptus noſtri ſpiritalis exordiis atque auſpiciis, apud ſummum Regem patrocinio fuit ſingulari; nunc etiam in totius educationis conſummatione, felicem fauſtumque cunctorum procuret finem; atque per eam beato exitu concludamus, quidquid eiuſdem præſidio ſumus exorſi, & hucuſque produximus. Et vos, ô dilecti, quotquot ſapitis, idem inite conſilium, veſtigiis eiuſdem inſiſtentes; certi, nullo vmquam tempore Regi cælorum fore ingratum, quidquid eius Matri Reginæ cæli deuotè fuerit commendatum. Sancta itaque Maria, Regina cæli, ora pro nobis. Vale inquam valde decora, & pro nobis Chriſtum exora.

Oratio.

Deus, qui miro ordine vitæ humanæ momenta diſpenſas, & Eccleſiam tuam nouo ſemper fœtu multiplicas; da, vt vitæ nouæ, ceu prolis ſpiritalis exortum atque educationem hucuſque productam, beatæ Mariæ præſidiis & exemplis adiuti, quemadmodum feliciter cœpimus, ad maiorem tui nominis gloriam felicius abſoluamus. Amen.

SERIES

Digitized by Google

SERIES TITVLORVM cum ſuis Diſtichis.

1. SANCTA MARIA.

Virgo tuum pronâ quæ concipis aure parentem;
Imprægnet nati me precor aura tui.

2. S. DEI GENITRIX.

Te mihi Diua parens obſtetricante, bonorum
Simque potens operum, propoſitique Parens.

3. S. VIRGO VIRGINVM.

Heroina polis ſalue vnica, & vnica terris,
Ducere palmaris ſigna pudicitiæ.

4. MATER VIVENTIVM.

Eua, parens mortis, vitam tranſſcribe MARIÆ:
Tu neque mors illi, vitaque facta tibi eſt.

5. MATER PVLCHRÆ DILECTIONIS.

Æternumque in fonte bonum, riuoſque per ipſum,
Fac purè puri Mater amoris amem.

6. MATER SANCTÆ SPEI.

Fluctuat hic mundus? crux anchora, portus IESVS;
Mater io ſanctæ ſis Cynoſura Spei.

7. MATER HONORIFICATA.

Aſtra caput cingant, vallent tibi lilia ventrem;
At, decus es ſertis MATER HONORA *tuis.*

8. LIGNVM VITÆ.

O felix arbor, vitæ immortalis alumna!
Chriſtum in me fœtu paſce benigna tuo.

9. VENA VITÆ.

Plaga, ſitis, morbi, procul hinc exceſte; ſcaturit
Plena ſaporatis vena ſalutis aquis.

10. NAVIS INSTITORIS.

Abſque te erat, panem ex alio quæ conuehis orbe,
Impia damnarat ſæcula longa fames.

11. FAVVS DISTILLANS.

Fellis amara lues terræ circumluit orbem?
Virgineo edulcant indita mella fauo.

12. FONS SIGNATVS.

Non temeranda ſacrum claudunt ſignacula fontem:
Turbabit vitreas nemo profanus aquas.

13. PVTEVS AQVARVM VIVENTIVM.

Sæcla perennantes puteo quis ſufficit vndas?
Ductus inexhauſto tullius oceano.

14. TORRENS MELLIS ET BVTYRI.

Hyblæo quæ melle fluit, lactiſque medullâ,
Quid niſi delicias Emmanuelis alit.

15. DOMVS SAPIENTIÆ.

Quæ domus hæc? Sophiæ. Caſto tere limen amore,
Inter cæleſtes annumerande ſophos.

16. SPECVLVM SINE MACVLA.

Illimi hoc ſpeculo maculoſos inſpice vultus,
Exemploque animum candidiore lana.

17. THRONVS SALOMONIS.

Virgo thronus nati eſt; dedit huic Sapientia formam;
Materiem nitidum Virginitatis ebur.

18. MVLIER AMICTA SOLE.

Clarior, an maior, rutilo quæ in Sole coruſcat,
In terris poſitus quem ſuper aſtra vides?

19. PVLCHRA VT LVNA.

Luna ſubobſcuro diffindit lumine noctem;
Nocte ſed hæc mediâ dat ſine nocte diem.

20. ELECTA VT SOL.

Sol oculus mundi: tuus eſt & ſolis ocellus,
Sola cui lecta es filia, ſponſa, parens.

21. HONORIFICENTIA POPVLI NOSTRI.

Gloria Chriſtiadum; Princeps digniſſima turbâ,
Fac tua te digna vt Principe turba ſiet.

22. VIRGA MOYSIS.

Virgo Moſaicæ ſuperat miracula virgæ:
Virga ſalum potuit pandere, Virgo polum.

23. CIVITAS REFVGII.

Præſidium, tutela, ſalus, pietatis aſylum,
Materno vſque patent Virginis in gremio.

24. VRBS FORTITVDINIS.

Gratia quam triplici circumfluit aurea riuo,
Rideat hoſtiles vrbs benè tuta minas.

25. CLYPEVS OMNIBVS IN TE SPERANTIBVS.

Diua, nec ignitis penetrabilis vmbo ſagittis;
Hoſtica in auctoris tela retunde caput.

26. TVRRIS EBVRNEA.

Quanta forct caſtæ in MARIA *ſubſtructio mentis,*
Æthereo turris vertice eburna docet.

27. TVRRIS DAVIDICA.

Teque, MARIA, *notant clypeatæ ſymbola turris,*
Armamenta ſacræ publica militiæ.

28. CASTRORVM ACIES ORDINATA.

Caſtrorum directa acies, te vindice, detur
Fundere victrici caſtra inimica manu.

29. PARADISVS VOLVPTATIS.

Ille tulit mortem vitæ mala, tu aurea vitæ
Mala refers, potior quis paradiſus erit?

30. DESIDERIVM COLLIVM ÆTERNORVM.

Æterni te ſuſpirant ſua gaudia colles:
Nos ad te æternis collibus ire pares.

31. LILIVM INTER SPINAS.

Lilia pungentes inter fragrantia ſpinas
Fac nos in mediis florida Virgo malis.

32. RVBVS ARDENS INCOMBVSTVS.

Qualis inoffenſum lambit ſacra flamma rubetum;
Talis in integrâ virgine mater ouat.

33. HORTVS CONCLVSVS.

Clauſus es? ô benè! nam claudens qui paſcitur inter
Lilia, prô quantas Hortule claudis opes!

Digitized by Google

34. TABERNACVLVM DEI CVM HOMINIBVS.

Quàm modica immenſus ſibi conopœa tetendit,
Cùm nos delicias vellet habere ſuas.

35. THALAMVS SPONSI.

Dius Hymen, quo natura Deus oſcula noſtra
Libauit, caſto Virginis in thalamo.

36. TABERNACVLVM FOEDERIS.

Papilione ſub hoc Deus atque homo ſœdera iungunt:
Ara ſed arcani conſcia Virgo ſuit.

37. ALTARE THYMIAMATIS.

Mater odorati thymiamatis ara, mephitim
Criminis heu noſtri corrige odore tuo.

38. VIRGA IESSE.

Virga, parens floris, quem ſpiritus ille coronat;
Nos tibi, te nobis, inſeruiſſe velis.

39. VELLVS GEDEONIS.

Arida roranti, ſicco rorantia campo,
Vellera tu noſtræ ſanctior arrha ſpei.

40. STELLA MATVTINA.

Sparge tenebroſis Eöa crepuſcula terris,
Tartareaque nigros diſcute noctis equos.

41. AVRORA CONSVRGENS.

Crimen & error abi: veri & iubar emicat æqui,
Auroræ puro purius è thalamo.

42. LAPIS ADIVTORII.

Tute, ſacerque lapis, manuum ſine viribus vllis
Vnde fuit noſtræ petra reciſa ſpei!

43. SANCTVARIVM DEI.

Sacrum adytum Domino pectus virtutibus orna,
Collocet vt ſedem cordis in æde tui.

44. ARCA TESTAMENTI.

Sethina fert aurum, micat aurea fœderis arca:
Sic pudor æternat Virginis, ardet amor.

45. PROPITIATORIVM ALTISSIMI.

Propitium tibi fac materna per vbera Natum;
Vulnera per Nati propitiare Patrem.

46. SCALA IACOB.

Virginis exemplis Diuûm graſſemur ad aulam:
Omnibus hæc illa eſt lactea ad aſtra via.

47. PORTA CÆLI.

Clauſerat ærato Mors cardine limina vitæ:
Tu domitâ (vitæ ianua) Morte pates.

48. GLORIA IERVSALEM.

Gloria tu Solyma; Cæli tibi curia victis
Hoſtibus applaudens, iö triumphe, canit.

49. SOLIVM GLORIÆ DEI.

Gloria te Domini ſolium ſibi legit, & in te
Maieſtatis habet ac pietatis opes.

50. REGINA CÆLI.

Te regni ſociam cæli Regnator adoptat;
Vt terras oculo dexteriore bees.

ERRATA.

Pag. 118. *lin.* 4. *à fine,* aliqui, *lege* antiqui
Pag. 126. *lin.* 12. *à fine,* viuere, *lege* viueret
Pag. 204. *lin.* 12. laudibilis, *lege* laudabilis

Digitized by Google

APPROBATIO.

IN his duobus Libellis, quibus titulus eſt, PARADISVS SPONSI ET SPONSÆ: in quo MESSIS MYRRHÆ ET AROMATVM, & PANCARPIVM MARIANVM, auctore P. Ioanne Dauid Societatis IESV Sacerdote, nihil deprehendi, niſi quod pietati & charitati fouendæ & inflammandæ conducat. Ita teſtor

Martinus Baccius Tiletanus S. Theologiæ Licentiatus, & Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis Iprenſis ad librorum viſitationem commiſſus.

SVM-

Digitized by Google

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTI & ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Ser^morum Belgicæ Principum Priuilegio cautum eſt; nequis Libellos, quibus titulus eſt, PARADISVS SPONSI ET SPONSÆ: in quo MESSIS MYRRHÆ ET AROMATVM, & PANCARPIVM MARIANVM, auctore *P. Ioanne Dauid*, *Societatis* IESV *Sacerdote*, præter voluntatem Ioannis Moreti, Typographi Antuerpienſis, intra decennium imprimat, aut alibi impreſſos, in has inferioris Germaniæ ditiones importet, venaléſve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione librorum, & alia graui pœna mulctabitur: vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ, VI. Februarij, M. DC. VII.

Signat.

Buſchere.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google